

Inspraakbundel

**Zienswijzen op Ontwerpbesluiten
'WINDPARK DE DRENTSE MONDEN EN OOSTERMOER FASE 3'**

Inspraakpunt Bureau Energieprojecten
Postbus 248
2250 AE VOORSCHOTEN
www.bureau-energieprojecten.nl

INHOUDSOPGAVE

WOORD VOORAF.....	3
KENNISGEVING.....	4
MONDELINGE, SCHRIFTELIJKE EN DIGITALE ZIENSWIJZEN :	
OPZOEKTABEL	
REGISTRATIENUMMER VERSUS ZIENSWIJZENUMMER.....	5
ALFABETISCH OVERZICHT ORGANISATIES EN ZIENSWIJZEN.....	6
ZIENSWIJZENUMMER 1 TOT EN MET 23.....	7

Woord vooraf

Van vrijdag 15 juni 2018 tot en met donderdag 26 juli 2018 lagen de ontwerpbesluiten voor windpark De Drentse Monden en Oostermoer fase 3 ter inzage. Een ieder kon naar aanleiding van de ontwerpbesluiten een zienswijze inbrengen..

In internationaal verband streeft Nederland naar een energievoorziening die in 2050 CO²-arm is. Dat betekent dat we moeten overstappen naar hernieuwbare energie om de CO₂-uitstoot terug te dringen en om klimaatverandering tegen te gaan. Voor de korte termijn zijn de doelstellingen van het kabinet 14% hernieuwbare energie in 2020 en 16% in 2023. Windenergie is een belangrijke vorm van energie om die doelstellingen te bereiken. Het Rijk en de provincies hebben afgesproken om in 2020 6.000 MW aan windenergie op land te realiseren. Deze afspraak is opgenomen in de Structuurvisie Windenergie op land en is een onderdeel van het Energieakkoord. Het Rijk heeft na overleg met de provincies 11 gebieden aangewezen die geschikt zijn voor windparken van ten minste 100 MW. Windpark De Drentse Monden en Oostermoer maakt daar deel van uit.

Windpark De Drentse Monden en Oostermoer is een initiatief voor een windpark in de Veenkoloniën, in de gemeenten Borger-Odoorn en Aa en Hunze. Initiatiefnemers zijn Duurzame Energieproductie Exploërmond B.V. en Raedthuys Windenergie B.V. voor onderdeel De Drentse Monden, en Windpark Oostermoer Exploitatie B.V. voor onderdeel Oostermoer. Windpark De Drentse Monden en Oostermoer heeft een totaal vermogen van circa 150 MW. Naar verwachting zal het windpark hiermee hernieuwbare energie opwekken voor ongeveer 150.000 huishoudens.

Om dit project mogelijk te maken moeten bestemmingsplannen worden aangepast. De toenmalige ministers van Economische Zaken en van Infrastructuur en Milieu hebben hiervoor in september 2016 een (rijks)inpassingsplan vastgesteld. Daarnaast is een aantal besluiten nodig. Gelijk met het (rijks)inpassingsplan zijn de vergunning natuurbeschermingswet en de omgevingsvergunningen vastgesteld. In april 2017 is het besluit genomen met betrekking tot de Flora- en faunawet en twee wijzigingsbesluiten. Het inpassingsplan en deze besluiten zijn inmiddels onherroepelijk.

In deze voorliggende fase 3 betreft het omgevingsvergunningen, waterwetvergunningen, ontheffingen provinciale verordening, een vergunning Wet Beheer rijkswaterstaatswerken en een ontheffing besluit bijzondere spoorwegen.

Zienswijzen

Op de ontwerpbesluiten zijn binnen de inspraaktermijn in totaal 23 zienswijzen binnengekomen (waarvan 23 uniek). Er zijn 591 handtekeningen binnengekomen via de handtekeningen acties (lijsten advocatenkantoren en actievoerders). De zienswijzen zijn integraal opgenomen in deze bundel. U kunt deze inspraakbundel downloaden van www.bureau-energieprojecten.nl.

Registratie en verwerking

De ontvangen zienswijzen zijn geregistreerd. Aan de indieners is een ontvangstbevestiging gezonden met daarin een registratienummer. Met de opzoektabel op pagina 5 kan bij het ontvangen registratienummer het bijbehorende zienswijzenummer worden opgezocht.

Verdere procedure

Bij de besluiten wordt aangegeven of en hoe met de zienswijzen en reacties rekening is gehouden. Het moment waarop de terinzagelegging plaatsvindt wordt te zijner tijd aangekondigd in onder andere lokale huis-aan-huis bladen en op www.bureau-energieprojecten.nl. Een belanghebbende die op het ontwerp van een besluit een zienswijze heeft ingebracht, kan later tegen dat besluit beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Kennisgeving Ontwerpbesluiten Windpark De Drentse Monden en Oostermoer fase 3

Van vrijdag 15 juni 2018 tot en met donderdag 26 juli 2018 liggen de ontwerpbesluiten voor windpark De Drentse Monden en Oostermoer fase 3 ter inzage. Iedereen kan reageren op de ontwerpbesluiten met een zienswijze.

In internationaal verband streeft Nederland naar een energievoorziening die in 2050 CO₂-arm is. Dat betekent dat we moeten overstappen naar hernieuwbare energie om de CO₂-uitstoot terug te dringen en om klimaatverandering tegen te gaan. Voor de korte termijn zijn de doelstellingen van het kabinet 14% hernieuwbare energie in 2020 en 16% in 2023. Windenergie is een belangrijke vorm van energie om die doelstellingen te bereiken. Het Rijk en de provincies hebben afgesproken om in 2020 6.000 MW aan windenergie op land te realiseren. Deze afspraak is opgenomen in de Structuurvisie Windenergie op land en is een onderdeel van het Energieakkoord. Het Rijk heeft na overleg met de provincies 11 gebieden aangewezen die geschikt zijn voor windparken van ten minste 100 MW. Windpark De Drentse Monden en Oostermoer maakt daar deel van uit.

Windpark De Drentse Monden en Oostermoer is een initiatief voor een windpark in de Veenkoloniën, in de gemeenten Borger-Odoorn en Aa en Hunze. Initiatiefnemers zijn Duurzame Energieproductie Exloërmond B.V. en Raedthuys Windenergie B.V. voor onderdeel De Drentse Monden, en Windpark Oostermoer Exploitatie B.V. voor onderdeel Oostermoer. Windpark De Drentse Monden en Oostermoer heeft een totaal vermogen van circa 150 MW. Naar verwachting zal het windpark hiermee hernieuwbare energie opwekken voor ongeveer 150.000 huishoudens.

Om dit project mogelijk te maken moeten bestemmingsplannen worden aangepast. De toenmalige ministers van Economische Zaken en van Infrastructuur en Milieu hebben hiervoor in september 2016 een (rijks)inpassingsplan vastgesteld. Daarnaast is een aantal besluiten nodig. Gelijk met het (rijks)inpassingsplan zijn de vergunning natuurbeschermingswet en de omgevingsvergunningen vastgesteld. In april 2017 is het besluit genomen met betrekking tot de Flora- en faunawet en twee wijzigingsbesluiten. Het inpassingsplan en deze besluiten zijn inmiddels onherroepelijk.

In deze voorliggende fase 3 betreft het omgevingsvergunningen, waterwetvergunningen, ontheffingen provinciale verordening, een vergunning Wet Beheer rijkswaterstaatswerken en een ontheffing besluit bijzondere spoorwegen.

Waar kunt u de stukken inzien?

U kunt van vrijdag 15 juni 2018 tot en met donderdag 26 juli 2018 de ontwerpbesluiten inzien op www.bureau-energieprojecten.nl en tijdens reguliere openingstijden (op papier) op de volgende locaties:

- gemeente Aa en Hunze, Spiekersteeg 1, 9461 BH Gieten;
- gemeente Borger-Odoorn, Hoofdstraat 50, 7875 AD Exloo;
- gemeente Stadskanaal, Raadhuisplein 1, 9501 SZ Stadskanaal.

Hoe kunt u reageren?

U kunt van vrijdag 15 juni 2018 tot en met donderdag 26 juli 2018 reageren. Wij ontvangen uw zienswijzen bij voorkeur digitaal. Dat kan via www.bureau-energieprojecten.nl onder windpark DMOM fase 3. U kunt niet reageren via e-mail.

U kunt ook per post reageren: Bureau Energieprojecten, Inspraakpunt windpark DMOM fase 3, Postbus 248, 2250 AE Voorschoten. We kunnen uw brief alleen als zienswijze in behandeling nemen als u ondertekent met uw naam en adres. Dit geldt ook voor eventuele mede-ondertekenaars.

Wilt u uw zienswijze mondeling geven? Dat kan via Bureau Energieprojecten op werkdagen van 9.00 uur tot 12.00 uur, telefonisch bereikbaar via 070 379 89 79.

Wat gebeurt hierna?

Bureau Energieprojecten bundelt alle zienswijzen en reacties. Zo snel mogelijk na afloop van de inspraaktermijn kunt u deze downloaden via www.bureau-energieprojecten.nl. De zienswijzen en reacties worden betrokken bij de definitieve besluiten. In een Nota van Antwoord wordt opgenomen of en zo ja, op welke wijze de zienswijzen en reacties in de definitieve besluiten zijn verwerkt.

De besluiten zullen ter inzage worden gelegd. Hierop staat beroep open en de mogelijkheid hiertoe zal te zijner tijd aangekondigd worden in onder andere de Staatscourant, huis-aan-huisbladen en op www.bureau-energieprojecten.nl.

Alleen een belanghebbende die op het ontwerp van een besluit een zienswijze heeft ingebracht, kan beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Meer informatie

Uitgebreide informatie vindt u op www.bureau-energieprojecten.nl. Heeft u na het bezoeken van de website nog vragen? Dan kunt u bellen met een medewerker van Bureau Energieprojecten via telefoonnummer 070 379 89 79.

Opzoektabel mondelinge, schriftelijke en digitale zienswijzen

In onderstaande tabel kunt u met het registratienummer het nummer van de zienswijze opzoeken. De zienswijzen zijn vanaf pagina 7 opgenomen.

Zienswijzen op ontwerpbesluiten ‘‘WINDPARK DE DRENTSE MONDEN EN OOSTERMOER FASE 3’

Registratienummer	Zienswijzenummer
c3c-OB-0001	0001
c3c-OB-0002	0002
c3c-OB-0003	0003
c3c-OB-0004	0004
c3c-OB-0005	0005
c3c-OB-0006	0006
c3c-OB-0007	0007
c3c-OB-0008	0008
c3c-OB-0009	0009
c3c-OB-0010	0010
c3c-OB-0011	0011
c3c-OB-0012	0012
c3c-OB-0013	0013
c3c-OB-0014	0014
c3c-OB-0015	0015
c3c-OB-0016	0016
c3c-OB-0017	0017
c3c-OB-0018	0018
c3c-OB-0019	0019
c3c-OB-0020	0020
c3c-OB-0021	0021
c3c-OB-0022	0022
c3c-OB-0023	0023

Alfabetisch overzicht organisaties en zienswijzen

Zienswijzen van organisaties op ontwerpbesluiten
'WINDPARK DE DRENTSE MONDEN EN OOSTERMOER FASE 3'

Zienswijzenummer	Organisatie
0021	DOKK Advocaten, AMSTERDAM, namens Stichting Platform Storm, EERSTE EXLOËRMOND en 330 namen van (rechts) personen
0008	Dorpsbelangen Gasselternijveenschemond, GASSELTERNIJVEENSCHMOND
0007	Melkveehouderij, DROUWENERMOND
0023	Stichting Platform Storm, EERSTE EXLOËRMOND, mede namens 260 machtigingen van (rechts) personen
0022	Stichting WindNEE, GIETERVEEN
0010	Vereniging Tegenwind Hunzedal, SPIJKERBOOR
0013	Windpark Oostermoer Exploitatie B.V, mede namens Duurzame Energieproductie Exloërmond B.V.; Raedthuys Windenergie B.V.; Enexis Netbeheer B.V.

Zienswijzen 0001 tot en met 0023

Verzonden: Zaterdag 16 juni 2018 05:49
Onderwerp: Zienswijzeformulier
windpark DMOM fase 3

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel: .

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat:

Huisnummer:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Als: Particulier

Staan er naar uw mening onjuistheden in de ontwerpbesluiten?

JA

Zijn er zaken en/of belangen over het hoofd gezien?

Ja Verkeer s hinder en veiligheid van de fietser met al die uit ritten die windt boeren nemen nu al voorrang op fietsers en stremming van wegen wie betaald mij als ik telaat op mijn werk kom

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u aangeven hoe?

Woongenoot

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

Bij het heien geluid s hinder trillingen in de bodem dus het scheuren van woningen

Reactie

Aan:
Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt windpark DMOM (fase 3)
Postbus 248
2250 AE Voorschoten

19 JUN 2018

Annen, 15 juni 2018

Onderwerp: zienswijzen inzake ontwerpbesluit Windpark De Drentse Monden en Oostermoer fase 3

Geacht mevrouw/heer van het Bureau Energieprojecten,

Middels deze brief dien ik zienswijzen in tegen het voorgenomen ontwerpbesluit van het windpark DMOM fase 3.

De reden hiertoe is dat de voorgestelde landschappelijke inpassing in strijd is met de geldend karaktervolle open structuur van het landschap de Drentse Monden en Oostermoer. De door u voorgestelde lijnenstructuur van de te plaatsen windmolens/-turbines geeft weliswaar zorgvuldig geconcentreerde molenrijen aan. Echter hiermee wordt het open gebied door de te plaatsen windmolens/-turbines toch geweld aangedaan en wordt de waardevolle open landschappelijke bestaande structuur afgebroken. Uw ontwerpbesluit is dan ook zonder meer strijdig.

Feitelijk tast elke te plaatsen windmolen/-turbine – waar dan ook in het onderhavige gebied – het waardevolle open gebied aan.

Ik verzoek u de strijdigheid te ondervangen.
Met vriendelijke groet,

Verzonden: Woensdag 20 juni 2018 21:41
 Onderwerp: Zienswijzeformulier
 windpark DMOM fase 3

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel:

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat:

Huisnummer:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Als: Particulier

Mede namens:

Staan er naar uw mening onjuistheden in de ontwerpbesluiten?

Het ontwerpbesluit is voor ons teveel en te complexe materie. Wij zijn niet geschoold op dit gebied en kunnen niet beoordelen of er onjuistheden in vermeld staan.

Zijn er zaken en/of belangen over het hoofd gezien?

De impact die dit heeft op de omgeving ziet u te weinig. En dan bedoelen we de natuur, het uitgestrekte landschap wat verpest gaat worden door torenhoge windturbines. Daarnaast wil ik graag kwijt dat de kennisgeving die in de krant is gedaan, naar mijn inziens veels te summier is. Graag hadden wij vaker inspraak gehad en onze zienswijze willen laten weten. Mogelijk zijn er wel inspraakmogelijkheden geweest, maar zijn wij niet ergens bij aangesloten, zijn geen actievoerders, dus zijn wij ook minder geïnformeerd. Wel is het zo dat wij in het verleden post hebben gehad en toen ook een standaard zienswijze konden insturen (wat wij ook gedaan hebben). Desalniettemin vinden wij de kennisgeving die voor deze fase is gedaan veels te summier!

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u aangeven hoe?

ja, de waarde daling van ons huis. We hebben nu een vrij uitzicht, iets waarvoor wij gekozen hebben toen wij hier kwamen wonen. Nu zal er een windpark komen, waardoor de waardedaling van onze huizen nog verder gaat. In Stadskanaal Noord wordt bijvoorbeeld de Westerschool gesloten, wat betekent dat voor ons de dichts bij zijnde school 3 km rijden is. Dit is prima hoor, we hebben het er graag voor over. Zeker omdat het hier prachtig wonen is, je een wijds uitzicht hebt en we de STAR hebben omarmd.

Echter, er is sprake van dat Arriva over het spoor gaat rijden, met snel/stop treinen, ook dit zal negatieve invloed hebben op het woongenot.

De enige overgebleven faciliteit in Stadskanaal Noord is het zwembad. Hij mag nog 2 jaar open blijven en daarna ligt het niet in de handen van de direct betrokkenen. Ook dit zal wat doen aan de leefbaarheid in Stadskanaal Noord

Mocht alles doorgaan wat nu gepland staat, wordt de leefbaarheid in Stadskanaal Noord ernstig tekort gedaan.

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

Ik wil nogmaals herhalen dat de leefbaarheid en woongenot in Stadskanaal Noord ernstig in gedrang komt als de windmolens achter ons huis komen. Er worden veel zaken in Stadskanaal Noord aangepakt zonder dat wij (bewoners) het gevoel hebben dat we hier iets aan kunnen doen. Het overkomt ons allemaal en we hebben het er maar mee te doen. Wij (mijn man en ik) zijn geen stakers, strijders of moeilijke mensen. We kunnen veel accepteren, maar het plaatsen van windmolens kunnen wij nog niet accepteren. Deze zienswijze is het enige wat wij kunnen doen om onze stem te laten gelden, dat doen wij langs deze weg.

Wij hopen dat meegenomen wordt dat de leefbaarheid in Stadskanaal Noord ernstig verstoord wordt door:

- het plaatsen van windturbines
- De Westerschool die wordt gesloten
- De (snel/stop)trein die over het spoor komt
- Zwembad Noord dat moet sluiten

Als laatste willen wij nog aangeven dat wij heus niet tegen milieu vriendelijke energievoorzieningen zijn. Wij juichen het toe. Maar moet dat echt met torenhoge windturbines in onze achtertuin?? Waarom niet met zonnepanelen? Deze verstoren het uitzicht niet en zijn ook milieu vriendelijke energievoorzieningen....

Wij hopen echt dat u dit meeneemt in uw overweging.

Reactie

Verzonden: Zaterdag 23 juni 2018 09:43
Onderwerp: Zienswijzeformulier
windpark DMOM fase 3

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel:

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat:

Huisnummer:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Als: Particulier

Mede namens:

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u aangeven hoe?

Er wordt geheel voorbijgegaan aan het volledig plan van Zonkolonien die geheel betrouwbaar is en waarbij ook de betreffende perceeleigenaren al bekend zijn bij genoemde Stichting Zonkolonien. Dit plan wordt alom omarmd en zorgt ervoor dat er geen windturbines te zien zijn die -zoals bekend!!!!-enkel negatieve effecten in deze omgeving teweeg brengt maar, in plaats daarvan, vanaf de weg niet zichtbare zonnepanelen die goedkoper blijken te zijn dan de niet recyclebare windturbines die al betrekkelijk snel weer aan vervanging toe zijn.

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

Doe hier a.u.b. uw en ons voordeel mee en zorg er zodoende voor dat er vrede in deze omgeving onder alle betrokkenen blijft!

Reactie

Stadskanaal, 28 juni 2018

Aan het Bureau
Energieprojecten, inspraakpunt
DMOW fase 3
Postbus 248
2250 AE Voorschoten

29 JUN 2018

Betreft: zienswijze Ontwerpbesluiten Windpark de Drentse Monden en Oosternoer fase 3

Geachte Dames en Heren,

Hier volgt mijn zienswijze inzake bovengenoemde ontwerp besluiten. Ik ben belanghebbend omdat ik op minder dan 800 m. van de geplande molens woon en ontvankelijk partij was in de beroepsprocedure ten overstaan van de Raad van State.

- De ontwerpen dienen niet te leiden tot definitieve besluiten om het windpark te realiseren.
- De beslissing van de Raad van State is niet richtinggevend omdat :
  1. de Raad miskent dat draagvlak onder de bevolking niet van belang is. Dat draagvlak is er niet (80 % en een aantal gemeenten) zijn tegen. Het standpunt van de Raad is in strijd met de democratische beginselen en de actuele opvatting overheid-burger, waar de overheid naar burgers moet luisteren en zorgvuldig met hen om dient te gaan.
  2. De opvattingen over windmolens en hun locaties veranderen pijlsnel. Dat blijkt uit publicaties in de media. De meest actuele is dat die molens bij voorkeur op zee geplaatst worden. Dat is goedkoper, minder storend en niet subsidievragend. De Raad heeft deze actuele opvatting niet in zijn oordeel kunnen betrekken.
- De verstoring van karakteristiek landschap treft allen die de Veenkoloniën bezoeken en daar wonen. Die is disproportioneel, met schade voor de regiobeleving tot gevolg. Het geldend bestemmingsplan biedt ~~daartegen bescherming~~ en dat moet zo blijven .
- Mede door de technische ontwikkeling van windmolens, zal er als de subsidieperiode om is, verschrotting en blijvende landschapsschade resteren. De geplaatste windmolens zijn dan niet meer bruikbaar of rendabel. Het is niet verantwoord met dit vooruitzicht zoveel overhoop te halen, aantasting van gezondheid te realiseren en schade te berokkenen .
- De giga windmolens hebben met hun **disproportionele** **grote** gezondheidsschade voor inwoners tot gevolg. De lokale kranten hebben daarover afdoend bericht. Dat is intussen feit van algemene bekendheid.
- De planschade die de molens voor inwoners tot gevolg heeft, maakt het beroep op de openbare kassen na de daaruit te financieren subsidie alleen maar groter. Dat is gelet op het beperkte, en tijdelijk niet rendabel energiebelang niet verantwoord.

Dit is mij zienswijze in de hoop dat u daar niet vooringenomen naar kijkt en dat die zal leiden tot weigering van de vergunningen die nodig zijn de windmolens te plaatsen.

Hoogachtend,

**Zienswijze op ontwerpbesluiten Windpark De Drentse Monden en Oostermoer
fase 3 van . Telefonische opgenomen op 25-6-2018.**

Ik spreek mijn zorg uit over de volgende punten;

1. De windmolens zijn 200 meter hoog. Daardoor zal men in de omgeving last krijgen van geluid en slagschaduw.
2. Door de elektromagnetische spanning in de kabels en turbines is de volksgezondheid in gevaar.
3. De windmolens komen daar te staan waar ook een laagvliegroute van de NAVO is.
4. De windmolens komen dicht bij de LOFAR Radiotelescoop te staan.
5. De woningen die in de buurt van het windmolenpark staan zullen in waarde dalen. Wie neemt die kosten op zich?
6. Het gebied waar de windmolens komen ligt tegen het gebied aan waar aardbevingen voor komen.
7. De windmolens kosten de belastingbetaler geld via de subsidie die de overheid er aan geeft.

Kortom; de leefbaarheid in het gebied van de veenkoloniën wordt aangetast door het windpark. Er kan ook duurzame energie worden gewonnen door middel van zonne-energie. Of men kan er voor kiezen de windmolens op zee te zetten.

Verzonden: Woensdag 18 juli 2018 20:39
Onderwerp: Zienswijzeformulier
windpark DMOM fase 3

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel:

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat:

Huisnummer:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Als: Organisatie

Organisatie:

Mede namens:

Staan er naar uw mening onjuistheden in de ontwerpbesluiten?

In het ontwerpbesluit is voor de aanleg van de 20 kV verbinding door Enexis naar het inkoopstation RHW-3.6 een tracé langs het bedrijfserf opgenomen. Met Enexis zijn wij in gesprek geweest en is er overeenstemming bereikt over het tracé zoals bijgevoegd in de getekende zakelijk recht overeenkomst. Ik verzoek u dan ook om het besluit aan te passen zodat deze aansluit bij de gemaakte afspraken met Enexis.

Reactie

Netwerkplannummer	: 30122335
Projectnummer	: E.09857
Activiteitnummer	: 1080

Overeenkomst tot:

het vestigen van een opstalrecht als bedoeld in artikel 5:101 e.v. van het Burgerlijk wetboek;
het vestigen van een erfdienstbaarheid van overpad als bedoeld in artikel 5:70 e.v. van het Burgerlijk Wetboek.

De ondergetekenden:
a. Eigenaar (particulier)

achternaam :
 voornamen :
 adres :
 pc en woonplaats :
 geboortedatum :
 geboorteplaats :
 telefoonnummer :
 e-mail :
 burgerlijke staat :

houd(st)er van een geldig:
 met nummer:

en

achternaam :
 voornamen :
 adres :
 pc en woonplaats :
 geboortedatum :
 geboorteplaats :
 telefoonnummer :
 e-mail :
 burgerlijke staat :

houd(st)er van een geldig:
 met nummer:

en

achternaam :
voornamen :
adres :
pc en woonplaats :
geboortedatum :
geboorteplaats :
burgerlijke staat :

houd(st)er van een geldig:
met nummer:

en

achternaam :
voornamen :
adres :
pc en woonplaats :
geboortedatum :
geboorteplaats :
burgerlijke staat :

houd(st)er van een geldig:
met nummer:

Kopie van elk identiteitsbewijs bijsluiten s.v.p.

te dezen handelende:

- ieder afzonderlijk voor zich in privé; en
- tezamen in hun hoedanigheid van enige maten in

adres gevestigd te met
KvK nummer

hierna (zowel tezamen als ieder afzonderlijk) te noemen: '**de eigenaar**'

en

b. Enexis

Enexis Netbeheer B.V., gevestigd te 's-Hertogenbosch en kantoorhoudend aan de Magistratenlaan 116, 5223 MB 's-Hertogenbosch, ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 17131139, krachtens volmacht vertegenwoordigd door ondergetekende,

hierna te noemen: '**Enexis**'

Verklaren het volgende te zijn overeengekomen:

Artikel 1 Opstalrecht / erfdienstbaarheid

1. De eigenaar verplicht zich ten behoeve van Enexis een opstalrecht te vestigen als bedoeld in artikel 5:101 e.v. van het Burgerlijk Wetboek, waartegenover Enexis zich verplicht dit opstalrecht te aanvaarden ten laste van het perceel, kadastraal bekend: Gemeente Borger sectie R nummers .
2. Het opstalrecht omvat al hetgeen verband houdt met (aankruisen indien van toepassing en invullen):
  - ~~het bouwen, hebben, houden en onderhouden, alsmede het te zijner tijd verwijderen van een transformatorstation / gasstation met toebehoren, op een gedeelte van het perceel ter plaatse behoorlijk aangegeven en ter grootte van ongeveer • m², hierna te noemen "het werk".~~
  - het leggen, hebben, aanbrengen, gebruiken, vervangen, instandhouden, inspecteren, verwijderen en het ter vervanging verleggen, verplaatsen of uitbreiden van één of meer elektriciteitskabels, gasleidingen, telecommunicatie- en signaalkabels en /of andere leidingen met bijbehoren, hierna te noemen "het werk".
3. De eigenaar zal een erfdienstbaarheid van overpad als bedoeld in artikel 5:70 e.v. van het Burgerlijk Wetboek vestigen ten behoeve van het werk van Enexis als heersend erf en ten laste van het erf van de eigenaar als dienend erf. Deze erfdienstbaarheid houdt in dat Enexis gebruik mag maken van het dienend erf voor het bereiken van het werk waarvoor een strook ter breedte van ongeveer drie meter zal worden aangewezen waarover Enexis het werk kan bereiken met een voertuig en te voet.

Artikel 2 Algemene voorwaarden

1. Deze overeenkomst wordt aangegaan onder de Algemene Voorwaarden voor de vestiging van opstalrechten ten behoeve van kabels / leidingen / transformatorstations / gasdrukregel- en meetstations / verdeelkasten, alle met bijbehoren, hierna te noemen "AVL 2014", welke geacht worden met deze overeenkomst een geheel te vormen en welke zijn vastgelegd in een akte verleden op 24 oktober 2014 voor de waarnemer van notaris en op dezelfde dag ingeschreven ten hypotheekkantore te Apeldoorn in deel nummer , van welke AVL 2014 de eigenaar een exemplaar heeft ontvangen en kennis heeft genomen.
2. De eigenaar zijn geen feiten bekend die er op wijzen dat de onroerende zaak waarop het recht van opstal zal worden gevestigd enige verontreiniging bevat, die ten nadele strekt of stoornis kan veroorzaken in het gebruik door Enexis als voormeld.

Artikel 3 Strook opstalrecht

De breedte van de strook waarop het opstalrecht wordt gevestigd, zoals bedoeld in de artikelen 2 lid 1 en 5 lid 1 van de AVL 2014 bedraagt drie meter. Gerekend wordt één meter en vijftig centimeter aan weerszijden van de hartlijn van de leiding(en) en/of kabel(s). Het met het opstalrecht belaste gedeelte van het perceel heeft een grootte van: 3550 m².

Deze strook grond is nader aangegeven op de bij deze overeenkomst behorende tracétekeningen met nummers Borger- , Borger- , Borger en Borger- . Deze tekeningen zullen aan de notariële akte worden gehecht, welke tekeningen bestemd zijn om te worden ingeschreven in de openbare registers van het Kadaster.

Artikel 4 Vergoeding

1. Enexis is aan de eigenaar (s.v.p. aankruisen hetgeen van toepassing is):

een vergoeding ineens verschuldigd van € _____ (zegge: _____ eurocent).

~~geen vergoeding verschuldigd~~

2. De vergoeding als bedoeld in lid 1 van dit artikel wordt na het passeren van de in artikel 6 bedoelde notariële akte uitbetaald aan de eigenaar via de derdengeldenrekening van de notaris. Het rekeningnummer van de eigenaar is

ten name van Maatschap: _____.

3. Behoudens de vergoeding als hiervoor vermeld en die welke uit hoofde van de AVL 2014 zijn ontstaan of nog zullen ontstaan is Enexis geen retributie verschuldigd.

Artikel 5 Opzegging

Indien Enexis na het sluiten van deze overeenkomst niet tot uitvoering van het werk overgaat, kan Enexis deze overeenkomst door schriftelijke opzegging aan de eigenaar beëindigen.

Artikel 6 Volmacht, kosten akte, toestemming echtgenoot

1. De eigenaar verleent onherroepelijk last en volmacht met de bevoegdheid van substitutie aan (medewerkers van) Lexis notarissen te Zuidwolde om voor en namens de eigenaar de inhoud van deze overeenkomst te doen opnemen in een notariële akte, die akte te doen verlijden, kwijting te verlenen van het in artikel 4 lid 1 genoemde bedrag, om die akte te tekenen en te laten inschrijven in de openbare registers, alsmede om al datgene te doen en te laten verrichten wat ter zake nodig mocht zijn.
2. De kosten van deze overeenkomst, de notariële akte en de inschrijving in de openbare registers zullen door Enexis worden gedragen.
3. Voor de tenuitvoerlegging van deze overeenkomst kiezen partijen domicilie ten kantore van de in lid 1 genoemde notaris of diens plaatsvervanger of ambtsopvolger die met het opmaken en verlijden van de notariële akte zal worden belast.
4. Voorzover van toepassing verleent de eigenaar tevens last en volmacht aan de notaris tot het aanvragen van een voorafgaande kadastrale uitmeting van het met het opstalrecht belaste perceel.
5. De echtgenoten verklaren elkaar bij dezen over en weer de toestemming te verlenen als bedoeld in artikel 1:88 BW voor de rechtshandelingen opgenomen in deze overeenkomst.

Slotbepaling

Deze overeenkomst komt eerst tot stand na medeondertekening door de afdeling Grondzaken van Enexis.

Aldus in tweevoud opgemaakt en ondertekend

De ondertekening dient in elkaars aanwezigheid plaats te vinden. Graag tevens elke pagina + de tekening(en) paraferen.

Getekend te: Drouwenermond

datum : 15-05-2018

Handtekening eigenaar:

Vertegenwoordiger Enexis Netbeheer B.V.:

Naam :

Naam :

Handtekening :

Handtekening :

Naam :

Akkoord

Grondzaken :

Handtekening :

Handtekening :

Naam :

Handtekening :

Naam

echtgenoot :

Handtekening :

Eventuele opmerkingen / aanvullende afspraken:

De overeenkomst is aangegaan onder de voorwaarde van goedkeuring van het onderhavige tracé door de vergunningverleners.

Bijlagen:

- **tekening(en)**
- **kopie(ën) identiteitsbewijs**
- **Algemene Voorwaarden (AVL 2014)**

Wwft-verklaring

(Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme)

De ondergetekende,

verklaart, dat terzake:

naam tekeningsbevoegde persoon:

houd(st)er van :

met nummer:

en

naam tekeningsbevoegde persoon:

houd(st)er van :

met nummer:

en

naam tekeningsbevoegde persoon:

houd(st)er van :

met nummer:

en

naam tekeningsbevoegde persoon:

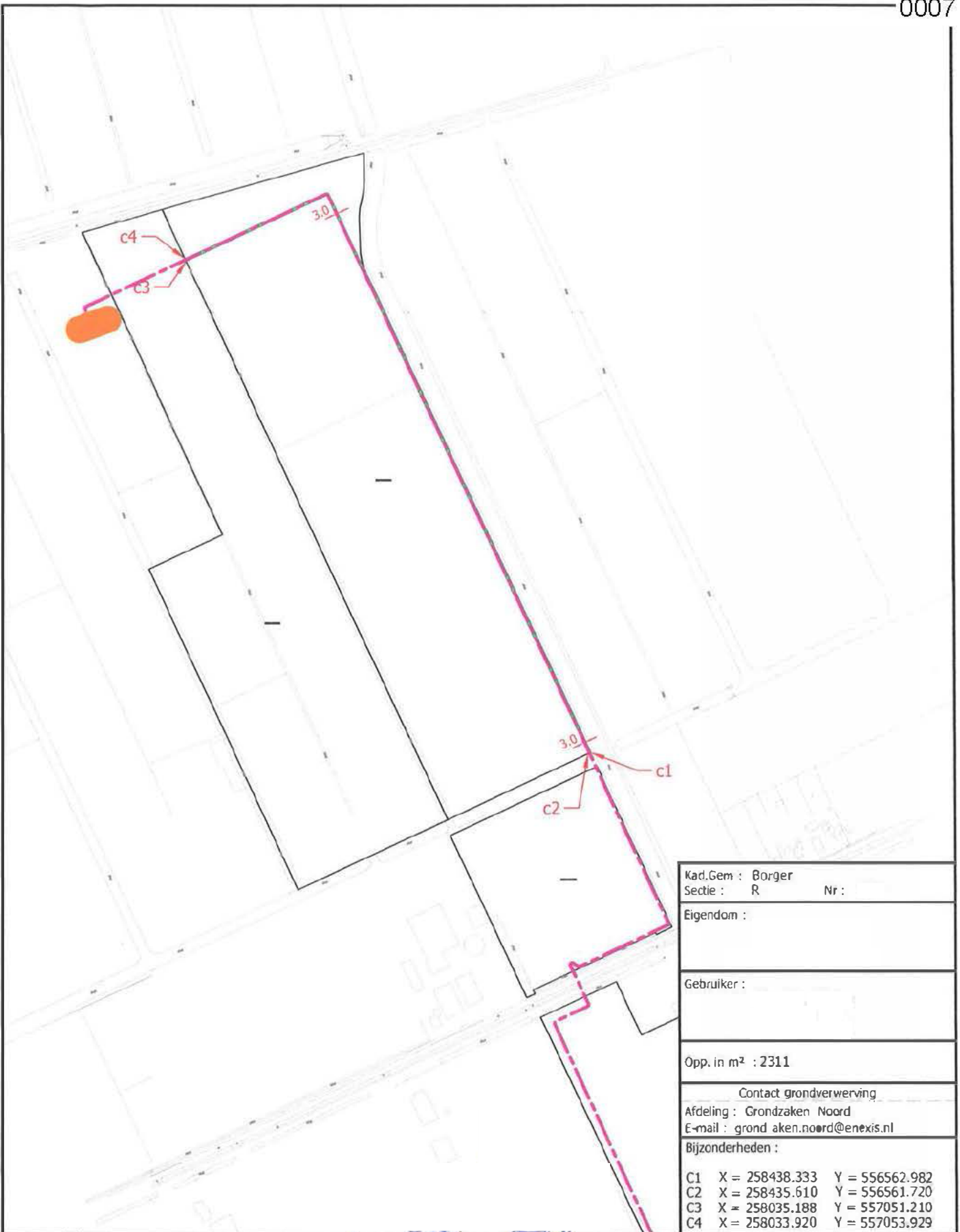
houd(st)er van :

met nummer:

- dat door hem/haar de identiteit is vastgesteld van de voor hem "in persoon" verschenen persoon, genoemd in het aan deze verklaring gehechte kopie legitimatiebewijs;
- dat de identificatie heeft plaatsgevonden aan de hand van het originele identiteitsbewijs dat aan hem is getoond en door hem is gekopieerd en welke kopie aan deze verklaring is gehecht;
- dat de identificatie heeft plaatsgevonden volgens de vereisten van de "Wwft" (Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme).

Getekend te Drouwenermond op 15-05-2018

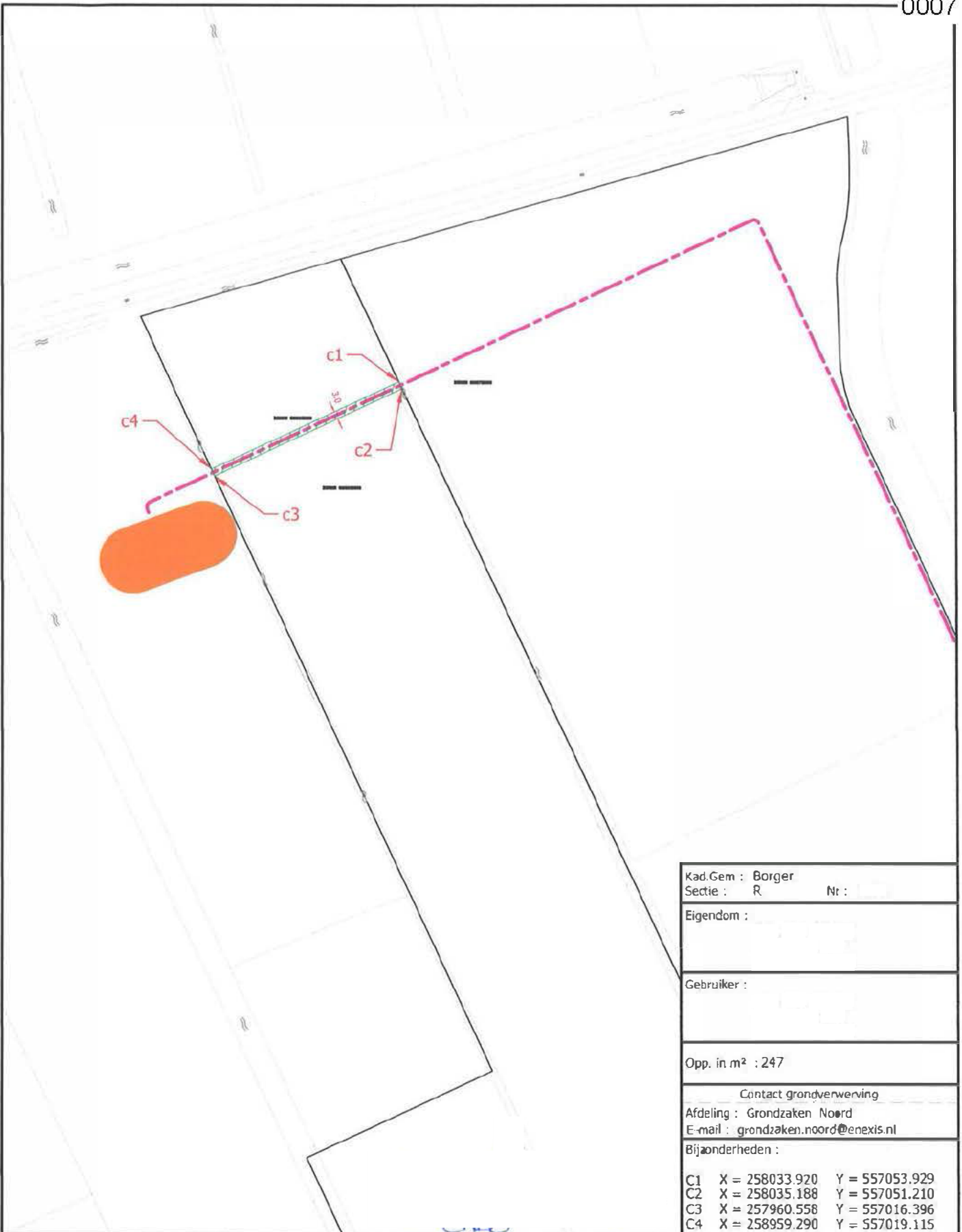

Kad.Gem :	Borger	Nr :	
Sectie :	R		
Eigendom :			
Gebruiker :			
Opp. in m ² :	2311		
Contact grondverwerving			
Afdeling :	Grondzaken Noord		
E-mail :	grond.aken.noord@enexis.nl		
Bijzonderheden :			
C1	X = 258438.333	Y = 556562.982	
C2	X = 258435.610	Y = 556561.720	
C3	X = 258035.188	Y = 557051.210	
C4	X = 258033.920	Y = 557053.929	

Auteursrechten liggen bij Enexis

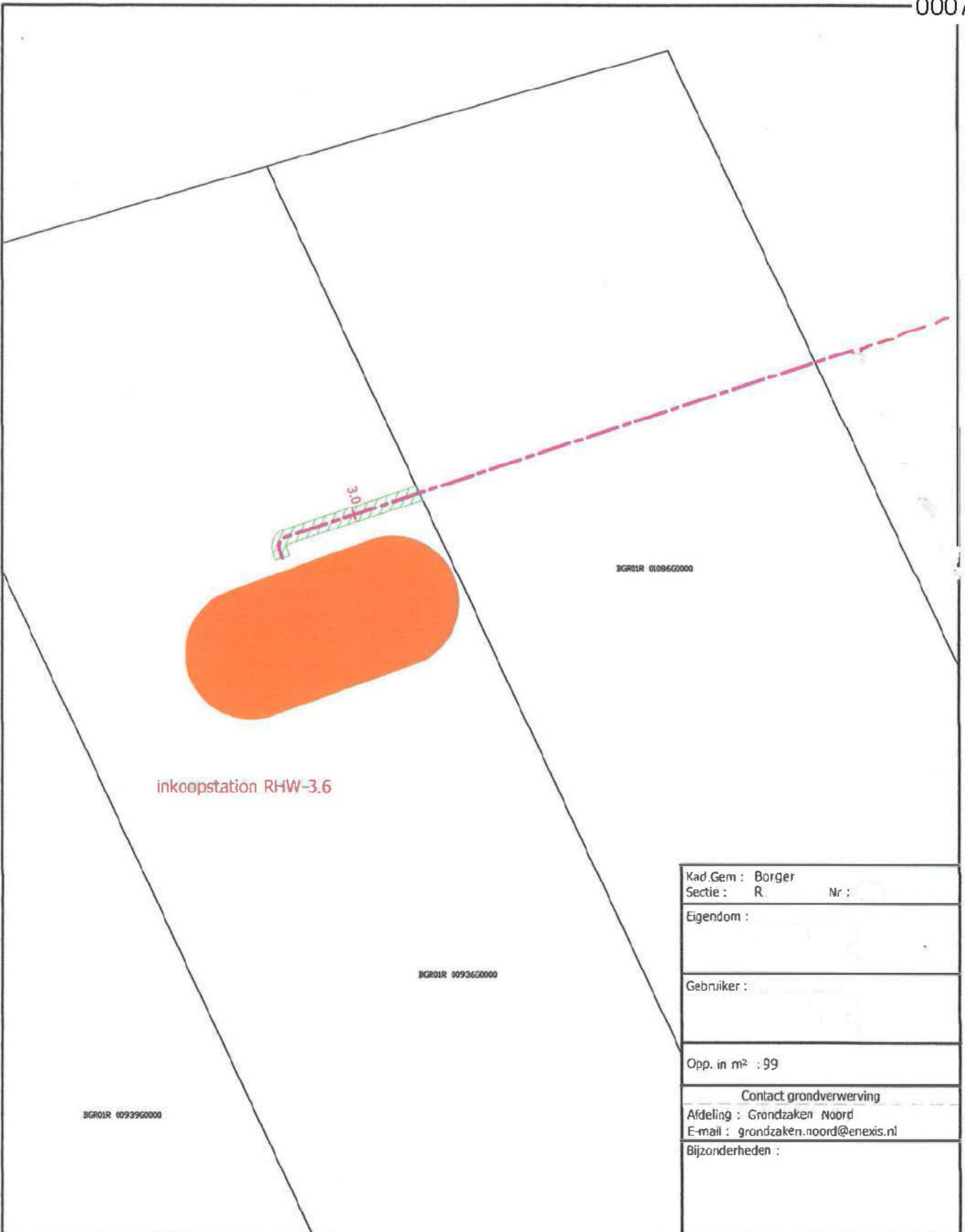
D	Wijz.		Vestiging recht van opstal		
			Get.	Formaat A4	
	14-06-2018	Datum			Borger-R-1087
	Par.	Gez.	Datum	17-04-2018	
		Schaal	1:5000	Opm.	Aantal bladen 1
					Blad nr. 1
					23 van 290

Kad.Gem :	Borger	Nr :	
Sectie :	R		
Eigendom :			
Gebruiker :			
Opp. in m ² :	247		
Contact grondverwerving			
Afdeling :	Grondzaken Noord		
E-mail :	grondzaken.noord@enexis.nl		
Bijzonderheden :			
C1	X = 258033.920	Y = 557053.929	
C2	X = 258035.188	Y = 557051.210	
C3	X = 257960.558	Y = 557016.396	
C4	X = 258959.290	Y = 557019.115	

Auteursrechten liggen bij Enexis

A	Wijz.	28-05-2018	Datum	Par.	JW	vestiging recht van opstal						
							Get.		Formaat	A4	TEKENINGNUMMER	
						Gez.	Datum	17-04-2018	Borger-R-1086			
						Schaal	1:2000	Opm.			Aantal bladen	2 24 van 290

Kad.Gem : Borger	Sectie : R	Nr :
Eigendom :		
Gebruiker :		
Opp. in m ² : 99		
Contact grondvererving		
Afdeling : Grondzaken Noord		
E-mail : grondzaken.noord@enexis.nl		
Bijzonderheden :		

Auteursrechten liggen bij Enexis

0	Wijz.		Vestiging recht van opstal			
			Get.	Formaat A4		TEKENINGNUMMER
			Gez.	Datum 17-04-2018		Borger-R-936
			Schaal 1:1000	Opm.	Aantal bladen 1 Blad nr. 1 25 van 290	

Verzonden: Dinsdag 24 juli 2018 07:55
Onderwerp: Zienswijzeformulier
windpark DMOM fase 3

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel:

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat:

Huisnummer:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Als: Organisatie

Organisatie:

Mede namens:

Staan er naar uw mening onjuistheden in de ontwerpbesluiten?

Ja

Zijn er zaken en/of belangen over het hoofd gezien?

Ja

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u aangeven hoe?

Ja, leefbaarheidsbelang, gezondheid,

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

Teveel om op te noemen in dit proces, alle fouten die gemaakt zijn en zelfs toegegeven door bewindvoerders. Democratie bestaat niet meer in Nederland.

Reactie

Zienswijze bij de derde fase van Windpark De Drentse Monden en Oostermoer, namens de vereniging Dorpsbelangen Gasselternijveenschemond, 22 juli 2018.

Aangezien het om een veelheid van vergunningen gaat hebben we ervoor gekozen een paar clusters aan te brengen om onze bezwaren helder te houden.

Onze zienswijze is als volgt opgebouwd, het gaat om de effecten op:

de leefomgeving en de fysieke infrastructuur

de natuur

het milieu

gezondheid

een opsomming van door ons geconstateerde fouten en/of verkeerd gebruikte cijfers.

De leefomgeving en de fysieke infrastructuur.

..Veel wegen moeten worden verbreed (van 3 tot 5 meter) of zandwegen moeten worden geasfalteerd. In de eerst plaats zijn we hier zo wie zo tegen, omdat het landelijke en stille karakter van onze omgeving ingrijpend wordt veranderd. Maar als het dan toch moet willen we dat het in originele staat wordt teruggebracht tijdens de exploitatiefase. Wij willen niet dat er sluiptwegen blijven bestaan, die worden gebruikt als racebanen . De veldwegen worden nu recreatief en door schooljeugd gebruikt. Landwegen hier zijn opgenomen in het knooppuntennetwerk.

Verkeersremmende maatregelen zijn absoluut nodig. We gaan er daarnaast vanuit, dat de initiatiefnemers langdurig het onderhoud betalen, en dat niet de gemeenschap daarvoor opdraait.

De natuur.

..Om het mogelijk te maken de fundatie te leggen voor de windmolens wordt er gebruik gemaakt van bronbemaling. Uit onderzoek blijkt, dat bronbemaling effect heeft op het grondwater tussen de 0 en 500 meter. De bemaling komt hier binnen de 250 m van het bos en boomsingels. Jarenlang is veel geld geïnvesteerd om in de Veenkoloniën om de natuurwaarde (biodiversiteit), de toeristische aantrekkelijkheid en de stuifoverlast te beperken. Wij zijn bezorgd over verdroging van onze houtopstanden. Nergens lezen we iets dat dit weerlegt.

..De biodiversiteit gaat ook hard achteruit wanneer oude eiken worden gekapt en worden vervangen door nieuwe boompjes. Dat duurt weer 50 jaar voor de bomen qua natuurwaarde iets voorstellen. Wij vinden dat een compensatiefactor 3 hier zeker op zijn plaats is. (D.w.z. drie keer zo veel bomen herplaatsen als gesloopt worden).

..Hooglijk verbaasd zijn we over het flora en fauna- onderzoek, dat is gedaan. Dat is op één dag gebeurd; dat lijkt ons amper een beeld te geven waar enige conclusie uit kan worden getrokken. Eén onderzoek is geen onderzoek. *Er is geconstateerd dat tijdens het veldbezoek geen vogelsoorten zijn aangetroffen*. En nog vreemder is, dat het onderzoek is gedaan op 22 september. Waarom niet in het vroege voorjaar wanneer alle vogels nestelen? Er worden nu conclusies getrokken waarvan wordt gezegd, dat ze houdbaar zijn t/m september 2020. Hoe moeten we dat lezen? Mogen er in de tussentijd geen vogels nestelen, of andere natuurlijke veranderingen optreden? Diverse bomen hebben holen, die zullen verdwijnen en daarmee de vogels en de vleermuizen!

..Het ter plekke bekende Kruitbos is aangelegd met subsidie van de overheid en dient opengesteld te zijn voor de omgeving. Bovendien is het onderdeel van het NNN. Het ziet er naar uit, dat een strook langs de achterkant gekapt gaat worden. Wij zien dat niet terug in de vergunningaanvraag. Ook worden er 4 dikke oude bomen aan de Dreef gekapt. Waar te vinden?

Het milieu.

..Door bronbemaling toe te passen op een veengrond ontstaat klink. Bij versnelde veenoxidatie komt extra CO₂ vrij. Nou moeten er windmolens komen vanwege CO₂ reductie. Dit lijkt wat tegenstrijdig. Bovendien worden er op diverse plaatsen juist maatregelen genomen om veengronden te vernatten, vanwege grotere stabiliteit en vastleggen van CO₂. Wateronttrekking is onomkeerbaar, dus heeft de bronbemaling slechte gevolgen voor de veengrond. Dat staat nergens.

..Buitengewoon merkwaardig is dat wat betreft het archeologisch onderzoek een nader onderzoek wordt voorgesteld. Opgenomen in de vergunning moet worden dat de initiatiefnemers dat moeten doen voordat de werkzaamheden worden uitgevoerd. Het lijkt ons dat het moet worden gedaan alvorens de vergunning wordt verstrekt. Dan kunnen eventuele randvoorwaarden voortkomend uit het vervolgonderzoek in de vergunning worden opgenomen.

Gezondheid.

..Wij zien, dat er voor de woning bij toetspunt 19, Tweede Dwarsdiep 33, in de huidige situatie bij het doorgaan van de plannen al een geluidbelasting plaats vindt van 47,43 dB. Dat hebben we bij eerdere zienswijzen al aangegeven. Dat mocht worden afgerond en viel daarmee net onder de 47, die is toegestaan. Het mocht zo blijven van de RvSt, mits mitigerende maatregelen. Dat huis ligt aan een zandweg. Nu wordt die geasfalteerd, waardoor de geluidsbelasting (reflectie op harder materiaal) gaat toenemen. Hier wordt niet opnieuw naar gekeken. Hoe kan dat?

..Daarnaast staat er bij de cijfers met betrekking tot de afstand van deze woning een fout. Volgens de aanvraag staat het geplaatst op 600 m van een windmolen. Dat blijkt in de werkelijkheid 519 m te zijn! Dus buitengewoon dichtbij en een niet te verwaarlozen meetfout.

Fouten.

..Bij de berekening van de wateronttrekking is uitgegaan van een maximale dagdebiet. Dan is het maanddebiet maximaal 31x het dagdebiet. Het maanddebiet blijkt hier beduidend hoger uit te komen? *(Bij een max. van 2.965 m³ per dag (Readthuys) kan het maand max 91.915 m³ zijn. Hetzelfde gegoochel bij Oostermoer: per dag max. 2.480 m³ kan max 76.880 m³ per maand zijn!)*

..Foto's die gebruikt zijn overgenomen van Google Maps. Dat lijkt gemakzuchtig, want foto's kunnen ook echt gemaakt worden. Maar erger is dat deze foto's van 2010 zijn. Dus al van 8 jaar geleden en in het geheel niet actueel. Bomen zijn veel dikker (meer natuurwaardeverlies) en het ziet er anders uit. ..In de aanvraag omgevingsvergunning wordt steeds gesproken over windturbines van 3 MW. Er is echter een subsidie aanvraag gedaan voor windturbines van 4.2 MW. (misleiding van de bevolking?)

..Er wordt door Readthuys een aanvraag voor 18 molens ingediend. De vorige minister van EZ heeft in zijn niet- beargumenteerde wijsheid een rij geschrapt. Er komen van RH nog 12 molens.

..Molens, die genummerd zijn met OM1.1 en verder blijken in de aanvraag van ENEXIS plotsefing WOE 1.1 te zijn.

..Over de inkoopstations is geen eenduidige informatie. In de WABO staat een afmeting van 4,2 x 5,1 x 3,5 m genoemd, dat is 22 m², in de omgevingsvergunning is sprake van 12 x 4 m = 48 m². Wat wordt de afmeting van de inkoopstations? Vreemd dat inkoopstations als volgt beschreven staan: *overige zone....."parkinfrastructuur"*. Wij verstaan onder een park geheel iets anders, dat mag duidelijk zijn.

..Gesproken wordt over het definitieve bestemmingsplan "Windpark De Drentse monden en Oostermoer" van 22/9/2016. Dat is wel een erg grove verschrijving. Het bestemmingsplan is pas definitief na de uitspraak van de Raad van State in februari 2018.

De lijst met fouten kan nog langer gemaakt worden. Wij zijn er niet om hier te corrigeren. Maar met deze fouten in een vergunningaanvraag zouden we als gewone burger niet weggelaten worden. Een crimineel wordt er bij de rechtbank op vrijgesproken.

Tot slot.

Onze conclusie naar aanleiding van bovenstaande is dat de diverse vergunningen niet kunnen worden verstrekt.

..Overigens vinden wij nog steeds, dat uit de uitspraak van de Raad van State is gebleken dat deze zich niet ter plaatse heeft georiënteerd. Er staan aantoonbare fouten in die uitspraak, een aantal feitelijkheden klopt niet. Wij weten heel goed, dat er geen verweer tegen de uitspraak van de RvSt mogelijk is. Wat betreft het gebrek aan draagvlak, de insluiting van dorpen, van het zonder argumenten schrappen van een verkeerde lijn, van het weigeren van toetspunten zijn meerder keren stevige uitspraken gedaan. Onze inwoners mochten er van uitgaan, dat daaraan gevolg zou worden gegeven. Dat is nergens gebeurd. Wij zijn er van overtuigd dat uw ministerie een belangrijke sturende rol heeft gespeeld. Alles is van tafel geveegd en daarmee het vertrouwen in de overheid. Wij vinden, dat wind op land een inmiddels aangetoond achterhaalde manier is om CO2 te reduceren. Te hoge kosten met te laag rendement, een te grote belasting voor de gemeenschap, en zeker in de lintdorpen in de Veenkoloniën, voor de bewoners een te groot verlies aan woongenot en veiligheid.

Namens

Verzonden: Dinsdag 24 juli 2018 09:44
Onderwerp: Zienswijzeformulier
windpark DMOM fase 3

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel:

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat:

Huisnummer:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Als: Particulier

Mede namens:

Staan er naar uw mening onjuistheden in de ontwerpbesluiten?

De aanvraag omgevingsvergunning WABO Enexis Veendam is voor wat betreft het tracé bij K.J. de Vriezestraat (afrit Bareveld N33) niet juist. Enexis is met en in gesprek geweest en na deze gesprekken heeft Enexis aangegeven de kabelverbinding aan te leggen op basis van gestuurde boring, zodanig dat het eigendom van en , kadastraal bekend sectie nummer niet feitelijk belast wordt met aanleg van de kabelverbinding.

Reactie

Naam:

E-mailadres:

Telefoon:

Organisatie:

KvK-nummer:

Postcode:

Huisnummer:

Onderwerp:

Vragen/opmerkingen:

, 22 juli 2018-07-10

Geachte Lezer(es,

Hierbij bieden wij U onze opmerkingen aan, met betrekking tot de aanvraag van de bouw van het Windpark Oostermoer , en de daarbij behorende werkzaamheden.

- In Document 8 maakt u gewag van het kappen van een aantal bomen, welke gelegen zijn bij viaduct De Hilte, dit in verband met groot vervoer.

Er is onderzoek gedaan naar de bewoning door vleermuizen in deze bomen, echter er dient nog een volgend onderzoek gedaan te worden, zoals u aangeeft in de aanvraag.

Alvorens de aanvraag te kunnen honoreren, is het logisch als het vervolgonderzoek openbaar wordt gemaakt en onderdeel uitmaakt van de afweging met betrekking tot de kap.

Voorts moet ik u erop wijzen, dat de volgende vleermuizen in grote getale voorkomen:

- a. Baard Vleermuis,
- b. Gewone dwerg Vleermuis,
- c. Gewone grootoor Vleermuis,
- d. Meer Vleermuis,
- e. Rosse Vleermuis,
- f. Ruige dwerg Vleermuis,
- g. Water Vleermuis.

h. Bron: : <https://www.verspreidingsatlas.nl/zoogdieren>

- Gezien de hoeveelheid vleermuizen in de omgeving, en hun vliegbewegingen, lijkt kap van bomen een slechte zaak, en dan heb ik het nog niet over de plaatsing van turbines.

-

- In Doc. 8 blz. 36 staat een foto gepubliceerd, welke niet in overeenstemming is met de werkelijkheid. Hierdoor wordt een totaal verkeerd beeld geschetst, wat bevreemdend is en onjuiste informatie geeft.

- Voorts zijn alle werkzaamheden van grote invloed op het gebied de Veenkoloniën, een gebied wat uniek is in Nederland en derhalve aangetast wordt.

Namens _____ ,

_____

_____

Verzonden: Dinsdag 24 juli 2018 21:31
Onderwerp: Zienswijzeformulier
windpark DMOM fase 3

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel:

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat:

Huisnummer:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Als: Particulier

Reactie

Bureau Energieprojecten
 Inspraakpunt windpark DMOM fase 3
 Postbus 248
 2550 AE VOORSCHOTEN

Valthermond, 24 juli 2018

Betreft: Zienswijze m.b.t. de voorgenomen ontwerpbesluiten voor windpark De Drentse Monden en Oostermoer fase 3.

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij maak ik ernstig bezwaar tegen de voorgenomen ontwerpbesluiten voor het Windpark De Drentse Monden en Oostermoer fase 3. Hieronder licht ik toe waarom ik uw voornemens verwerpelijk vind.

Met betrekking tot windmolens algemeen

(de navolgende tekst is ontleend aan een artikel van Kees le Pair, natuurkundige, directielid FOM en oprichter STW.)

Windmolens die ons zonder brandstof en CO₂ vrij van stroom moeten voorzien, kunnen dat niet. De molens van het bestaande energieakkoord zullen overeenkomstig de officiële cijfers in 2023 3% produceren² van de energie die wij zelf gebruiken. Er moeten er dan twee keer zoveel staan als nu (2018). In werkelijkheid kunnen ze niet meer dan een derde besparen van de fossiele brandstof die wij nu voor die elektriciteit gebruiken, 1% dus. Indien het er dankzij voorvechters als Nijpels en Samson later nog eens twee keer zoveel worden, zullen de verliezen groter zijn. De 'winst' wordt dan geschat op maximaal 1,5%; met vier maal zoveel molens als nu. De molens van het energieakkoord kosten ons ~ 80 miljard. Ze zijn extra, de conventionele centrales moeten blijven draaien voor als er te weinig wind is. Salderend ca. 70% van de tijd. Daarvoor blijven we gewoon de volle prijs betalen. Met de nieuwe voornemens loopt die onnodige investering op naar ~150 miljard.

Er zijn verliesgevende factoren, die wij bij gebrek aan nauwkeurige gegevens niet in de uitkomsten verwerkten. Over slijtage is nu meer bekend en van sommige andere is de invloed ongeveer te schatten. Er is berekend dat Nederlandse molens helemaal geen brandstof sparen of CO₂ uitstoot verminderen^{2,5}. Dus à raison van € 20.000 per huishouden *geen* bijdrage aan de klimaat- en energiedoelen. Dat komt bovenop de prijs van de gasuitstap van € 65.000.

Waarom investeren financiers in windmolens? Deskundigen berekenden hun economische terugverdientijd: Van molens op land is dat: 36 jaar en van die op zee 55 jaar. De technische levensduur is ongeveer 25 jaar; op zee naar verwachting korter. Subsidies, garantieprijs en afwentelen van kosten, zoals van de bekabeling, compenseren het verlies. Een winst van 42+% resteert. Voor alles komt de rekening uiteindelijk bij de burger terecht. Letterlijk geld voor niets.

Dit wordt al de grootste overheveling van arm naar rijk in de Nederlandse geschiedenis genoemd. Iemand twitterde: "*Nederland is een derde wereldland in aanbouw*"

De molens bederven het landschap, hinderen omwonenden, destabiliseren de stroomvoorziening, malen ons arm (uitgezonderd de subsidie profiteurs), zijn een gevaar voor de scheepvaart en

dragen niet bij aan het klimaat of aan de oprakende fossiele brandstof. Molenaars boffen dat gedode vogels en vleermuizen niet klagen.

Democratische besluitvorming

(navolgende tekst is afkomstig uit de nota "Voorstel voor hoofdlijnen van het Klimaatakkoord" d.d. 10 juli 2018)

Burgers verwachten van de overheid, zowel landelijk als op lokaal niveau, dat deze betrouwbaar is, een consistent beleid voert en naar hen luistert. Dat geldt op vele beleidsterreinen, maar zeker wanneer het gaat om beleid dat leidt tot ingrepen in de leefomgeving. Een overheid die deze verwachting niet waarmaakt, wekt bij burgers frustratie die kan uitgroeien tot regelrecht wantrouwen. Dat is de ervaring van burgers die zich niet serieus genomen voelen in hun bezwaren tegen een windmolenpark.

Situatie Windpark De Drentse Monden en Oostermoer

Uit onderzoek is gebleken dat voor plaatsing van windmolens op deze schaal geen enkel draagvlak bestaat bij de lokale bevolking van de veenkoloniën. Vanzelfsprekend uitgezonderd de enige tientallen agrariërs en ondernemers/beleggers die dankzij de subsidies op windenergie hun boerenbedrijf kunnen beëindigen en elders kunnen gaan wonen waar zij geen last hebben van de door henzelf veroorzaakte horizonvervuiling, geluid- en lichthinder. Alle lusten naar de initiatiefnemers, alleen maar lasten voor de omwonenden, waaronder vermindering van leefgenot en prijsdaling c.q. onverkoopbaarheid van woningen. De voorlichting door de initiatiefnemers is absoluut onvoldoende geweest en de mogelijkheden tot participatie zijn ronduit lachwekkend. Aan het verkrijgen van draagvlak, hetgeen destijds door de voormalige minister Van der Hoeven als een voorwaarde voor realisatie van het plan werd gesteld, is door de initiatiefnemers geen enkele serieuze aandacht besteed.

Aan democratische inspraak bij de besluitvorming heeft het volledig ontbroken. Ook de provincie Drenthe heeft daartoe geen mogelijkheden geboden.

De hierboven aangehaalde zinsnede uit het Voorstel voor hoofdlijnen van het Klimaatakkoord: "Een overheid die deze verwachting niet waarmaakt, wekt bij burgers frustratie die kan uitgroeien tot regelrecht wantrouwen" is volledig van toepassing op het proces rond de voorgenomen realisatie van het Windpark De Drentse Monden en Oostermoer. Naast de genoemde frustratie en wantrouwen voorspel ik dat daadwerkelijk realisatie van het windpark zal leiden tot nog sterkere sociale spanningen, uitlopend in vernielingen en gewelddadigheden.

Een onbetrouwbare en niet democratisch opererende overheid roept deze gevolgen over zichzelf af.

Persoonlijke gevolgen:

De provincie Drenthe bestaat voornamelijk uit een zand- en een voormalig veengebied. De aantrekkelijkheid van het veengebied wordt in belangrijke mate gevormd door weidse en open landschappen, verre uitzichten, stilte en duisternis. De gemiddelde sociale status van de veenbewoners is, bijna al traditioneel, lager dan die van hen op het zand. Dit uit zich o.a. in gemiddeld lagere huizenprijzen. Er is soms sprake van armoede die van generatie op generatie wordt overgedragen.

Het geplande grote windmolenpark zal deze situatie alleen nog maar versterken. Alle nog bestaande aantrekkelijkheid van het veengebied wordt vernietigd en persoonlijk verwacht ik een aanzienlijke daling van de waarde van mijn woning.

Ik roep u daarom op om af te zien van het realiseren van grote windmolenparken in de veenkoloniën en de wellicht onvermijdelijke lasten van het plaatsen van windmolens in onze provincie zo eerlijk mogelijk over de gehele provincie en haar inwoners te verdelen.

Gaarne zie ik een reactie van u tegemoet. Tevens wordt ik graag op de hoogte gehouden van de verdere procedure.

Hoogachtend,

Verzonden: Woensdag 25 juli 2018 01:03
Onderwerp: Zienswijzeformulier
windpark DMOM fase 3

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel:

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat:

Huisnummer:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Als: Particulier

Staan er naar uw mening onjuistheden in de ontwerpbesluiten?

Ja vele onjuistheden. zie bijlage

Zijn er zaken en/of belangen over het hoofd gezien?

zie bijlage

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u aangeven hoe?

Ja, gezondheid, financieel, leef- en woonomgeving, en door dit plan honderden vrije-tijds uren.

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

Stoppen met windparken op land en het schaden van de gezondheid en belangen van de bewoners. Advies van Duitse professor om geen (mega) windturbines binnen 25 km van bewoning te plaatsen ivm LF-geluid.

Reactie

Bureau Energieprojecten
 Inspraakpunt Windpark De Drentse Monden Oostermoer fase 3
 Postbus 248
 2250 AE Voorschoten

Betreft: zienswijze Ontwerpbesluiten fase 3

Gasselternijveenschemond, 25 juli 2018

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij dien ik mijn zienswijze in met betrekking tot aanvragen fase 3 Windpark De Drentse Monden Oostermoer.

Hierbij mijn volgende punten:

1. **Wat betreft het onderzoek met betrekking natuurbescherming heb ik grote twijfels.** Er is in het gehele gebied in **1 dag** t.w. op 22 september 2017 onderzoek gedaan in het plangebied. Hier heeft men getracht zoveel mogelijk informatie te verzamelen met betrekking tot de aan- of aanwezigheid van beschermde soorten, sporenonderzoek, nesten etc.

Hoe is het mogelijk om dit op 1 dag te doen in zo'n groot gebied en op vele locaties?

Door dit op 22 september (in de herfst) te doen weet men zeker dat er geen vogels meer broeden, of dagvlinders vliegen.

3.3 Functie van het plangebied voor beschermde soorten

In onderstaande tekst is per soortgroep aangegeven welke beschermde soorten tijdens het veldbezoek op 22 september 2017 zijn waargenomen of waar van het zeer waarschijnlijk wordt geacht dat de soorten in het plangebied voorkomen.

Relevant voor het onderzoek aan het plangebied zijn vleermuizen, vogels en planten. Gesteld kan worden dat effecten op grondgebonden zoogdieren, dagvlinders, libellen, vissen, amfibieën en reptielen (nagenoeg) uitgesloten zijn. Binnen het plangebied ontbreekt geschikt leefgebied voor dergelijke soorten.

Vaatplanten

In het plangebied zijn bij het veldbezoek geen beschermde soorten planten aangetroffen. Geschikte groeiplaatsen zijn niet aanwezig. Uit het plangebied en zijn omgeving zijn ook geen waarnemingen van beschermde soorten planten bekend (NDF 2017(i)). Het voorkomen van beschermde planten in het plangebied is op basis van het veldbezoek en verspreidingsgegevens uitgesloten.

Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn geen vogelsoorten aangetroffen. In boom nummer 6 (zie bijlage I) is een nest aangetroffen. Dit betref naar verwachting een verlaten Ekster- of Houtduifnest. Gezien de grootte van het vogelnest, de grootte van de boom en de locatie in de boom is het niet aannemelijk dat dit een jaarrond beschermd nest is van bijvoorbeeld een Buizerd.

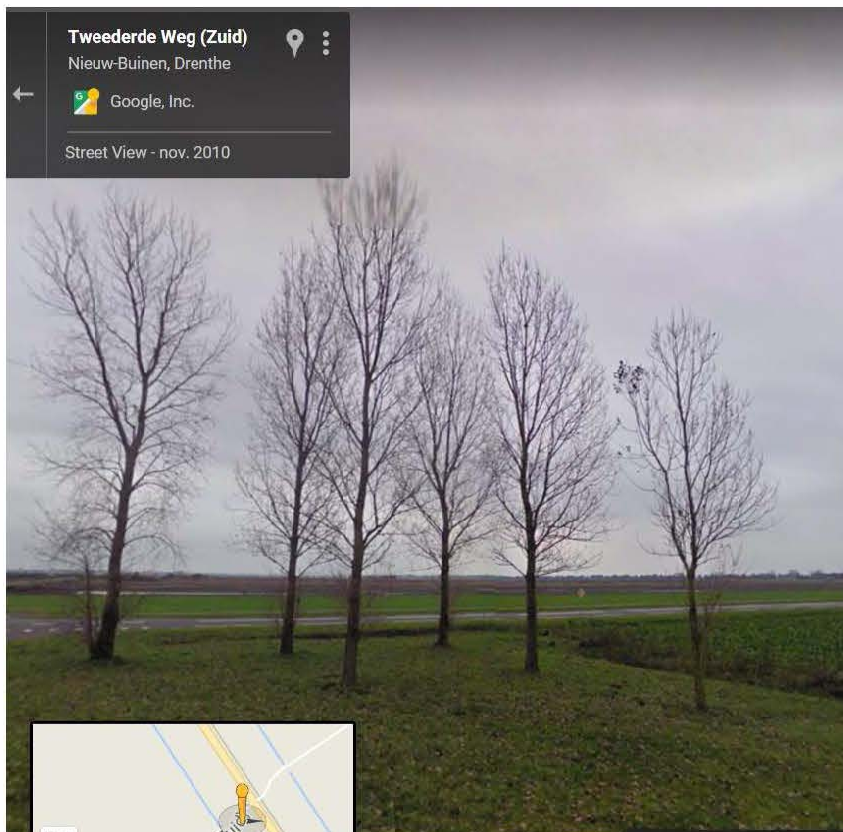
Hierbij wil ik opmerking dat alleen zeker is dat men bij de Hilde (Nieuwediep) 4 grote te kappen eikenbomen heeft bezocht, en even vluchtig het grote bos bij Gasselternijveenschemond. Later heeft men nog 1 keer de hollen in de te kappen bomen bij Nieuwediep bekeken.

De andere locaties heeft men "bezocht" door natuuronderzoek met google maps te doen, en deze beelden zijn van o.a. van november 2010 en oktober 2009 (Dreef 2^e Exloermond) !. Zie screenshots hieronder. Dit is dus voor meerdere locatie op deze manier gedaan.

Dit kan men dus geen onderzoek noemen, hooguit een verkenning van een gedeelte van het gebied. Dit dient dus beter te worden gedaan en bij voorkeur in het voorjaar.

Figuur 4 Foto van de te kappen bomen ter hoogte van kruispunt Tweederde weg en Drentse Mondenweg aan de Zuidwestzijde. Bovenstaande bomen betreffen allen Amerikaanse populieren (*Populus de laides*)

Figuur 1.2 Foto van de eerste en tweede boom van de vier aan de noordoostzijde te kappen bomen ter hoogte van kruispunt Dreef en Drentse Mondenweg (N379).

Figuur 1.3 Foto van de derde en vierde boom van de vier aan de noordoostzijde te kappen bomen ter hoogte van kruispunt Dreef en Drentse Mondenweg (N379).

Figure i links uit A01 Wabo ; rechts google maps okt 2009

Figure ii situatie juni 2016

Zoals te zien is op bovenstaande foto valt het door de bomen op dat hier een oversteek plaats is. Een duidelijke markering door grote bomen. Wanneer hier weer dunne boompjes worden neergezet zal dit een onveilige situatie opleveren. (polderblindheid)

Wat wordt hier aangedaan om ongelukken op deze weg te voorkomen?

Uit :A01 Wabo --te kappen bomen

Voor gebied RH worden:	3 bomen aan de Gasselterdreef/N379 6 bomen aan de Tweederde weg Zuid 6 bomen aan de Tweederde weg Noord
Voor gebied OM	4 eikenbomen Nieuwediep 7 bomen Gieterveen Bossingel van 600 x 5 meter
Voor gebied DEE	6 bomen aan de Dreef 2 ^e Exloermond
Voor Enexis kabels:	volgens tekeningen doorkruisen kabels ook vele bomen en struiken. Hoe wordt hier mee omgegaan ?

Er wordt alleen aangegeven dat deze bomen gekapt moeten worden. Hiervoor is alleen voor de 4 eikenbomen bij Nieuwediep vergunning aangevraagd. Andere bomen zijn inmiddels tot wel 9 ouder (groter en dikker) dan op de foto's.

Er wordt gesproken over herplant. Dit kan toch niet de bedoeling zijn? Bomen met een leeftijd tot wel 50 -60 jaar vervangen door een boompje van enkele jaren. Het uitgangspunt van dit windpark is CO2 reductie. Eén enkele grote boom neemt al 20 ton CO2 per jaar op.

Hiervoor zouden dus voor elke boom minimaal 3 bomen herplant dienen te worden zoals in b.v. Zweden ook wordt gedaan. De CO2 reductie van de te kappen bomen zal binnen de levensduur van de windturbines nooit meer gehaald worden.

Voor de te kappen bomen/struiken aan de Tweederdeweg in Gasselternijveenschemond wil ik het volgende opmerken:

- i. Dit is een boswal waar in tegenstelling van wat in het rapport wordt genoemd, vele vogels voorkomen. Dit heb ik zelf waargenomen en gefilmd. Deze strook is dus zeker van waarde en de bouw- en onderhoudswerkzaamheden en aanleg van een brede asfaltweg zal de fauna van dit stuk NatuurNetwerkNederland ernstig verstoren.

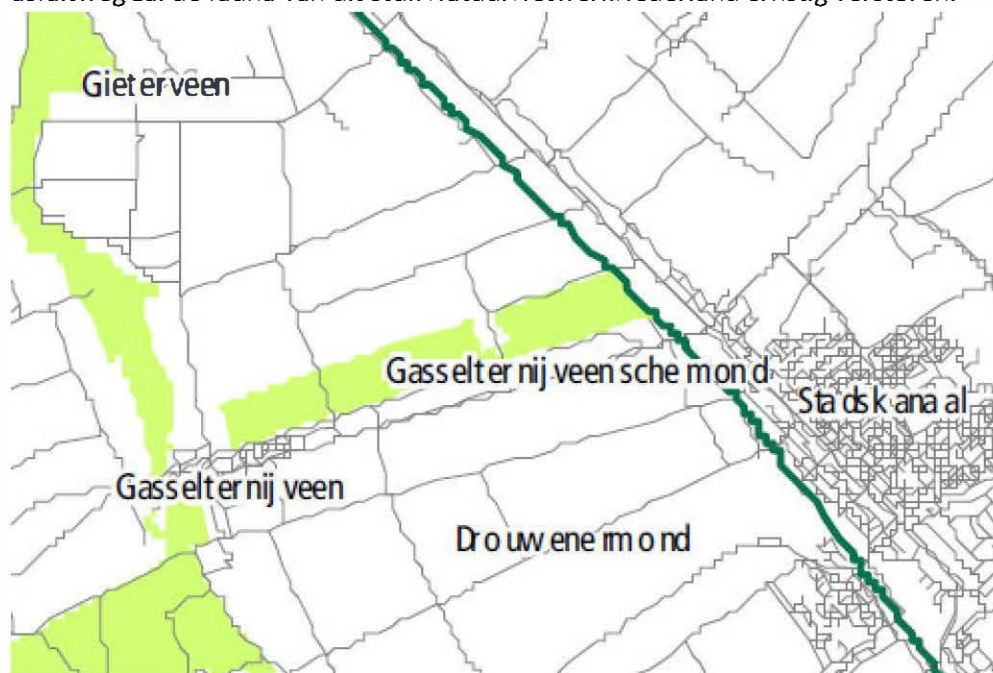

Figure iii groen is Natuurnetwerk Nederland

- ii. Deze te kappen/rooien strook van 600 x 5 meter valt onder het NatuurNetwerkNederland (voorheen Ecologische Hoofd Structuur (EHS) en hiervoor is subsidie voor verleend.
- iii. Om dit stuk te beschermen is er gewoon een alternatief, en dit is het zoals eerder al in de aanvraag omgevingsvergunning is aangegeven de toegang via Gasselterboerveenschemond. Dit is ook volgens de voorwaarden van het EHS.
- iv. Doordat wij in dit bos vaak wandelen kennen wij dit gebied aardig goed en weten ook dat hier vele soorten vogels voorkomen. Vandaar ook mijn opmerking dat het onderzoek zeer slecht is uitgevoerd.
- v. Er is boven dit bos door ons al 2x een paartje Zeearenden waargenomen. Dus dit is een gewijzigde situatie.

Roofvogels

In en rond het plangebied overwinteren onder ander blauwe kiekendief, buizerd en torenvalk. Aantalsgegevens ontbreken, maar op basis van landschapskenmerken zal het om relatief gangbare aantallen gaan, in ordegrootte hooguit een tiental (blauwe kiekendief) of enkele tientallen (torenvalk en buizerd). Daarnaast verblijven in de winter regelmatig enkele ruigpootbuizerden en velduijen in het plangebied. In het Zuidlaardermeergebied is de zeearend een onregelmatige wintergast (waarneming.nl) met in de winter van 2011/12 maar liefst twee pleisterende exemplaren (bron: Natuurbericht.nl). Een van deze vogels of een ander exemplaar is enkele malen overvliegend gezien over het Hunzedal ten zuidwesten van het plangebied (bron: waarneming.nl). Incidenteel wordt de zeearend ook gezien in de Veenhuizerstukken bij Stadskanaal. **Gezien de afwezigheid van belangrijke watervogelconcentraties in het plangebied zal een uitstapje van een zeearend vanuit het Zuidlaardermeer naar het plangebied zelden of nooit voorkomen.**

Figure iv Aanvraag Flora en Faunawet DM OM

- vi. Er wordt tijdens de bouw een enorme hoeveelheid grondwater onttrokken in de directe nabijheid van dit bos. Bronbemaling zal binnen de 250 meter van dit bos plaatvinden. Wordt hier wel rekening mee gehouden? Uit diverse bronnen heb ik gelezen dat dit wel degelijk invloed heeft. Wordt het grondwaterpeil voor het bos ook gemonitord en wat is de actie mocht het te veel dalen?

Er wordt geschreven dat er in het gebied Oostermoer geen grondwaterafhankelijke natuurgebieden zijn. Zie 7 Oostermoer z5752 Z5754 :par 6.5.2 .

Wordt dit gebied voor het gemak even vergeten? Het lijkt er wel op.

Er wordt in het Oostermoer gebied max. 488.950 m³ water onttrokken. Langs dit natuurgebied zal dit dan ongeveer 213.915 m³ water zijn.

- vii. De te rooien/kappen strook. Niet alleen berken zoals in tekst van onderzoek staat, maar ook lijsterbes, hazelnoot, grove den enz.

Figure v foto juni 2018

- i. Onderstaande foto gemaakt op 22 sept. 2017 door Koeman en Bijkerk.

Rapport 2017-105

Hier is nog een duidelijk een hekwerk te zien. Dit hekwerk was vorige maand al verdwenen.

Mogen werkzaamheden al voor vergunning verlening worden uitgevoerd?

2. Aanvraagformulieren zijn niet volledig ingevuld. Namen, telefoonnummer, emailadressen etc. ontbreken.

2 Contactpersoon	
Geslacht	☒ Man ☐ Vrouw
Vocrikkers	
Vocvoegsels	-
Achternaam	
Functie	
3 Vestigingsadres bedrijf	
Postcode	7821 AS

3. In **Wabo A04 RH** wordt gesproken over maximale afmeting van inkoopstations van 4.2 x 5.1 x 3.5 m (LxBxH) ofwel 22m² per inkoopstation. In **OB04** omgevingsvergunning RH geeft men voor dezelfde inkoopstations maximale afmetingen van 12 x 4 x 3.36 (LxBxH). Dit dient toch gelijk te zijn? Mijn bezwaar is ook dat deze stations niet in dit mooie landschap thuis horen. Technisch kunnen deze stations ook nabij boerschuren of achter bestaande bosschage gezet worden zodat ze minder opvallen.

Figuur 3.1 Voorbeeld foto Inkoopstation

Dit noemt men een voorbeeld van een inkoopstation. Een klein gebouwtje van hooguit 3m x 2.5m.(lxb) In werkelijkheid vraagt men een gebouw van 12m x 4m (lxb) aan. Ofwel 4x langer, en dit ziet er toch heel anders uit in het open landschap.

Dit is toch een vorm van misleiding van de bewoners? Er kan van internet ook een foto van een groter station worden geplaatst.

4. Er worden vele nieuwe asfaltwegen aangelegd en bestaande land- en ruilverkavelingswegen worden verbreed van 3 naar 5 meter. Dit zal in vele gevallen als racebaan gebruikt kunnen worden. Levensgevaarlijk voor scholieren die b.v. op de Dreef bij Gasselternijveenschemond veel gebruik maken van deze weg.
5. Wie betaalt het onderhoud van deze extra brede wegen, en vooral wat gebeurt er na einde levensduur van de turbines? Dit staat nergens in de documenten.
6. Bestaande wegen zullen door de vele verkeersbewegingen, denk aan de vele zware transporten met betonwagens extra belast worden. Wie draait hier voor op wanneer de wegen eerder onderhoud nodig hebben door dit transport?
7. Onderstaande benaming van windturbines komen niet voor in eerdere documenten.

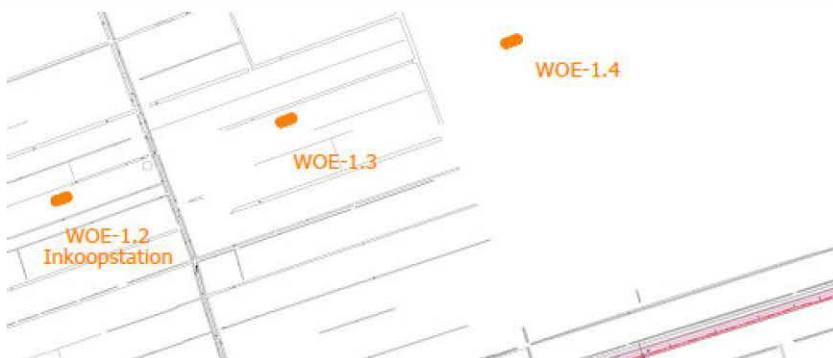

Figure vi A06 Wabo Enexis

8. Project kosten zijn wel erg laag voor dit deel van het project. Klopt dit wel?

Formuliersversie
2017.02

Kosten

Projectkosten

Wat zijn de geschatte kosten 500
voor het totale project in euro's
(exclusief BTW)?

Figure vii A06 Wabo Enxis

9. Bronbemaling: de totale te onttrekken hoeveelheid grondwater bedraagt ongeveer

RH : 432.200 m³

OM: 488.950 m³

Trafostation : 43.200 m³

DEE: 554.400 m³

Voor wegen en waterkruisingen zal in vele gevallen denk ik ook nog bronbemaling toegepast worden. Dit heb ik niet kunnen vinden.

Dit zijn al met al wel zeer grote hoeveelheden water wat er onttrokken wordt uit het veengebied. Volgens onderstaand bericht komen door het onttrekken enorme hoeveelheden CO₂ vrij. Zie onderstaand fig. rapport Alterra Wageningen en bericht DVHN dd. 5-11-2017 Door deze windmolens te plaatsen met als argument CO₂ reductie slaat men de plank volledig mis.

het dubbele, namelijk 60%. De grondwaterstand heeft dus een zeer grote invloed op de deformatie van de veengronden. Bij diepe grondwaterstanden treedt de grootste vermindering op, doordat tijdens het groeiseizoen gedurende een lange periode en over een grote diepte lucht in het bodemprofiel kan doordringen. Dit bevordert de oxidatie van het organische materiaal. Diepe grondwaterstanden

Figure viii - rapport Alterra Wageningen -Het veen verdwijnt uit Drenthe

De noordelijke veengebieden hebben een groot aandeel in de emissie van CO₂. Vooral Friesland en Drenthe zorgen voor veel uitstoot van koolstof.

Dat heeft te maken met de grondwaterstand. Hoe lager het grondwater, des te hoger de emissie van CO₂. In Friesland en Drenthe zijn de venen relatief diep gedraineerd en is de uitstoot hoog. Deze kan oplopen tot 40 ton CO₂ per hectare. Gemiddeld komt de uitstoot van een hectare Nederlands veen overeen met de jaarlijkse CO₂-uitstoot van ruim drie huishoudens.

Mondiale opwarming

De cijfers zijn afkomstig uit een experimentele studie van het CBS en Wageningen University. Die hebben uitgerekend wat de mogelijk gevolgen van het klimaatakkoord

Figure ix-DVHN Noorden koploper CO₂ uitstoot door veengebieden 6-11-2017

10. Toegangswegen zoals in Wabo A09 OM aangepast zijn veranderd.

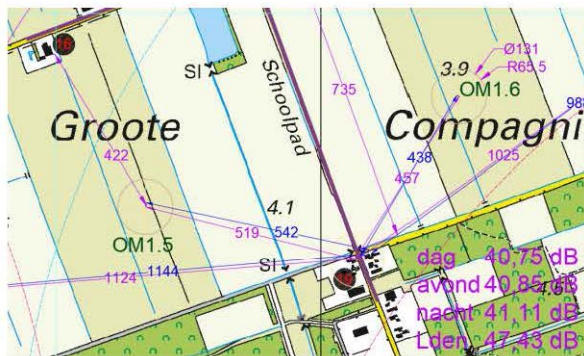
Voor toets punt 19 betekent dit dat er meer verharding tussen woning en windturbines komt.

Omdat dit toets punt al een geluidsbelasting heeft van Lden= 47,43 dB zal door deze verharding de norm worden overschreden. Dit staat nergens aangegeven.

Verder kloppen vele afstanden zoals gegeven in tabel 2,1 toets punten niet.

Werkelijke afstand voor deze woning is 519 meter i.p.v. 600 meter.
Dit zou dus opnieuw berekend moeten worden.

Pondera Consult

7

Tabel 2.1 (Referentie-) toetspunten

toetspunt nr.	omschrijving	L.o.v. windpark*	
		De Dientse Mond e Oostermier	windrichting
		afstand circa [m]	
1	Menweg 12	545	NW (OOS)
2	Semsstraat 18 b	820	NO (OOS)
3	Hunzeweg 47	840	NW (OOS)
4	Hunzeweg 48	875	NW (OOS)
5	Semsstraat 61	675	NO (OOS)
6	Veenakkers 54	1020	NW (OOS)
7	Nieuwediep 32	865	NO (OOS)
8	Nieuwediep 53	660	NO (OOS)
9	Tripsweg 2	840	NW (OOS)
10.1	Langestraat 2, oostgevel	485	NW (OOS)
11.1	Bosje 5, oostgevel	350	NW (OOS)
12	Streek 21	550	NW (OOS)
13	Nieuwediep 42	815	NO (OOS)
14	Nieuwediep 54	550	NO (OOS)
15	Gasselterboerveenschemond 5	475	NW (OOS)
16	Gasselterboerveenschemond 8	445	NW (OOS)
17	Gasselterboerveenschemond 14	630	NO (OOS)
18	Gasselterboerveenschemond 22	565	NO (OOS)
19	Tweede Dwarsdiep 33	800	Z (OOS)
20	H.J. Kriegekade 93	475	NO (OOS)

11. Voor Gasselterrijveenschemond Noordzijde/ Zuidzijde is er geen enkel toets punt opgenomen, zoals wel in alle andere dorpen. Hier is bij de RvSt al om gevraagd, maar hierover is een compleet vreemd antwoord gegeven namelijk "men kan niet van alle 8000 woningen in het gebied een toets punt maken". Omdat de situatie nu veranderd is door de verharding aan de zijde van het dorp te leggen, zouden er opnieuw een aantal toets punten moeten worden gemaakt met nieuwe geluidscontouren. Dit ook omdat tegen alle afspraken in Gasselterrijveenschemond als enige dorp wél ingesloten wordt. Dit was een harde eis van de politiek wat nu dus geschonden wordt.
12. Er worden in deze aanvraag vele oude documenten gestopt welke al niet meer kloppen. Als voorbeeld de onderstaande aanvraag. Het aantal windturbines klopt al niet meer en hiervoor zou dus een aangepaste versie in de documenten moeten zitten.

Machtiging

Ondertekening aanvraag vergunningen en ontheffingen met bijlagen

Ten behoeve van de aanvragen voor vergunningen en ontheffingen voor het windturbineproject Windpark De Drentse Monden en Oostermoer (gedeelte Raedthuys) bestaande uit een 18-tal windturbines met bijbehorende werken machtigt ondergetekende J.F.W. Rijntalder van Pondera Consult B.V., gevestigd aan de Welbergweg 49 te 7556PE Hengelo (Ov.) voor het ondertekenen van alle aanvragen voor vergunningen en ontheffingen en bijlagen namens:

Aanvrager: Raedthuys Windenergie B.V.

Vertegenwoordigd door: A.J.P. Wispels

Adres: Postbus 3141, 7500 DC Enschede
Hennelsstraat 569, 7521 AG Enschede

Plaats en datum: Enschede, 29 april 2015

Handtekening:

13. Wat mij opviel is dat hoogspanningskabels voor de deur van vele huizen geprojecteerd is. Er is een aanbeveling om ook voor ondergrondse hoogspanningskabels te laten onderzoeken of er teveel magnetische straling optreedt (> 0.4 micro Tesla)

De Gezondheidsraad heeft een update uitgebracht van zijn advies over hoogspanningslijnen en de straling die ze afgeven. Het voorzorgsprincipe blijft leidend: zorg dat kinderen niet langdurig worden blootgesteld aan magneetvelden van 0,4 μ T of hoger. Nieuw is de aanbeveling aan de staatssecretaris om ook ondergrondse hoogspanningskabels te laten onderzoeken.

Figure x bericht uit de Ingenieur van 19 april 2018

ONDERGRONDSE KABELS

Maar juist vanwege die grote onzekerheid wordt het voorzorgsprincipe gehanteerd; *better safe than sorry*. De Gezondheidsraad doet nu zelfs de aanbeveling om die voorzichtigheid uit te breiden naar ondergrondse hoogspanningskabels en transformatorhuisjes. Ook die veroorzaken magneetvelden, en die gaan door de aarde en door bouwmaterialen heen. Wij geven nu dit advies af. Het is aan de staatssecretaris om daarop te reageren', aldus woordvoerder Scholten.

Figure xi bericht uit de Ingenieur van 19 april 2018

Is het niet veel verstandiger om al bij voorbaat een andere route te kiezen?

Voor b.v. de Gasselterstraat in Stadskanaal zou er voor een andere route kunnen worden gekozen.

14. Bij deze wil ik ook nog melden dat ik het ongehoord vindt om alleen al voor fase 3 een hoeveelheid van 4209 pagina's in te dienen, en dit ter inzage leggen in de vakantie en tijdens het WK voetbal. Hoe kan een normale werkende burger dit in een tijdsbestek van 6 weken controleren? D.m.v. steekproeven heb ik er al zoveel fouten en onvolkomenheden uitgehaald dat ik in het resterende ook weinig vertrouwen heb op juistheid en goede bedoelingen van de initiatiefnemers / bureaus. Het lijkt erop dat zulke periodes bewust worden uitgekozen, dit is bij de vorige inzage /inspraak op soortgelijke tijdstippen gedaan.

0-----[

Verzonden: Woensdag 25 juli 2018 13:32
 Onderwerp: Zienswijzeformulier
 windpark DMOM fase 3

Aanspreekvorm:
 Aanspreektitel:
 Achternaam:
 Voorvoegsel(s):
 Voorletters:
 Straat: Welbergweg
 Huisnummer: 49
 Postcode: 7556 PE
 Woonplaats: HENGELO OV
 Telefoonnummer:
 E-mailadres:
 Als: Organisatie
 Organisatie: Windpark Oostermoer Exploitatie B.V, Duurzame Ene
 Mede namens: , Windpark Oostermoer Exploitatie
 B.V

, Duurzame Energieproductie Exploërmond B.V.

, Raedthuys Windenergie B.V

, Enexis Netbeheer B.V.

Staan er naar uw mening onjuistheden in de ontwerpbesluiten?

Het door ons uitgevoerde onderzoek en de op basis daarvan bij de vergunningaanvragen gevoegde rapportages heeft voldoende aangetoond dat er geen te behouden waardevolle archeologische resten aanwezig zijn. De nu in de ontwerpbesluitingen opgenomen verplichting tot vervolgonderzoek is daarom onevenredig bezwarend voor ons als initiatiefnemers en Enexis. Daarom verzoeken wij u om de in de ontwerp-Omgevingsvergunningen onder het kopje 'Voorschriften archeologie' weergegeven voorschriften niet op te nemen in de definitieve Omgevingsvergunningen en de definitieve Omgevingsvergunningen op dit punt vast te stellen in afwijking van het ontwerp.

Voor een onderbouwing zie bijgevoegde brief als bijlage.

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u aangeven hoe?

Wij zijn de aanvragers van de vergunningen.

Reactie

Bureau Energieprojecten

T.a.v. Inspraakpunt Windpark De Drentse Monden Oostermoer fase 3

Postbus 248

2250 AE Voorschoten

Betreft : Zienswijze inzake voorschriften Archeologie ontwerp Omgevingsvergunningen fase 3

Datum : 25-07-2018

Kenmerk : 715012/dol/zienswijze

Geachte mevrouw/heer,

Hierbij dienen wij als de drie initiatiefnemers van het Windpark De Drentse Monden en Oostermoer en Enexis B.V. een zienswijze in.

De zienswijze is gericht tegen de door de minister van Economische Zaken en Klimaat en de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in ontwerp verleende Omgevingsvergunningen d.d. 30 mei 2018 met de kenmerken:

- concept 01_1802a (OLO- 3165093, deelwindpark Cluster DEE)
- concept 02_1802a (OLO-3165045, deelwindpark DEE)
- concept 03_1802a (OLO-3164907, deelwindpark Oostermoer)
- concept 04_1802a (OLO-3164965, deelwindpark Raedthuys)
- concept 07_1802a (OLO-3380179, Enexis kabeltracé Aa en Hunze)
- concept 08_1802a (OLO-3380175, Enexis kabeltracé Borger-Odoorn)

Bovengenoemde ontwerp vergunningen zijn gelijktijdig bekend gemaakt op 14 juni 2018 en liggen ter inzage van vrijdag 15 juni 2018 tot en met donderdag 26 juli 2018.

Archeologisch onderzoek

In het kader van de vergunningsaanvraag zijn (op locaties waar dit in het ruimtelijk plan is voorgeschreven) veldonderzoeken uitgevoerd door het bureau ArcheoPro, waarvan de rapporten bij de vergunningsaanvragen zijn gevoegd. Deze onderzoeken zijn globaal als volgt opgezet:

1. verkennend booronderzoek;
2. waar op basis van de vorige stap de archeologische verwachting niet kon worden bijgesteld naar een lage verwachtingswaarde heeft oppervlaktekartering plaatsgevonden;
3. waar 2 nodig en niet mogelijk bleek (bijvoorbeeld op graslanden) is karterend booronderzoek uitgevoerd.

Op basis van deze veldonderzoeken is voor alle locaties in de archeologische rapporten geconcludeerd dat er geen reden is tot vervolgonderzoek.

Voorschriften archeologie

Desondanks zijn er in de bovengenoemde ontwerp Omgevingsvergunningen de volgende voorschriften gesteld met betrekking tot het uitvoeren van archeologisch vervolgonderzoek:

X.1 Algemeen

Onderhavig voorschrift heeft betrekking op het uitvoeren van vergunde werkzaamheden in gronden indien en voor zover hiervoor een archeologische dubbe bestemming geldt op grond van het Rijksinpassingsplan en voor werkzaamheden in gronden welke zjn gelegen buiten het Rjksinpassingsplan.

X.2 Veldonderzoek

Voorafgaand aan uitvoering van de vergunde werkzaamheden dienen in ieder geval de volgende stappen te worden doorlopen:

- a) Door vergunninghouder wordt een Programma van Eisen Inventariserend Veldonderzoek proefsleuven (IVO-p) opgesteld;
- b) Het onder a bedoelde Programma van Eisen wordt ter goedkeuring voorgelegd aan de minister van EZK;
- c) Werkzaamheden voor het inventariserend veldonderzoek vinden plaats overeenkomstig het goedgekeurde Programma van Eisen;
- d) De rapportage van het Inventariserend Veldonderzoek wordt ter beoordeling voorgelegd aan de minister van Economische Zaken en Klimaat.

X.3 Selectiebesluit

Indien en voor zover op grond van de rapportage van het inventariserend veldonderzoek door de minister van Economische Zaken en Klimaat wordt geconcludeerd dat op een locatie:

- a) geen te behouden waardevolle archeologische resten aanwezig zijn, mag uitvoering worden gegeven aan de vergunde activiteit op die locatie;
- b) een behoudenswaardige archeologische vindplaats aanwezig is, maar dat deze niet of nauwelijks door de aanlegactiviteiten zal worden verstoord, mag de vergunde activiteit ter plaatse van een dergelijke vindplaats enkel plaatsvinden op basis van een door vergunninghouder opgesteld en door de minister van Economische Zaken en Klimaat goedgekeurd Programma van Eisen Archeologische begeleiding bij beperkte verstoring (ABbv);
- c) een behoudenswaardige archeologische vindplaats aanwezig is die deels of volledig door de aanlegactiviteiten zal worden verstoord en dus voorafgaand aan de werkzaamheden deels of volledig moet worden opgegraven, dient voorafgaand aan uitvoering van de vergunde activiteit ter plaatse van een dergelijke vindplaats opgraving plaats te vinden overeenkomstig een door vergunninghouder opgesteld en door minister van Economische Zaken en Klimaat goedgekeurd Programma van Eisen Opgraven.

In gevallen als bedoeld onder b en c kunnen door de minister van Economische Zaken en Klimaat nadere (al dan niet tijdelijk en/of aanvullend op een Programma van Eisen) maatregelen worden voorgeschreven ter bescherming van de vindplaats, bijvoorbeeld in de vorm van het aanbrengen van tijdelijke oppervlakteverhardingen of andere vormen van toplaagbescherming en/of het laten plaatsvinden van bepaalde werkzaamheden onder archeologische begeleiding.

In de inhoudelijke overwegingen van de ontwerpbeschikkingen staat als reden voor het opnemen van deze voorschriften het volgende:

De bovengenoemde onderzoeken en de daarbij behorende rapportages zjn op zichzelf genomen goed binnen de context van de gekozen archeologische systematiek. De gekozen systematiek is evenwel onvoldoende om de conclusie te rechtvaardigen dat er geen archeologische waarden binnen het onderzoeksgebied zullen worden verstoord. Met de gekozen methode van booronderzoek (IVO-O) kan uitsluitend een bepaalde indicatie gegeven worden over de verwachting. In feite kan onvoldoende worden uitgesloten dan wel aangetoond of archeologische

waarden binnen het onderzoeksgebied aanwezig zullen zijn, mede omdat de boorpunten niet in verhouding staan tot het oppervlak dat door aangevraagde activiteiten zal worden verstoord.

Zienswijze

De aanvragers van de vergunningen kunnen zich niet verenigen met de bovenstaande voorschriften.

De cultuurhistorische / archeologische waarden zijn volgens de aanvrager op basis van het bovenstaande onderzoek voldoende beschermd, onder andere op grond van de navolgende redenen (dit is een niet limitatieve lijst):

Verkennd booronderzoek

- Het verkennd booronderzoek is uitgevoerd conform de gemeentelijke beleidskaarten die verkennd booronderzoek met een intensiteit van vijf boringen per hectare aangeven om zones te selecteren voor vervolgonderzoek.
- Het verkennd booronderzoek op basis van de gekozen systematiek van vijf verkennende boringen per hectare laat zien waar de bodem te zeer verstoord is om nog behoudenswaardige archeologische resten te kunnen bevatten of om andere redenen geen archeologische resten zal bevatten (in het verleden ongeschikt voor bewoning of geen veen waarin voor veengebieden specifieke resten bewaard kunnen zijn gebleven, zoals veenwegen, veenlijken of veendepots). In deze zones zullen derhalve geen archeologische waarden meer kunnen worden verstoord. Dit betekent dat aan dergelijke zones een lage archeologische verwachting kan worden toegekend en dat hierbinnen geen aanleiding bestaat tot het uitvoeren van (verder) archeologisch onderzoek, zoals dat ook geldt binnen de zones die op de gemeentelijke beleidskaarten al een lage archeologische verwachting hebben.

Vlakdekkende oppervlaktekartering

- Op de terreindelen waar uit het verkennd booronderzoek is gebleken dat er sprake is van een intacte en (in het verleden) voor menselijke activiteiten geschikte bodem is een vlakdekkende oppervlaktekartering uitgevoerd. In gebieden met een steentijd-verwachting, een tot in de oorspronkelijke zandbodem aangeploegde bodem en een goede vondstzichtbaarheid, is dit een zeer effectieve methode om vindplaatsen (ook heel kleine) op te sporen. Veruit de meeste van dergelijke vindplaatsen in Nederland zijn dan ook op deze wijze opgespoord.

Karterend booronderzoek

- De uitvoering van karterend booronderzoek met een dichtheid van twintig boringen per hectare zoals dat heeft plaatsgevonden in het kader van aanvragen van de ter inzage liggende omgevingsvergunningen komt voort uit de gangbare praktijk van de afgelopen twintig jaar. In het noorden van Nederland is dit de meest geaccepteerde aanpak. Dat blijkt o.a. uit hetgeen de Friese Archeologische Monumentenkaart Extra (FAMKE) voorschrijft voor gebieden met

steentijdvindplaatsen. Hierin wordt zelfs al genoeg genomen met een boorintensiteit van 12 boringen per hectare.

- Dat deze aanpak ook in het noorden buiten Friesland nog gangbaar is blijkt bovendien ook uit de acceptatie van de methode bij het onderzoek voor windpark N33 en recent uitgevoerde en nog lopende onderzoeken van bijvoorbeeld De Steekproef in Stadskanaal en aan de Drentse kant van het Drents-Friese Wold. Ook is deze aanpak geaccepteerd door de gemeente Veendam in het kader van de vergunning voor het kabeltracé voor de aansluiting van het Windpark De Drentse Monden die nu ook gecoördineerd ter inzage is gelegd.
- Ook de beleidsnota's van Aa en Hunze en Borger-Odoorn noemen booronderzoek als karterende onderzoeksoptie.
- Bij het vaststellen van het Rijksinpassingsplan voor Windpark De Drentse Monden en Oostermoer is karterend booronderzoek ook geaccepteerd als methode.

Waarom proefsleuvenonderzoek minder geschikt is

- Vindplaatsen uit het laat-paleolithicum en het mesolithicum worden doorgaans nauwelijks gekenmerkt door grondsporen maar met name door ondiepe spreidingen van bewerkt vuursteen (veelal beperkt tot de huidige bouwvoor). Voor dergelijke vindplaatsen kan het trekken van proefsleuven er juist toe leiden dat de vondstspreading tezamen met de bouwvoor wordt verwijderd en zodoende nooit wordt opgemerkt.
- De kans dat een proefsleuf met de breedte van een leidingsleuf op een dergelijke vindplaats met een lage sporen-intensiteit, een grondspoor aan het licht brengt, is bovendien bijzonder klein. Proefsleuvenonderzoek is daarom niet zinvol op beperkte terreindelen zoals smalle leidingsleuven e.d., die op basis van het verkennend booronderzoek zijn geselecteerd voor karterend vervolgonderzoek en waarop geen oppervlaktekartering kon worden uitgevoerd.

Overig

- Hollandia (het archeologisch adviesbureau dat het bevoegd gezag adviseerde in het kader van de archeologische aspecten van de ontwerpbesluitingen) gaf in zijn adviezen zelf ook aan dat de uitgevoerde onderzoeken en de daarbij behorende rapportages op zichzelf genomen goed passen binnen de context van de gekozen archeologische systematiek.
- Hollandia geeft tevens in de beoordeling van ArcheoPro rapport nr. 17094 d.d. 14-12-2017 aan dat de resultaten van het onderzoek geen aanleiding geven tot vervolgonderzoek zolang geen bodemingrepen plaatsvinden waar dieper wordt gegraven dan 80 cm. onder het maaiveld EN waar een dekzandkop beneden negentig centimeter beneden het maaiveld is aangetroffen.

Conclusie

Gelet op ondermeer het vorenstaande concluderen wij dat het door ons uitgevoerde onderzoek en de op basis daarvan bij de vergunningaanvragen gevoegde rapportages reeds voldoende heeft aangetoond dat er geen te behouden waardevolle archeologische resten aanwezig zijn. De verplichting tot vervolgonderzoek is daarom onevenredig bezwarend voor ons als initiatiefnemers en Enexis. Daarom verzoeken wij u om de in de ontwerp-Omgevingsvergunningen onder het kopje 'Voorschriften archeologie' weergegeven voorschriften niet op te nemen in de definitieve Omgevingsvergunningen en de definitieve Omgevingsvergunningen op dit punt vast te stellen in afwijking van het ontwerp.

Tenslotte willen we wel nog melden dat er op 24 juli over dit onderwerp overleg heeft plaatsgevonden met de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed namens het bevoegde gezag.

Hoogachtend,

, Windpark Oostermoer Exploitatie B.V

Duurzame Energieproductie Exloërmond B.V.

, Raedthuys Windenergie B.V

, Enexis Netbeheer B.V.

Verzonden: Woensdag 25 juli 2018 18:12
 Onderwerp: Zienswijzeformulier
 windpark DMOM fase 3

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel:

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat:

Huisnummer:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Als: Particulier

Staan er naar uw mening onjuistheden in de ontwerpbesluiten?

Neen, maar ik ben dan ook geen jurist.

Zijn er zaken en/of belangen over het hoofd gezien?

Er wordt (nog steeds) niet ingegaan op de situatie als er geen subsidie meer gegeven wordt / subsidieperiode afgelopen is en de windmolens overbodig worden.

Het deel van de molens boven de grond kan waarschijnlijk worden gerecycled. Maar de onderste (beton) delen en de enorme fundering onder de grond blijven staan. Wie gaat de opruiming daarvan betalen? Normaliter moet een bedrijf bij einde van haar werkzaamheden alles opruimen. Maar dat is met de funderingen voor de windmolens ondoenlijk. Daarom zou een aanvullende (en logische) eis zijn dat er pas begonnen mag worden met de bouw als er een fonds is geregeld voor de afbraak van de fundering na 10 - 20 jaar ook zeker stelt. Dit zou tegemoet komen aan de wensen van de buurtbewoners, dat als de windmolens er dan toch moeten komen het in ieder geval een tijdelijk karakter heeft.

Door niet op voorhand een regeling te eisen over de opruimkosten, blijft de fundering in het bijzondere gebied. Daarmee krijgt de fundering een permanent karakter, anders dan de intentie van de vergunning is.

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u aangeven hoe?

Als inwoner van Nederland omdat een (beperkt) deel van mijn belastinggeld hieraan wordt opgeofferd, terwijl er vanuit commercieel oogpunt betere alternatieven beschikbaar zijn (wind op zee en zonnepanelen op land).

Als inwoner van het gebied is de bijzondere natuursituatie - vrije horizon en echte duisternis in de nacht - voor mens en dier verloren zodra dit plan doorgaat.

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

De impact op het gebied - tweedeling - is extreem voor een project dat zich op duurzaamheid voorstaat. Ondanks de lage draagvlak wordt geen aandacht aan gegeven.

Reactie

Verzonden: Woensdag 25 juli 2018 23:58
 Onderwerp: Zienswijzeformulier
 windpark DMOM fase 3

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel:

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat:

Huisnummer:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Als: Particulier

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u aangeven hoe?

Ja, mijn land grenst tussen de 0 en 500 meter aan het windpark DMOM.

Om het mogelijk te maken de fundatie te leggen voor de windmolens wordt er gebruik gemaakt van bronbemaling. Uit onderzoek blijkt, dat bronbemaling effect heeft op het grondwater tussen de 0 en 500 meter. Mocht er schade geleden worden, dan dient vergoed te worden.

Wie betaald de schade? Er moet onderzocht worden of ik schade ga lijden? Het kan niet zo zijn dat ik dat zelf moet aantonen. Hier moet voor en na het plaatsen van de windturbines een meting van komen.

De hele Veenkoloniën heeft nog veen, op het moment dat door bronbemaling het veen opdroogt en in inklinkt en veen wat opgedroogd is neemt nooit meer het water goed op. Dit betreft de hele Drentse Veenkoloniën. Dit moet onderzocht worden. Wie betaald die schade? Is deze schade te vergoeden over een heel gebied?

De fundering maken van voor de windturbines geeft trillingen. In hoeverre heeft dat gevolgen voor mijn woning en alle andere woningen in het gebied?

Er moet een onderzoek gedaan worden hoe mijn woning is voor en na het plaatsen van de windturbine.

De kosten moeten voor de initiatiefnemers van dit windturbine park komen.

Graag antwoord op deze punten.

Zie bijlage 7 Oostermoer Z5754.pdf 6.5.3

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

Zie bijlage 7 Oostermoer Z5754.pdf 5.1.6 5.1.7 5.1.8

Wie ziet er op deze punten toe?

De vergunninghouder moet er op toe zien dat er door de uit te voeren werkzaamheden wateroverlast of watr tekort ontstaat, maar wie controleert dit ? Hoe kan ik achteraf tonen dat ik schade heb? Er moet een nulmeting komen voor en nade plaatsing van het windturbine park. Hoe is de veenlaag voor en na plaatsing van het windturbine park. Het kan niet zo zijn dat iedere landeigenaar dit moet aantonen of de kosten moet hebben om een vooraf meting te doen.

Het verbreden van de wegen betekent dat deze wegen tijdelijk niet toegankelijk zijn voor

bestemmingsverkeer. Dit punt toevoegen en beschrijven .

De kosten die het waterschap heeft door het onttrekken of lozen op van grondwater. Wie betaald dat?

Kosten vergunninghouder?

Beschrijven.

Voor de landbouwers in het grondwateronttrekkingsgebied zullen de initiatiefnemers zorgdragen voor compensatie .Dit moet ook voor niet landbouwers gelden . Dit punt aanpassen

Reactie

ONTWERP WATERVERGUNNING

Datum: Veendam, <>
Nummer: HAS2017_Z05754
Onderwerp: Het onttrekken en lozen van grondwater, het aanbrengen van dammen in hoofdwatergangen en het compenseren van verloren gegane waterberging. Dit ten behoeve van Windpark De Drentse Monden – Oostermoer, deelwindpark Oostermoer.

Inhoudsopgave

1. Aanhef
2. Conclusie
3. Besluit
4. Ondertekening
5. Voorschriften
6. Overwegingen
7. Procedure

Bijlage 1

Bijlage 2

Bijlage 3

Zaak 5754 Oostermoer

1. Aanhef

Het dagelijks bestuur van het waterschap Hunze en Aa's heeft op 6 september 2017 een aanvraag ontvangen van Windpark Oostermoer Exploitatie B.V., te Eexterveen om een watervergunning op grond van de Keur Waterschap Hunze en Aa's 2010 en als bedoeld in Hoofdstuk 6 van de Waterwet (Wtw) voor het verrichten van handelingen in een watersysteem.

De aanvraag is namens de aanvrager ingediend door Pondera Consult B.V. te Hengelo.

De aanvraag betreft:

handelingen in het watersysteem als bedoeld in artikel 6.5 onder b Wtw, te weten:

- Onttrekken en lozen van grondwater
- aanbrengen permanente dam in hoofdwatergang
- compenseren verloren gegane waterberging

2. Conclusie

Een vergunning moet wegens artikel 6.21 van de Waterwet worden geweigerd voor zover verlening daarvan niet verenigbaar is met de doelstellingen, zoals bedoeld in artikel 2.1 van de Waterwet.

Met het in de vergunning opnemen van voorschriften wordt gewaarborgd dat de te bereiken doelstellingen van zoals bedoeld in artikel 2.1 van de Waterwet worden beschermd. Op grond van de overwegingen in samenhang met de vereisten die voortvloeien uit de waterwetgeving wordt de gevraagde vergunning verleend.

3. Besluit

Gelet op de bepalingen van de Waterwet en artikel 3.7 van de Keur Waterschap Hunze en Aa's 2010, de Algemene wet bestuursrecht en de hieronder vermelde overwegingen besluit het dagelijks bestuur als volgt:

- I. De gevraagde vergunning, als bedoeld in artikel 6.5 onder b Wtw, juncto artikel 3.7 Keur 2010, te verlenen aan Windpark Oostermoer Exploitatie B.V. te Eexterveen voor het onttrekken en lozen van grondwater, het aanbrengen van dammen in hoofdwatergangen en het compenseren van verloren gegane waterberging. Dit ten behoeve van windpark De Drentse Monden – Oostermoer, deelwindpark Oostermoer.
- II. De totaal te onttrekken hoeveelheid grondwater bedraagt 488.950 m³. De maximale debieten voor de grondwateronttrekking bedragen 105 m³/uur, 2.480 m³/dag en 77.965 m³/maand.
- III. De vergunning voor het onttrekken en lozen van grondwater te verlenen vanaf 1 december 2018 tot en met 1 juli 2021.
- IV. Aan de vergunning de in hoofdstuk 5 opgenomen voorschriften te verbinden met het oog op de in artikel 2.1 van de Waterwet genoemde doelstellingen.

- VI. De vergunningaanvraag met de bijbehorende bijlagen maken onderdeel uit van de vergunning.

4. Ondertekening

5. Voorschriften

5.1 Voorschriften van algemene aard

5.1.1. Melden aanvang en beëindiging werkzaamheden

- a. Tenminste 14 dagen voordat met de werkzaamheden wordt begonnen moet de vergunninghouder dit melden aan het waterschap door het verzenden van formulier A.
- b. Zodra het werk gereed is, meldt vergunninghouder dit aan het waterschap door het verzenden van formulier B. Vergunninghouder moet volledige medewerking verlenen bij het beoordelen van de vergunningvoorschriften door het waterschap (de oplevering).

5.1.2 Overdracht

De vergunning geldt tevens voor de rechtsopvolgers van de vergunninghouder. Rechtsopvolging moet binnen 4 weken na overdracht bij het waterschap worden gemeld.

5.1.3 Stukken die tijdens de uitvoering op het werk aanwezig moeten zijn

Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden moet ter plaatste een (kopie) exemplaar van deze vergunning aanwezig zijn

5.1.4 Werkzaamheden

- a. De werkzaamheden moeten voortvarend en zonder onderbreking worden uitgevoerd.
- b. De werkzaamheden worden uitgevoerd overeenkomstig de aanvraag, tenzij in de bijzondere voorschriften anders is aangegeven.
- c. Eventuele aanwijzingen door of namens het waterschap moeten direct worden opgevolgd.

5.1.5 Meldplicht bij ongewone voorvallen

- a. Wanneer door een ongewoon voorval, nadelige gevolgen voor het waterstaatswerk zijn ontstaan of dreigen te ontstaan, moet de vergunninghouder onmiddellijk maatregelen treffen. Dit om een nadelige beïnvloeding van de functie van het waterstaatswerk zoveel mogelijk te voorkomen, te beperken en/of ongedaan te maken.
- b. Van een dergelijk ongewoon voorval moet de vergunninghouder onmiddellijk het waterschap in kennis stellen (telefoon).

5.1.6 Onderhoud

- a. De vergunninghouder moet de aangebrachte werken in goede staat onderhouden, tenzij dit in de bijzondere voorschriften anders is aangegeven.
- b. Eventuele aanwijzingen door of namens het waterschap moeten direct worden opgevolgd.

5.1.7 Waterbeheersing

De vergunninghouder moet maatregelen treffen om te voorkomen dat door de uit te voeren werken wateroverlast of tekort aan water kan ontstaan.

5.1.8 Schade

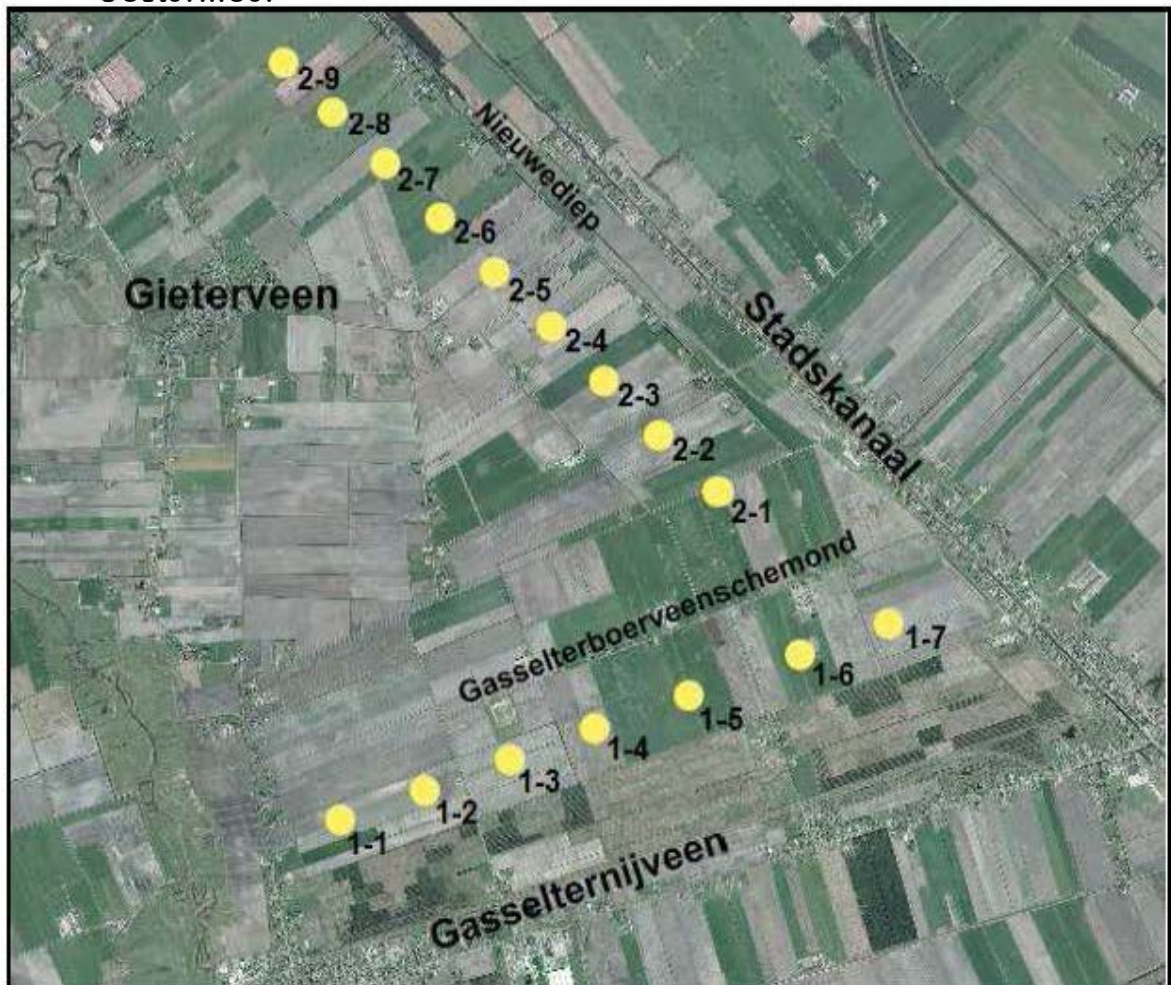
De vergunninghouder moet zoveel mogelijk voorkomen dat het waterschap of derden ten gevolge van het gebruik van de watervergunning schade lijden.

5.1.9 Aansprakelijkheid

Het waterschap aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade of noodzakelijke herstelwerkzaamheden aan de aangebrachte werken, van welke aard ook, ontstaan als gevolg van activiteiten van derden.

5.2 Bijzondere voorschriften voor het onttrekken van grondwater

5.2.1 Windpark De Drentse Monden – Oostermoer, deelwindpark Oostermoer

- De onttrekkingen vinden plaats ten behoeve van de aanleg van de fundering van 7 windturbines (1-1- t/m 1-7), gelegen ten noorden van Gasselternijveen gelegen. Daarnaast vinden onttrekkingen plaats ten behoeve van de fundering van 9 (2-1 t/m 2-9), gelegen ten oosten van Gieterveen.
- Het te onttrekken grondwater wordt geloosd op de nabij de windturbines gelegen hoofdwatervgangen en/of (schouw)sloten

5.2.2 Bijlagen

- Bij de vergunningaanvraag zijn de volgende bijlagen ingeleverd:

- Bijlage 1 – Toelichting “Aanvraag waterwetvergunning Windpark DDM-OM Deelwindpark Oostermoer”, versie definitief V3, d.d. 10 april 2018
  - Bijlage 2 – Machtiging laatst gerekend d.d. 31-08-2018.
  - Bijlage 3 – Overzichtstekening “Deelwindpark Oostermoer inrichtingsplan”, A0-3.112.362, d.d. 02-09-2015.
  - Bijlage 4 – detailtekeningen “Windpark Drentse Monden, Waterschap Hunze & Aa’s, vergunning duikers Turbine OM 2-1 en Turbine OM 2-8”, A2-3.112.667, d.d. 25-10-2017.
  - Bijlage 5 – “Watercompensatie Windpark de Drentse Monden en Oostermoer, Deelwindpark OM”, kenmerk 079670264 B, d.d. 20 december 2017.
  - Bijlage 6 – “Windpark Drentse Monden- Oostermoer, Bemalingsadvies – Deelwindpark Oostermoer (OM), referentie 079620555 E, d.d. 13 maart 2018.
  - Bijlage 7: mer-beoordeling, “reactie mer-aanmeldnotitie windpark Drentse Monden en Oostermoer”, Waterschap Hunze en Aa’s kenmerk Z09718/18-021368, 23 maart 2018.
- b. De vergunningaanvraag en de onder a. genoemde bijlagen maken onderdeel uit van de vergunning.
- c. Afwijkingen van het geen vergund is mogen slechts plaatsvinden na beoordeling en goedkeuring door het dagelijks bestuur van het waterschap.

5.2.3 Algemeen

- a. Minimaal twee weken voor de start van de eerste onttrekking moet de handhaver van het waterschap Hunze en Aa’s, tel: _____ hiervan in kennis worden gesteld.
- b. Het grondwater mag ter plaatse van de windturbines worden onttrokken door middel van drains, deepwells of vacuümbemaling, e.e.a. conform Bijlage 6 – “Windpark Drentse Monden- Oostermoer, Bemalingsadvies – Deelwindpark Oostermoer (OM), referentie 079620555 E, d.d. 13 maart 2018.
- c. De vergunninghouder moet peilbuizen plaatsen in/direct naast de bouwputten ter controle van de grondwaterstand en/of stijghoogte in de bouwputten. Aan de hand van ten minste dagelijkse metingen van de stijghoogte van het grondwater moet het debiet zodanig geregeld worden dat de te onttrekken hoeveelheid grondwater zo gering mogelijk en de verlaging van de stijghoogte minimaal is. De verlaging van de stijghoogte van het grondwater mag niet meer bedragen dan 50 cm beneden de onderkant van de werkvloer. Een en ander conform het opgestelde bemalingsadvies.
- d. De vergunninghouder draagt er zorg voor dat de vergunning of een afschrift daarvan in het bezit is van diegene die binnen het bedrijf verantwoordelijk is voor de onttrekking. Op verzoek van de handhaver van het waterschap Hunze en Aa’s moet deze persoon de vergunning, de ijkingen en de meetstaten/waarnemingen kunnen overleggen.
- e. De vergunninghouder is verplicht één of meer personen aan te wijzen die in het bijzonder belast is (zijn) met het toezien op de naleving van deze vergunning, waarmee door of namens de waterbeheerder in spoedgevallen, ook buiten kantooruren, overleg kan worden gevoerd.
- f. De vergunninghouder deelt schriftelijk binnen veertien dagen voor de start van de eerste onttrekking aan de handhaver van het waterschap Hunze en Aa’s mee, de naam, het adres en het telefoonnummer van degene die door of vanwege hem is (zijn) aangewezen als toezichthouder, als bedoeld onder e.
- g. Vergunninghouder stelt minimaal 3 maanden voor de start van de bemaling een bemalingsplan en monitoringsplan op. Onderdeel van het monitoringsplan is het waarnemingsnet. Het bemalingsplan moet minimaal voldoen aan de voorschriften zoals

genoemd in paragraaf 5.2.5. Dit bemalingsplan moet worden beoordeeld en goedgekeurd door de handhaver van het waterschap Hunze en Aa's. Er wordt getoetst aan Bijlage 6 – "Windpark Drentse Monden- Oostermoer, Bemalingsadvies – Deelwindpark Oostermoer (OM), referentie 079620555 E, d.d. 13 maart 2018.

- h. Niet meer gebruikte putten moeten worden afgedicht volgens BRL 2100 van SIKB. Dit om verontreiniging van watervoerende pakketten uit te sluiten. Daarnaast mag er geen uitwisseling tussen de watervoerende pakketten onderling ontstaan na het buiten gebruikstellen van de putten.
- i. Twee weken voor beëindiging van de laatste onttrekking moet dit schriftelijk worden gemeld bij de handhaver van het waterschap Hunze en Aa's, tel:

5.2.4 Opstellen monitoringsplan

- a. Vergunninghouder stelt een monitoringsplan op ten behoeve van het onttrekken van grondwater voor de bouw van de fundaties van de 16 windturbines van deelwindpark Oostermoer. Door middel van monitoring kunnen onvolkomenheden en/of de risico's van overschrijding van waarschuingswaarden en grenswaarden (zie 6.3) van de vergunde hoeveelheden worden gesignaleerd.
- b. In het monitoringsplan zijn in ieder geval de volgende aspecten uitgewerkt:
  - Omschrijving van het project
  - Doelstelling van de monitoring
  - De risico's die de onttrekking met zich meebrengt
  - De monitoring van de onttrokken hoeveelheden grondwater
  - De monitoring van de grondwaterstanden en stijghoogten
  - De grondwatermonsternamen
  - De objecten binnen de invloedssfeer
  - De bouwkundige vooropnames en visuele inspectie
  - Waterpassingen meetbouts en eventueel asfaltspijkers
  - Waterpassen van het maaiveld
  - Een actieplan
- c. In het monitoringsplan moet worden vastgelegd welke acties (actieplan) worden genomen in geval van overschrijdingen. Een overschrijding van zowel de opgenomen waarschuingswaarde, als de opgenomen grenswaarde moet direct gemeld bij de handhaver van het waterschap Hunze en Aa's, tel:
- d. In het op te stellen monitoringsplan moeten de conclusies en aanbevelingen, als gemaakt in Bijlage 6 – "Windpark Drentse Monden- Oostermoer, Bemalingsadvies – Deelwindpark Oostermoer (OM), referentie 079620555 E, d.d. 13 maart 2018, worden verwerkt.

5.2.5 Opstellen bemalingsplan

- a. Op basis van de definitieve funderingsdiepte en de resultaten van proefbemaling (zie 5.2.8) moet een bemalingsplan worden opgesteld.
- b. In het bemalingsplan zijn in ieder geval de volgende aspecten aangegeven:
  - Uitvoeringswijze van de bemaling
  - Berekening van de onttrekkingshoeveelheden
  - Berekening van de grondwaterstandsverlagingen
  - Effecten op de omgeving
    - zettingen spoorlijn, wegen, kabels en leidingen en gebouwen

- effecten op landbouw en natuur
- beheersmaatregelen
- de lozingslocaties en de hoeveelheden te lozen grondwater

5.2.6 Meten, vastleggen van de freatische grondwaterstanden en/of stijghoogten

- a. Vergunninghouder start uiterlijk zes maanden voor de start van de grondwateronttrekking met het waarnemen van de grondwaterstanden en/of stijghoogten voor het bepalen van de nul situatie. De locaties van de peilbuizen voor de nulsituatie van de grondwaterstanden worden ter goedkeuring voorgelegd aan de handhaver van het waterschap Hunze en Aa's. De peilfilters worden op zodanige diepte geplaatst dat de grondwaterstanden en/of stijghoogten altijd kunnen worden gemeten. De gaten ten behoeve van de peilfilters worden geboord. De grondwaterstanden moeten tenminste dagelijks gemeten worden.
- b. Na het inrichten van het onder voorschrift a. genoemde waarnemingsnet overlegt de vergunninghouder binnen 14 dagen de volgende gegevens:
  - de filterstelling (diepte bovenkant- en onderkant filter), hoogte van het meetpunt (is referentiepunt; veelal bovenkant buis) en maaiveld in cm t.o.v. N.A.P.
  - de diameter van filter en van peilbuis
  - het materiaal van filter en van peilbuis
  - bij nieuwe meetpunten: de eerst gemeten grondwaterstand of stijghoogte;
  - een boorstaat of profielbeschrijving
  - een detailschets van het meetpunt en de directe omgeving met de bijbehorende maten
  - de afwerking van de meetlocatie
  - de toegankelijkheid van de meetlocatie
  - de coördinaten van de meetpunten volgens het rijksdriehoekstelsel
  - de behorende en waarnemende instantie
  - de contactpersoon inzake het waarnemingsnet
- c. De onder voorschrift a. bedoelde waarnemingen moeten schriftelijk worden vastgelegd. Deze gegevens moeten binnen vier weken na aanvang van de bemaling en daarna maandelijks in afschrift worden toegezonden aan de handhaver van het waterschap Hunze en Aa's, waterschap@hunzeenaas.nl of postbus 195, 9640 AD Veendam.
- d. De vergunninghouder zorgt voor de instandhouding van het onder voorschrift a. genoemde waarnemingsnet, zodat de betrouwbaarheid en continuïteit van de waarnemingen gewaarborgd blijven, totdat de nulsituatie weer is bereikt.
- e. Indien er in de omgeving andere grondwateronttrekkingen plaatsvinden die effect hebben op het bereiken van de nul situatie dan moet in overleg met het waterschap bepaald worden hoelang het waarnemingsnet in stand moet blijven.

5.2.7 Meten en vastleggen van de onttrokken hoeveelheid grondwater

- a. De gemeten hoeveelheid onttrokken water mag in enige maand niet meer dan 5 procent worden overschreden ten opzichte van de berekende te onttrekken hoeveelheid.
- b. Meetinstrumenten worden op een goed toegankelijke plaats geïnstalleerd conform de instructies van de fabrikant en zodanig dat ze goed afleesbaar zijn.
- c. De vergunninghouder zorgt ervoor dat de meetinstrumenten vóór aanvang van de bemaling, en vervolgens jaarlijks zijn geïjkt door een daarvoor gecertificeerd bedrijf. Daarnaast moeten tijdens de onttrekking de meetinstrumenten doelmatig worden gecontroleerd op zaken die de

invloed van de meting kunnen beïnvloeden. Van de verrichte controles moet de houder van de inrichting een bewijs kunnen tonen.

- d. De onder a. genoemde meetresultaten worden conform het monitoringsplan geregistreerd en gerapporteerd op een meetstaat. Indien het grondwater voor meerdere doeleinden wordt gebruikt, vindt tevens registratie per doel plaats. Bij vervanging van een meetinstrument wordt zowel de eindstand van het oude meetinstrument als de beginstand van het nieuwe meetinstrument geregistreerd. Op de meetstaat wordt, onder opgave van de datum, eveneens melding gemaakt van voorvallen die van invloed kunnen zijn op de meting. De meetstaten worden minstens vijf jaar voor het waterschap Hunze en Aa's beschikbaar gehouden.
- e. Eén maand na het beëindigen van de bemaling moet een registratieformulier met de onttrokken hoeveelheid grondwater en het gebruiksdoel ingevuld en aan de handhaver van het waterschap Hunze en Aa's worden toegezonden.

5.2.8 Overige voorschriften

- a. Vergunninghouder moet voor aanvang van de eerste onttrekking een proefbemaling hebben uitgevoerd. De proefbemaling moet representatief zijn voor de uitvoeringsfase. Het definitieve windturbine- en funderingsontwerp moet hiervoor bekend zijn en is leidend. Het ontwerp van de proefbemaling moet door het waterschap beoordeeld te worden. De proefbemaling moet minimaal 21 aaneengesloten dagen in bedrijf zijn. De resultaten moeten aan de handhaver van het waterschap Hunze en Aa's voorgelegd worden. Hiervoor moet een melding worden gedaan bij het waterschap.
- b. De bouwkundige staat van spoorlijn, wegen en diverse bouwwerken waar mogelijk zettingsrisico's aanwezig zijn, moet vóór aanvang en na afloop van de bemaling door een gecertificeerd bedrijf in opdracht van vergunninghouder fotografisch dan wel op beeldband (video) worden vastgelegd. Tevens moet de hoogte van de genoemde risico objecten vooraf en na afloop van de bemaling worden ingemeten. (zie Bijlage 6 – "Windpark Drentse Monden-Oostermoer, Bemalingsadvies – Deelwindpark Oostermoer (OM), referentie 079620555 E, d.d. 13 maart 2018).
- c. Vergunninghouder moet afspraken maken met de betreffende eigenaren van de percelen en opstallen met betrekking tot mogelijk te verwachten schade.
- d. Een afschrift van de gemaakte afspraken moet voorafgaand aan de start van de onttrekking worden overhandigd aan de handhaver van het waterschap Hunze en Aa's.
- e. Het waterschap kan indien nodig aanvullende eisen stellen om risico's bij het onttrekken van grondwater uit te sluiten.

5.2.9 Watervoorziening voor beplanting

In geval van langdurige droogte in het groeiseizoen (maart-oktober) of gedurende de zomerperiode (juli en augustus) moet vergunninghouder in overleg met de gemeente de in het invloedsgebied aanwezige openbare beplanting van water voorzien.

5.3 Bijzondere voorschriften voor het gebruik van een waterstaatswerk of daartoe behorende beschermingszone

5.3.1. Plaats aanbrengen dam

- a. Op 2 plaatsen worden in hoofdwatergangen dammen aangebracht ten behoeve van de aanleg van toegangswegen. Dit voor de bereikbaarheid van de turbinelocaties OM 2-1 en OM 2-8.

- b. Voor de afwatering worden in de dammen duikers aangebracht.
- c. De duikers moeten worden aangebracht met de afmetingen en op de hoogte zoals aangegeven in de doorsneden op de 2 detailtekeningen duikers in hoofdwatergangen van bijlage 4.
- d. De aanleg van de dammen met duikers moet plaats vinden volgens de Algemene Regels voor Dam met Duiker. De uitvoering en de werken moeten voldoen aan de hierin opgenomen voorwaarden.
- e. De Algemene Regels zijn te vinden op de website van het waterschap onder Regelgeving/Keur.

5.3.2 Uitvoering

- a. Het aanbrengen van de dammen in de hoofdwatergangen wordt gezien als demping. Deze dempingen moeten worden gecompenseerd.
- b. Het compenseren van de dempingen moet worden uitgevoerd volgens de Algemene Regels voor Dempden schouwsloot en overige oppervlaktewaterlichaam. De uitvoering en de werken moeten voldoen aan de hierin opgenomen voorwaarden.
- c. Uiterlijk 3 maanden voordat de dempingen worden uitgevoerd moeten voorstellen voor de wijze van compenseren en de locatie aan het waterschap ter beoordeling en ter goedkeuring worden voorgelegd.

5.3.3 Onderhoudsplicht

- a. Duiker (doorstroming): waterschap Hunze en Aa's.
- b. Duiker (constructief): vergunninghouder.
- c. Dam (grondlichaam): vergunninghouder.

5.3.4 Hemelwaterafvoeren/drainage

- a. Eventueel in de aan te brengen dammen uitmondende hemelwaterafvoeren of drainagewerken moeten worden verlengd tot buiten de dam.
- b. Hemelwaterafvoeren of drainagewerken die uitmonden in het talud van de hoofdwatergangen moeten langs het talud worden afgezaagd en worden voorzien van een ingegraven taludgoot, zodat uitspoeling in het talud wordt voorkomen.
- c. Afvoerbuizen mogen niet buiten het talud steken.

5.4 Bijzondere voorschriften voor water in een oppervlaktewaterlichaam brengen

5.4.1 Brengen van water in een oppervlaktewaterlichaam

- a. Het in het oppervlaktewater te brengen water bestaat uitsluitend uit onttrokken grondwater.
- b. De locatie van de lozingspunten zijn vermeld in de bijlage van de aanvraag.

5.4.2 Hoeveelheden

- a. De vergunninghouder zorgt ervoor dat de maximaal hoeveelheid te onttrekken grondwater, als bedoeld in voorschrift 5.4.1.a., voor deelwindpark Oostermoer niet meer bedraagt dan 105 m³/uur.
- b. Vergunninghouder bepaalt deze hoeveelheden middels debietmeters.

6. Overwegingen

Aan deze beschikking met bijbehorende voorschriften liggen de volgende overwegingen ten grondslag.

6.1 Aanleiding tot het verlenen van de vergunning

Op grond van het bepaalde in artikel 3.7 van de Keur 2010 van het waterschap Hunze en Aa's is het niet toegestaan zonder vergunning bepaalde handelingen te verrichten in het watersysteem. Het is o.a. verboden zonder vergunning van het bestuur grondwater te onttrekken indien de te onttrekken hoeveelheid meer bedraagt dan 10 m³ per uur en meer dan 5000 m³ per kwartaal. Afhankelijk van de omstandigheden van het geval kan door het waterschap vrijstelling van dit verbod worden verleend op grond van § 11 van de 'Algemene regels waterkwantiteit'.

In deze gevallen kan worden volstaan met een melding overeenkomstig de voorschriften daarover in het Waterbesluit en de Waterregeling. Het lozen op oppervlaktewaterlichamen indien de hoeveelheid meer bedraagt dan 60 m³ per uur, het onttrekken aan oppervlaktewaterlichamen indien de hoeveelheid meer bedraagt dan 20 m³ per uur en het infiltreren van water in de bodem is niet toegestaan zonder vergunning en valt niet onder de 'Algemene regels waterkwantiteit'.

In de vergunningaanvraag van Windpark Oostermoer Exploitatie B.V., te Eexterveen wordt voor de onttrekking en lozing van grondwater ten behoeve van bouwputbemaling een te onttrekken hoeveelheid grondwater aangevraagd van 488.950 m³. Deze onttrekking van grondwater is daarom, zonder vergunning, niet toegestaan. De onttrekking valt niet onder de algemene regels voor grondwateronttrekkingen, die in bepaalde gevallen de vergunningplicht vervangen.

Windpark Oostermoer Exploitatie B.V. is voornemens om tijdelijk grondwater te onttrekken ten behoeve van de bouwputbemaling voor de aanleg van de fundering van de windturbines. Om de werkzaamheden in den droge te kunnen uitvoeren is een bemaling noodzakelijk.

6.2 Beoordeling aanvraag

Op 6 september 2017 is de vergunningaanvraag in het kader van de Waterwet bij het waterschap binnengekomen. Bij de aanvraag behoren de in 5.2.2. genoemde bijlagen.

6.3 Waterbezwaar

Van het plangebied is een grondwatermodel opgebouwd in MODFLOW (versie USG) met als gebruikersschil het programma Groundwater Vistas 6. De vergunning wordt aangevraagd voor een maximaal onttrekkingsdebiet van 105 m³ per uur, 2.480 m³/dag en 77.965 m³/maand. De totaal te onttrekken hoeveelheid grondwater bedraagt 488.950 m³. De onttrekking zal plaatsvinden in de periode tussen 1 december 2018 en 1 juli 2021.

6.4. Lozing te onttrekken grondwater

Bij de uitvoering van de werkzaamheden zal de hoeveelheid grondwater vanuit een open bemaling moeten worden geloosd op de nabij de windturbines gelegen hoofdwatergangen en/of (schouw)sloten.

Voor kwaliteit van deze lozing wordt een melding gedaan bij het waterschap i.h.k.v. het Activiteitenbesluit.

Voor de kwantiteit van deze lozingen zijn krachtens artikel 3.5 van de Keur van het waterschap de voorschriften onder hoofdstuk 5.4 opgenomen in deze watervergunning.

6.5 Effecten in de omgeving

Van het plangebied is een grondwatermodel opgebouwd in MODFLOW (versie USG) met als gebruikersschil het programma Groundwater Vistas 6. De te verwachten verlagingen zullen het grootst zijn in de nabijheid van de bouwput en neemt bij toenemende afstand af. De berekende verlagingen en verplaatsing van het grondwater kunnen gevolgen hebben voor andere, bij het grondwater betrokken belangen. In Bijlage 6 – “Windpark Drentse Monden- Oostermoer, Bemalingsadvies – Deelwindpark Oostermoer (OM), referentie 079620555 E, d.d. 13 maart 2018, zijn de gevolgen voor andere, bij de grondwater betrokken belangen aangegeven.

6.5.1 Verontreinigingen

Een grondwateronttrekking kan negatieve effecten hebben op de grondwaterverontreinigingen in het invloedsgebied. Dit effect treedt vooral op als grondwaterverontreinigingen verplaats worden als gevolg van de bemaling.

Op basis van gegevens uit het bodemloket zijn in het verleden op twee plaatsen verontreinigingen nabij het invloedsgebied in de bodem gevonden. Bij windturbine 2-4 en 2-9 zijn deze locaties in het verleden gesaneerd. In de ander invloedsgebieden zijn geen grondwaterverontreinigingen bekend die door de bemaling beïnvloed kunnen worden. Er is daarom geen verplaatsing te verwachten van mobiele verontreinigingen door de bemalingsactiviteiten.

In het verleden zijn wel eens wijken gedempt met niet nader bekende materialen en vervolgens afgedekt met grond. Deze wijken, gedempt in vroegere tijden, zijn niet geregistreerd en daarmee niet bekend.

De mogelijke aanwezigheid van deze gedempte wijken vormt een risico voor de kwaliteit van het te lozen grondwater. De kwaliteit van het te lozen grondwater moet voldoen aan de eisen uit het Activiteitenbesluit.

6.5.2 Natuurgebieden

De grondwateronttrekking kan gevolgen hebben voor de natuur in het invloedsgebied, vooral in de vorm van het optreden van een vochttekort voor de vegetatie en de bijbehorende effecten op bijvoorbeeld weidevogels.

Binnen het invloedsgebieden van deelwindpark Oostermoer zijn geen grondwaterafhankelijke natuurgebieden aanwezig.

6.5.3 Landbouwgebieden

Door verlaging van de freatische grondwaterstand kan mogelijk opbrengstvermindering optreden. Of dit daadwerkelijk optreedt, is afhankelijk van het bodemtype en de grondwatertrap van het betreffende perceel, de periode van het jaar waarin bemalen wordt en de meteorologische omstandigheden.

In het invloedsgebied heerst volgens de bodemkaart een grondwatertrap variërend tussen IV en VII. Door de onttrekkingen zal de grondwaterstand tijdelijk veranderen en lager kunnen worden. Hierdoor kan droogteschade ontstaan. Met betrekking tot het optreden van droogteschade is landelijk veel bekendheid verkregen. Voor het vaststellen van mogelijke schade is een zogenaamde Help tabel opgesteld, waarin de grondwaterstandsverlagingen t.o.v de Gemiddeld

Hoogste Grondwaterstand (GHG) en Gemiddeld Laagste Grondwaterstand (GLG) bepalend zijn bij de schade die kan ontstaan bij de verschillende gewassen.

Voor de landbouwers in het uiteindelijke grondwateronttrekkingsgebied zullen de initiatiefnemers zorgdragen voor de eventuele mitigatie en/of compensatie. De beoordeling en relevante claims ten aanzien eventuele opbrengstderving van gewassen, veroorzaakt door de grondwateronttrekking ten behoeve van de bouw van het deelwindpark Oostermoer, zal door de initiatiefnemers verzorgd en afgehandeld worden.

6.5.4 Infrastructuur en bebouwing

Een verlaging van de grondwaterstand kan met name in zettingsgevoelige lagen als veen, klei of leemlagen zetting veroorzaken aan bebouwing. Zetting kan met name optreden in deze zettingsgevoelige lagen indien de grondwaterstand beneden de GLG wordt verlaagd. Zetting aan gebouwen kan alleen optreden indien deze zijn gefundeerd op staal (dus niet op palen). Vuistregel is dat bij zettingen kleiner dan 10 mm weinig tot geen schade aan gebouwen is te verwachten. Indien de grondwaterstand in het verleden door een bronnering al eens laag is geweest, dan zal al zetting zijn opgetreden en zal de bodem niet verder inklinken.

In Bijlage 6 – “Windpark Drentse Monden- Oostermoer, Bemalingsadvies – Deelwindpark Oostermoer (OM), referentie 079620555 E, d.d. 13 maart 2018, is onderzoek gedaan naar de mogelijke zettingsrisico's als gevolg van de grondwaterstandsverlagingen. In het gebied waar risico op zetting aanwezig is, zijn geen kwetsbare gebouwen aanwezig en dus geen gevolgen van zetting voor kwetsbare gebouwen te verwachten.

Binnen het invloedsgebied van de bemaling kunnen zich mogelijk kabels, leidingen en/of wegen bevinden. Het advies is om voor deze kabels, leidingen binnen de contour met een 0,5 meter grondwaterstand-verlaging contact op te nemen met de leidingbeheerders. Voor wegen is het advies om binnen de contour met een 0,5 meter grondwaterstand-verlaging de huidige bouwtechnische staat te inventariseren met een nulopname.

6.5.5 Overige grondwateronttrekkingen

De geplande bemaling kan invloed hebben op andere grondwateronttrekkingen. Dit effect kan zijn het droogvallen van de onttrekkingsfilters van de andere grondwateronttrekkingen.

Er wordt geen invloed op andere grondwatergebruikers verwacht. In Stadskanaal zijn enkele WKO-systemen aanwezig, maar deze bevinden zich ver buiten het invloedsgebied van deelwindpark Oostermoer voor de tijdelijke bemaling

6.5.6. Archeologische monumenten

Grondwateronttrekkingen verlagen plaatselijk de grondwaterstand. Daardoor kan de grondwaterstand in bepaalde grondlagen beneden de GLG komen. Indien in deze lagen onverstoorde archeologische elementen voorkomen, kunnen deze ook droogvallen. Daardoor kan bijvoorbeeld schade ontstaan door oxidatie van houten delen van deze archeologische elementen in de bodem.

Onderzoek heeft uitgewezen dat archeologische waarden in de ondergrond nabij de windturbines van het deelwindpark Oostermoer kunnen worden uitgesloten. Daardoor zijn er geen locaties met archeologische waarde in het invloedsgebieden die door de bemaling beïnvloed kunnen worden. Echter geldt dat indien archeologische materialen en/of sporen aangetroffen worden, dit door de uitvoerder gemeld moet worden bij de gemeente conform de Monumentenwet 1988.

6.6 Monitoring

Ter controle van de berekende verlagingen en de daarmee samenhangende effectbepaling op de omgeving is het van belang dat de grondwaterstand in de omgeving 6 maanden voor de start van de bemaling wordt waargenomen, zodat de werkelijke verlaging ten opzichte van de natuurlijke situatie kan worden bepaald. Daarnaast moet gedurende de bemalingsperiode de waterstanden conform voorschrift 5.2.6 tenminste dagelijks gemeten worden.

6.7 Slotoverweging

Wij zijn van mening dat op basis van de bij de aanvraag gevoegde bijlagen en onze overwegingen en voorschriften, de voorgenomen onttrekking op een verantwoorde wijze kan worden uitgevoerd en daarmee aanvaardbaar kan worden geacht. Er bestaan daarom geen overwegende bezwaren om de gevraagde vergunning te verlenen onder de gestelde voorschriften, ter bescherming van de bij het grondwater betrokken belangen. De vergunninghouder is, op grond van de Waterwet, Hoofdstuk 7 Financiële bepalingen, aansprakelijk voor de schade aan onroerende zaken ten gevolge van de onttrekking.

7. Procedure

7.1 Algemeen

In artikel 9b, eerste lid, aanhef en onder a, van de Elektriciteitswet 1998 is bepaald dat op de besluitvorming voor dit project de rijkscoördinatieregeling als bedoeld in artikel 3.35 van de Wet ruimtelijke ordening van toepassing is. Dat wil in dit geval zeggen dat de besluiten die nodig zijn voor Windpark DMOM fase 3 gezamenlijk worden voorbereid, waarbij deze procedure wordt gecoördineerd door de minister van Economische Zaken en Klimaat (EZK). Daarbij doorlopen de besluiten, op grond van artikel 3.31, derde lid, in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wro, de uniforme openbare voorbereidingsprocedure als bedoeld in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht met toepassing van de bijzondere regels in artikel 3.31, derde lid, in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wro.

De minister van EZK heeft een gecoördineerde voorbereiding van de besluiten voor Windpark DMOM fase 3 bevorderd. Onderhavig besluit is samen met de andere besluiten als volgt voorbereid:

- op [PM] is een kennisgeving met betrekking tot het ontwerp gepubliceerd in de Staatscourant; kennisgeving heeft ook plaatsgevonden in enkele huis-aan-huisbladen en regionale dagbladen;
- op [PM] is door de minister van EZK een ontwerp van het besluit aan [PM] gezonden;
- het ontwerp van het besluit heeft van [PM] tot en met [PM ter inzage gelegen bij de gemeenten [PM]

Op grond van artikel 3.32 in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wet ruimtelijke ordening worden dit besluit en de andere besluiten gelijktijdig door de minister van EZK bekendgemaakt. Tevens doet de minister van EZK daarvan mededeling in de Staatscourant, enkele huis-aan-huisbladen en langs elektronische weg. Eerdere insprekers en grondeigenaren en beperkt gerechtigden op die gronden worden persoonlijk geïnformeerd.

Zienswijzen over het ontwerp van het besluit kunnen worden ingediend bij:

Bureau Energieprojecten

Inspraakpunt Windpark DMOM fase 3

Postbus 248

2250 AE Voorschoten

Bijlage 1: Definities (bij voorschriften voor het onttrekken van grondwater en/of het retourneren van water)

1. **Putten:** Alle in de bodem aangebrachte buizen met boorgat, met doorlatende filters voor het onttrekken of infiltreren dan wel anderszins actief in de bodem brengen van water en/of voor het waarnemen van grondwaterstijghoogten en grondwaterstanden (en het nemen van monsters voor grondwaterkwaliteitsonderzoek).
2. **Bronbemaling:** Grondwateronttrekking gericht op het 'in den droge' uitvoeren van bouwactiviteiten of ontgravingen.
3. **Grondsanering:** Activiteit gericht op het beperken c.q. verwijderen van verontreiniging van de grond.
4. **Grondwatersanering:** Activiteit gericht op het beperken c.q. verwijderen van verontreinigingen van het grondwater.
5. **Beregening:** Periodieke grondwateronttrekking welke wordt gebruikt voor het beregenen van gronden met het oog op de groei van zich daarop bevindende gewassen.
6. **Permanente grondwateronttrekking:** Grondwateronttrekking welke continu plaatsvindt en geen eindig karakter heeft.
7. **Semi-permanente grondwateronttrekking:** Grondwateronttrekking welke branche- of klimaats gebonden plaatsvindt en geen eindig karakter heeft.
8. **Aanbrengen put:** Het realiseren van een boorgat en het hierin afstellen van (stijg)buis en filter.
9. **Buiten gebruik stellen put:** Het definitief danwel tijdelijk niet meer gebruiken van de put.
10. **Afsluitende laag:** Een ondoorlatende en/of weerstandbiedende cohesieve (klei/leem) in het gebied voorkomende kenmerkende laag.
11. **Houder van een inrichting:** De houder van de door het waterschap verleende vergunning, dan wel degene op wiens naam een op grond van algemene regels van de Keur overeenkomstige artikelen meldingsplichtige onttrekkingen in het register is opgenomen. Bij onttrekkingen, die niet in het register behoeven te worden ingeschreven, wordt als houder aangemerkt degene die feitelijk de onttrekking uitvoert.
12. **Boorgatmeting:** Een geofysische meting in een boorgat waarbij de overgang en samenstelling vlagen, zout water en diameter van het boorgat wordt vastgesteld.
13. **Diepwellbron:** Samenstel van in een boorgat aangebrachte filterbuis en hierin aangebrachte onderwaterpomp waarmee grondwater kan worden onttrokken.
14. **Retourbemaling/retourbron:** In de bodem aangebrachte verticale filterbuis waarmee grondwater in de bodem kan worden teruggebracht.
15. **Retourveld/retourlocatie:** Samenstel van in de bodem aangebrachte verticale filterbuizen, waarmee grondwater in de bodem kan worden teruggebracht.
16. **Nulsituatie:** Onderzoek met als doel het vastleggen van de beginsituatie.
17. **DSI (Düsen Saug Infiltration):** Innovatieve techniek voor het retourneren van onttrokken grondwater, waarbij het onttrokken grondwater in de directe nabijheid van de bouwput in de bodem wordt teruggebracht, zonder dat dit leidt tot een bijzondere toename van het waterbezwaar.

Bijlage 2: Model A en B.

Model A	Bericht van aanvang werkzaamheden
Verzenden 14 dagen voor aanvang van de werkzaamheden	

Z06426

Waterschap Hunze en Aa's
 Postbus 195
 9640 AD VEENDAM

Windpark Oostermoer Exploitatie B.V. te Eexterveen, meldt dat het werk, vermeld in het besluit van het dagelijks bestuur van het waterschap Hunze en Aa's, met vergunningnummer **HAS2017_Z05754** wordt begonnen op:

.....

Dit bericht mag u ook mailen naar: waterschap@hunzeenaas.nl

----- ✂ -----

Model B	Bericht van beëindiging werkzaamheden
Verzenden uiterlijk één week na beëindiging van de werkzaamheden	

Z06426

Waterschap Hunze en Aa's
 Postbus 195
 9640 AD VEENDAM

Windpark Oostermoer Exploitatie B.V. te Eexterveen meldt dat het werk, vermeld in het besluit van het dagelijks bestuur van het waterschap Hunze en Aa's, met vergunningnummer **HAS2017_Z05754** is afgerond op .....

Dit bericht mag u ook mailen naar: waterschap@hunzeenaas.nl

**Bijlage 3: Meldingsformulier onttrokken hoeveelheden grondwater
(tevens uitnodiging tot aangifte zuiverings- en verontreinigingsheffing bij lozing)**

Dit formulier binnen een maand na het tijdstip van beëindiging van de onttrekking terugsturen in bijgevoegde antwoordvelop of aan:

Waterschap Hunze en Aa's
Postbus 195
9640 AD Veendam

Naam van de onttrekker :
Omschrijving van het werk :
Zaaknummer¹ : HAS2017_Z05754
Startdatum onttrekking :
Einddatum onttrekking :

Gegevens onttrekking:

Datum	Meternummer:		Meternummer:		Eventuele bijzonderheden
	Meterstand (in m ³)	Onttrokken	Meterstand (in m ³)	Onttrokken	
Totaal onttrokken:					m ³

Gegevens benodigd voor het vaststellen van de zuiverings- en verontreinigingsheffing:

Hoeveel grondwater is geloosd op oppervlaktewater? ..... m³
Hoeveel grondwater is geloosd op het riool? ..... m³

Ondertekening:

Datum: _____ Naam: _____ Handtekening: _____

_____

Verzonden: Donderdag 26 juli 2018 10:16
 Onderwerp: Zienswijzeformulier
 windpark DMOM fase 3

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel:

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat:

Huisnummer:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Als: Particulier

Staan er naar uw mening onjuistheden in de ontwerpbesluiten?

Foute inschatten van impact toename verkeersdrukke en overlast zwaar verkeer deelgebied oostermoerIn ontwerp wordt gemeld dat er nu landbouwvoertuigen over de lokale b wegen rijden, dus het bouwverkeer ook wel moet kunnen. Enkel staat nergens in de vergunning over frequentie toename. 4 zware landbouwmachines per dag in huidige situatie versus een continue verkeersdrukke van aanvoer bouw materiaal en onderdelen windturbines (aantal oa betonwagen is nergens in voorstel terug te vinden). Of tijdstippen waarin zwaarbouwverkeer zal rijden.

Zijn er zaken en/of belangen over het hoofd gezien?

Woon-werkverkeer van omwonenden. De aanvoerwegen tbv bouw windmolens zijn de toegangswegen naar de bewoning. De wegen zijn b wegen, welke ondanks voorgestelde verbetering (5m) niet dubbel gebruikt kan worden voor aanvoer vele bouw materiaal zonder dat de dagelijkse ontsluiting van het gebied daar groot overlast van ondervind. Los van trillingen, en geluid overlast wat deze extreme toename van zwaar verkeer met zich mee brengt. Wegen lopen vlak langs woningen. Verstoring nachtrust en scheurvorming woning, naast verkeersonveiligheid (wegen worden ook gebruikt door fietsers en voetgangers) zal dit met zich meebrengen

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u aangeven hoe?

Andere wegen in omgeving zullen als sluiproute gebruikt gaan worden, daarmee ook mijn woning en ook daarmee dus zal ook mijn woning scheurvorming, nachtrust verstoring en verkeersveiligheid een gevolg zijn.

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

Wonderlijk dat 1 dag voor publicatie ontwerp nog nieuwe stukken zijn in gediend waarbij de totale maatvoering/uitvoering van inkoopstations 100% gewijzigd. Daarmee kan er wel met enige zekerheid gezegd worden dat deze stukken zonder controle en toetsing blind bij het voorstel is ingeschoven. Waarmee in dit voorstel de inkoopstations een grote onbekende zijn, lokatie, uitvoering en maatvoering (en bouw prijs). Hiermee is dit onderdeel willekeurig

Reactie

Verzonden: Donderdag 26 juli 2018 10:53
 Onderwerp: Zienswijzeformulier
 windpark DMOM fase 3

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel:

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat:

Huisnummer:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Als: Particulier

Mede namens:

Staan er naar uw mening onjuistheden in de ontwerpbesluiten?

Ja, deze megagrote windmolens zijn een verschrikking voor de mensen en de natuur. Er is voorbij gegaan aan de risico's van gezondheidsschade voor de mens en de dodelijke gevolgen voor vogels. Windmolens nee, zonnepanelen ja!

Zijn er zaken en/of belangen over het hoofd gezien?

Het Portugese onderzoek naar gezondheidsschade toont aan dat mensen ziek worden van windmolens die op korte afstand staan van hun woningen. In ons geval een afstand van slechts 800 meter, lengte 2x de Domtoren! We zullen de overheid aansprakelijk stellen voor deze schade.

Het unieke veenkoloniaal erfgoed en natuur wordt aangetast door dit niet rendabele, vreselijke plan om windmolens te plaatsen in een wind luw gebied, achter de Hondsrug.

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u aangeven hoe?

Wij zijn direct belanghebbende. Ze komen achter ons huis. Waar geld en milieu samenkomen ontstaat een slechte situatie voor mens en dier. Een schande dat dit plan door de Raad van State is goedgekeurd. Het vertrouwen in de overheid en rechtscolleges is gedaald tot nul.

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

Stop dit ellendig plan. Gemeente Borger Odoorn en gemeente AA en Hunze verleen geen vergunningen. HELP!!

Reactie

Verzonden: Donderdag 26 juli 2018 13:18
 Onderwerp: Zienswijzeformulier
 windpark DMOM fase 3

Aanspreekvorm:
 Aanspreektitel:
 Achternaam:
 Voorvoegsel(s):
 Voorletters:
 Straat:
 Huisnummer:
 Postcode:
 Woonplaats:
 Telefoonnummer:
 E-mailadres:
 Als: Particulier
 Mede namens:

Staan er naar uw mening onjuistheden in de ontwerpbesluiten?

Ja alle belangen van omwonenden zijn opzijgeschoven .De hele buurt schap is uit elkaar gerukt dat kan toch niet de bedoeling zijn van de overheid ,die juist wil dat we om elkaar denken ,en omzien naar elkaar ,dit komt voorlopig niet meer goed .
 Afstand tot woningen.Geluidseffecten en slagschaduw hinder zijn onduidelijk.
 Hoogte windmolens is niet duidelijk.
 Trillingen.
 Gevolgen voor mens dier en milieu en gebouwen.

Zijn er zaken en/of belangen over het hoofd gezien?

.Ja het LFG geluid daar word gemakkelijk en niet serieus mee omgegaan tijdens informatie middag in gemeentehuis in Gieten .Daar werd informatie gegeven door de windvogels aan bewoners van Nieuwediep zuid.
 Alle vragen van óns aan Pondera en de windvogels voorzitter de heer en secretaris Hoiting hebben belofte gedaan om dingen uit te zoeken ,en ons te informeren tot op heden niet nagekomen.
 Pondera heeft al bij een eerdere informatie bijeenkomst in Gieterveen onze vragen genoteerd en een antwoord belooft maar is dat niet nagekomen wat we ook bellen of mailen geen reactie ook
 We voelen ons behandelt als een voetveeg.

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u aangeven hoe?

Ja zeker ,de afstand van ongeveer 300 meter voor je huis vlak naast 4
 Gastransport-leidingen en Hoogspannings leidingen moet 3000 meter zijn ?
 De gasleidingen liggen ongeveer 120 meter van óns huis zij veroorzaken LFG .gonzend dreunend trillend geluid wat mij nu al ziek maakt is 45/50 db en zit tussen de 2/20 hertz dit is nu al een aantasting van levensvreugde en ziekmakende gevolgen.
 Mijn grote angst is dat de wind turbines het LF G en statische en magnetische velden mijn

leven helemaal op zijn kop gaan zetten Hier gaat ook de slag schaduw een grote rol spelen.

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

We hebben nu al enorm veel schade van de gas winning en bodemdaling, dat is begonnen in oktober 1998 door seismografisch bodem onderzoeken in opdracht van de NAM.en EZ Diverse aardbevingen hebben de schade verder vergroot ,inmiddels nul meting geweest 1200 foto,s.

Mijn angst is dat trillingen van de windmolens nog meer schade gaat geven ,en ik nog zeker word van het geluid,kunt u mij garanderen dat ik er geen last van krijg en dat mij klachten serieus worden gehoord .

Voor mij klachten loop ik bij huisarts ,GGD Assen,Groningen.Pento en sinds kort bij een neuroloog.

Ik heb nu last van co ncentratie verlies je kunt wel zeggen mij leven word aardig verwoest . De verwachting is dat het nog erger gaat worden met de komst van de turbines .Mijn angst is dat ik het niet meer kan volhouden.

Reactie

Verzonden: Donderdag 26 juli 2018 14:28
 Onderwerp: Zienswijzeformulier
 windpark DMOM fase 3

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel:

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat:

Huisnummer:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Als: Organisatie

Organisatie:

Staan er naar uw mening onjuistheden in de ontwerpbesluiten?

ik dacht er een europes besluit genomen tav de afstand , welke geen rekening gehouden is (700 meter)
 de omwoners zijn nooit ingelicht, behalve toen alles al besloten was !!!

Zijn er zaken en/of belangen over het hoofd gezien?

de magnetische en de hertz gevolgen zijn ver onderbelicht en zo niet meegenomen,Zij zijn bijzonder schadelijk voor de gezondheid van mens en dier.sommige aandoeningen zijn irreversibel ,denk verder aan toenemende depressies en voor kinderen giga leer problemen , etc etc. zeker onderzoek naar de gevolgen van de (ineractie) van zonnepanelen op een huis zijn niet gedaan.

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u aangeven hoe?

behoorlijk; financieel..kom nu zekere mer grote schulden uit het geheel met verkoop. Tenzij u ons een goede tegemoetkoming gaat geven, verhuizen wij direct
ALS EERSTE ONZE GEZONHEID EN ENORME OVERLAST(zowel electromagnetisch als geluid als licht) DE GEVOLGEN HIERVAN
 enorme verstoring sociaal, met name voor de omliggende dorpen en stadskanaal,

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

de negatieve effecten zullen alleen maar toenemen heftiger ivm een veranderende aarde en zonnestelsel. Toenemende potenties. de veranderingen zijn nu al waarneembaar, daarbij neemt de gevoeligheid en kans op ziek worden van de mensen alleen maar toe, Er gaan hier ivm de windmolens grote problemen komen, nu nog niet erg zichtbaar.
 Zonnepanelen ja windmolens nee **DIRECT STOPPEN ....LAAT TNO hier onderzoek naar doen !!!** voordat het te laat is, nu kan het nog. windmolens op zee ??
 zie ook onderzoeken van de portugese professor. alwel bekend.
 vraag mij zelf af waarom de mensheid zichzelf ter gronde wil richten ??

Reactie

Verzonden: Donderdag 26 juli 2018 15:35
Onderwerp: Zienswijzeformulier
windpark DMOM fase 3

Aanspreekvorm:

Aanspreektitel:

Achternaam:

Voorvoegsel(s):

Voorletters:

Straat:

Huisnummer:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoonnummer:

E-mailadres:

Als: Particulier

Staan er naar uw mening onjuistheden in de ontwerpbesluiten?

de heer Rutte heeft een tijdje terug gezegd dat windmolens niet dicht bij de woongebieden komen dan 2 kilometer, nou de planning is hier 700 meter, van ons huis. Er is wetenschappelijk onderzoek gaande waar bewezen wordt dat de lage frequentie van de windmolens veel gevolgen heeft, voor de mens, allerlei ziektes, het beïnvloed onze hersenen, er zijn tal van voorbeelden vastgelegd op beeld. bewezen is dat dieren allerlei vreemde afwijkingen krijgen.

Zijn er zaken en/of belangen over het hoofd gezien?

JA, het welzijn van ons mensen en dieren. En het feit dat er hier in de omgeving veel aandacht wordt gegeven aan andere vormen om energie te krijgen, zoals zon panelen parken. De enorme onrust die dit allemaal te weeg brengt.

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u aangeven hoe?

JA, wij zijn in de 60 en willen over een tijdje kleiner gaan wonen, maar wie wil dit huis dan kopen , zo dicht bij de windmolens, met de trillingen die kilometers door de grond gaan, met de slagzij en de licht vervuiling, door de rode lampen, maar vooral de verstoring van alle mooie dingen in het leven door de gevaarlijke lage frequentie.

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

waarom moeten deze zo dicht bij de huizen komen, en dan 200 meter hoog. Ons huis wordt onbewoonbaar, 700 meter achter ons huis en dan 200 meter hoog, zou U hier dan willen wonen?

Reactie

Verzonden: Donderdag 26 juli 2018 16:25
Onderwerp: Zienswijzeformulier
windpark DMOM fase 3

Aanspreekvorm:
Aanspreektitel:
Achternaam:
Voorvoegsel(s):
Voorletters: .
Straat:
Huisnummer:
Postcode:
Woonplaats:
Telefoonnummer:
E-mailadres: amsterdam@dokk.nl
Als: Particulier
Mede namens: Stichting Platform Storm en anderen

Staan er naar uw mening onjuistheden in de ontwerpbesluiten?

Zie bijlage (tevens per post verzonden)

Zijn er zaken en/of belangen over het hoofd gezien?

Zie bijlage (tevens per post verzonden)

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u aangeven hoe?

Zie bijlage (tevens per post verzonden)

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

Zie bijlage (tevens per post verzonden)

Reactie

DOKK Advocaten

ZIENSWIJZE

op de vergunningaanvragen en (ontwerp)besluiten van fase 3 van Windpark De Drentse Monden en Oostermoer in de gemeenten Aa en Hunze, Borger-Odoorn, Stadskanaal, Vlagtwedde en Veendam (Staatscourant 14 juni 2018, nr. 32211).

Zijne excellentie, geachte dame, heer,

Partijen:

- 1) Stichting Platform Storm, gevestigd te ( ), aan , hierna te noemen “de Stichting” waarvan de statuten en uittreksel Kamer van Koophandel als **bijlage 1** zijn bijgevoegd;
- 2) De (rechts)personen die in het als **bijlage 2** hierbij overgelegde overzicht zijn vermeld, met vertrouwelijkheidsclaim op hun NAW-gegevens;

allen aan te duiden als “reclamanten” tenzij een afzonderlijke aanduiding gewenst, nuttig of noodzakelijk is,

die woonplaats kiezen aan de , ten kantore van de advocaat .

Reclamanten dienen een zienswijze in op de vergunningaanvragen en (ontwerp) besluiten van fase 3 van Windpark De Drentse Monden en Oostermoer (hierna: DDM-OM) in de gemeenten Aa en Hunze, Borger-Odoorn, Stadskanaal, Westerwolde (voorheen Vlagtwedde) en Veendam.

hierna: voorgenomen besluiten/plannen, en/of: de besluitvorming/de bestreden besluiten.

De voorgenomen besluiten liggen tot en met 26 juli 2018 ter inzage en daarop kan tijdens de periode van ter visielegging worden ingesproken bij zienswijze.

STAATSCOURANT

Nr. 32211

14 juni
2018

Officiële uitgave van het Koninkrijk der Nederlanden sinds 1814.

Kennisgeving Ontwerpbesluiten Windpark De Drentse Monden en Oostermoer fase 3, Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Van vrijdag 15 juni 2018 tot en met donderdag 26 juli 2018 liggen de ontwerpbesluiten voor windpark De Drentse Monden en Oostermoer fase 3 ter inzage. Iedereen kan reageren op de ontwerpbesluiten met een zienswijze.

In internationaal verband straeft Nederland naar een energievoorziening die in 2050 CO₂-arm is. Dat betekent dat we moeten overstappen naar hernieuwbare energie om de CO₂-uitstoot terug te dringen en om klimaatverandering tegen te gaan. Voor de korte termijn zijn de doelstellingen van het kabinet 14% hernieuwbare energie in 2020 en 16% in 2023. Windenergie is een belangrijke vorm van energie om die doelstellingen te bereiken. Het Rijk en de provincies hebben afgesproken om in 2020 6.000 MW aan windenergie op land te realiseren. Deze afspraak is opgenomen in de Structuurvisie Windenergie op land en is een onderdeel van het Energieakkoord. Het Rijk heeft na overleg met de provincies 11 gebieden aangewezen die geschikt zijn voor windparken van ten minste 100 MW. Windpark De Drentse Monden en Oostermoer maakt daar deel van uit.

Windpark De Drentse Monden en Oostermoer is een initiatief voor een windpark in de Veenkoloniën, in de gemeenten Borger-Odoorn en Aa en Hunze. Initiatiefnemers zijn Duurzame Energieproductie Exloërmond B.V. en Raedthuys Windenergie B.V. voor onderdeel De Drentse Monden, en Windpark Oostermoer Exploitatie B.V. voor onderdeel Oostermoer. Windpark De Drentse Monden en Oostermoer heeft een totaal vermogen van circa 150 MW. Naar verwachting zal het windpark hiermee hernieuwbare energie opwekken voor ongeveer 150.000 huishoudens.

Om dit project mogelijk te maken moeten bestemmingsplannen worden aangepast. De toenmalige ministers van Economische Zaken en van Infrastructuur en Milieu hebben hiervoor in september 2016 een (rijks)inpassingsplan vastgesteld. Daarnaast is een aantal besluiten nodig. Gelijk met het (rijks)inpassingsplan zijn de vergunning natuurbeschermingswet en de omgevingsvergunningen vastgesteld. In april 2017 is het besluit genomen met betrekking tot de Flora- en faunawet en twee wijzigingsbesluiten. Het inpassingsplan en deze besluiten zijn inmiddels onherroepelijk.

In deze voorliggende fase 3 betreft het omgevingsvergunningen, waterwetvergunningen, ontheffingen provinciale verordening, een vergunninging Wet Beheer rijkswaterstaatswerken en een ontheffing besluit bijzondere spoorwegen.

Waar kunt u de stukken inzien?

U kunt van vrijdag 15 juni 2018 tot en met donderdag 26 juli 2018 de ontwerpbesluiten inzien op www.bureau-energieprojecten.nl en tijdens reguliere openingstijden (op papier) op de volgende locaties:

- gemeente Aa en Hunze, Spiekersteeg 1, 9461 BH Gieten;
- gemeente Borger-Odoorn, Hoofdstraat 50, 7875 AD Exloo;
- gemeente Stadskanaal, Raadhuisplein 1, 9501 SZ Stadskanaal.

Hoe kunt u reageren?

U kunt van vrijdag 15 juni 2018 tot en met donderdag 26 juli 2018 reageren. Wij ontvangen uw zienswijzen bij voorkeur digitaal. Dat kan via www.bureau-energieprojecten.nl onder windpark DMOM fase 3. U kunt niet reageren via e-mail.

U kunt ook per post reageren: Bureau Energieprojecten, Inspraakpunt windpark DMOM fase 3, Postbus 248, 2250 AE Voorschoten. We kunnen uw brief alleen als zienswijze in behandeling nemen als u ondertekent met uw naam en adres. Dit geldt ook voor eventuele medeondertekenaars.

Wilt u uw zienswijze mondeling geven? Dat kan via Bureau Energieprojecten op werkdagen van 9.00 uur tot 12.00 uur, telefonisch bereikbaar via 070 379 89 79.

Wat gebeurt hierna?

Bureau Energieprojecten bundelt alle zienswijzen en reacties. Zo snel mogelijk na afloop van de inspraaktermijn kunt u deze downloaden via www.bureau-energieprojecten.nl. De zienswijzen en reacties worden betrokken bij de definitieve besluiten. In een Nota van Antwoord wordt opgenomen of en zo ja, op welke wijze de zienswijzen en reacties in de definitieve besluiten zijn verwerkt.

De besluiten zullen ter inzage worden gelegd. Hierop staat beroep open en de mogelijkheid hiertoe zal te zijner tijd aangekondigd worden in onder andere de Staatscourant, huis-aan-huisbladen en op www.bureau-energieprojecten.nl.

Alleen een belanghebbende die op het ontwerp van een besluit een zienswijze heeft ingebracht, kan beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Meer informatie

Uitgebreide informatie vindt u op www.bureau-energieprojecten.nl. Heeft u na het bezoeken van de website nog vragen? Dan kunt u bellen met een medewerker van Bureau Energieprojecten via telefoonnummer 070 379 89 79.

Inhoud

I Algemeen

II Vergunningen

1. Omgevingsvergunning deelgebied Windpark DEE
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
2. Omgevingsvergunning deelgebied cluster DEE
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
3. Omgevingsvergunning kabeltracés Enexis
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
4. Omgevingsvergunning deelgebied RH
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
5. Omgevingsvergunning bouw en afwijken bestemmingsplan Gasselte
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
6. Omgevingsvergunning kabeltracés Enexis Aa en Hunze
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
7. Omgevingsvergunning Tennet
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
8. Omgevingsvergunning deelgebied kap deelgebied OM
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
9. Omgevingsvergunning cluster OM
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
10. Omgevingsvergunning kabeltracés Enexis Veendam
Gemeente Veendam
11. Kabels bij provinciale wegen
Provincie Drenthe
12. Kabels bij provinciale wegen
Provincie Groningen
13. Watervergunning Enexis
Waterschap Hunze en Aa's
14. Watervergunning deelgebied cluster OM
Waterschap Hunze en Aa's
15. Watervergunning deelgebied cluster DEE
Waterschap Hunze en Aa's
16. Watervergunning deelgebied cluster RH
Waterschap Hunze en Aa's
17. WBR vergunning
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
18. Spoorwegvergunning
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

III Conclusie

De besluiten zijn op onjuiste en onzorgvuldige wijze tot stand gekomen en zijn in zowel formele als materiële zin gebrekkig.

Reclamanten betwisten dat aan de algemene c.q. bijzondere wetgeving is voldaan. Reclamanten vragen om herroeping van de vergunningen.

Reclamanten ontkennen en betwisten alle stellingen bij de bestreden besluiten. Het niet behandelen van enig punt in de bestreden besluitvorming met stukken en bijgevoegde documenten die daarvan deel uitmaken, houdt vanzelfsprekend geen erkenning ervan in.

Reclamanten zijn bereid hun stellingen door alle middelen rechtens, in het bijzonder door het overleggen van aanvullende deskundigenbevindingen voortvloeiende uit hetgeen in deze zienswijze is verrat, te bewijzen. Dit overigens onder protest tot gehoudenheden daartoe en uitsluitend indien en voor zover op hen enige bewijslast rust. In het bijzonder om het nader raadplegen en horen van deskundigen zal gelasting en benoeming ten laste van de Staat of overige overheden zo nodig in rechte worden verzocht.

Ten behoeve van de zienswijze wordt hier herhaald en integraal ingelast al hetgeen in zienswijze en beroepschrift tegen de eerste en tweede fase besluiten van Windpark DDM-OM reeds naar voren zijn gebracht. Met betrekking tot het belang van reclamanten en de relativiteit verwijzen reclamanten naar de uitgebreide onderbouwing hiervan in hun zienswijze tegen de eerste fase besluiten. Aangezien deze derde fase besluiten onlosmakelijk verbonden zijn met de besluiten van de eerste en tweede fase, zal het oordeel en de onderbouwing van deze onderwerpen niet verschillend zijn.

De zienswijze is gericht tegen het gehele besluit en alle onderdelen daarvan, tenzij expliciet is aangegeven dat met aangeduide onderdelen wordt ingestemd wat niet zo is. Alle argumenten die worden genoemd bij deze zienswijze moeten worden geacht te zijn ingebracht tegen alle onderwerpen in alle vergunningen, niet slechts in verband met de paragraaf en vergunning waarin deze zijn verrat.

Hierna wordt eerst in algemene zin ingegaan op de omissies, onjuistheden en onzorgvuldigheden met betrekking tot de vergunningen. Vervolgens zullen de vergunningen afzonderlijk, afgebakend per wet en type, besproken worden. Omdat de vergunningaanvragen deels overeenkomen, zullen delen van de zienswijze van reclamanten over de vergunningaanvragen eveneens hetzelfde zijn zodat hun daartegen gerichte bezwaren onoverkomelijk gelijk zijn. Voor de volledigheid worden deze delen toch genoemd en betwist door reclamanten op alle essentiële delen.

I Algemeen

Informatieplicht

In algemene zin willen reclamanten opmerken dat in veel vergunningen de laatste stukken pas twee dagen voor het begin van de werkzaamheden moeten worden aangeleverd. Dat is voor reclamanten opmerkelijk, omdat tijdens de zitting (14-15 september 2017) over het inpassingsplan van windpark DDM-OM nog is aangegeven dat initiatiefnemers alle stukken tenminste drie weken voor de bouw zullen inleveren.

Informatievoorziening

Reclamanten moeten helaas notitie nemen dat de terinzagelegging gebrekkig is geweest. Bij de individuele vergunningen zal apart worden aangegeven welke documenten missen. Meer in het algemeen willen zij opmerken dat de MER inzake het inpassingsplan Windpark DDM-OM, waar in de onderhavige ontwerpvergunningen nóg steeds gebruik van wordt gemaakt, niet meer toegankelijk is op de website van RVO.¹

Uitkoopregeling

Meerdere partijen in Provinciale Staten van Groningen hebben gepleit voor een 'Moerdijkregeling' bij het dorp Oudeschip. Vlakbij het dorp zijn plannen voor een windpark van ruim twintig windmolens. De regeling zou inhouden dat inwoners altijd hun woning kunnen verkopen als ze weg willen. In chemiedorp Moerdijk krijgen inwoners 95% van de taxatiewaarde van hun woning.² Een dergelijke regeling zou bij Windpark DDM-OM ook zeer wenselijk zijn.

Vertraging van (rijks)projecten

Reclamanten maken zich ernstig zorgen over de tijdsplanning van het Windpark DDM-OM. Zij zien in de media met enige regelmaat grote projecten voorbij komen die in tijdnood komen, wat voor extra kosten zorgt. Men moet denken aan personeelstekorten en conflicterende wetgeving.³ Het is voor reclamanten onduidelijk of de kosten-batenanalyse van het Windpark DDM-OM rekening heeft gehouden met het risico van deze extra kosten.

Onlosmakelijke activiteiten

Op grond van art. 2.7 Wabo moeten initiatiefnemers ervoor zorgen dat alle onlosmakelijke activiteiten binnen het betrokken project, dus ook deze derde fase ontwerp-omgevingsvergunningen die betrekking hebben op werkzaamheden ten behoeve van de aanleg en exploitatie van het Windpark DDM-OM, ten grondslag ligt aan de bestreden omgevingsvergunningen uit de eerste en

¹ <https://www.rvo.nl/subsidies-regelingen/windpark-de-drentse-monden-en-oostermoer-fase-1>.

² <https://www.rtvnoord.nl/nieuws/180788/Oudeschip-krijgt-zicht-op-hogere-windmolens-en-uitkoopregeling>.

³ <https://www.rtvnoord.nl/nieuws/195661/Vertraging-ringweg-Bouwwereld-kan-niet-zomaar-ee-blik-buitenlandse-werknemers-opentrekken>; <https://www.rtvnoord.nl/nieuws/195660/Politiek-wil-spoeddebat-over-zuidelijke-ringweg-Garanties-dat-het-bij-deze-vertraging-blijft>; <http://www.rtvnoord.nl/nieuws/195627/Twee-jaar-vertraging-bij-de-aanpak-zuidelijke-ringweg-hoe-kan-dat>; <http://www.rtvnoord.nl/nieuws/195664/Aannemer-Ringweg-Zuid-wist-vorig-jaar-al-van-vertraagde-planning>.

tweede fase. Deze plicht is uitvoerig verzocht. De Afdeling oordeelt ook dat onlosmakelijke activiteiten niet gedeeltelijk vergund of geweigerd kunnen worden.⁴

De Afdeling geeft aan dat er geen onlosmakelijke samenhang bestaat tussen de activiteiten aanleg van wegen, leidingen en kabels en de bouw van inkoopstations met de activiteiten oprichten van een inrichting en bouwen, nu deze fysiek van elkaar zijn te onderscheiden.⁵ De Afdeling moet in het oog houden dat de verschillende activiteiten wél één inrichting vormen, namelijk een windturbine.⁶ Voor het bepalen of er sprake is van één inrichting zijn de feitelijke omstandigheden bepalend.⁷ Activiteiten die behoren tot de verschillende categorieën activiteiten als in art. 2.1 en 2.2 Wabo zijn onlosmakelijke activiteiten. Zonder de onderhavige vergunningen, meer specifiek de (park)bekabeling en inkoopstations, zou het windpark feitelijk immers niet geëxploiteerd kunnen worden. De aanvraag stelt immers zélf dat bijvoorbeeld een inkoopstation een noodzakelijk onderdeel van het in werking hebben van de windturbines vormt.⁸ Reclamanten blijven daarom van mening dat er daarom sprake is van onlosmakelijke activiteiten. Aangezien er in drie verschillende fasen is vergund, is er gehandeld in strijd met het systeem van de Wabo. Reclamanten vragen het bestuur deze vergunningen niet te verlenen.

MER

Volgens het bevoegd gezag is er geen aanleiding om voor de derde fase ontwerpvergunningen een milieueffectenrapport op te stellen omdat er een *recent* milieueffectenrapport voorhanden is en de toevoeging van onderlinge leidingen en inkoopstations een verandering is die qua milieueffecten op geen enkele manier een nieuwe (of geactualiseerd) milieueffectrapport rechtvaardigt, waardoor een beperkte milieutoets bij deze vergunningen volgens het bevoegd gezag voldoende is. Reclamanten ontkennen en betwisten dit ten stelligste. Dit is bovendien in strijd met artikel 7.2a Wet Milieubeheer. Veel onderzoeken uit het gedateerd MER van het inpassingsplan DDM-OM - reclamanten gaan ervan uit dat dit het MER is waar het bestuursorgaan op doelt - niet zien op de activiteiten van deze vergunningen, terwijl er wel aanzienlijke gevolgen voor het milieu te verwachten zijn door de grootschaligheid en aard van de te verrichten activiteiten.

De aanleg, bouw en realisatie van tientallen inkoopstations en grootschalige infrastructuur voor 45 windturbines - bestaande uit zowel civieltechnische werken zoals wegen, funderingen en (kraan)opstelplaatsen, als elektrische werken zoals bekabeling voor transport en correcte aansluiting op het bestaande elektriciteitsnetwerk en inkoopstations - zorgen voor milieueffecten zoals aantasting van biodiversiteit, gezondheid van de mens, fauna, flora, bodem, water, licht, landschap en archeologie.

De onderzoeken uit het MER 'Windpark De Drentse Monden en Oostermoer' door Pondera van 8 september 2015 zijn in hoofdzaak beperkt tot de realisatie van 45 windturbines, niet de bijbehorende werken:

- archeologie: reclamanten gaan mee met het oordeel van het bevoegd gezag dat de archeologische onderzoeken die als bijlage bij de vergunningen zijn toegevoegd, onvoldoende zijn om de conclusie te rechtvaardigen dat er geen archeologische waarden binnen het gebied zullen worden verstoord. Er kan uitsluitend een summiere en globale indicatie worden gegeven over de verwachting. In feite kan onvoldoende worden uitgesloten danwel aangetoond of archeologische

⁴ ABRS 23 maart 2016, ECLI:NL:RVS:2016:755.

⁵ ABRS 21 februari 2018, ECLI:NL:RVS:2018:616, r.o. 253.2.

⁶ ABRS 23 maart 2016, ECLI:NL:RVS:2016:755, r.o. 4.3.

⁷ ABRS 18 juni 2003, ECLI:NL:RVS:2003:AG1708.

⁸ Besluit omgevingsvergunning deelgebied DEE, p. 8.

- waarden binnen het onderzoeksgebied aanwezig zullen zijn, mede omdat de willekeurige en steekproefsgewijze boorpunten niet in verhouding staan tot het oppervlak dat door de aangevraagde activiteit zal worden verstoord;
- landschap: het onderzoek naar de landschappelijke inpassing van bijlage 18 van het MER: 'Landschapsvisie Windenergie De Veenkoloniën' neemt als uitgangspunt slechts de realisatie van de windturbines. Bijbehorende werken worden in het onderzoek niet bij de beoordeling betrokken;
  - natuur: de natuurtoetsen richten zich enkel op de realisatie van windturbines en de daarbij behorende aanvaringslachtoffers. Er is geen aandacht voor het grondverzet door de aanleg van wegen en bekabeling en welke invloed dit zal hebben op de flora en fauna.
  - bodem: voor de realisatie van het windpark zal grondverzet plaatsvinden, waarbij grond (en mogelijk ook asfalt en onderliggend funderingsmateriaal) wordt ontgraven, hergebruikt, toegepast en/of afgevoerd. Bij dergelijke werkzaamheden is het Besluit bodemkwaliteit van toepassing. Ook hierbij is enkel als uitgangspunt genomen het oprichten van windturbines en de eventuele gevolgen daarvan op de bodem. Hierbij is géén rekening gehouden met de aanleg van wegen, kabels en inkoopstations.
  - water: aanpassing in het watersysteem zijn in de MER niet specifiek onderzocht, omdat toentertijd nog onduidelijk was óf er bemaling moest plaatsvinden en zo ja, dat er dan alsnog géén watervergunning benodigd zou zijn: 'In de bouwfase zal in alle vier de varianten *mogelijk* tijdelijk bemalen worden om de fundering in een droge bouwput te kunnen aanleggen. Voor het onttrekken en lozen van het onttrokken grondwater op het oppervlaktewater, alsook het passeren van oppervlaktewaterlichamen met een kabeltracé, gelden Algemene regels en is *geen* watervergunning van het waterschap Hunze en Aa's meer benodigd.'⁹ Het tegendeel is echter het geval. Bij de watervergunningen is een Aanmeldingsnotitie MER opgesteld, echter hebben reclamanten hiervan geen kennis van kunnen nemen.

Uit de aanvraag blijkt dat zich in de inkoopstations, meetapparatuur en veiligheidsvoorzieningen bevinden. 'Het inkoopstation vormt daarmee een noodzakelijk onderdeel van het in werking hebben van de windturbines.'¹⁰ Nu deze vergunningen van wezenlijk belang zijn voor de realisatie en exploitatie van het windpark, is het juridisch, organisatorisch, economisch, financieel en tijd-technisch zeer opmerkelijk dat deze ontwerpbesluiten zijn genomen nádat het windpark onherroepelijk is. Initiatiefnemers kunnen het zich niet veroorloven om meer vertraging op te lopen - o.a. met het oog op voorwaarden voor SDE+ subsidieverlening - door nieuwe noodzakelijke onderzoeken af te wachten, ook indien dit wordt aanbevolen en geadviseerd door deskundigen of zelfs het bevoegd gezag. Reclamanten vrezen dat de bijbehorende werken van het windpark onder tijdsdruk worden aangevraagd en verleend, zónder de vereiste zorgvuldigheid, motivering, belangenafweging, kennisvergaring en vergewisplicht. Er is geen sprake van een zorgvuldige toets nu er bij deze vergunningaanvraag voor initiatiefnemers financieel veel op het spel staat.

Indien en voor zover sommige MER onderzoeken wel gericht zijn op onderhavige activiteiten, zijn deze onderzoeken verouderd en achterhaald. Het MER is in 2015 gepubliceerd en de onderzoeken die eraan ten grondslag liggen zijn in sommige gevallen zelfs van jaren daarvoor. Zoals de rechtbank Noord-Brabant overweegt, mag een verouderd MER niet ten grondslag worden gelegd wanneer het niet meer voldoende actueel is. Nu het MER meer dan drie jaar oud is, gaat het bevoegd gezag uit van een onvolledig toetsingskader. Door uit te gaan van een verouderd MER is geen aandacht geschonken aan de actuele plaats van de activiteiten en de cumulatie met andere (eventueel nieuwe) ruimtelijke ontwikkelingen. Het is niet zonder meer

⁹ MER, P. 229.

¹⁰ Besluit omgevingsvergunning deelgebied DEE, p. 8.

aannemelijk dat de ontwikkelingen rondom de locatie van de geplande activiteiten gedurende meer dan vijf jaren volkomen hebben stilgestaan.¹¹

Om een goed woon- en leefklimaat te waarborgen, behoort het bevoegd gezag de nodige kennis omtrent de relevante feiten te vergaren en belangen af te wegen. Het bestreden besluit getuigt niet van een gedegen belangenafweging door een beperkte milieutoets en een gebrek aan c.q. afwezigheid van actueel (zorgvuldig) onderzoek zoals vereist voor de vergunningen die in strijd zijn met het inpassingsplan. Er wordt niet voldaan aan de eisen waaraan de omgevingsvergunning moet voldoen ex artikel 5.20 Bor jo. 3.1.6 Bro jo. 3.3.1 lid 1 Bro. Zie hiervoor de paragraaf hieronder.

Geldigheidsduur vergunning

Een tijdelijke vergunning is aan de orde als de aard van de betreffende activiteit dat met zich meebrengt. Nu het Windpark DDM-OM tijdelijk bestemd is, ligt het voor de hand dat ook de overige werkzaamheden die nodig zijn voor de aanleg en exploitatie van het windpark tijdelijk bestemd worden. Reclamanten betwisten al de tijdsduur van de bestemming van de windturbine in de zienswijze en beroep tegen de eerste fase besluiten. De SDE+ regeling gaat uit van de maximale turbineleeftijd van 12-15 jaar. Ervan uitgaande dat exploitatie van het windpark zonder subsidie geen doorgang kan vinden, zal de exploitatie na 15 jaar subsidieverlening of eerder - naar ervaringsregel 9 jaar - stoppen. Reclamanten stellen gerechtvaardigd dat de windturbines na 15 jaar niet meer in werking zullen zijn. Onduidelijk is waarom de vergunningen in de eerste fase van de besluitvorming voor 30 jaar verleend zijn, en de vergunningen in deze derde fase van besluitvorming zelfs permanent c.q. voor onduidelijk, niet kenbaar tijdsverloop. Wegen met verbreding daarvan, kabel- en leidingtracés, ook onder spoor- en waterwegen zullen overbodig zijn wanneer de windturbines niet meer werkzaam zijn. Het is voldoende aannemelijk dat de vergunningen slechts tijdelijk benodigd zijn. Wanneer deze werken zich ongebruikt in de omgeving bevinden, druist dit in tegen het doelmatig gebruik van de vergunningen en worden belangrijke wettelijke beschermingsdoelstellingen geschonden. Reclamanten stellen dat de geldigheidsduur van onderhavige vergunningen onvoldoende duidelijk en bepaald is, c.q. onzorgvuldig is omdat de aard van de werken tijdelijkheid met zich meebrengt. Daarbij stellen reclamanten dat de vergunningen onterecht niet voorzien in een verwijderings-/sanerings-/sloopplicht, wat onzorgvuldig is.¹²

Externe veiligheid

Met betrekking tot de externe veiligheid wijzen reclamanten op het omvangrijk stelsel van (explosief, hogedruk) aardgas-, brandstof-, stikstofleidingen en (hoogspanning) kabeltracés. Bij de aanleg en verbreding van wegen, de aanleg van extra elektriciteitskabels ook onder water- en spoorwegen moet zeer zorgvuldig rekening gehouden worden met deze aanwezige risico objecten. Graafwerkzaamheden die te dichtbij plaatsvinden kunnen, of wanneer er feitelijk gestuit wordt op een aanwezige kabel of leiding, kan dit ernstig gevaar zettende consequenties hebben.

Het valt op dat er niet consequent een KLIC-melding is gedaan in de ontwerpvergunningen. Indien er wél een KLIC-melding is gedaan worden er geen consequenties aan de uitkomsten verbonden. Er zijn geen voorwaarden, voorschriften en/of verplichtingen verbonden aan de aanwezigheid van ondergrondse risico objecten. Dit is opmerkelijk nu graafwerkzaamheden die te dichtbij

¹¹ Rechtbank Oost-Brabant 18 mei 2018, ECLI:NL:RBOBR:2018:2431.

¹² H. Zeilmaker, 'Windturbines: 'nieuw voor oud' en 'oud voor nieuw', gedoogplicht en onteigening', TVAR 2018-04.

plaatsvinden ernstig gevaar zettende consequenties kunnen hebben wanneer er feitelijk gestuit wordt op een aanwezige kabel of leiding.

Reclamanten maken zich ook ernstig zorgen over de zoutwinning binnen het plangebied. Het SodM heeft recent nog geconcludeerd dat het zoutwinningsbedrijf Nedmag te Veendam te weinig rekening houdt met de risico's op de lange termijn.¹³ Het SodM is bang voor milieuverontreiniging als deze mijnen instorten. Transportleidingen, putten en cavernes kunnen gaan lekken. Gevaar van vervuiling van het oppervlakte- en grondwater is dan aanwezig. Voorts blijken er op dit moment boringen naar magnesiumzout in de gemeente Veendam plaats te vinden waar de gemeente Midden-Groningen het over oneens is.¹⁴

De aanwezige risico's die nu door initiatiefnemers in de beoordeling zijn meegenomen, worden gebaseerd op gegevens van de website risicokaart.nl. Reclamanten stellen dat deze gegevens onvoldoende zijn onderzocht en onzorgvuldig zijn meegenomen bij de beoordeling. Bovendien stellen reclamanten dat de gegevens op risicokaart.nl ernstig verouderd zijn, en niet ten grondslag kunnen liggen aan een zorgvuldig genomen besluit. Zoals ook in de zienswijze, het beroep en bijlagen tegen besluiten uit de eerste fase is aangegeven, bevinden zich aanvullend op de aangegeven objecten op risicokaart.nl, (veel) meer gevaar zettende leiding- en kabeltracés op het plangebied van Windpark N33. Reclamanten hebben uit betrouwbare bron vernomen dat de getoonde gegevens op de risicokaarten dateren van 2006, en dat sindsdien geen update plaats heeft gevonden. Op basis van het regionaal risicoprofiel zijn de Gedeputeerde Staten van Groningen verantwoordelijk voor het functioneel beheer en onderhoud van de kaarten, maar hebben dat nu al meer dan tien jaar nagelaten, wat werkelijk in casu onverantwoord is. Reclamanten stellen vast dat de huidige risicokaarten geen waarheidsgetrouw beeld geven van de aanwezige risico's, de daadwerkelijke risico's onbekend zijn en wijzigingen/aanvullingen onzorgvuldig worden bijgehouden. Toetsing aan deze risicokaarten kan niet ten grondslag liggen aan deze vergunningen. Reclamanten stellen dat alvorens ergens in het plangebied graafwerkzaamheden zullen plaatsvinden, er een nieuwe, kloppende, zorgvuldige risicokaart vastgesteld moet worden, gebaseerd op de feitelijk aanwezige, concrete risico's op dit moment.

Landschap

De identiteit van het huidige landschap van de Drentse Veenkoloniën wordt ontleend aan een grootschalig open agrarisch grondareaal met een rationale ontginningsstructuur van open ruimten die omzoomd worden door bebouwingslinten en bomenrijen. Niet uitgesloten is dat de karakteristieke openheid van het landschap, cultuurhistorische waarden van dorpsgezichten, rijksmonumenten en archeologie worden geschaad. Dienaangaande wordt ontoelaatbaar voorbijgegaan aan gemeentelijke, provinciale visies en die van de Rijksoverheid zelf, aangaande cultuurhistorische waarden. Aanwezig UNESCO werelderfgoed wordt onaanvaardbaar aangetast. Er zullen kabels doorheen lopen en het open blikveld tot het erfgoed wordt belemmerd.

Coördinaten

Voor de precieze situering van de geplande kabels, leidingen, wegen en tunnels onder water- en spoorwegen is het van belang dat de GPS-coördinaten, zonder voorwaarden en beperkingen, duidelijk zijn. Alleen op basis van deze exacte, concrete locaties kan

¹³ <http://www.dvhn.nl/groningen/SodM-Nedmag-en-AkzoNobel-moeten-bij-zoutwinning-beter-om-toekomst-denken-23230723.html>.

¹⁴ <https://www.rtvnoord.nl/nieuws/195245/Midden-Groningen-oneens-met-SODM-over-zoutwinning>.

een gefundeerd, zorgvuldig onderzoek naar de externe veiligheid en mogelijke schending van archeologische waarden gedaan worden. Ook volgens de rechtspraak zijn GPS-coördinaten leidend/bepalend.¹⁵ Reclamanten missen bij onderstaande vergunningen de GPS-coördinaten van de geplande werken c.q. stellen dat de gegeven locatieaanduiding onvolledig is en daardoor geen zorgvuldig besluit genomen is.

De bovengenoemde (overigens zeer onzorgvuldige, niet waarheidsgetrouwe) risicokaarten van risicokaarten.nl, zijn met een zekerheid grenzende waarschijnlijkheid ook gebaseerd op GPS-coördinaten, waardoor feitelijk geen zorgvuldige risico-afweging gemaakt kan worden, wanneer nieuw geplande werken/(risicovolle) objecten niet op basis van dezelfde locatieaanduiding vergund worden.

Verkeersintensiteit

Reclamanten stellen vast dat de vergunningen op geen enkele wijze inzicht geven over de concrete effecten op de toename van verkeersintensiteit als gevolg van het aanleggen en verbreden van toegangswegen, het realiseren en onderhouden van de windturbines en het aanleggen van de elektrische infrastructuur. Voor bijvoorbeeld alleen al de installatie van de windturbines moet rekening gehouden worden met tientallen bouwvoertuigen, en worden er circa 250 transportbewegingen per windturbineaanleg verwacht. Alternatieven zoals het benutten van een 'klimmende kraan' om het aantal transportbewegingen te verlagen zijn niet onderzocht.¹⁶ Reclamanten verwachten ernstige cumulatieve hinder als gevolg van deze extra verkeersintensiteit. Het is opmerkelijk dat hier geen preventieplan over opgesteld is omdat windturbines tot doel hebben het milieu te sparen. Gezien het aantal vervoersbewegingen met zeer groot materieel is een preventieplan zeker benodigd. Aanvullend willen reclamanten wijzen op recente rechtspraak van de Afdeling dat in de afweging van hetgeen een goede ruimtelijke ordening in dit geval inhoudt, niet alleen milieubelangen aan de orde komen, maar ook de belangen van het behouden en herstellen van een uit ruimtelijk oogpunt goed woon-, werk- en ondernemersklimaat.¹⁷ In deze uitspraak werd de vrees voor verkeerscongestie aangenomen als ruimtelijk belang.

Het transport op wegen buiten Groningen dienen in de berekeningen van depositie te worden meegenomen. Platform Storm heeft daarom zelf berekeningen gemaakt van het aantal vrachtbewegingen uitgaande van ladingen van 30 ton. Het gaat, uitgaande van 45 windturbines, in totaal om circa 50.000 vervoersbewegingen (zie bijlage 2 van de individueel ingediende zienswijze van Platform Storm).

Kosten

In strijd met de indieningsvereisten bij iedere aanvraag ex art. 1.3 lid 3 Regeling omgevingsrecht, constateren reclamanten dat er geen opgave van de kosten van de te verrichten werkzaamheden is gedaan. Het is voor reclamanten onduidelijk of en hoe de exploitatiebegroting van Windpark DDM-OM rekening heeft gehouden met deze kosten. Bij gebrek aan wetenschap daaromtrent betwisten reclamanten dat initiatiefnemers voldoende draagkrachtig zijn om kosten ter realisatie, met de in het concrete geval vereiste monitoring, van deze vergunningen op zich te kunnen nemen. Daarmee is de financieel economische uitvoerbaarheid van Windpark DDM-OM, en onderhavige vergunningen als onlosmakelijk verbonden, niet gegarandeerd.

¹⁵ Rechtbank Zwolle-Lelystad 18 januari 2012, ECLI:NL:RBZLY:2012:BV2049.

¹⁶ <https://www.lagerweywind.nl/blog/2016/06/15/lagerwey-ontwerpt-s-werelds-eerste-klimmende-kraan/>.

¹⁷ ABRS 3 mei 2017, ECLI:NL:RVS:2017:1992, r.o. 3.3.

Kabeltracé elektrische infrastructuur

De te leggen (alternatieve) elektriciteitstracés verbinden de windturbines van het park, eindpunt van de kabels zijn inkoopstations. Reclamanten constateren dat de tracés zoals weergegeven in de bijlagen en waarop de onderzoeken zijn gebaseerd, niet de exact geplande locaties zullen zijn. Omdat de vergunningen voor de individuele windturbines (in de eerste fase verleend) uitgaan van flexibele locaties met een bandbreedte van 15 meter, kan de exacte locatie van de elektrische infrastructuur nog niet bepaald worden.

Reclamanten missen een dergelijke flexibele aanduiding in deze vergunning, en stellen dat de onderliggende rapporten en de eigendomsverklaringen deze eventuele wijziging in locatie onvoldoende in acht nemen. Dit maakt de rapporten onzorgvuldig. Zij kunnen niet ten grondslag liggen aan deze vergunning.

Volgens reclamanten is er ook onvoldoende gezocht naar alternatieve tracés. Er wordt nu een kabeltracé aangelegd die tot veel overlast en onveilige verkeerssituaties voor de bewoners zal leiden. Platform Storm heeft een alternatief tracé uitgewerkt (zie bijlage 3 van de individueel ingediende zienswijze van Platform Storm).

Permanente wegen

Bij de bouw van het windpark worden er (tijdelijk) wegen aangelegd en aangesloten op gemeentelijke-, provinciale- en rijkswegen. Deze fungeren als toevoerwegen van en naar windturbines en zijn permanent nodig om de windturbines in geval van onderhoud of een calamiteit te kunnen bereiken. Er wordt gesproken over 'permanente wegen', gebruikt tijdens de exploitatiefase van het windpark. De windturbines zijn voor 30 jaar vergund. Voor reclamanten onduidelijk is waarom deze wegen niet enkel - uitsluitend - ten tijde van exploitatie van het windpark worden vergund.

Omdat de vergunningen voor de individuele windturbines (in de eerste fase verleend) uitgaan van flexibele locaties met een bandbreedte van 15 meter, kan de exacte locatie van de (te verbreden) wegen, in- en uitritten nog niet bepaald worden. Reclamanten missen een dergelijke flexibele aanduiding in deze vergunning, en stellen dat de onderliggende rapporten deze eventuele wijziging in locatie onvoldoende in acht nemen, daardoor de rapporten onzorgvuldig zijn en niet ten grondslag kunnen liggen aan deze vergunningen.

Eigendomssituatie

Ten behoeve van de onderhavige aanvragen blijft voor reclamanten twijfelachtig, in elk geval niet verifieerbaar c.q. objectief controleerbaar óf, en zo ja welke - noodzakelijkerwijze alle - grondeigenaren toestemming hebben verleend. Zonder kenbare en deugdelijke bevestiging van alle perceeleigenaren, zowel private als publieke, ontkennen en betwisten reclamanten bij gebrek aan wetenschap daaromtrent dat er rechtens vereiste overeenstemming met grondeigenaren is bereikt.

Dat er geen rechtsverhouding hoeft te bestaan tussen de aanvrager van de vergunning en de eigenaar van de grond om te kunnen aannemen dat de aanvragen belang heeft bij de aanvraag, is irrelevant. Het gaat reclamanten niet om het belang van de aanvrager, maar om de vraag of de eigenaren van de gronden akkoord zijn met de realisatie van de windturbines met bijbehorende werken

óp/in hun gronden. Er moet namelijk bevestigd worden of de aanvrager op enig moment gebruik zou kunnen maken van de aangevraagde vergunning.¹⁸

Het eigendomsrecht is absoluut en verstrekkend, waardoor zonder toestemming geen inbreuk mag en kan worden gemaakt op dit recht. Zonder goedkeuring die ondubbelzinnig blijkt uit de instemmingsverklaring kan de vergunning wegens privaatrechtelijke redenen naar vaste rechtspraak niet afgegeven worden.

Zonder een evidente schriftelijke bevestiging van toestemming van alle grondeigenaren - waar nu meermaals (ook door de gemeenten) om gevraagd is maar nog steeds niet kenbaar is - kan vastgesteld worden dat het project is voorzien op grond die aan een ander toebehoort en dat de ander in de uitvoering daarvan niet berust en niet hoeft te berusten.¹⁹ Zonder kenbare bevestiging van de grondeigenaren is het voor reclamanten (rechts)onzeker óf het windpark met de derde fasen besluiten daadwerkelijk gerealiseerd gaat worden, en of aan de vereisten voor de SDE+ vergunning is voldaan. Deze privaatrechtelijke belemmering draagt een evident karakter²⁰ omdat, zonder nader onderzoek, kan worden vastgesteld dat een ontwikkeling voorzien is op grond die in eigendom aan een ander toebehoort en onduidelijk is of die ander daarin berust. Bovendien is er geen financiële compensatie aangeboden die de privaatrechtelijke belemmering zou wegnemen.²¹ Nu de derde fase ontwerpbesluiten ter inzage liggen, waartegen nu nota bene zienswijzen ingediend is, is het niet realistisch dat gezien de loop, omvang en fasering van het geding dat het Windpark DDM-OM binnen 4 jaar na datum van de inwerkingtreding van de beschikking SDE+ in werking en gebruik is.

¹⁸ ABRS 27 juli 2017, ECLI:NL:RVS:2017:2002, r.o. 2.1.

¹⁹ Rechtbank Gelderland 3 februari 2015, ECLI:NL:RBGEL:2015:527.

²⁰ Zie onder andere ECLI:NL:RVS:2010:BN1099; ECLI:NL:RVS:2014:3018 en ECLI:NL:RVS:2016:328.

²¹ Rechtbank Limburg 13 juli 2018, ECLI:NL:RBLIM:2018:6722.

II Vergunningen

1. Omgevingsvergunning deelgebied Eekerpolder (iWN)

Reclamanten betwisten de verlening van Omgevingsvergunning 1 deelgebied DEE. De omgevingsvergunning ziet op werkzaamheden ten behoeve van de aanleg en realisatie van Windpark DDM-OM, deelgebied DEE. De volgende activiteiten zijn vergund aan Duurzame Energy Exploitatie Exploërmond B.V.:

- het bouwen van een of meer bouwwerken (Wabo artikel 2.1, lid 1 onder a);
- het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde (Wabo artikel 2.1, lid 1 onder b);
- wegen aanleggen of veranderen (Wabo artikel 2.2, lid 1 onder d);
- uitwegen maken of veranderen (Wabo artikel 2.2, lid 1 onder e);
- houtopstand te vellen of te doen vellen (Wabo artikel 2.2, lid 1 onder g).

Ten behoeve van de aanleg en realisatie van de bouw van 16 winturbines van deelgebied DEE, zijn vergunningen aangevraagd voor de bouw van een tweetal inkoopstations, de aanleg van kraanopstelplaatsen, de aanleg van (niet openbare) toegangswegen naar de windturbinelocaties, uitwegen van deze toegangswegen naar de openbare weg, het verbreden van bestaande (openbare) wegen, de aanleg van weg uitbreidende voorzieningen, de aanleg van kabel tracés voor de aansluiting van de windturbines op het elektriciteitsnet en het kappen van zestien bomen.

De ontwerpvergunning is onvoldoende gemotiveerd, in strijd met de vereiste zorgvuldigheid, égalité, redelijkheid, rechtszekerheid en evenredigheid. Reclamanten constateren dat de vergunning op onzorgvuldige wijze tot stand is gekomen, de aanvraag op onderdelen onvolledig is en buiten behandeling moet worden gelaten, en/of de vergunning dient niet vastgesteld te worden.

Aanvraagformulier

Het aanvraagformulier is onduidelijk en bevat tekortkomingen. Reclamanten noemen niet limitatief onder andere:

- aanvrager laat na het uiterlijk van het bouwwerk te beschrijven. De te gebruiken materialen en kleuren worden niet in de toelichting vermeld. Deze beschrijving is nodig om te beoordelen of wordt voldaan aan redelijke eisen van welstand. In Bijlage 4a en 4b 'tekening van het inkoopstation' staat dat het ontwerp en de detaillering voor wat betreft de materiaalkeuze en kleurstelling is omschreven in het aanvraagformulier en dat de definitieve keuzes ter goedkeuring zullen worden voorgelegd. Deze informatie, onderbouwing en toelichting staat noch in het aanvraagformulier noch in de toelichting;
- er wordt slechts één bouwwerk vermeld en aangevraagd, terwijl er twee inkoopstations worden gerealiseerd;
- bij projectkosten is € 0 ingevuld. Dit is onwaarschijnlijk gezien de vele arbeidsintensieve en specialistische activiteiten die zijn vergund en die kostbaar materiaal vergen. Het is voor reclamanten onduidelijk of de kosten-batenanalyse van het Windpark DDM-OM de extra kosten van deze vergunningsactiviteiten in acht neemt. Bij gebrek aan wetenschap hieromtrent betwisten reclamanten dat deze kosten-batenanalyse volledig is. Bij gebreke aan kenbare, en ook onderbouwde kosten is niet met zekerheid te zeggen dat aanvrager de kosten kan dragen;
- bij overige bouwkosten is € 89.000,- ingevuld. Zonder kenbare onderbouwing en specificering van deze kosten zetten reclamanten vraagtekens bij dit bedrag. Het is een feit van algemene bekendheid dat vastrechtkosten en metingkosten -

infrastructuur, bestaande uit zowel civieltechnische werken zoals wegen, funderingen en (kraan)opstelplaatsen, als elektrische werken zoals bekabeling voor transport en correcte aansluiting op het bestaande elektriciteitsnetwerk een omvangrijke kostenpost zijn. Ook de Gebiedsvisie Drenthe waarschuwt dat de bestaande netwerkinfrastructuur ooit is aangelegd voor de huidige vraag en het huidige aanbod. Grote windparken kunnen alleen met relatief grote investeringen op het bestaande net worden aangesloten. Dit vergt hoge aanvullende investeringen.²² Voor zover deze kostenpost óók ziet op netwerkaansluiting - wat voor reclamanten onduidelijk is en niet op te maken is uit de vergunningaanvraag - is het besluit onvoldoende gemotiveerd;

- de realisatie van het windpark wordt gefaseerd uitgevoerd, in het aanvraagformulier staat dat dit niet het geval is.

Strijd met Inpassingsplan Windpark De Drentse Monden en Oostermoer

De locatie (a) en afmetingen (b) van de inkoopstations zijn in strijd met regels 4.1.1 c en 9.2 van het inpassingsplan:

a. locatie

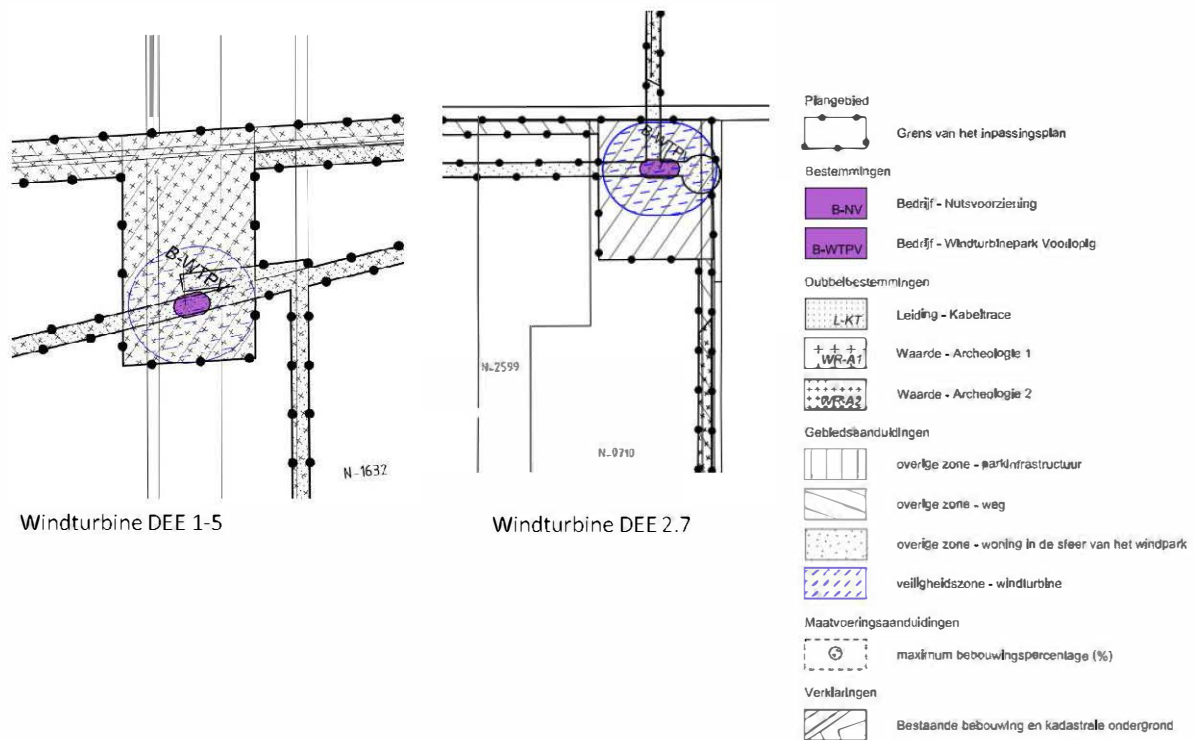
Ingevolge regels 4.1.1 onder c en 9.2 van het inpassingsplan zijn de inkoopstations op het plangebied aangewezen op de gronden die zijn aangeduid als 'bedrijf – Windturbinepark Voorlopig' (paars) en 'overige zone – parkinfrastructuur' (verticale strepen). Volgens de vergunning zijn de inkoopstations gepositioneerd nabij windturbinepositie DEE 1-5 en windturbinepositie DEE 2-7.²³ Slechts op deze specifieke en concreet bepaalde aangewezen gebiedsaanduidingen is de bouw van inkoopstations toegestaan volgens het inpassingsplan, d.w.z. uitsluitend op die locaties mogelijk.

Om en nabij deze windturbineposities (paarse ovaal binnen de veiligheidszone - windturbines) bevinden zich geen gebiedsaanduidingen met verticale strepen 'overige zone - parkinfrastructuur', en extra paarse vlakken van 'Bedrijf – Windturbinepark Voorlopig', zie hiervoor de afbeelding hieronder en de volledige plankaarten.²⁴

²² Gebiedsvisie Windenergie Drenthe, 28 mei 2013.

²³ Omgevingsvergunning deelgebied Eekerpolder (iWN) B&W gemeente Midden-Groningen, p.12.

²⁴ Zie voor de volledige plankaarten: <https://www.rvo.nl/sites/default/files/2016/09/Plankaart%201%20tm%204%2023-09-2016.pdf>.

De twee vergunde inkoopstations zijn niet gelegen binnen de begrenzing van het inpassingsplan (deelgebied DEE) want de locaties zijn niet aangeduid/ingetekend in de plankaart. Daarmee is de aangevraagde activiteit in strijd met het inpassingsplan. Reclamanten gaan ervanuit dat de aanduiding in de legenda met verticale strepen, op de plankaart in dezelfde richting aangehouden wordt. Indien en voor zover dit niet zo is, zijn de legenda en de plankaart met wezenlijke aanduidingen onzorgvuldig en is het voor reclamanten onduidelijk op welke locatie inkoopstations zijn toegestaan. Uit de plankaarten is niet op te maken wáár de inkoopstations wél zijn toegestaan. Het onherroepelijke inpassingsplan geeft binnen de begrenzing geen fysieke ruimte voor twee inkoopstations van 58m².

b. Afmetingen

De afmetingen van de inkoopstations voldoen niet aan de maximale eisen uit de regels van het inpassingsplan. De geplande inkoopstations zijn te omvangrijk qua oppervlakte en inhoud. Volgens het formulier van de vergunningaanvraag "bouwen" is de bruto vloeroppervlakte van het bouwwerk 58 m². De bruto inhoud is 186m³. Inkoopstations van deze grootte zijn niet toegestaan op het plangebied van Windpark DDM-OM.

Ingevolge regel 9.1 onder b en c van het inpassingsplan gelden o.a. de volgende bepalingen voor een inkoopstation: b. de maximale hoogte bedraagt 3,5 meter; c. de maximale oppervlakte per inkoopstation bedraagt 50 m². Daarmee is slechts een

inhoud van 175 m² toegestaan. De afmetingen op het aanvraagformulier zijn groter dan toegestaan volgens de regel 9.1 van het inpassingsplan.

Indien en voor zover het bevoegd gezag dit betwist door te wijzen op de toelichting met bijlagen, wijzen reclamanten op de gebrekkige, onduidelijke en tegenstrijdige informatie in verschillende bijlagen en toelichtingen over de afmetingen van de inkoopstations:

- Volgens de toelichting staan de afmetingen in bijlage 4a (klein) en bijlage 4b (groot). Voor deze zienswijze gaan reclamanten uit van het grote inkoopstation, omdat de toelichting stelt dat bij de zuidelijke opstelling zeker het grote inkoopstation gerealiseerd zal worden en bij de noordelijke rij in beginsel ook de maximale afmetingen van de het grote inkoopstation. Onduidelijk en onzorgvuldig is waarom de afmetingen van het kleine inkoopstation zijn vermeld wanneer deze afmetingen irrelevant zijn ter beoordeling van de strijdigheid met de regels van het inpassingsplan.
- Bijlage 4b is toegevoegd om de afmetingen in beeld te brengen. Volgende deze bijlage: "hoogte maten nog nader te bepalen".
- Bijlage 14 stelt dat van de maximale afmeting van 12 bij 4 bij 3,6 meter (l x b x h) kan worden uitgegaan.

Nu blijkt bijlage 14 eerder sprake is geweest van een verrekening/onzorgvuldige aanname omdat vanwege technische redenen de toen aangegeven afmetingen onvoldoende waren, gaan reclamanten uit van de maximaal aangegeven afmetingen zoals in het aanvraagformulier. De afmetingen van 58 m² en 186 m³ overschrijden de toegestane meters uit het inpassingsplan. Reclamanten zien geen redenen waarom het bevoegd gezag in redelijkheid gebruik kan maken van de bevoegdheid om de vergunning te verlenen in afwijking van de afmetingen die maximaal worden gesteld in het inpassingsplan.

Omdat de activiteiten in strijd zijn met het inpassingsplan, wordt de aanvraag tot bouw van bouwwerken (Wabo artikel 2.1, lid 1 onder a), mede aangemerkt als een aanvraag om een vergunning voor een activiteit als bedoeld in artikel 2.1 lid 1 c Wabo, en dient er getoetst te worden aan artikel 2.12 Wabo.

De regels van het inpassingsplan geven geen ruimte tot afwijking, dit is in ieder geval niet (duidelijk) omschreven.²⁵ Wanneer het inpassingsplan zelf geen regels tot afwijking bevat, kunnen de vergunningen slechts worden verleend met toepassing van artikel 2.12 lid 1 onderdeel a onder 3* Wabo, wanneer er geen sprake is van strijd met een goede ruimtelijke ordening.

Er is géén sprake van een deugdelijke ruimtelijke onderbouwing. Deze aanvraag is niet vormvrij omdat er wordt afgeweken van het inpassingsplan. Er wordt niet voldaan aan de eisen waaraan de omgevingsvergunning moet voldoen ex artikel 5.20 Bro jo. 3.1.6 Bro jo. 3.3.1 lid 1 Bro. De eisen die volgens deze artikelen gelden voor de toelichting van een plan, zijn ook van overeenkomstige toepassing op de goede ruimtelijke onderbouwing van deze omgevingsvergunning. In de ruimtelijke onderbouwing moet o.a. worden ingaan op:

- de wijze waarop rekening is gehouden met de gevolgen die de activiteit heeft voor de waterhuishouding (3.1.6 lid 1 sub b Bro). Het besluit stelt bloot - zonder dat er enig onderzoek aan ten grondslag ligt - dat 'er geen aanwijzingen zijn dat sprake is van zaken welke de uitvoerbaarheid van de vergunningen in de weg zouden kunnen staan, bijvoorbeeld op het gebied van bodemverontreiniging'²⁶. Dit is onvoldoende gemotiveerd en daarmee onzorgvuldig. Bovendien stelt voorschrift 1.3.5 bij activiteit bouwen dat er nog een verkennend bodemonderzoek conform NEN 5740 ter bepaling van de milieu hygiënische en kwaliteit van de bodem en grond moet worden overlegd. Reclamanten lezen dit voorschrift zo, dat de

²⁵ ABRS 28 november 2007, 200609355/1.

²⁶ Pondera, toelichting op de aanvraag deelgebied DEE, 2 september 2017, p. 19.

- resultaten nog afgewacht worden alvorens er tot bouw overgegaan wordt. Dit voorschrift is onduidelijk en onvoorwaardelijk omschreven en daarmee onzorgvuldig. De watertoets is onvoldoende gewaarborgd met dit voorschrift.
- inzicht in de (economische) uitvoerbaarheid van de activiteit waarvoor de omgevingsvergunning is aangevraagd (3.1.6 lid 1 sub f Bro);
  - beschrijving van de wijze waarop met de in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden in de grond aanwezige of te verwachten monumenten rekening is gehouden (3.1.6 lid 5 sub a Bro);
  - beschrijving van de wijze waarop rekening is gehouden met de overige waarden van de in het plan begrepen grond en de verhoudingen tot het aangrenzende gebied (3.1.6 lid 5 sub b Bro);
  - een beschrijving van de wijze waarop krachtens hoofdstuk 5 van de Wet milieubeheer vastgestelde milieukwaliteitseisen bij het plan zijn betrokken (3.1.6 lid 5 sub c Bro);
  - de ligging en de afmetingen van woningen en andere geluidsgevoelige gebouwen en van geluidsgevoelige terreinen die gelegen zijn binnen een zone van een nieuwe weg (3.3.1. lid 1 sub a Bro).

De ruimtelijke onderbouwing voldoet op deze punten derhalve niet aan de daaraan te stellen eisen. Er is niet voldaan aan deze wettelijke verplichtingen. De aanvraag is onvolledig en het ontwerpbesluit onzorgvuldig. In redelijkheid kan de omgevingsvergunning niet worden verleend.

Indien en voor zover voor een onderbouwing aansluiting wordt gezocht bij het MER van het Inpassingsplan Windpark DDM-OM, is er sprake van verouderde en achterhaalde onderzoeksrapporten (van in sommige gevallen met dan vijf jaar oud) die niet zien op de vergunde activiteiten.

Omdat de vergunningen in strijd zijn met het inpassingsplan, mist de vergunningaanvraag een verklaring van geen bedenking van de gemeenteraad van gemeente Borger-Odoorn zoals vereist in art. 2.27 Wabo jo. 6.5 lid 1 Bor. Er is geen sprake van een categorie van gevallen waarin de verklaring niet is vereist. Reclamanten gaan ervanuit dat de vergunning door gemeente Borger-Odoorn is verleend, nu de vergunningaanvraag is gericht aan gemeente Borger-Odoorn²⁷, de toelichting op de aanvraag schrijft dat "de gemeente Borger-Odoorn het bevoegd gezag is voor het verlenen van de omgevingsvergunning"²⁸ en de vergunningen o.a. zien op het aanleggen of veranderen van gemeentelijke wegen.²⁹ Nu de verklaring van geen bedenkingen mist, is er sprake van een onvolledige aanvraag en had de aanvraag niet behandeld mogen worden. Reclamanten roepen op dit ernstig gebrek te herstellen, indien en voorover de gemeente instemt deze af te geven.

Omdat de locaties van de inkoopstations niet bepaald en/of onduidelijk zijn, zijn de onderhavige onderzoeken mogelijk niet gebaseerd op correcte locaties. Zónder duidelijke, afgebakende, gemotiveerde en kenbare locatie van de geplande activiteiten kan het besluit niet zorgvuldig worden genomen en kan het niet definitief vastgesteld worden.

Welstand

Nu aanvrager nalaat het uiterlijk van het bouwwerk te beschrijven, is onduidelijk hoe het bevoegd gezag toch tot het oordeel komt dat er geen strijd is met de redelijke eisen van de welstand. Onduidelijk is waarom het bevoegd gezag geen strengere eisen stelt en om meer duidelijkheid heeft gevraagd over de uiterlijke vertoning van de inkoopstations. Met de informatie die

²⁷ Aanvraagformulier, p. 1.

²⁸ Pondera, toelichting op de aanvraag deelgebied DEE, 2 september 2017, p. 4.

²⁹ Aanvraagformulier 'weg aanleggen of veranderen'.

nu beschikbaar is, kan geen sprake zijn van een zorgvuldig ontwerpbesluit. De aanvraag is onvolledig en dient buiten behandeling te worden gelaten.

Wegen aanleggen of veranderen

Ten behoeve van het windpark worden permanente toegangswegen, in- en uitritten naar de windturbines locaties aangelegd. Ook zullen bestaande wegen tijdelijk verhard en/of verbreed worden.

Er wordt gesproken over 'permanente wegen', gebruikt tijdens de exploitatiefase van het windpark. De windturbines zijn voor 30 jaar vergund. Voor reclamanten onduidelijk is waarom deze wegen niet enkel - uitsluitend - ten tijde van exploitatie van het windpark worden vergund.

Onduidelijk is wat de diepte van de weg wordt. Enerzijds stelt de toelichting dat de weg een halve meter diep wordt, anderzijds volgt uit figuur 3.8 dat de weg 0,90 tot 0,98 meter diep wordt. Reclamanten missen duidelijk omschreven randvoorwaarden en uitgangspunten bij de ontwerp-vergunning. Het bestuur dient een bandbreedte te stellen. De diepte is benodigd ter voor het uitvoeren van zorgvuldig onderzoek naar bijvoorbeeld archeologie, externe veiligheid en waterhuishouding. Zonder concreet aangegeven diepte kan het besluit zo niet zorgvuldig genomen worden.

Op den duur zal het windpark afgebroken worden. Naar zijn aard is het Windpark DDM-OM tijdelijk waardoor de vergunningaanvraag een concreet bepaalbare, dus afdwingbare en vooraf gefinancierde sloopverplichting dient te bevatten. Omdat de vergunningen voor de individuele windturbines (in de eerste fase verleend) uitgaan van flexibele locaties met een bandbreedte van 15 meter, kan de exacte locatie van de (te verbreden) wegen, in- en uitritten nog niet bepaald worden. Reclamanten missen een dergelijke flexibele aanduiding in deze vergunning, en stellen dat de onderliggende rapporten deze eventuele wijziging in locatie onvoldoende in acht nemen, daardoor de rapporten onzorgvuldig zijn en niet ten grondslag kunnen liggen aan deze vergunning. De vergunning kan niet verleend worden.

De noodzaak van de kwaliteit en breedte van aan- en afvoerwegen naar windturbines wordt bevestigd en aangegeven onontkoombaar door de serieuze actualiteit van een recent ernstig en noodlottig ongeluk in Duitsland door een colonne die een windturbinewiek vervoerde. De windturbinevleugel kwam verticaal over twee rijbanen te liggen, als gevolg waarvan meerdere weggebruikers zwaargewond zijn afgevoerd. Reclamanten missen het eenduidig en onverkort voorgeschreven zijn van regels en kwaliteitseisen waaraan toevoerwegen naar het windpark, zowel tijdens de bouw- als de exploitatiefase van het windpark, moeten voldoen. Hierbij gaat het ook en vooral om toevoerwegen van windturbineonderdelen die reëel hun oorsprong vinden in fabrieken uit het buitenland, zelfs buiten de EU, wat daarnaast verre van duurzaam is.

Het maken van in-/uitritten op deze gemeentelijke wegen is vergunningplichtig op grond van art. 2.2, lid 1, onder e, Wabo. Volgens deze bepaling is een vergunning vereist als dit in een provinciale of gemeentelijke verordening is vastgelegd. Op grond van art. 2.12, lid 1 van de Algemene Plaatselijke Verordening van de gemeente Borger-Odoorn is een vergunning verplicht voor het maken van een uitweg. Deze verplichting geldt, op grond van artikel 12.8 van de Provinciale Omgevingsverordening Drenthe, eveneens voor het maken van een uitweg op een provinciale weg.³⁹ Het bevoegd gezag is van oordeel dat de aanvraag

---

³⁹Toelichting, p. 20.

voorziet in de aanvraag omgevingsvergunning voor het aanleggen van de permanente in- en uitritten. Dit wordt door reclamanten ontkent en betwist. Er is een vergunning van het bevoegd gezag benodigd, in dit geval gemeente Borger Odoorn (artikel 2.12 APV).

Reclamanten wijzen op de "Regeling uitwegen (in- en uitritten)" van de provincie Drenthe. In deze regeling staat het volgende: "Het college is tevens van mening dat het aantal uitwegen mede ter verbetering van de verkeersveiligheid verminderd moet worden. Minder uitwegen betekent minder potentiële conflictpunten en bovendien minder kosten." Reclamanten zijn van oordeel dat het aanpassen c.q. aanleggen van drie nieuwe uitwegen op de Drentse Mondenweg (N379) - een weg waar tachtig kilometer of meer wordt gereden - in strijd is met genoemd standpunt van het College van Gedeputeerde Staten. De verkeersveiligheid wordt ernstig verstoord wanneer op een tachtig-weg, groot materieel vervoerd wordt. Voor reclamanten is onduidelijk hoe de vrachtwagens met opleggers met enorme ladingen en exceptioneel vervoer, vanaf de N379 een afrit kunnen inrijden zonder het wegverkeer ernstig in gevaar te brengen. De bocht zal in stapvoets worden genomen waardoor twee banen van de N weg enkele minuten ondoorgaanbaar zijn voor medeweggebruikers. Reclamanten missen relevante voorschriften die dit ernstig probleem ondervangen.

Naast het aanleggen van permanente toegangswegen naar de turbinelocaties permanente in- en uitritten, tijdelijke wegwitbreidende voorzieningen ten behoeve van de bereikbaarheid van de turbinelocaties, moet mogelijk ook een bestaande weg permanent worden verbreed. Het gaat hier om de Dreef 2e Exloërmond: ten zuiden en ter hoogte van de turbinelijn DEE 1.1 t/m DEE 1.9 naar een breedte van maximaal 5 m. Deze asfaltweg is 3,75 m breed en regelmatig voorzien van passeer stroken. De te verbreden weg is gelegen buiten het Rijksinpassingsplan. Ter plaatse geldt derhalve het vigerende gemeentelijk ruimtelijk plan. Voor het permanent verbreden van de gemeentelijke wegen moet, net zoals voor het aanleggen van de toegangswegen, een vergunning worden aangevraagd op grond van art. 2.11, lid 1 van de Algemene Plaatselijke Verordening van de gemeente Borger-Odoorn.

Voor alleen al de installatie van de windturbines moet rekening gehouden worden met tientallen bouwvoertuigen, en worden er circa 250 transportbewegingen per windturbineaanleg verwacht. Reclamanten verwachten ernstige cumulatieve hinder en gevaarstelling als gevolg van deze extra verkeersintensiteit in het gehele plangebied. Reclamanten zullen onaanvaardbare objectieve hinder ervaren door toenemende ontoelaatbaar (grote) verkeersdruk. Reclamanten stellen vast dat de vergunning op geen enkele wijze inzicht geeft over de concrete effecten op de toename van verkeersintensiteit - met fijnstofuitstoot - als gevolg van het aanleggen en verbreden van toegangswegen, het realiseren en onderhouden van de windturbines en het aanleggen van de elektrische infrastructuur. **Waarom** een verkeersplan niet onderdeel uitmaakt van onderhavige aanvraag is onduidelijk, overigens onbegrijpelijk. Het is opmerkelijk dat hier geen preventieplan opgesteld is omdat windturbines tot doel hebben het milieu te sparen. Gezien het aantal vervoersbewegingen met zeer groot materieel is een preventieplan zeker benodigd.

Archeologie

Het bevoegd gezag oordeelt dat de Archeologische onderzoeken die als bijlage bij de vergunning zijn toegevoegd onvoldoende zijn om de conclusie te rechtvaardigen dat er geen archeologische waarden binnen het gebied zullen worden verstoord. Er kan uitsluitend een bepaalde indicatie worden gegeven over de verwachting. In feite kan onvoldoende worden uitgesloten danwel aangetoond of archeologische waarden binnen het onderzoeksgebied aanwezig zullen zijn, mede omdat de boorpunten niet

systematisch zijn, evenmin in verhouding staan tot het oppervlak dat door de aangevraagde activiteit zal worden verstoord. Ten einde mogelijke archeologische waarden te beschermen is nader proefsleuvenonderzoek (IVO-P) geïndiceerd voor de locaties die in een planologische regeling c.q. op de archeologische verwachtingskaarten een middelhoge en hoge verwachting hebben. Hiertoe zijn voorschriften opgenomen in de vergunning.³¹

Reclamanten betwisten de volledigheid en duidelijkheid van deze voorschriften. De voorschriften voldoen niet ter bescherming van de (hoge) archeologische waarden in het plangebied:

- ‘Onderhavig voorschrift heeft betrekking op het uitvoeren van vergunde werkzaamheden in gronden indien en voor zover hiervoor een archeologische dubbelbestemming geldt op grond van het Rijksinpassingsplan en voor gronden welke zijn gelegen buiten het inpassingsplan’
Het is onduidelijk welke gronden precies worden bedoeld en wanneer welke vergunde werkzaamheden precies ‘in’ die gronden plaatsvinden. In de plankaarten staan gebiedsaanduidingen met ‘waarde - archeologie 1’ en ‘waarde - archeologie 2’, aangegeven met kleine of grote plustekens. Uit de plankaarten blijkt dat op een groot deel van de zones die zijn aangemerkt voor kabeltracés, parkinfrastructuur en wegen, óók archeologische waarde 1 of 2 rust. Reclamanten vinden het opportuun dat het bevoegd gezag per activiteit op een specifieke locatie duidelijk aangeeft wát er van aanvrager wordt verwacht om te voldoen aan dit voorschrift. Ook wanneer de werkzaamheden buiten het inpassingsplan plaatsvinden;
- het is onduidelijk aan welke eisen het Programma van Eisen Inventariserend Veldonderzoek Proefsleuven (IVO-P) moet voldoen om de keuring van het bevoegd gezag te doorstaan;
- het is onduidelijk waarom dit slechts een ‘inventariserend’ onderzoek is. Wanneer een onderzoek slechts inventariserend is, is niet uitgesloten dat er tóch archeologische waarden binnen het onderzoeksgebied aanwezig zijn. Het ‘in kaart brengen’ van al dan niet mogelijke vondsten, is volgens reclamanten niet zorgvuldig voor dit waardevol gebied. Er dient een onderzoek plaats te vinden dat de feitelijke aanwezigheid van waardevolle archeologische vondsten volledig uitsluit óf vaststelt;
- het Programma van Eisen, de werkzaamheden en de rapportage met beoordeling van de minister, dienen ter openbare kennisgeving te worden gebracht voor reclamanten en andere belanghebbenden zodat zij hun democratische controlefunctie kunnen uitoefenen;
- reclamanten missen voorschriften die aangeven dat indien er bij graafwerk waar toch archeologische vondsten worden gedaan, of archeologische grondsporen worden aangetroffen, hiervan direct melding dient te worden gemaakt bij het bevoegd gezag conform de Erfgoedwet 2016, art. 5.10 en 5.111 en dat de graafwerkzaamheden in dat geval onmiddellijk en afdwingbaar per direct zouden moeten worden gestopt. Hierbij moet ook het voorschrift worden gegeven dat medewerkers die graafwerkzaamheden uitvoeren voldoen aan de gewenste, vereiste en benodigde expertise om archeologische waarden te kunnen onderscheiden;
- omdat het besluit niet regelt wat het gevolg is van het niet voldoen aan de voorschriften, zijn de voorschriften krachteloos. De vergunning moet vervallen als aanvrager/vergunninghouder de voorschriften niet naleeft, zeker omdat de voorschriften verbonden zijn aan de vergunning dus de verlening daarvan. Reclamanten gaan ervanuit dat het bevoegd gezag actieve nakoming bevordert en actief controleert en zij willen dat dit verankerd wordt in de voorschriften.

Ingevolge regel 6 en 7 van het inpassingsplan moet er op gronden met agrarische waarden een omgevingsvergunning worden aangevraagd, waarbij wordt aangetoond dat de archeologische waarden niet worden geschaad. Omdat de voorschriften onduidelijk, onvoorwaardelijk en onzorgvuldig zijn, is er sprake van strijd met het inpassingsplan. Niet uitgesloten is dat archeologische waarden worden geschonden. Het bevoegd gezag handelt in strijd met de wettelijke actieve en passieve

³¹ Pondera, toelichting op de aanvraag deelgebied DEE, 2 september 2017, pp. 14, 15.

kennisvergaringsplicht. Het aangevallen besluit is onzorgvuldig en vergt nader onderzoek, heroverweging of dient te worden herzien.

Houtopstal vellen of doen vellen

Volgens het ontwerpbesluit voorziet de vergunning in het kappen van zes bomen ter hoogte van de kruising de Dreef en de Drentsemondenweg, waardoor transport in de bouwfase van het windpark mogelijk kan worden gemaakt. Reclamanten stellen dat het bevoegd gezag onvoldoende heeft gemotiveerd waarom er geen sprake is van schending van natuur- en milieuwaarden, landschappelijke waarden, cultuurhistorische waarden, stads- en dorpschoon, recreatie en leefbaarheid.

Met betrekking tot landschappelijke waarden bepaalt het bevoegd gezag dat er sprake is van 'enige waarde' en 'beperkte' invloed op het landschap die slechts van tijdelijke aard is, omdat er sprake is van een herplantplicht in de voorschriften. Dit voorschrift is incompleet en onduidelijk. Het voorschrift stelt bloot dat 'voor de te kappen houtopstanden moet er een herplantplicht plaatsvinden op nagenoeg dezelfde locatie'. Er worden geen eisen gesteld aan het aantal, de grootte, de soort, leeftijd en robuustheid van de bomen die gepland zullen worden. De landschappelijke waarden worden door dit voorschrift niet in stand gelaten en/of beschermd. Het voorschrift is gebrekkig en reclamanten eisen een herformulering, wijziging en heroverweging van het besluit.

Ook zijn er onvoldoende (kenbaar) boom-sparende alternatieven afgewogen. De vergunning geeft geen blijk van enige afweging, motivering of alternatieve route van de aan te leggen wegen waardoor de kap van de bomen voorkomen kan worden.

Bovendien volgen de voorschriften de aanbevelingen van (nota bene) een advies uit de vergunningaanvraag niet op. Bijlage 10 van de vergunningaanvraag betreft een Toetsing **Wet** natuurbescherming van 29 september 2017 door Koeman en bijkerk B.V. Hoofdstuk vier van dit rapport adviseert een aantal maatregelen, om te voorkomen dat er sprake is van vernietiging van nesten en broedsels tijdens de kapwerkzaamheden.

Volgens het rapport kan overtreding van artikel 3.1 lid 1 van de **Wnb** worden voorkomen door:

- 'de werkzaamheden niet plaats te laten vinden in de broedperiode; bomen, bosschages en/of overige structuren waar vogels kunnen broeden buiten het broedseizoen van de algemene broedvogelsoorten verwijderen. Het broedseizoen loopt globaal van maart tot en met augustus;
- bomen en struiken te inspecteren op broedgevallen vlak voor de kap;
- eventueel kan ervoor worden gekozen om voorafgaand aan de uitvoering van de werkzaamheden en voorafgaand aan het broeden de opgaande vegetatie te verwijderen op de plekken waar ingrepen plaatsvinden, zodat deze onaantrekkelijk zijn voor vogels om er te broeden. Dit betekent dat de ingreeplocaties voor het verwijderen van de vegetatie op broedende vogels wordt gecontroleerd. Houdt er rekening mee dat de meeste vogels al in maart met de bouw van een nest beginnen.'³²
-

Het is onduidelijk waarom het bevoegd gezag deze aanbevelingen niet opvolgt en verwerkt in de voorschriften. Voor alle flora en fauna geldt een algemene zorgplicht. Verstoring dient te allen tijde voorkomen te worden. Bij verstoring tijdens

---

³² Vergunningaanvraag, bijlage 10, Koeman en bijkerk B.V., Toetsing **Wet** natuurbescherming 29 september 2017, H4.

werkzaamheden moeten dieren de gelegenheid krijgen te vluchten naar een nieuwe leefomgeving. Reclamanten verzoeken het bestuur om de voorschriften aan te vullen en hun zorgplicht serieus te nemen.

Melding Activiteitenbesluit

Ingevolge artikel 1.10 Activiteitenbesluit dient er een melding Activiteitenbesluit te worden gedaan bij het wijzigen van een inrichting. Nu er twee inkoopstations worden toegevoegd aan deelgebied DEE van Windpark DDM-OM, is hier sprake van. De reactie op de aanmelding is dat er een akoestisch onderzoek en een bodemkwaliteitsonderzoek aan het bevoegd gezag moet worden gestuurd (bijlage A6). Voor reclamanten is tot nu toe onduidelijk of deze rapporten inmiddels zijn uitgevoerd en overgelegd. Nu de rapporten geen onderdeel uitmaken van de aanvraag, gaan reclamanten ervanuit dat dit nog niet is gebeurd. Daarmee is de aanvraag onvolledig en dient het buiten behandeling te worden gelaten. Indien en voor zover de onderzoeken beschikbaar (zullen) zijn, ontvangen reclamanten graag een afschrift ter controle.

Voorschriften

Er worden geen eisen, bouwvoorschriften en/of voorwaarden gesteld aan de kwaliteit van de onderzoeken, berekeningen, plannen en tekeningen uit de voorschriften. De voorschriften noemen geen gevolgen of consequenties wanneer bepaalde resultaten negatief uitvallen. Reclamanten missen het evident voorgeschreven zijn van dergelijke criteria en plannen van aanpak, dus stellen dat dit voorschrift niet volledig en onzorgvuldig is opgesteld.

Op den duur zal het windpark afgebroken worden. Naar zijn aard is het Windpark DDM-OM tijdelijk waardoor de vergunningaanvraag een concreet bepaalbare, dus afdwingbare en vooraf gefinancierde sloopverplichting dient te bevatten. Bijlage A5 betreft het resultaat van een KLIC-melding, bestaande uit plankaarten met ingetekende gas-, water-, rioolleidingen, elektriciteits- en datakabels. Reclamanten missen voorschriften over ondergrondse risicovolle objecten. Onder het plangebied bevindt zich een omvangrijk stelsel van (explosief, hogedruk) aardgas-, brandstof-, stikstofleidingen en (hoogspanning) kabeltracés. Bij de aanleg en verbreding van wegen en de aanleg van elektriciteitskabels moet zeer zorgvuldig rekening gehouden worden met deze aanwezige risico objecten in de ondergrond. Er is sprake van een zodanige roering c.q. trilling van de grond, op aanzienlijke diepte en over een groot oppervlakte, dat er zorgvuldig bodemonderzoek moet worden gedaan. Er zijn geen voorwaarden, voorschriften en/of verplichtingen verbonden aan de aanwezigheid van ondergrondse risico objecten. Dit is opmerkelijk nu graafwerkzaamheden die te dichtbij plaatsvinden ernstig gevaar zettende consequenties kunnen hebben wanneer er feitelijk gestuit wordt op een aanwezige kabel of leiding. Reclamanten stellen dat er sprake is van ernstige gevaarzetting nu het bevoegd gezag nalaat om hiervoor voorschriften op te stellen, anders gezegd verzaakt van(uit) zorgplicht.

Privaatrechtelijke belemmering

De vergunde activiteiten zijn gesitueerd en gepland op een omvangrijk al dan niet aansluitend gebied met gronden die in privaat eigendom zijn. Volgens de toelichting zullen de activiteiten worden uitgevoerd in overeenstemming met relevante grondeigenaren/grondgebruikers. De aanvrager zal (privaatrechtelijke) afspraken maken met de wegbeheerders.³³ Ten

³³ Pondera, toelichting op de aanvraag deelgebied DEE, 2 september 2017, p. 8.

behoefte van de onderhavige aanvraag blijft voor reclamanten twijfelachtig in elk geval niet verifieerbaar of objectief controleerbaar óf, en zo ja welke - noodzakelijkerwijze alle - grondeigenaren toestemming hebben verleend. Zonder kenbare en deugdelijke bevestiging van alle perceeleigenaren waar de nieuwe wegen- en kabeltracés worden aangelegd, ontkennen en betwisten reclamanten bij gebrek aan wetenschap daaromtrent dat er rechtens vereiste overeenstemming met grondeigenaren is bereikt. Het gaat reclamanten hierbij niet om het belang van de aanvrager, maar om de vraag of de eigenaren van de gronden akkoord zijn met de realisatie van de in de vergunningaanvraag opgenomen activiteiten. Het eigendomsrecht is absoluut en verstrekkend, waardoor zonder toestemming geen inbreuk mag en kan worden gemaakt op dit recht. Zonder goedkeuring die ondubbelzinnig blijkt uit de schriftelijke instemmingsverklaring kan de vergunning om privaatrechtelijke bedingen naar vaste rechtspraak niet afgegeven worden. Zonder een evidente schriftelijke bevestiging van alle grondeigenaren kan niet vastgesteld worden dat het project is voorzien op grond die aan een ander toebehoort en dat de ander in de uitvoering daarvan berust.³⁴

Zonder privaatrechtelijke toestemming van de grondeigenaar is initiatiefnemer geen belanghebbende bij deze vergunningaanvraag. Reclamanten wijzen het bevoegd gezag erop dat er sprake is van een evidente privaatrechtelijke belemmering, die juridisch zou moeten leiden tot een afwijzing van de omgevingsvergunning. Deze privaatrechtelijke belemmering draagt een evident karakter,³⁵ omdat zonder nader onderzoek kan worden vastgesteld dat een ontwikkeling voorzien is op grond die in eigendom aan een ander toebehoort en onduidelijk is of die ander daarin berust, aangezien uit de aanvraag en omgevingsvergunning niet blijkt dat de grondeigenaren toestemming hebben gegeven. Bekeken moet worden of de aanvrager op enig moment gebruik zou kunnen maken van de aangevraagde vergunning.³⁶

Machtiging

Het bijgevoegd machtigingsformulier (bijlage 2) dateert van 11/12 mei 2015. Reclamanten stellen dat het zeer ongebruikelijk is dat er een machtiging van maar liefst 3 jaar oud gebruikt is. De rechtbank Rotterdam oordeelt nog zeer recent dat: 'een machtiging die algemeen is geformuleerd wel wordt geaccepteerd als blijkt dat de machtiging niet ouder is dan een jaar omdat hieruit kan worden opgemaakt dat er recent contact tussen de gemachtigde en de betrokkene is geweest en het daarom aannemelijk is dat betrokkene er van op de hoogte is dat er een zaak namens hem aanhangig is gemaakt. Voor een niet recente algemene machtiging geldt dat niet. De rechtbank kan zich vinden in deze motivering.'³⁷ Daarnaast is er ook geen sprake van een doorlopende machtiging, aangezien de onderhavige machtiging onvoldoende specifiek is.³⁸ Reclamanten verlangen daarom een actuele versie.

Het uittreksel van de Kamer van Koophandel is van 22 september 2016. Uit dit uittreksel blijkt dat de ondertekenaars, H.W. ten Have en J.H. Olthuis, op 21 september 2016 als directeur van Duurzame Energieproductie Exloërmond B.V. in functie zijn getreden. Hierdoor kan niet worden nagegaan of zij op 11/12 mei 2015 bevoegd waren de machtiging te ondertekenen. Bij de gemachtigde is geen exacte datum vermeld, maar alleen mei 2015. Reclamanten stellen dat, gelet op genoemde gebreken en

³⁴ Rechtbank Gelderland 3 februari 2015, ECLI:NL:RBGEL:2015:527.

³⁵ Zie onder andere ECLI:NL:RVS:2010:BN1099; ECLI:NL:RVS:2014:3018 en ECLI:NL:RVS:2016:328.

³⁶ ABRS 27 juli 2017, ECLI:NL:RVS:2017:2002, r.o. 2.1.

³⁷ Rechtbank Rotterdam 26 juni 2018, ECLI:NL:RBROT:2018:5015, r.o. 4.3.

³⁸ Rechtbank Rotterdam 26 juni 2018, ECLI:NL:RBROT:2018:5015, r.o. 4.4.

mede gelet op de periode van ruim twee jaren tussen de datum van ondertekening, 11/12 mei 2015, en 5 september 2017, het indienen van de aanvraag, niet van een rechtsgeldige machtiging kan worden gesproken.

2. Omgevingsvergunning deelgebied cluster DEE

Reclamanten betwisten de verlening van Omgevingsvergunning 2 deelgebied cluster DEE. De omgevingsvergunning ziet op werkzaamheden ten behoeve van de aanleg en realisatie van Windpark DDM-OM, deelgebied DEE. De volgende activiteiten zijn vergund aan Duurzame Energy Exploitatie Exploërmond B.V.:

- het bouwen van een of meer bouwwerken (Wabo artikel 2.1, lid 1 onder a);
- het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde (Wabo artikel 2.1, lid 1 onder b);
- wegen aanleggen of veranderen (Wabo artikel 2.2, lid 1 onder d);
- uitwegen maken of veranderen (Wabo artikel 2.2, lid 1 onder e);

Ten behoeve van de aanleg en realisatie van de bouw van één winturbines van deelgebied cluster DEE, zijn vergunningen aangevraagd voor de bouw van een inkoopstation, de aanleg van een kraanopstelplaats, de aanleg van een (niet openbare) toegangsweg, een uitweg van de toegangsweg naar de openbare weg, het verbreden van bestaande (openbare) wegen, de aanleg van weg uitbreidende voorzieningen, de aanleg van kabel tracés.

De ontwerpvergunning is onvoldoende gemotiveerd, in strijd met de vereiste zorgvuldigheid, égalité, redelijkheid, rechtszekerheid en evenredigheid. Reclamanten constateren dat de vergunning op onzorgvuldige wijze tot stand is gekomen, de aanvraag op onderdelen onvolledig is en buiten behandeling moet worden gelaten, en/of de vergunning dient niet vastgesteld te worden.

Aanvraagformulier

Het aanvraagformulier is onduidelijk en bevat tekortkomingen. Reclamanten noemen niet limitatief onder andere:

- bij projectkosten is € 0 ingevuld. Dit is onwaarschijnlijk gezien de vele arbeidsintensieve en specialistische activiteiten die zijn vergund en die kostbaar materiaal vergen. Het is voor reclamanten onduidelijk of de kosten-batenanalyse van het Windpark De Drentse Monden en Oostermoer de extra kosten van deze vergunningsactiviteiten in acht neemt. Bij gebrek aan wetenschap hieromtrent betwisten reclamanten dat deze kosten-batenanalyse volledig is. Bij gebreke aan kenbare, en ook onderbouwde kosten is niet met zekerheid te zeggen dat aanvrager de kosten kan dragen;
- bij overige bouwkosten is € 44.500,- ingevuld. Zonder kenbare onderbouwing en specificering van deze kosten zetten reclamanten vraagtekens bij dit bedrag. Het is een feit van algemene bekendheid dat vastrechtkosten en metingkosten - infrastructuur, bestaande uit zowel civieltechnische werken zoals wegen, funderingen en (kraan)opstelplaatsen, als elektrische werken zoals bekabeling voor transport en correcte aansluiting op het bestaande elektriciteit netwerk een omvangrijke kostenpost zijn. Ook de Gebiedsvisie Drenthe waarschuwt dat de bestaande netwerkinfrastructuur ooit is aangelegd voor de huidige vraag en het huidige aanbod. Grote windparken kunnen alleen met relatief grote investeringen op het bestaande net worden aangesloten. Dit vergt hoge aanvullende investeringen.³⁹ Voor zover deze kostenpost óók ziet op netwerkaansluiting - wat voor reclamanten onduidelijk is en niet op te maken is uit de vergunningaanvraag - is het besluit onvoldoende gemotiveerd;
- de realisatie van het windpark wordt gefaseerd uitgevoerd, in het aanvraagformulier staat dat dit niet het geval is.

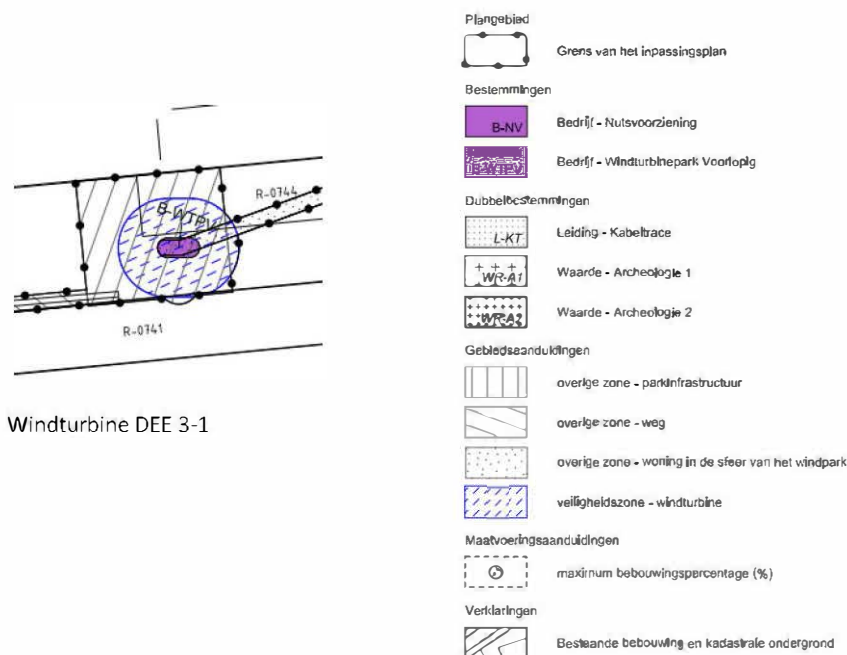
³⁹Gebiedsvisie Windenergie Drenthe, 28 mei 2013.

Strijd met Inpassingsplan Windpark De Drentse Monden en Oostermoer

De locatie van de inkoopstations is in strijd met regels 4.1.1 c en 9.2 van het inpassingsplan:

Ingevolge regels 4.1.1 onder c en 9.2 van het inpassingsplan zijn de inkoopstations op het plangebied aangewezen op de gronden die zijn aangeduid als 'bedrijf – Windturbinepark Voorlopig' (paars) en 'overige zone – parkinfrastructuur' (verticale strepen). Volgens de vergunning zijn is het inkoopstation gepositioneerd nabij windturbinepositie DEE 3-1. Slechts op deze specifieke en concreet bepaalde aangewezen gebiedsaanduidingen is de bouw van inkoopstations toegestaan volgens het inpassingsplan.

Om en nabij deze windturbineposities (paarse ovaal binnen de veiligheidszone - windturbines) bevinden zich geen gebiedsaanduidingen met verticale strepen 'overige zone - parkinfrastructuur', en extra paarse vlakken van 'Bedrijf – Windturbinepark Voorlopig', zie hiervoor de afbeelding hieronder en de volledige plankaarten.⁴⁰

De twee vergunde inkoopstations zijn niet gelegen binnen de begrenzing van het inpassingsplan want de locaties zijn niet aangeduid/ingetekend in de plankaart. Daarmee is de aangevraagde activiteit in strijd met het inpassingsplan.

Reclamanten gaan ervanuit dat de aanduiding in de legenda met verticale strepen, op de plankaart in dezelfde richting aangehouden wordt. Indien en voor zover dit niet zo is, zijn de legenda en de plankaart met wezenlijke aanduidingen onzorgvuldig en is het voor reclamanten onduidelijk op welke locatie inkoopstations zijn toegestaan. Uit de plankaarten is niet

⁴⁰ Zie voor de volledige plankaarten: <https://www.rvo.nl/sites/default/files/2016/09/Plankaart%201%20t%204%2023-09-2016.pdf>.

op te maken wáár de inkoopstations wél zijn toegestaan. Het onherroepelijke inpassingsplan geeft binnen de begrenzing geen fysieke ruimte voor twee inkoopstations van 58m².

Omdat de activiteiten in strijd zijn met het inpassingsplan, wordt de aanvraag tot bouw van bouwwerken (Wabo artikel 2.1, lid 1 onder a), mede aangemerkt als een aanvraag om een vergunning voor een activiteit als bedoeld in artikel 2.1 lid 1 c Wabo, en dient er getoetst te worden aan artikel 2.12 Wabo.

De regels van het inpassingsplan geven geen ruimte tot afwijking, dit is in ieder geval niet (duidelijk) omschreven.⁴¹ Wanneer het inpassingsplan zelf geen regels tot afwijking bevat, kunnen de vergunningen slechts worden verleend met toepassing van artikel 2.12 lid 1 onderdeel a onder 3* Wabo, wanneer er geen sprake is van strijd met een goede ruimtelijke ordening.

Er is géén sprake van een deugdelijke ruimtelijke onderbouwing. Deze aanvraag is niet vormvrij omdat er wordt afgeweken van het inpassingsplan. Er wordt niet voldaan aan de eisen waaraan de omgevingsvergunning moet voldoen ex artikel 5.20 Bor jo. 3.1.6 Bro jo. 3.3.1 lid 1 Bro. De eisen die volgens deze artikelen gelden voor de toelichting van een plan, zijn ook van overeenkomstige toepassing op de goede ruimtelijke onderbouwing van deze omgevingsvergunning. In de ruimtelijke onderbouwing moet o.a. worden ingaan op:

- de wijze waarop rekening is gehouden met de gevolgen die de activiteit heeft voor de waterhuishouding (3.1.6 lid 1 sub b Bro). Het besluit stelt bloot - zonder dat er enig onderzoek aan ten grondslag ligt - dat 'er geen aanwijzingen zijn dat sprake is van zaken welke de uitvoerbaarheid van de vergunningen in de weg zouden kunnen staan, bijvoorbeeld op het gebied van bodemverontreiniging'⁴². Dit is onvoldoende gemotiveerd en daarmee onzorgvuldig. Bovendien stelt voorschrift 1.3.5 bij activiteit bouwen dat er nog een verkennend bodemonderzoek conform NEN 5740 ter bepaling van de milieu hygiënische en kwaliteit van de bodem en grond moet worden overlegd. Reclamanten lezen dit voorschrift zo, dat de resultaten nog afgewacht worden alvorens er tot bouw overgegaan wordt. Dit voorschrift is onduidelijk en onvoorwaardelijk omschreven en daarmee onzorgvuldig. De watertoets is onvoldoende gewaarborgd met dit voorschrift.
- inzicht in de (economische) uitvoerbaarheid van de activiteit waarvoor de omgevingsvergunning is aangevraagd (3.1.6 lid 1 sub f Bro);
- beschrijving van de wijze waarop met de in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden in de grond aanwezige of te verwachten monumenten rekening is gehouden (3.1.6 lid 5 sub a Bro);
- beschrijving van de wijze waarop rekening is gehouden met de overige waarden van de in het plan begrepen grond en de verhoudingen tot het aangrenzende gebied (3.1.6 lid 5 sub b Bro);
- een beschrijving van de wijze waarop krachtens hoofdstuk 5 van de Wet milieubeheer vastgestelde milieukwaliteitseisen bij het plan zijn betrokken (3.1.6 lid 5 sub c Bro);
- de ligging en de afmetingen van woningen en andere geluidsgevoelige gebouwen en van geluidsgevoelige terreinen die gelegen zijn binnen een zone van een nieuwe weg (3.3.1. lid 1 sub a Bro).

De ruimtelijke onderbouwing voldoet op deze punten derhalve niet aan de daaraan te stellen eisen. Er is niet voldaan aan deze wettelijke verplichtingen. De aanvraag is onvolledig en het ontwerpbesluit onzorgvuldig. In redelijkheid kan de omgevingsvergunning niet worden verleend.

⁴¹ ABRS 28 november 2007, 200609355/1.

⁴² Pondera, toelichting op de aanvraag deelgebied DEE, 2 september 2017, p. 19.

Indien en voor zover voor een onderbouwing aansluiting wordt gezocht bij het MER van het Inpassingsplan Windpark DDM-OM, is er sprake van verouderde en achterhaalde onderzoeksrapporten (van in sommige gevallen met dan vijf jaar oud) die niet zien op de vergunde activiteiten.

Omdat de vergunningen in strijd zijn met het inpassingsplan, mist de vergunningaanvraag een verklaring van geen bedenking van de gemeenteraad van gemeente Borger-Odoorn zoals vereist in art. 2.27 Wabo jo. 6.5 lid 1 Bor. Er is geen sprake van een categorie van gevallen waarin de verklaring niet is vereist. Reclamanten gaan ervanuit dat de vergunning door gemeente Borger-Odoorn is verleend, nu de vergunningaanvraag is gericht aan gemeente Borger-Odoorn⁴³, de toelichting op de aanvraag schrijft dat "de gemeente Borger-Odoorn het bevoegd gezag is voor het verlenen van de omgevingsvergunning"⁴⁴ en de vergunningen o.a. zien op het aanleggen of veranderen van gemeentelijke wegen.⁴⁵ Nu de verklaring van geen bedenkingen mist, is er sprake van een onvolledige aanvraag en had de aanvraag niet behandeld mogen worden. Reclamanten roepen op dit ernstig gebrek te herstellen, indien en voorover de gemeente instemt deze af te geven.

Omdat de locaties van de inkoopstations niet bepaald en/of onduidelijk zijn, zijn de onderhavige onderzoeken mogelijk niet gebaseerd op correcte locaties. Zónder duidelijke, afgebakende, gemotiveerde en kenbare locatie van de geplande activiteiten kan het besluit niet zorgvuldig worden genomen en kan het niet definitief vastgesteld worden.

Wegen aanleggen of veranderen

Ten behoeve van het windpark wordt een permanente toegangsweg naar de windturbine aangelegd. Ook zullen bestaande wegen tijdelijk verhard en/of verbreed worden.

Er wordt gesproken over 'permanente wegen', gebruikt tijdens de exploitatiefase van het windpark. De windturbines zijn voor 30 jaar vergund. Voor reclamanten onduidelijk is waarom deze wegen niet enkel - uitsluitend - ten tijde van exploitatie van het windpark worden vergund.

Onduidelijk is wat de diepte van de weg wordt. Enerzijds stelt de toelichting dat de weg een halve meter diep wordt, anderzijds volgt uit figuur 3.8 dat de weg 0,90 tot 0,98 meter diep wordt. Reclamanten missen duidelijk omschreven randvoorwaarden en uitgangspunten bij de ontwerp-vergunning. Het bestuur dient een bandbreedte te stellen. De diepte is benodigd ter voor het uitvoeren van zorgvuldig onderzoek naar bijvoorbeeld archeologie, externe veiligheid en waterhuishouding. Zonder concreet aangegeven diepte kan het besluit zo niet zorgvuldig genomen worden.

Op den duur zal het windpark afgebroken worden. Naar zijn aard is het Windpark DDM-OM tijdelijk waardoor de vergunningaanvraag een concreet bepaalbare, dus afdwingbare en vooraf gefinancierde sloopverplichting dient te bevatten. Omdat de vergunningen voor de individuele windturbines (in de eerste fase verleend) uitgaan van flexibele locaties met een bandbreedte van 15 meter, kan de exacte locatie van de (te verbreden) wegen, in- en uitritten nog niet bepaald worden. Reclamanten missen een dergelijke flexibele aanduiding in deze vergunning, en stellen dat de onderliggende rapporten deze

---

⁴³ Aanvraagformulier, p. 1.

⁴⁴ Pondera, toelichting op de aanvraag deelgebied DEE, 2 september 2017, p. 4.

⁴⁵ Aanvraagformulier 'weg aanleggen of veranderen'.

eventuele wijziging in locatie onvoldoende in acht nemen, daardoor de rapporten onzorgvuldig zijn en niet ten grondslag kunnen liggen aan deze vergunning. De vergunning kan niet verleend worden.

De noodzaak van de kwaliteit en breedte van aan- en afvoerwegen naar windturbines wordt bevestigd en aangegeven onontkoombaar door de serieuze actualiteit van een recent ernstig en noodlottig ongeluk in Duitsland door een colonne die een windturbinewiek vervoerde. De windturbineveugel kwam verticaal over twee rijbanen te liggen, als gevolg waarvan meerdere weggebruikers zwaargewond zijn afgevoerd. Reclamanten missen het eenduidig en onverkort voorgeschreven zijn van regels en kwaliteitseisen waaraan toevoerwegen naar het windpark, zowel tijdens de bouw- als de exploitatiefase van het windpark, moeten voldoen. Hierbij gaat het ook en vooral om toevoerwegen van windturbineonderdelen die reëel hun oorsprong vinden in fabrieken uit het buitenland, zelfs buiten de EU, wat daarnaast verre van duurzaam is.

Voor alleen al de installatie van de windturbines moet rekening gehouden worden met tientallen bouwvoertuigen, en worden er circa 250 transportbewegingen per windturbineaanleg verwacht. Reclamanten verwachten ernstige cumulatieve hinder als gevolg van deze extra verkeersintensiteit in het gehele plangebied. Reclamanten zullen onaanvaardbare objectieve hinder ervaren door toenemende ontoelaatbaar (grote) verkeersdrukte. Reclamanten stellen vast dat de vergunning op geen enkele wijze inzicht geeft over de concrete effecten op de toename van verkeersintensiteit - met fijnstofuitstoot - als gevolg van het aanleggen en verbreden van toegangswegen, het realiseren en onderhouden van de windturbines en het aanleggen van de elektrische infrastructuur. **Waarom** een verkeersplan niet onderdeel uitmaakt van onderhavige aanvraag is onduidelijk, overigens onbegrijpelijk. Het is opmerkelijk dat hier geen preventieplan opgesteld is omdat windturbines tot doel hebben het milieu te sparen. Gezien het aantal vervoersbewegingen met zeer groot materieel is een preventieplan zeker benodigd.

Archeologie

Het bevoegd gezag oordeelt dat de Archeologische onderzoeken die als bijlage bij de vergunning zijn toegevoegd onvoldoende zijn om de conclusie te rechtvaardigen dat er geen archeologische waarden binnen het gebied zullen worden verstoord. Er kan uitsluitend een bepaalde indicatie worden gegeven over de verwachting. In feite kan onvoldoende worden uitgesloten dan wel aangetoond of archeologische waarden binnen het onderzoeksgebied aanwezig zullen zijn, mede omdat de boorpunten niet in verhouding staan tot het oppervlak dat door de aangevraagde activiteit zal worden verstoord. Ten einde mogelijke archeologische waarden te beschermen is nader proefsleuvenonderzoek (IVO-P) geïndiceerd voor de locaties die in een planologische regeling c.q. op de archeologische verwachtingskaarten een middelhoge en hoge verwachting hebben. Hiertoe zijn voorschriften opgenomen in de vergunning.⁴⁶

Reclamanten betwisten de volledigheid en duidelijkheid van deze voorschriften. De voorschriften voldoen niet ter bescherming van de (hoge) archeologische waarden in het plangebied:

- 'Onderhavig voorschrift heeft betrekking op het uitvoeren van vergunde werkzaamheden in gronden indien en voor zover hiervoor een archeologische dubbelbestemming geldt op grond van het Rijksinpassingsplan en voor gronden welke zijn gelegen buiten het inpassingsplan'

Het is onduidelijk welke gronden precies worden bedoeld en wanneer welke vergunde werkzaamheden precies 'in' die gronden plaatsvinden. In de plankaarten staan gebiedsaanduidingen met 'waarde - archeologie 1' en 'waarde - archeologie

⁴⁶ Besluit omgevingsvergunning deelgebied cluster DEE, 2 september 2017, p. 11.

- 2', aangegeven met kleine of grote plustekens. Uit de plankaarten blijkt dat op een groot deel van de zones die zijn aangemerkt voor kabeltracés, parkinfrastructuur en wegen, óók archeologische waarde 1 of 2 rust. Reclamanten vinden het opportuun dat het bevoegd gezag per activiteit op een specifieke locatie duidelijk aangeeft wát er van aanvrager wordt verwacht om te voldoen aan dit voorschrift. Ook wanneer de werkzaamheden buiten het inpassingsplan plaatsvinden;
- het is onduidelijk aan welke eisen het Programma van Eisen Inventariserend Veldonderzoek Proefsleuven (IVO-P) moet voldoen om de keuring van het bevoegd gezag te doorstaan;
  - het is onduidelijk waarom dit slechts een 'inventariserend' onderzoek is. Wanneer een onderzoek slechts inventariserend is, is niet uitgesloten dat er tóch archeologische waarden binnen het onderzoeksgebied aanwezig zijn. Het 'in kaart brengen' van al dan niet mogelijke vondsten, is volgens reclamanten niet zorgvuldig voor dit waardevol gebied. Er dient een onderzoek plaats te vinden dat de feitelijke aanwezigheid van waardevolle archeologische vondsten volledig uitsluit óf vaststelt;
  - het Programma van Eisen, de werkzaamheden en de rapportage met beoordeling van de minister, dienen ter openbare kennisgeving te worden gebracht voor reclamanten en andere belanghebbenden zodat zij hun democratische controlefunctie kunnen uitoefenen;
  - reclamanten missen voorschriften die aangeven dat indien er bij graafwerk waar toch archeologische vondsten worden gedaan, of archeologische grondsporen worden aangetroffen, hiervan direct melding dient te worden gemaakt bij het bevoegd gezag conform de Erfgoedwet 2016, art. 5.10 en 5.111 en dat de graafwerkzaamheden in dat geval onmiddellijk en afdwingbaar per direct zouden moeten worden gestopt. Hierbij moet ook het voorschrift worden gegeven dat medewerkers die graafwerkzaamheden uitvoeren voldoen aan de gewenste, vereiste en benodigde expertise om archeologische waarden te kunnen onderscheiden;
  - omdat het besluit niet regelt wat het gevolg is van het niet voldoen aan de voorschriften, zijn de voorschriften krachteloos. De vergunning moet vervallen als aanvrager/vergunninghouder de voorschriften niet naleeft, zeker omdat de voorschriften verbonden zijn aan de vergunning dus de verlening daarvan. Reclamanten gaan ervanuit dat het bevoegd gezag actieve nakoming bevordert en actief controleert en zij willen dat dit verankerd wordt in de voorschriften.

Ingevolge regel 6 en 7 van het inpassingsplan moet er op gronden met agrarische waarden een omgevingsvergunning worden aangevraagd, waarbij wordt aangetoond dat de archeologische waarden niet worden geschaad. Omdat de voorschriften onduidelijk, onvoorwaardelijk en onzorgvuldig zijn, is er sprake van strijd met het inpassingsplan. Niet uitgesloten is dat archeologische waarden worden geschonden. Het bevoegd gezag handelt in strijd met de wettelijke actieve en passieve kennisvergaringsplicht. Het aangevallen besluit is onzorgvuldig en vergt nader onderzoek, heroverweging of dient te worden herzien.

Melding Activiteitenbesluit

Ingevolge artikel 1.10 Activiteitenbesluit dient er een melding Activiteitenbesluit te worden gedaan bij het wijzigen van een inrichting. Nu er twee inkoopstations worden toegevoegd aan deelgebied DEE van Windpark DDM-OM, is hier sprake van. De reactie op de aanmelding is dat er een akoestisch onderzoek en een bodemkwaliteitsonderzoek aan het bevoegd gezag moet worden gestuurd (bijlage A6). Voor reclamanten is tot nu toe onduidelijk of deze rapporten inmiddels zijn uitgevoerd en overgelegd. Nu de rapporten geen onderdeel uitmaken van de aanvraag, gaan reclamanten ervanuit dat dit nog niet is gebeurd. Daarmee is de aanvraag onvolledig en dient het buiten behandeling te worden gelaten. Indien en voor zover de onderzoeken beschikbaar (zullen) zijn, ontvangen reclamanten graag een afschrift ter controle.

Voorschriften

Er worden geen eisen, bouwvoorschriften en/of voorwaarden gesteld aan de kwaliteit van de onderzoeken, berekeningen, plannen en tekeningen uit de voorschriften. De voorschriften noemen geen gevolgen of consequenties wanneer bepaalde resultaten negatief uitvallen. Reclamanten missen het evident voorgeschreven zijn van dergelijke criteria en plannen van aanpak, dus stellen dat dit voorschrift niet volledig en onzorgvuldig is opgesteld.

Op den duur zal het windpark afgebroken worden. Naar zijn aard is het Windpark DDM-OM tijdelijk waardoor de vergunningaanvraag een concreet bepaalbare, dus afdwingbare en vooraf gefinancierde sloopverplichting dient te bevatten. Bijlage EA1 betreft het resultaat van een KLIC-melding, bestaande uit plankaarten met ingetekende gas-, water-, rioolleidingen, elektriciteits- en datakabels. Duidelijk zichtbaar is dat zich ónder het plangebied een omvangrijk stelsel van (explosief, hogedruk) aardgas-, brandstof-, stikstofleidingen en (hoogspanning) kabeltracés bevinden. Bij de aanleg en verbreding van wegen en de aanleg van elektriciteitskabels moet zeer zorgvuldig rekening gehouden worden met deze aanwezige risico objecten in de ondergrond. Er is sprake van een zodanige roering c.q. trilling van de grond, op aanzienlijke diepte en over een groot oppervlakte, dat er zorgvuldig bodemonderzoek moet worden gedaan. De KLIC-melding is gedaan, maar aan de uitkomsten zijn geen voorwaarden, voorschriften en/of verplichtingen verbonden. Dit is opmerkelijk nu graafwerkzaamheden die te dichtbij plaatsvinden ernstig gevaar zettende consequenties kan hebben wanneer er feitelijk gestuit wordt op een aanwezige kabel of leiding. Reclamanten stellen dat er sprake is van ernstige gevaarzetting nu het bevoegd gezag nalaat om hiervoor voorschriften op te stellen, anders gezegd verzaakt van(uit) zorgplicht.

Privaatrechtelijke belemmering

De vergunde activiteiten zijn gesitueerd en gepland op een omvangrijk - al dan niet aansluitend - gebied met gronden die in privaat eigendom zijn. Volgens de toelichting zullen de activiteiten worden uitgevoerd in overeenstemming met relevante grondeigenaren/grondgebruikers. De aanvrager zal (privaatrechtelijke) afspraken maken met de wegbeheerders.⁴⁷ Ten behoeve van de onderhavige aanvraag blijft voor reclamanten twijfelachtig in elk geval niet verifieerbaar of objectief controleerbaar óf, en zo ja welke - noodzakelijkerwijze alle - grondeigenaren toestemming hebben verleend. Zonder kenbare en deugdelijke bevestiging van alle perceeueigenaren waar de nieuwe wegen- en kabeltracés worden aangelegd, ontkennen en betwisten reclamanten bij gebrek aan wetenschap daaromtrent dat er rechtens vereiste overeenstemming met grondeigenaren is bereikt. Het gaat reclamanten hierbij niet om het belang van de aanvrager, maar om de vraag of de eigenaren van de gronden akkoord zijn met de realisatie van de in de vergunningaanvraag opgenomen activiteiten. Het eigendomsrecht is absoluut en verstrekkend, waardoor zonder toestemming geen inbreuk mag en kan worden gemaakt op dit recht. Zonder goedkeuring die ondubbelzinnig blijkt uit de schriftelijke instemmingsverklaring kan de vergunning om privaatrechtelijke bedenkingen naar vaste rechtspraak niet afgegeven worden. Zonder een evidente schriftelijke bevestiging van alle grondeigenaren kan niet vastgesteld worden dat het project is voorzien op grond die aan een ander toebehoort en dat de ander in de uitvoering daarvan berust.⁴⁸

Zonder privaatrechtelijke toestemming van de grondeigenaar is initiatiefnemer geen belanghebbende bij deze vergunningaanvraag. Reclamanten wijzen het bevoegd gezag erop dat er sprake is van een evidente privaatrechtelijke

⁴⁷ Pondera, toelichting op de aanvraag deelgebied cluster DEE, 4 september 2017, p. 8.

⁴⁸ Rechtbank Gelderland 3 februari 2015, ECLI:NL:RBGEL:2015:527.

belemmering, die juridisch zou moeten leiden tot een afwijzing van de omgevingsvergunning. Deze privaatrechtelijke belemmering draagt een evident karakter,⁴⁹ omdat zonder nader onderzoek kan worden vastgesteld dat een ontwikkeling voorzien is op grond die in eigendom aan een ander toebehoort en onduidelijk is of die ander daarin berust, aangezien uit de aanvraag en omgevingsvergunning niet blijkt dat de grondeigenaren toestemming hebben gegeven. Bekeken moet worden of de aanvrager op enig moment gebruik zou kunnen maken van de aangevraagde vergunning.⁵⁰

Machtiging

Het bijgevoegd machtigingsformulier (bijlage 2) dateert van 11/12 mei 2015. Reclamanten stellen dat het zeer ongebruikelijk is dat er een machtiging van maar liefst 3 jaar oud gebruikt is. De rechtbank Rotterdam oordeelt nog zeer recent dat: 'een machtiging die algemeen is geformuleerd wel wordt geaccepteerd als blijkt dat de machtiging niet ouder is dan een jaar omdat hieruit kan worden opgemaakt dat er recent contact tussen de gemachtigde en de betrokkene is geweest en het daarom aannemelijk is dat betrokkene er van op de hoogte is dat er een zaak namens hem aanhangig is gemaakt. Voor een niet recente algemene machtiging geldt dat niet. De rechtbank kan zich vinden in deze motivering.'⁵¹ Daarnaast is er ook geen sprake van een doorlopende machtiging, aangezien de onderhavige machtiging onvoldoende specifiek is.⁵² Reclamanten verlangen daarom een actuele versie.

⁴⁹ Zie onder andere ECLI:NL:RVS:2010:BN1099; ECLI:NL:RVS:2014:3018 en ECLI:NL:RVS:2016:328.

⁵⁰ ABRS 27 juli 2017, ECLI:NL:RVS:2017:2002, r.o. 2.1.

⁵¹ Rechtbank Rotterdam 26 juni 2018, ECLI:NL:RBROT:2018:5015, r.o. 4.3.

⁵² Rechtbank Rotterdam 26 juni 2018, ECLI:NL:RBROT:2018:5015, r.o. 4.4.

3. Omgevingsvergunning kabeltracés Enexis

Reclamanten betwisten de verlening van Omgevingsvergunning 3 Kabeltracés Enexis in gemeente Borger-Odoorn. De omgevingsvergunning ziet op de realisatie van een deel van de benodigde infrastructuur voor Windpark DDM-OM. De volgende activiteiten zijn vergund aan Duurzame Energie Exploitatie Exloërmond B.V.:

- het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde (Wabo artikel 2.1, lid 1 onder b);

Het gaat om het tracé deel dat vanuit de gemeente Borger-Odoorn (inkoopstation DEE 3.1) via grondgebied van de gemeente Aa en Hunze richting een verdeelstation op grondgebied van de gemeente Stadskanaal. En dan enkel voor zover gelegen op grond van de gemeente Borger-Odoorn. Verder gaat het om drie tracés vanuit inkoopstation RH 3.6, inkoopstation RH 1.7 en inkoopstation DEE 2.7 naar de gemeentegrens met Stadskanaal. Ten slotte gaat het nog om het tracé van inkoopstation DEE 1.5 naar transformatorstation Musselkanaal.

De ontwerpvergunning is onvoldoende gemotiveerd, in strijd met de vereiste zorgvuldigheid, égalité, redelijkheid, rechtszekerheid en evenredigheid. Reclamanten constateren dat de ontwerpvergunning op onzorgvuldige wijze tot stand is gekomen, de aanvraag op onderdelen onvolledig is en buiten behandeling moet worden gelaten, en/of de vergunning dient niet vastgesteld te worden.

Aanvraagformulier

Het aanvraagformulier is onduidelijk en bevat tekortkomingen. Reclamanten noemen niet limitatief onder andere:

- bij projectkosten is € 500,- ingevuld. Dit is onwaarschijnlijk laag gezien de vele arbeidsintensieve en specialistische activiteiten die zijn vergund en die kostbaar materiaal vergen. Ook de Gebiedsvisie Drenthe waarschuwt dat de bestaande netwerkinfrastructuur ooit is aangelegd voor de huidige vraag en het huidige aanbod. Grote windparken kunnen alleen met relatief grote investeringen op het bestaande net worden aangesloten. Dit vergt hoge aanvullende investeringen.⁵³ Bijlage EA0 meldt een bedrag van bijna € 7.5 miljoen. Het is voor reclamanten onduidelijk of de kosten-batenanalyse van het Windpark DDM-OM deze extra kosten van vergunningsactiviteiten in acht neemt. Bij gebrek aan wetenschap hieromtrent betwisten reclamanten dat deze kosten-batenanalyse volledig is. Bij gebreke aan onderbouwde kosten en een bankgarantie is niet met zekerheid te zeggen dat aanvrager de kosten kan dragen. Met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid is de ontwerpvergunning niet economisch uitvoerbaar.
- de realisatie van het windpark wordt gefaseerd uitgevoerd, in het aanvraagformulier staat dat dit niet het geval is.

Archeologie

Het bevoegd gezag oordeelt dat de Archeologische onderzoeken die als bijlage bij de ontwerpvergunning zijn toegevoegd onvoldoende zijn om de conclusie te rechtvaardigen dat er geen archeologische waarden binnen het gebied zullen worden verstoord. Met de gekozen methodes kan uitsluitend een bepaalde indicatie worden gegeven over de verwachting. In feite kan onvoldoende worden uitgesloten dat wel aangetoond of archeologische waarden binnen het onderzoeksgebied aanwezig

⁵³ Gebiedsvisie Windenergie Drenthe, 28 mei 2013.

zullen zijn, mede omdat de boorputten niet in verhouding staan tot het oppervlak dat door de aangevraagde activiteiten zal worden verstoord.

Ten einde mogelijke archeologische waarden te beschermen is nader proefsleuvenonderzoek (IVO-P) geïndiceerd voor de locaties die op de archeologische verwachtingskaarten van de betrokken gemeente een middelhoge en hoge verwachting hebben. Hiertoe zijn voorschriften opgenomen in de ontwerpvergunning.⁵⁴

Reclamanten betwisten de volledigheid en duidelijkheid van deze voorschriften. De voorschriften voldoen niet ter bescherming van de (hoge) archeologische waarden in het plangebied:

- 'Onderhavig voorschrift heeft betrekking op het uitvoeren van vergunde werkzaamheden in gronden indien en voor zover hiervoor een archeologische dubbelbestemming geldt op grond van het Rijksinpassingsplan en voor gronden welke zijn gelegen buiten het inpassingsplan'

Het is onduidelijk welke gronden precies worden bedoeld en wanneer welke vergunde werkzaamheden precies 'in' die gronden plaatsvinden. In de plankaarten staan gebiedsaanduidingen met 'waarde - archeologie 1' en 'waarde - archeologie 2', aangegeven met kleine of grote plustekens. Uit de plankaarten blijkt dat op een groot deel van de zones die zijn aangemerkt voor kabeltracés, parkinfrastructuur en wegen, óók archeologische waarde 1 of 2 rust. Reclamanten vinden het oppoortuun dat het bevoegd gezag per activiteit op een specifieke locatie duidelijk aangeeft wát er van aanvrager wordt verwacht om te voldoen aan dit voorschrift. Ook wanneer de werkzaamheden buiten het inpassingsplan plaatsvinden;

- het is onduidelijk aan welke eisen het Programma van Eisen Inventariserend Veldonderzoek Proefsleuven (IVO-P) moet voldoen om de keuring van het bevoegd gezag te doorstaan;
- het is onduidelijk waarom dit slechts een 'inventariserend' onderzoek is. Wanneer een onderzoek slechts inventariserend is, is niet uitgesloten dat er tóch archeologische waarden binnen het onderzoeksgebied aanwezig zijn. Het 'in kaart brengen' van al dan niet mogelijke vondsten, is volgens reclamanten niet zorgvuldig voor dit waardevol gebied. Er dient een onderzoek plaats te vinden dat de feitelijke aanwezigheid van waardevolle archeologische vondsten volledig uitsluit óf vaststelt;
- het Programma van Eisen, de werkzaamheden en de rapportage met beoordeling van de minister, dienen ter openbare kennisgeving te worden gebracht voor reclamanten en andere belanghebbenden zodat zij hun democratische controlefunctie kunnen uitoefenen;
- reclamanten missen voorschriften die aangeven dat indien er bij graafwerk waar toch archeologische vondsten worden gedaan, of archeologische grondsporen worden aangetroffen, hiervan direct melding dient te worden gemaakt bij het bevoegd gezag conform de Erfgoedwet 2016, art. 5.10 en 5.111 en dat de graafwerkzaamheden in dat geval onmiddellijk en afdwingbaar per direct zouden moeten worden gestopt. Hierbij moet ook het voorschrift worden gegeven dat medewerkers die graafwerkzaamheden uitvoeren voldoen aan de gewenste, vereiste en benodigde expertise om archeologische waarden te kunnen onderscheiden;
- omdat het besluit niet regelt wat het gevolg is van het niet voldoen aan de voorschriften, zijn de voorschriften krachteloos. De vergunning moet vervallen als aanvrager/vergunninghouder de voorschriften niet naleeft, zeker omdat de voorschriften verbonden zijn aan de vergunning dus de verlening daarvan. Reclamanten gaan ervanuit dat het bevoegd gezag actieve nakoming bevordert en actief controleert en zij willen dat dit verankerd wordt in de voorschriften.

⁵⁴ Pondera, toelichting op de aanvraag deelgebied DEE, 2 september 2017, pp. 14, 15.

Ingevolge regel 6 en 7 van het inpassingsplan moet er op gronden met agrarische waarden een omgevingsvergunning worden aangevraagd, waarbij wordt aangetoond dat de archeologische waarden niet worden geschaad. Omdat de voorschriften onduidelijk, onvoorwaardelijk en onzorgvuldig zijn, is er sprake van strijd met het inpassingsplan. Niet uitgesloten is dat archeologische waarden worden geschonden. Het bevoegd gezag handelt in strijd met de wettelijke actieve en passieve kennisvergaringsplicht. Het aangevallen besluit is onzorgvuldig en vergt nader onderzoek, heroverweging of dient te worden herzien.

Externe veiligheid

De externe veiligheid is ernstig in het geding bij deze veelheid aan graafwerkzaamheden en werkzaamheden op/nabij/rondom ernstig risicovolle en explosieve objecten. Dit wordt niet, dan wel onvoldoende betwist door aanvrager en het bestuursorgaan. Er ligt geen gefundeerd onderzoek ten grondslag aan deze ontwerpvergunning. De veiligheid van reclamanten wordt ernstig ondermijnd.

Niet kenbaar en onduidelijk is of het bevoegd gezag op de hoogte is van de aanwezige risicovolle objecten. De zeven nieuwe tracés zullen een groot raster met al aanwezige onder- en bovengrondse, (explosief, hogedruk) aardgas-, brandstof-, stikstofleidingen en (hoogspanning) kabeltracés kruisen en/of zullen hier parallel aan lopen. De externe veiligheid is niet gewaarborgd wanneer graafwerkzaamheden tot soms wel 10 meter diepte gaan plaatsvinden wanneer er een bestaand levensgevaarlijk explosief netwerk van ondergrondse objecten aanwezig is. Zonder relevant concreet object verifieerbaar, methodologisch en empirisch onderzoek kan het besluit niet zorgvuldig zijn.

Bijlage EA1 betreft het resultaat van een KLIC-melding, bestaande uit plankaarten met ingetekende gas-, water-, rioolleidingen, elektriciteits- en datakabels. Duidelijk zichtbaar is dat zich ónder het plangebied een omvangrijk stelsel van (explosief, hogedruk) aardgas-, brandstof-, stikstofleidingen en (hoogspanning) kabeltracés bevinden. Bij de aanleg van elektriciteitskabels moet zorgvuldig rekening gehouden worden met deze aanwezige risico objecten in de ondergrond. Er is sprake van een zodanige roering c.q. trilling van de grond, op aanzienlijke diepte en over een groot oppervlakte, dat er zorgvuldig bodemonderzoek moet worden gedaan. De KLIC-melding is gedaan, maar aan de uitkomsten zijn geen voorwaarden, voorschriften en/of verplichtingen verbonden. Dit is opmerkelijk nu graafwerkzaamheden die te dichtbij plaatsvinden ernstig gevaar zettende consequenties kan hebben wanneer er feitelijk gestuit wordt op een aanwezige kabel of leiding.

Volgens de ontwerpvergunning zijn in het kader van de aanvraag gemeente Borger-Odoorn en leidingbeheer Gasunie verzocht om advies uit te brengen. Dit advies is nog niet ontvangen. Het bevoegd gezag wijst op artikel 3:6 Awb waarin staat dat bij het niet tijdig uitbrengen van een advies, het enkele ontbreken ervan niet in de weg staat aan het nemen van het besluit. Reclamanten verwachten dat alvorens de bouw aanvangt, de adviezen moeten zijn uitgebracht. Reclamanten missen de voorwaardelijke verplichting van een positief advies van beide instanties, alvorens de bouwwerkzaamheden aanvangen.

Uit de aanvraag blijkt dat een kabeltracé een gasleiding van de Gasunie kruist. Volgens de voorschriften dient voldaan te worden aan de voorwaarden zoals vastgelegd in de Algemene VELIN voor grondroer en overige activiteiten. Omdat het besluit niet regelt wat het gevolg is van het niet voldoen aan dit voorschrift, is dit voorschriften krachteloos en onvoorwaardelijk. Reclamanten gaan ervanuit dat het bevoegd gezag actieve nakoming bevordert en actief controleert, en willen dat dit

verankerd wordt in de voorschriften. Nu het gaat om zes verschillende kabeltracés op verschillende locaties kunnen reclamanten zich niet voorstellen dat er slechts sprake is van één kruisende leiding. Reclamanten verwachten dat alle kruisende kabels bij zorgvuldig onderzoek worden betrokken.

Er worden geen eisen, bouwvoorschriften en/of voorwaarden gesteld aan de kwaliteit van de onderzoeken, berekeningen, plannen en tekeningen uit de voorschriften. De voorschriften noemen geen gevolgen of consequenties wanneer bepaalde resultaten negatief uitvallen. Reclamanten missen het evident voorgeschreven zijn van dergelijke criteria en plannen van aanpak, dus stellen dat de voorschriften, voorwaarden en onderbouwingen omtrent externe veiligheidseffecten niet volledig en onzorgvuldig zijn opgesteld.

Strijd met Inpassingsplan Windpark De Drentse Monden en Oostermoer

Uit de aanvraag blijkt dat de aanleg van laag- en middenspanningskabels als specifieke activiteit niet wordt geregeld in de vigerende ruimtelijke plannen.⁵⁵

Ook de plankaarten van het inpassingsplan en de bestemmingsplannen laten geen leidingen toe op de aangegeven locaties. Omdat de activiteiten in strijd zijn met het inpassingsplan, wordt de aanvraag tot bouw van bouwwerken (Wabo artikel 2.1, lid 1 onder b), mede aangemerkt als een aanvraag om een ontwerpvergunning voor een activiteit als bedoeld in artikel 2.1 lid 1 c Wabo, en dient er getoetst te worden aan artikel 2.12 Wabo.

De regels van het inpassingsplan geven geen ruimte tot afwijking, dit is in ieder geval niet (duidelijk) omschreven.⁵⁶ Wanneer het inpassingsplan zelf geen regels tot afwijking bevat, kunnen de vergunningen slechts worden verleend met toepassing van artikel 2.12 lid 1 onderdeel a onder 3* Wabo, wanneer er geen sprake is van strijd met een goede ruimtelijke ordening.

Er is géén sprake van een deugdelijke ruimtelijke onderbouwing. Deze aanvraag is niet vormvrij omdat er wordt afgeweken van het inpassingsplan. Er wordt niet voldaan aan de eisen waaraan de omgevingsvergunning moet voldoen ex artikel 5.20 Bro jo. 3.1.6 Bro jo. 3.3.1 lid 1 Bro. De eisen die volgens deze artikelen gelden voor de toelichting van een plan, zijn ook van overeenkomstige toepassing op de goede ruimtelijke onderbouwing van deze omgevingsvergunning. In de ruimtelijke onderbouwing moet o.a. worden ingaan op:

- de wijze waarop rekening is gehouden met de gevolgen die de activiteit heeft voor de waterhuishouding (3.1.6 lid 1 sub b Bro). Het besluit stelt bloot - zonder dat er enig onderzoek aan ten grondslag ligt - dat 'er geen aanwijzingen zijn dat sprake is van zaken welke de uitvoerbaarheid van de vergunningen in de weg zouden kunnen staan, bijvoorbeeld op het gebied van bodemverontreiniging'⁵⁷. Dit is onvoldoende gemotiveerd en daarmee onzorgvuldig. Bovendien stelt voorschrift 1.3.5 bij activiteit bouwen dat er nog een verkennend bodemonderzoek conform NEN 5740 ter bepaling van de milieu hygiënische en kwaliteit van de bodem en grond moet worden overlegd. Reclamanten lezen dit voorschrift zo, dat de resultaten nog afgewacht worden alvorens er tot bouw overgegaan wordt. Dit voorschrift is onduidelijk en onvoorwaardelijk omschreven en daarmee onzorgvuldig. De watertoets is onvoldoende gewaarborgd met dit voorschrift;
- inzicht in de (economische) uitvoerbaarheid van de activiteit waarvoor de omgevingsvergunning is aangevraagd (3.1.6 lid 1 sub f Bro);

⁵⁵ Pondera, toelichting op de aanvraag kabeltracé Enexis, 18 december 2017, p. 3.

⁵⁶ ABRS 28 november 2007, 200609355/1.

⁵⁷ Pondera, toelichting op de aanvraag deelgebied DEE, 2 september 2017, p. 19.

- beschrijving van de wijze waarop met de in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden in de grond aanwezige of te verwachten monumenten rekening is gehouden (3.1.6 lid 5 sub a Bro);
- beschrijving van de wijze waarop rekening is gehouden met de overige waarden van de in het plan begrepen grond en de verhoudingen tot het aangrenzende gebied (3.1.6 lid 5 sub b Bro);
- een beschrijving van de wijze waarop krachtens hoofdstuk 5 van de Wet milieubeheer vastgestelde milieukwaliteitseisen bij het plan zijn betrokken (3.1.6 lid 5 sub c Bro);
- de ligging en de afmetingen van woningen en andere geluidsgevoelige gebouwen en van geluidsgevoelige terreinen die gelegen zijn binnen een zone van een nieuwe weg (3.3.1. lid 1 sub a Bro).

De ruimtelijke onderbouwing voldoet op deze punten derhalve niet aan de daaraan te stellen eisen. Er is niet voldaan aan deze wettelijke verplichtingen. De aanvraag is onvolledig en het ontwerpbesluit onzorgvuldig. In redelijkheid kan de omgevingsvergunning niet worden verleend.

Indien en voor zover voor een onderbouwing aansluiting wordt gezocht bij het MER van het Inpassingsplan Windpark DDM-OM, is er sprake van verouderde en achterhaalde onderzoeksrapporten (van in sommige gevallen met dan vijf jaar oud) die niet zien op de vergunde activiteiten.

Omdat de vergunning in strijd is met het inpassingsplan, mist de vergunningaanvraag een verklaring van geen bedenking van de gemeenteraad van gemeente Borger-Odoorn zoals vereist in art. 2.27 Wabo jo. 6.5 lid 1 Bor. Er is geen sprake van een categorie van gevallen waarin de verklaring niet is vereist. Reclamanten gaan ervanuit dat de vergunning door gemeente Borger-Odoorn is verleend, nu de vergunningaanvraag is gericht aan gemeente Borger-Odoorn⁵⁸, de toelichting op de aanvraag schrijft dat "de gemeente Borger-Odoorn het bevoegd gezag is voor het verlenen van de omgevingsvergunning"⁵⁹ en de vergunningen o.a. zien op het aanleggen of veranderen van gemeentelijke wegen.⁶⁰ Nu de verklaring van geen bedenkingen mist, is er sprake van een onvolledige aanvraag en had de aanvraag niet behandeld mogen worden. Reclamanten roepen op dit ernstig gebrek te herstellen, indien en voorover de gemeente instemt deze af te geven.

Melding Activiteitenbesluit

Ingevolge artikel 1.10 Activiteitenbesluit dient er een melding Activiteitenbesluit te worden gedaan bij het wijzigen van een inrichting. Nu er kabels worden aangelegd, is hier sprake van. Voor reclamanten onduidelijk deze melding is gedaan. Bij gebrek aan wetenschap daaromtrent gaan reclamanten ervanuit dat dit niet zo is en daarmee is de aanvraag niet volledig.

Privaatrechtelijke belemmering

De vergunde activiteiten zijn gesitueerd en gepland op een omvangrijk al dan niet aansluitend gebied met gronden die in privaat eigendom zijn. Volgens de toelichting is voor alle activiteiten overleg gepleegd met de relevante grondeigenaren. Ten behoeve van de onderhavige aanvraag blijft voor reclamanten twijfelachtig in elk geval niet verifieerbaar of objectief controleerbaar óf, en zo ja welke - noodzakelijkerwijze alle - grondeigenaren toestemming hebben verleend. Zonder kenbare

⁵⁸ Aanvraagformulier, p. 1.

⁵⁹ Pondera, toelichting op de aanvraag deelgebied DEE, 2 september 2017, p. 4.

⁶⁰ Aanvraagformulier 'weg aanleggen of veranderen'.

en deugdelijke bevestiging van alle perceeleeigenaren waar de nieuwe wegen- en kabeltracés worden aangelegd, ontkennen en betwisten reclamanten bij gebrek aan wetenschap daaromtrent dat er rechtens vereiste overeenstemming met grondeigenaren is bereikt. Het gaat reclamanten hierbij niet om het belang van de aanvrager, maar om de vraag of de eigenaren van de gronden akkoord zijn met de realisatie van de in de vergunningaanvraag opgenomen activiteiten. Het eigendomsrecht is absoluut en verstrekkend, waardoor zonder toestemming geen inbreuk mag en kan worden gemaakt op dit recht. Zonder goedkeuring die ondubbelzinnig blijkt uit de schriftelijke instemmingsverklaring kan de vergunning om privaatrechtelijke bedenkingen naar vaste rechtspraak niet afgegeven worden. Zonder een evidente schriftelijke bevestiging van alle grondeigenaren kan niet vastgesteld worden dat het project is voorzien op grond die aan een ander toebehoort en dat de ander in de uitvoering daarvan berust.⁶¹

Zonder privaatrechtelijke toestemming van de grondeigenaar is initiatiefnemer geen belanghebbende bij deze vergunningaanvraag. Reclamanten wijzen het bevoegd gezag erop dat er sprake is van een evidente privaatrechtelijke belemmering, die juridisch zou moeten leiden tot een afwijzing van de omgevingsvergunning. Deze privaatrechtelijke belemmering draagt een evident karakter,⁶² omdat zonder nader onderzoek kan worden vastgesteld dat een ontwikkeling voorzien is op grond die in eigendom aan een ander toebehoort en onduidelijk is of die ander daarin berust, aangezien uit de aanvraag en omgevingsvergunning niet blijkt dat de grondeigenaren toestemming hebben gegeven. Bekeken moet worden of de aanvrager op enig moment gebruik zou kunnen maken van de aangevraagde vergunning.⁶³

---

⁶¹ Rechtbank Gelderland 3 februari 2015, ECLI:NL:RBGEL:2015:527.

⁶² Zie onder andere ECLI:NL:RVS:2010:BN1099; ECLI:NL:RVS:2014:3018 en ECLI:NL:RVS:2016:328.

⁶³ ABRS 27 juli 2017, ECLI:NL:RVS:2017:2002, r.o. 2.1.

4. Omgevingsvergunning deelgebied RH

Reclamanten betwisten de verlening van Omgevingsvergunning 4 deelgebied RH. De omgevingsvergunning ziet op werkzaamheden ten behoeve van de aanleg en realisatie van Windpark DDM-OM, deelgebied DEE. De volgende activiteiten zijn vergund aan Duurzame Energie Exploitatie Exploërmond B.V.:

- het bouwen van een of meer bouwwerken (Wabo artikel 2.1, lid 1 onder a);
- het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde (Wabo artikel 2.1, lid 1 onder b);
- wegen aanleggen of veranderen (Wabo artikel 2.2, lid 1 onder d);
- uitwegen maken of veranderen (Wabo artikel 2.2, lid 1 onder e);
- houtopstand te vellen of te doen vellen (Wabo artikel 2.2, lid 1 onder g).

Ten behoeve van de aanleg en realisatie van de bouw van 12 windturbines van deelgebied RH, zijn vergunningen aangevraagd voor de bouw van inkoopstations, de aanleg van kraanopstelplaatsen, de aanleg van (niet openbare) toegangswegen naar de windturbinelocaties, uitwegen van deze toegangswegen naar de openbare weg, het verbreden van bestaande (openbare) wegen, de aanleg van weg uitbreidende voorzieningen, de aanleg van kabel tracés voor de aansluiting van de windturbines op het elektriciteitsnet en het kappen van vijftien bomen.

De ontwerpvergunning is onvoldoende gemotiveerd, in strijd met de vereiste zorgvuldigheid, égalité, redelijkheid, rechtszekerheid en evenredigheid. Reclamanten constateren dat de vergunning op onzorgvuldige wijze tot stand is gekomen, de aanvraag op onderdelen onvolledig is en buiten behandeling moet worden gelaten, en/of de vergunning dient niet vastgesteld te worden.

Aanvraagformulier

Het aanvraagformulier is onduidelijk en bevat tekortkomingen. Reclamanten noemen niet limitatief onder andere:

- aanvrager laat na het uiterlijk van het bouwwerk te beschrijven. De te gebruiken materialen en kleuren worden niet in de toelichting vermeld. Deze beschrijving is nodig om te beoordelen of wordt voldaan aan redelijke eisen van welstand. In bijlage 5 'tekening van het inkoopstation' staat géén detaillering voor wat betreft de materiaalkeuze en kleurstelling. Dit staat ook niet in de toelichting;
- bij projectkosten is € 0 ingevuld. Dit is onwaarschijnlijk gezien de vele arbeidsintensieve en specialistische activiteiten die zijn vergund en die kostbaar materiaal vergen. Het is voor reclamanten onduidelijk of de kosten-batenanalyse van het Windpark DDM-OM rekening houdt met extra kosten van deze vergunningsactiviteiten. Bij gebrek aan wetenschap hieromtrent betwisten reclamanten dat deze kosten-batenanalyse volledig is. Bij gebreke aan kenbare, en ook onderbouwde kosten is niet met zekerheid te zeggen dat aanvrager de kosten kan dragen;
- bij overige bouwkosten is € 89.000,- ingevuld. Zonder kenbare onderbouwing en specificering van deze kosten zetten reclamanten vraagtekens bij dit bedrag. Het is een feit van algemene bekendheid dat vastrechtkosten en metingkosten - infrastructuur, bestaande uit zowel civieltechnische werken zoals wegen, funderingen en (kraan)opstelplaatsen, als elektrische werken zoals bekabeling voor transport en correcte aansluiting op het bestaande elektriciteit netwerk een omvangrijke kostenpost zijn. Ook de Gebiedsvisie Drenthe waarschuwt dat de bestaande netwerkinfrastructuur ooit is aangelegd voor de huidige vraag en het huidige aanbod. Grote windparken kunnen alleen met relatief grote investeringen

op het bestaande net worden aangesloten. Dit vergt hoge aanvullende investeringen.⁶⁴ Voor zover deze kostenpost óók ziet op netwerkaansluiting - wat voor reclamanten onduidelijk is en niet op te maken is uit de vergunningaanvraag - is het besluit onvoldoende gemotiveerd;

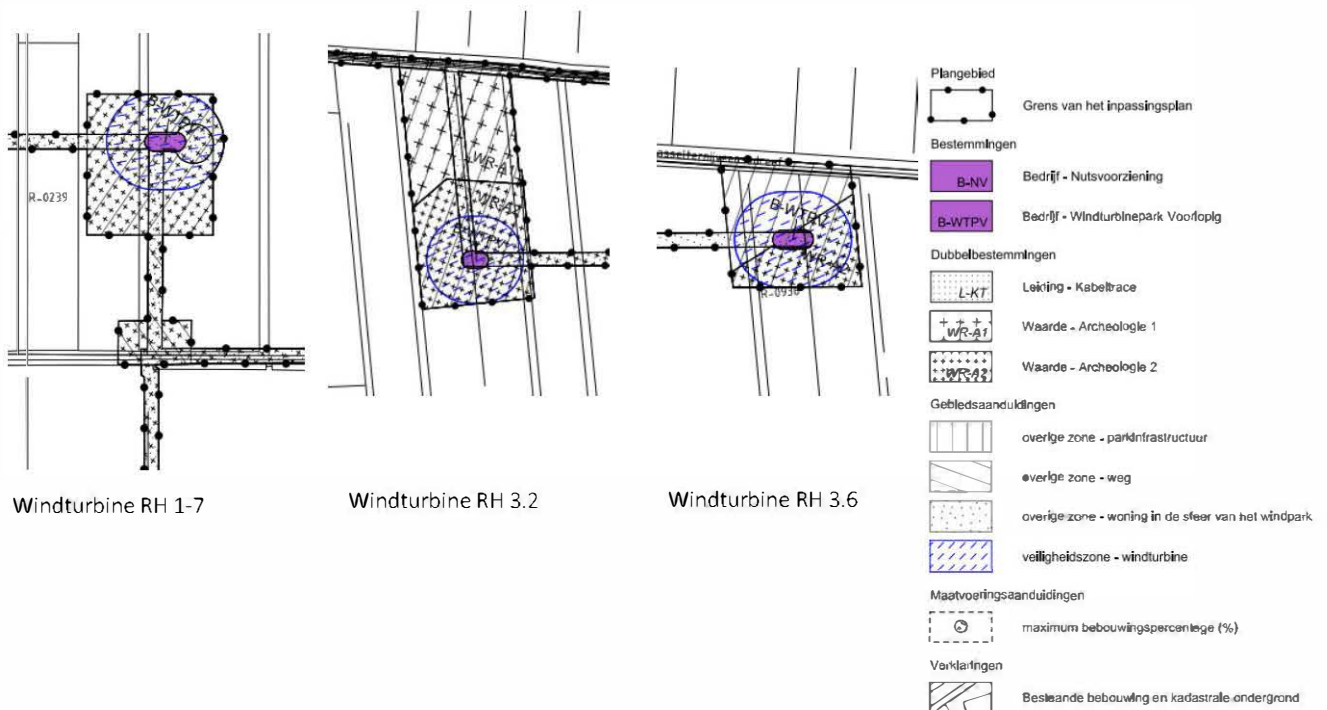
- de realisatie van het windpark wordt gefaseerd uitgevoerd, in het aanvraagformulier staat dat dit niet het geval is.

Strijd met Inpassingsplan Windpark De Drentse Monden en Oostermoer

De locatie van de inkoopstations is in strijd met regels 4.1.1 c en 9.2 van het inpassingsplan:

Ingevolge regels 4.1.1 onder c en 9.2 van het inpassingsplan zijn de inkoopstations op het plangebied aangewezen op de gronden die zijn aangeduid als 'bedrijf - Windturbinepark Voorlopig' (paars) en 'overig zone - parkinfrastructuur' (verticale strepen). Volgens de vergunning zijn de inkoopstations gepositioneerd nabij windturbinepositie nabij windturbines RH 3.2, RH 3.6 (één van beide) en bij RH 1.7. Slechts op deze specifieke en concreet bepaalde aangewezen gebiedsaanduidingen is de bouw van inkoopstations toegestaan volgens het inpassingsplan.

Om en nabij deze windturbineposities (paarse ovaal binnen de veiligheidszone - windturbines) bevinden zich geen gebiedsaanduidingen met verticale strepen 'overige zone - parkinfrastructuur', en extra paarse vlakken van 'Bedrijf - Windturbinepark Voorlopig', zie hiervoor de afbeelding hieronder en de volledige plankaarten.⁶⁵

⁶⁴ Gebiedsvisie Windenergie Drenthe, 28 mei 2013.

⁶⁵ Zie voor de volledige plankaarten: <https://www.rvo.nl/sites/default/files/2016/09/Plankaart%201%20tm%204%2023-09-2016.pdf>.

De twee vergunde inkoopstations zijn niet gelegen binnen de begrenzing van het inpassingsplan want de locaties zijn niet aangeduid/ingetekend in de plankaart. Daarmee is de aangevraagde activiteit in strijd met het inpassingsplan.

Reclamanten gaan ervanuit dat de aanduiding in de legenda met verticale strepen, op de plankaart in dezelfde richting aangehouden wordt. Indien en voor zover dit niet zo is, zijn de legenda en de plankaart met wezenlijke aanduidingen onzorgvuldig en is het voor reclamanten onduidelijk op welke locatie inkoopstations zijn toegestaan. Uit de plankaarten is niet op te maken wáár de inkoopstations wél zijn toegestaan. Het onherroepelijke inpassingsplan geeft binnen de begrenzing geen fysieke ruimte voor twee inkoopstations van 58m².

Omdat de activiteiten in strijd zijn met het inpassingsplan, wordt de aanvraag tot bouw van bouwwerken (Wabo artikel 2.1, lid 1 onder a), mede aangemerkt als een aanvraag om een vergunning voor een activiteit als bedoeld in artikel 2.1 lid 1 c Wabo, en dient er getoetst te worden aan artikel 2.12 Wabo.

De regels van het inpassingsplan geven geen ruimte tot afwijking, dit is in ieder geval niet (duidelijk) omschreven.⁶⁶ Wanneer het inpassingsplan zelf geen regels tot afwijking bevat, kunnen de vergunningen slechts worden verleend met toepassing van artikel 2.12 lid 1 onderdeel a onder 3° Wabo, wanneer er geen sprake is van strijd met een goede ruimtelijke ordening.

Er is géén sprake van een deugdelijke ruimtelijke onderbouw. Deze aanvraag is niet vormvrij omdat er wordt afgeweken van het inpassingsplan. Er wordt niet voldaan aan de eisen waaraan de omgevingsvergunning moet voldoen ex artikel 5.20 Bro jo. 3.1.6 Bro jo. 3.3.1 lid 1 Bro. De eisen die volgens deze artikelen gelden voor de toelichting van een plan, zijn ook van overeenkomstige toepassing op de goede ruimtelijke onderbouw van deze omgevingsvergunning. In de ruimtelijke onderbouw moet o.a. worden ingaan op:

- de wijze waarop rekening is gehouden met de gevolgen die de activiteit heeft voor de waterhuishouding (3.1.6 lid 1 sub b Bro). Het besluit stelt bloot - zonder dat er enig onderzoek aan ten grondslag ligt - dat 'er geen aanwijzingen zijn dat sprake is van zaken welke de uitvoerbaarheid van de vergunningen in de weg zouden kunnen staan, bijvoorbeeld op het gebied van bodemverontreiniging'⁶⁷. Dit is onvoldoende gemotiveerd en daarmee onzorgvuldig. Bovendien stelt voorschrift 1.3.5 bij activiteit bouwen dat er nog een verkennend bodemonderzoek conform NEN 5740 ter bepaling van de milieu hygiënische en kwaliteit van de bodem en grond moet worden overlegd. Reclamanten lezen dit voorschrift zo, dat de resultaten nog afgewacht worden alvorens er tot bouw overgegaan wordt. Dit voorschrift is onduidelijk en onvoorwaardelijk omschreven en daarmee onzorgvuldig. De watertoets is onvoldoende gewaarborgd met dit voorschrift.
- inzicht in de (economische) uitvoerbaarheid van de activiteit waarvoor de omgevingsvergunning is aangevraagd (3.1.6 lid 1 sub f Bro);
- beschrijving van de wijze waarop met de in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden in de grond aanwezige of te verwachten monumenten rekening is gehouden (3.1.6 lid 5 sub a Bro);
- beschrijving van de wijze waarop rekening is gehouden met de overige waarden van de in het plan begrepen grond en de verhoudingen tot het aangrenzende gebied (3.1.6 lid 5 sub b Bro);
- een beschrijving van de wijze waarop krachtens hoofdstuk 5 van de Wet milieubeheer vastgestelde milieukwaliteitseisen bij het plan zijn betrokken (3.1.6 lid 5 sub c Bro);
- de ligging en de afmetingen van woningen en andere geluidsgevoelige gebouwen en van geluidsgevoelige terreinen die gelegen zijn binnen een zone van een nieuwe weg (3.3.1. lid 1 sub a Bro).

⁶⁶ ABRS 28 november 2007, 200609355/1.

⁶⁷ Pondera, toelichting op de aanvraag deelgebied DEE, 2 september 2017, p. 19.

De ruimtelijke onderbouwing voldoet op deze punten derhalve niet aan de daaraan te stellen eisen. Er is niet voldaan aan deze wettelijke verplichtingen. De aanvraag is onvolledig en het ontwerpbesluit onzorgvuldig. In redelijkheid kan de omgevingsvergunning niet worden verleend.

Indien en voor zover voor een onderbouwing aansluiting wordt gezocht bij het MER van het Inpassingsplan Windpark DDM-OM, is er sprake van verouderde en achterhaalde onderzoeksrapporten (van in sommige gevallen met dan vijf jaar oud) die niet zien op de vergunde activiteiten.

Omdat de vergunningen in strijd zijn met het inpassingsplan, mist de vergunningaanvraag een verklaring van geen bedenking van de gemeenteraad van gemeente Borger-Odoorn zoals vereist in art. 2.27 Wabo jo. 6.5 lid 1 Bor. Er is geen sprake van een categorie van gevallen waarin de verklaring niet is vereist. Reclamanten gaan ervanuit dat de vergunning door gemeente Borger-Odoorn is verleend, nu de vergunningaanvraag is gericht aan gemeente Borger-Odoorn⁶⁸, de toelichting op de aanvraag schrijft dat "de gemeente Borger-Odoorn het bevoegd gezag is voor het verlenen van de omgevingsvergunning"⁶⁹ en de vergunningen o.a. zien op het aanleggen of veranderen van gemeentelijke wegen.⁷⁰ Nu de verklaring van geen bedenkingen mist, is er sprake van een onvolledige aanvraag en had de aanvraag niet behandeld mogen worden. Reclamanten roepen op dit ernstig gebrek te herstellen, indien en voorover de gemeente instemt deze af te geven.

Omdat de locaties van de inkoopstations niet bepaald en/of onduidelijk zijn, zijn de onderhavige onderzoeken mogelijk niet gebaseerd op correcte locaties. Zónder duidelijke, afgebakende, gemotiveerde en kenbare locatie van de geplande activiteiten kan het besluit niet zorgvuldig worden genomen en kan het niet definitief vastgesteld worden.

Wegen aanleggen of veranderen

Ten behoeve van het windpark worden permanente toegangswegen, in- en uitritten naar de windturbines locaties aangelegd. Ook zullen bestaande wegen tijdelijk verhard en/of verbreed worden.

Er wordt gesproken over 'permanente wegen', gebruikt tijdens de exploitatiefase van het windpark. De windturbines zijn voor 30 jaar vergund. Voor reclamanten onduidelijk is waarom deze wegen niet enkel - uitsluitend - ten tijde van exploitatie van het windpark worden vergund.

Op den duur zal het windpark afgebroken worden. Naar zijn aard is het Windpark DDM-OM tijdelijk waardoor de vergunningaanvraag een concreet bepaalbare, dus afdwingbare en vooraf gefinancierde sloopverplichting dient te bevatten. Omdat de vergunningen voor de individuele windturbines (in de eerste fase verleend) uitgaan van flexibele locaties met een bandbreedte van 15 meter, kan de exacte locatie van de (te verbreden) wegen, in- en uitritten nog niet bepaald worden. Reclamanten missen een dergelijke flexibele aanduiding in deze vergunning, en stellen dat de onderliggende rapporten deze eventuele wijziging in locatie onvoldoende in acht nemen, daardoor de rapporten onzorgvuldig zijn en niet ten grondslag kunnen liggen aan deze vergunning. De vergunning kan niet verleend worden.

---

⁶⁸ Aanvraagformulier, p. 1.

⁶⁹ Pondera, toelichting op de aanvraag deelgebied DEE, 2 september 2017, p. 4.

⁷⁰ Aanvraagformulier 'weg aanleggen of veranderen'.

De noodzaak van de kwaliteit en breedte van aan- en afvoerwegen naar windturbines wordt bevestigd en aangegeven onontkoombaar door de serieuze actualiteit van een recent ernstig en noodlottig ongeluk in Duitsland door een colonne die een windturbinewiek vervoerde. De windturbinevleugel kwam verticaal over twee rijbanen te liggen, als gevolg waarvan meerdere weggebruikers zwaargewond zijn afgevoerd. Reclamanten missen het eenduidig en onverkort voorgeschreven zijn van regels en kwaliteitseisen waaraan toevoerwegen naar het windpark, zowel tijdens de bouw- als de exploitatiefase van het windpark, moeten voldoen. Hierbij gaat het ook en vooral om toevoerwegen van windturbineonderdelen die reëel hun oorsprong vinden in fabrieken uit het buitenland, zelfs buiten de EU, wat daarnaast verre van duurzaam is.

Voor alleen al de installatie van de windturbines moet rekening gehouden worden met tientallen bouwvoertuigen, en worden er circa 250 transportbewegingen per windturbineaanleg verwacht. Reclamanten verwachten ernstige cumulatieve hinder als gevolg van deze extra verkeersintensiteit in het gehele plangebied. Reclamanten zullen onaanvaardbare objectieve hinder ervaren door toenemende ontoelaatbaar (grote) verkeersdruk. Reclamanten stellen vast dat de vergunning op geen enkele wijze inzicht geeft over de concrete effecten op de toename van verkeersintensiteit - met fijnstofuitstoot - als gevolg van het aanleggen en verbreden van toegangswegen, het realiseren en onderhouden van de windturbines en het aanleggen van de elektrische infrastructuur. Waarom een verkeersplan niet onderdeel uitmaakt van onderhavige aanvraag is onduidelijk, overigens onbegrijpelijk. Het is opmerkelijk dat hier geen preventieplan opgesteld is omdat windturbines tot doel hebben het milieu te sparen. Gezien het aantal vervoersbewegingen met zeer groot materieel is een preventieplan zeker benodigd.

Welstand

Nu aanvrager nalaat het uiterlijk van het bouwwerk te beschrijven, is onduidelijk hoe het bevoegd gezag toch tot het oordeel komt dat er geen strijd is met de redelijke eisen van de welstand. Onduidelijk is waarom het bevoegd gezag geen strengere eisen stelt en om meer duidelijkheid heeft gevraagd over de uiterlijke vertoning van de inkoopstations. Met de informatie die nu beschikbaar is, kan geen sprake zijn van een zorgvuldig ontwerpbesluit. De aanvraag is onvolledig en dient buiten behandeling te worden gelaten.

Archeologie

Het bevoegd gezag oordeelt dat de Archeologische onderzoeken die als bijlage bij de vergunning zijn toegevoegd onvoldoende zijn om de conclusie te rechtvaardigen dat er geen archeologische waarden binnen het gebied zullen worden verstoord. Er kan uitsluitend een bepaalde indicatie worden gegeven over de verwachting. In feite kan onvoldoende worden uitgesloten danwel aangetoond of archeologische waarden binnen het onderzoeksgebied aanwezig zullen zijn, mede omdat de boorpunten niet in verhouding staan tot het oppervlak dat door de aangevraagde activiteit zal worden verstoord. Ten einde mogelijke archeologische waarden te beschermen is nader proefsleuvenonderzoek (IVO-P) geïndiceerd voor de locaties die in een planologische regeling c.q. op de archeologische verwachtingskaarten een middelhoge en hoge verwachting hebben. Hiertoe zijn voorschriften opgenomen in de vergunning.⁷¹

⁷¹ Pondera, toelichting op de aanvraag deelgebied DEE, 2 september 2017, pp. 14, 15.

Reclamanten betwisten de volledigheid en duidelijkheid van deze voorschriften. De voorschriften voldoen niet ter bescherming van de (hoge) archeologische waarden in het plangebied:

- 'Onderhavig voorschrift heeft betrekking op het uitvoeren van vergunde werkzaamheden in gronden indien en voor zover hiervoor een archeologische dubbelbestemming geldt op grond van het Rijksinpassingsplan en voor gronden welke zijn gelegen buiten het inpassingsplan'
Het is onduidelijk welke gronden precies worden bedoeld en wanneer welke vergunde werkzaamheden precies 'in' die gronden plaatsvinden. In de plankaarten staan gebiedsaanduidingen met 'waarde - archeologie 1' en 'waarde - archeologie 2', aangegeven met kleine of grote plustekens. Uit de plankaarten blijkt dat op een groot deel van de zones die zijn aangemerkt voor kabeltracés, parkinfrastructuur en wegen, óók archeologische waarde 1 of 2 rust. Reclamanten vinden het opportuun dat het bevoegd gezag per activiteit op een specifieke locatie duidelijk aangeeft wát er van aanvrager wordt verwacht om te voldoen aan dit voorschrift. Ook wanneer de werkzaamheden buiten het inpassingsplan plaatsvinden;
- het is onduidelijk aan welke eisen het Programma van Eisen Inventariserend Veldonderzoek Proefsleuven (IVO-P) moet voldoen om de keuring van het bevoegd gezag te doorstaan;
- het is onduidelijk waarom dit slechts een 'inventariserend' onderzoek is. Wanneer een onderzoek slechts inventariserend is, is niet uitgesloten dat er tóch archeologische waarden binnen het onderzoeksgebied aanwezig zijn. Het 'in kaart brengen' van al dan niet mogelijke vondsten, is volgens reclamanten niet zorgvuldig voor dit waardevol gebied. Er dient een onderzoek plaats te vinden dat de feitelijke aanwezigheid van waardevolle archeologische vondsten volledig uitsluit óf vaststelt;
- het Programma van Eisen, de werkzaamheden en de rapportage met beoordeling van de minister, dienen ter openbare kennisgeving te worden gebracht voor reclamanten en andere belanghebbenden zodat zij hun democratische controlefunctie kunnen uitoefenen;
- reclamanten missen voorschriften die aangeven dat indien er bij graafwerk waar toch archeologische vondsten worden gedaan, of archeologische grondsporen worden aangetroffen, hiervan direct melding dient te worden gemaakt bij het bevoegd gezag conform de Erfgoedwet 2016, art. 5.10 en 5.111 en dat de graafwerkzaamheden in dat geval onmiddellijk en afdwingbaar per direct zouden moeten worden gestopt. Hierbij moet ook het voorschrift worden gegeven dat medewerkers die graafwerkzaamheden uitvoeren voldoen aan de gewenste, vereiste en benodigde expertise om archeologische waarden te kunnen onderscheiden;
- omdat het besluit niet regelt wat het gevolg is van het niet voldoen aan de voorschriften, zijn de voorschriften krachteloos. De vergunning moet vervallen als aanvrager/vergunninghouder de voorschriften niet naleeft, zeker omdat de voorschriften verbonden zijn aan de vergunning dus de verlening daarvan. Reclamanten gaan ervanuit dat het bevoegd gezag actieve nakoming bevordert en actief controleert en zij willen dat dit verankerd wordt in de voorschriften.

Ingevolge regel 6 en 7 van het inpassingsplan moet er op gronden met agrarische waarden een omgevingsvergunning worden aangevraagd, waarbij wordt aangetoond dat de archeologische waarden niet worden geschaad. Omdat de voorschriften onduidelijk, onvoorwaardelijk en onzorgvuldig zijn, is er sprake van strijd met het inpassingsplan. Niet uitgesloten is dat archeologische waarden worden geschonden. Het bevoegd gezag handelt in strijd met de wettelijke actieve en passieve kennisvergaringsplicht. Het aangevallen besluit is onzorgvuldig en vergt nader onderzoek, heroverweging of dient te worden herzien.

Voorschriften

Er worden geen eisen, bouwvoorschriften en/of voorwaarden gesteld aan de kwaliteit van de onderzoeken, berekeningen, plannen en tekeningen uit de voorschriften. De voorschriften noemen geen gevolgen of consequenties wanneer bepaalde resultaten negatief uitvallen. Reclamanten missen het evident voorgeschreven zijn van dergelijke criteria en plannen van aanpak, dus stellen dat dit voorschrift niet volledig en onzorgvuldig is opgesteld.

Op den duur zal het windpark afgebroken worden. Naar zijn aard is het Windpark DDM-OM tijdelijk waardoor de vergunningaanvraag een concreet bepaalbare, dus afdwingbare en vooraf gefinancierde sloopverplichting dient te bevatten.

Bijlage A5 betreft het resultaat van een KLIC-melding, bestaande uit plankaarten met ingetekende gas-, water-, rioolleidingen, elektriciteits- en datakabels. Reclamanten missen voorschriften over ondergrondse risicovolle objecten. Onder het plangebied bevindt zich een omvangrijk stelsel van (explosief, hogedruk) aardgas-, brandstof-, stikstofleidingen en (hoogspanning) kabeltracés. Bij de aanleg en verbreding van wegen en de aanleg van elektriciteitskabels moet zeer zorgvuldig rekening gehouden worden met deze aanwezige risico objecten in de ondergrond. Er is sprake van een zodanige roering c.q. trilling van de grond, op aanzienlijke diepte en over een groot oppervlakte, dat er zorgvuldig bodemonderzoek moet worden gedaan. Er zijn geen voorwaarden, voorschriften en/of verplichtingen verbonden aan de aanwezigheid van ondergrondse risico objecten. Dit is opmerkelijk nu graafwerkzaamheden die te dichtbij plaatsvinden ernstig gevaar zettende consequenties kan hebben wanneer er feitelijk gestuit wordt op een aanwezige kabel of leiding. Reclamanten stellen dat er sprake is van ernstige gevaarzetting nu het bevoegd gezag nalaat om hiervoor voorschriften op te stellen, anders gezegd verzaakt van(uit) zorgplicht.

Houtopstal vellen of doen vellen

Volgens het ontwerpbesluit voorziet de vergunning in het kappen van vijftien bomen. Reclamanten stellen dat het bevoegd gezag onvoldoende heeft gemotiveerd waarom er geen sprake is van schending van natuur- en milieuwaarden, landschappelijke waarden, cultuurhistorische waarden, stads- en dorpschoon, recreatie en leefbaarheid.

Met betrekking tot landschappelijke waarden bepaalt het bevoegd gezag dat er sprake is van 'enige waarde' en 'beperkte' invloed op het landschap die slechts van tijdelijke aard is, omdat er sprake is van een herplantplicht in de voorschriften. Dit voorschrift is incompleet en onduidelijk. Het voorschrift stelt bloot dat 'voor de te kappen houtopstanden moet er een herplantplicht plaatsvinden op nagenoeg dezelfde locatie'. Er worden geen eisen gesteld aan het aantal, de grootte, de soort, leeftijd en robuustheid van de bomen die gepland zullen worden. De landschappelijke waarden worden door dit voorschrift niet in stand gelaten en/of beschermd. Het voorschrift is gebrekkig en reclamanten eisen een herformulering, wijziging en heroverweging van het besluit.

Ook zijn er onvoldoende (kenbaar) boom-sparende alternatieven afgewogen. De vergunning geeft geen blijk van enige afweging, motivering of alternatieve route van de aan te leggen wegen waardoor de kap van de bomen voorkomen kan worden.

Bovendien volgen de voorschriften de aanbevelingen van (nota bene) een advies uit de vergunningaanvraag niet op. Bijlage 12 van de vergunningaanvraag betreft een Toetsing Wet natuurbescherming van 29 september 2017 door Koeman en bijkerk B.V.

Hoofdstuk vier van dit rapport adviseert een aantal maatregelen, om te voorkomen dat er sprake is van vernietiging van nesten en broedsels tijdens de kapwerkzaamheden.

Volgens het rapport kan overtreding van artikel 3.1 lid 1 van de Wnb worden voorkomen door:

- 'de werkzaamheden niet plaats te laten vinden in de broedperiode; bomen, bosschages en/of overige structuren waar vogels kunnen broeden buiten het broedseizoen van de algemene broedvogelsoorten verwijderen. Het broedseizoen loopt globaal van maart tot en met augustus;
- bomen en struiken te inspecteren op broedgevallen vlak voor de kap;
- eventueel kan ervoor worden gekozen om voorafgaand aan de uitvoering van de werkzaamheden en voorafgaand aan het broeden de opgaande vegetatie te verwijderen op de plekken waar ingrepen plaatsvinden, zodat deze onaantrekkelijk zijn voor vogels om er te broeden. Dit betekent dat de ingreeplocaties voor het verwijderen van de vegetatie op broedende vogels wordt gecontroleerd. Houdt er rekening mee dat de meeste vogels al in maart met de bouw van een nest beginnen.⁷²

Het is onduidelijk waarom het bevoegd gezag deze aanbevelingen niet opvolgt en verwerkt in de voorschriften. Voor alle flora en fauna geldt een algemene zorgplicht. Verstoring dient te allen tijde voorkomen te worden. Bij verstoring tijdens werkzaamheden moeten dieren de gelegenheid krijgen te vluchten naar een nieuwe leefomgeving. Reclamanten verzoeken het bestuur om de voorschriften aan te vullen en hun zorgplicht serieus te nemen.

Melding Activiteitenbesluit

Ingevolge artikel 1.10 Activiteitenbesluit dient er een melding Activiteitenbesluit te worden gedaan bij het wijzigen van een inrichting. Nu er twee inkoopstations worden toegevoegd aan deelgebied DEE van Windpark DDM-OM, is hier sprake van. De reactie op de aanmelding is dat er een akoestisch onderzoek en een bodemkwaliteitsonderzoek aan het bevoegd gezag moet worden gestuurd (bijlage A6). Voor reclamanten is tot nu toe onduidelijk of deze rapporten inmiddels zijn uitgevoerd en overgelegd. Nu de rapporten geen onderdeel uitmaken van de aanvraag, gaan reclamanten ervanuit dat dit nog niet is gebeurd. Daarmee is de aanvraag onvolledig en dient het buiten behandeling te worden gelaten. Indien en voor zover de onderzoeken beschikbaar (zullen) zijn, ontvangen reclamanten graag een afschrift ter controle.

Privaatrechtelijke belemmering

De vergunde activiteiten zijn gesitueerd en gepland op een omvangrijk al dan niet aansluitend gebied met gronden die in privaat eigendom zijn. Volgens de toelichting zal de uitvoering van de in de voorliggende vergunningaanvraag opgenomen activiteiten gebeuren in overeenstemming met de relevante grondeigenaren/gebruikers. De aanvrager zal (privaatrechtelijke) afspraken maken met de wegbeheerders. Ten behoeve van de onderhavige aanvraag blijft voor reclamanten twijfelachtig in elk geval niet verifieerbaar of objectief controleerbaar óf, en zo ja welke - noodzakelijkerwijze alle - grondeigenaren toestemming hebben verleend. Zonder kenbare en deugdelijke bevestiging van alle perceeleigenaren waar de nieuwe wegen- en kabeltracés worden aangelegd, ontkennen en betwisten reclamanten bij gebrek aan wetenschap daaromtrent dat er rechtens vereiste overeenstemming met grondeigenaren is bereikt. Het gaat reclamanten hierbij niet om het belang van de

⁷² Vergunningaanvraag, bijlage 10, Koeman en Bijkerk B.V., Toetsing Wet natuurbescherming 29 september 2017, H4.

aanvrager, maar om de vraag of de eigenaren van de gronden akkoord zijn met de realisatie van de in de vergunningaanvraag opgenomen activiteiten. Het eigendomsrecht is absoluut en verstrekkend, waardoor zonder toestemming geen inbreuk mag en kan worden gemaakt op dit recht. Zonder goedkeuring die ondubbelzinnig blijkt uit de schriftelijke instemmingsverklaring kan de vergunning om privaatrechtelijke bedenkingen naar vaste rechtspraak niet afgegeven worden. Zonder een evidente schriftelijke bevestiging van alle grondeigenaren kan niet vastgesteld worden dat het project is voorzien op grond die aan een ander toebehoort en dat de ander in de uitvoering daarvan berust.⁷³

Zonder privaatrechtelijke toestemming van de grondeigenaar is initiatiefnemer geen belanghebbende bij deze vergunningaanvraag. Reclamanten wijzen het bevoegd gezag erop dat er sprake is van een evidente privaatrechtelijke belemmering, die juridisch zou moeten leiden tot een afwijzing van de omgevingsvergunning. Deze privaatrechtelijke belemmering draagt een evident karakter,⁷⁴ omdat zonder nader onderzoek kan worden vastgesteld dat een ontwikkeling voorzien is op grond die in eigendom aan een ander toebehoort en onduidelijk is of die ander daarin berust, aangezien uit de aanvraag en omgevingsvergunning niet blijkt dat de grondeigenaren toestemming hebben gegeven. Bekeken moet worden of de aanvrager op enig moment gebruik zou kunnen maken van de aangevraagde vergunning.⁷⁵

Machtiging

Het bijgevoegd machtigingsformulier (bijlage 2) dateert van 29 april 2015. Reclamanten stellen dat het zeer ongebruikelijk is dat er een machtiging van meer dan drie jaar oud wordt gebruikt. De rechtbank Rotterdam oordeelde nog zeer recent dat: 'een machtiging die algemeen is geformuleerd wel wordt geaccepteerd als blijkt dat de machtiging niet ouder is dan een jaar omdat hieruit kan worden opgemaakt dat er recent contact tussen de gemachtigde en de betrokkene is geweest en het daarom aannemelijk is dat betrokkene er van op de hoogte is dat er een zaak namens hem aanhangig is gemaakt. Voor een niet recente algemene machtiging geldt dat niet. De rechtbank kan zich vinden in deze motivering.'⁷⁶ Daarnaast is er ook geen sprake van een doorlopende machtiging, aangezien de onderhavige machtiging onvoldoende specifiek is.⁷⁷ Reclamanten verlangen daarom een actuele versie.

⁷³ Rechtbank Gelderland 3 februari 2015, ECLI:NL:RBGEL:2015:527.

⁷⁴ Zie onder andere ECLI:NL:RVS:2010:BN1099; ECLI:NL:RVS:2014:3018 en ECLI:NL:RVS:2016:328.

⁷⁵ ABRS 27 juli 2017, ECLI:NL:RVS:2017:2002, r.o. 2.1.

⁷⁶ Rechtbank Rotterdam 26 juni 2018, ECLI:NL:RBROT:2018:5015, r.o. 4.3.

⁷⁷ Rechtbank Rotterdam 26 juni 2018, ECLI:NL:RBROT:2018:5015, r.o. 4.4.

5. Omgevingsvergunning bouw en afwijken bestemmingsplan Gasselte

Reclamanten betwisten de verlening van Omgevingsvergunning 5 bouw en afwijken bestemmingsplan Gasselte. De omgevingsvergunning ziet op werkzaamheden ten behoeve van de aanleg en realisatie van Windpark DDM-OM. De volgende activiteiten zijn vergund aan Enexis B.V.:

- het bouwen van een of meer bouwwerken (Wabo artikel 2.1, lid 1 onder a);
- het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde (Wabo artikel 2.1, lid 1 onder b);
- het gebruiken van gronden en bouwwerken in strijd met een bestemmingsplan (Wabo artikel 2.1 lid, 1 onder c).

Ten behoeve van de aanleg en realisatie van Windpark DDM-OM moeten naast de bouw van de reeds vergunde windturbines nog diverse andere activiteiten plaatsvinden. Deze vergunningprocedure voorziet in de realisatie van nieuwe bouwwerken bij het bestaande trafostation Gasselte. Het gaat om de bouw van een modulair gebouw alsmede twee geschakelde niet overkapte trafocellen. Deze bebouwing is noodzakelijk voor de uitbreiding van de aansluit- en transformatiecapaciteit om Windpark DDM-OM te accommoderen.

De ontwerpvergunning is onvoldoende gemotiveerd, in strijd met de vereiste zorgvuldigheid, égalité, redelijkheid, rechtszekerheid en evenredigheid. Reclamanten constateren dat de vergunning op onzorgvuldige wijze tot stand is gekomen, de aanvraag op onderdelen onvolledig is en buiten behandeling moet worden gelaten, en/of de vergunning dient niet vastgesteld te worden.

Aanvraagformulier

Het aanvraagformulier is onduidelijk en bevat tekortkomingen. Reclamanten noemen niet limitatief onder andere:

- bij project en bouwkosten is twee keer € 550 000,- ingevuld. Het is voor reclamanten onduidelijk of de kosten-batenanalyse van het Windpark DDM-OM deze extra kosten van vergunningsactiviteiten in acht neemt. Bij gebrek aan wetenschap hieromtrent betwisten reclamanten dat deze kosten-batenanalyse volledig is. Bij gebreke aan onderbouwde kosten en een bankgarantie is niet met zekerheid te zeggen dat aanvrager de kosten kan dragen. Met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid is de ontwerpvergunning niet economisch uitvoerbaar.
- volgens het aanvraagformulier wordt geen grond afgevoerd naar een andere locatie. Voor reclamanten is onduidelijk wat er met de overtollige grond gebeurt die vrij komt na het afgraven van de kabels, en grootschalige funderingen met palen. Het perceel biedt geen ruimte voor grondverplaatsing van deze grootte. Het is onduidelijk hoe hieraan praktisch uitvoering wordt gegeven. Op grond van o.a. het Besluit bodemkwaliteit, Wet bodembescherming, Circulaire bodemsanering en de Ontgrondingenwet dient een aanvullende vergunning te worden aangevraagd voor deze grondverplaatsing. Dit heeft aanvrager nagelaten waardoor aan de juridische voorbereiding van de werkzaamheden een ernstig gebrek kleeft. De aanvraag is onvolledig.

Beekdallandschap

Er is sprake van een dubbelbestemming. Gelet op artikel 10.1 van het inpassingsplan gelden de (dubbel)bestemmingen uit onderliggende bestemmingsplannen voor zover niet strijdig met het inpassingsplan. In het bestemmingsplan 'Buitengebied', op 29 september 2016 vastgesteld door de raad van de gemeente Aa en Hunze, is sprake van een aanduiding voor 'Waarde - Landschap'. Op grond van deze aanduiding zijn de gronden mede bestemd voor het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de landschappelijk en waterhuishoudkundig waardevolle beekdalen. Aantasting van de laagtes van een beekdal is daarbij uitdrukkelijk benoemd als met deze dubbelbestemming strijdig gebruik. Op grond van deze dubbelbestemming mag verder de bouw of de uitbreiding van een bouwwerk slechts worden toegestaan indien dat geen onevenredige afbreuk doet aan de landschappelijke en waterhuishoudkundige waarden van de beekdalgronden. Het bevoegd gezag is van oordeel dat 'de uitbreiding van het bestaande transformatorstation met de aangevraagde bouwwerken niet zal leiden tot een onevenredige aantasting van het beekdallandschap. Dit mede omdat sprake is van een perceel dat reeds is ingericht voor bedrijfsmatig gebruik. Op het perceel is de karakteristiek van de beekdalgronden niet meer zichtbaar, mede vanwege ophoging/egalisatie van het perceel en de begroeiing welke op het perceel aanwezig is. ook vanuit waterhuishoudkundig oogpunt zal geen sprake zijn van aantasting van de aanwezige landschappelijke waarden.' Deze afweging en beslissing is niet gebaseerd op enig zorgvuldig onderzoek. De stelling van het bestuur dat de landschappelijke waarden niet worden geschaad is volledig uit de lucht gegrepen. Reclamanten verlangen deskundigonderzoek door een landschapsarchitect die de schade

De identiteit van het huidige landschap van de Drentse Veenkoloniën wordt ontleend aan een grootschalig open agrarisch grondareaal met een rationale ontginningsstructuur van open ruimten die omzoomd worden door bebouwingslinten en bomenrijen. Niet uitgesloten is dat de karakteristieke openheid van het landschap, cultuurhistorische waarden van dorpsgezichten, rijksmonumenten en archeologie worden geschaad. Dienaangaande wordt ontoelaatbaar voorbijgegaan aan gemeentelijke, provinciale visies en die van de Rijksoverheid zelf, aangaande cultuurhistorische waarden.

Archeologie

Volgens de vergunning heeft reeds in de context van het inpassingsplan archeologisch onderzoek plaatsgevonden: Bureau voor Archeologie, Rapport 248 'Noorderdwarsdijk 1, Gasselte, gemeente Aa-Hunze: bureau en inventariserend veldonderzoek, 9 december 2015. Aanvrager stelt dat op grond van dit archeologisch onderzoek geen vervolgonderzoek nodig wordt geacht.

Het bevoegd gezag oordeelt dat het archeologisch onderzoek dat heeft plaatsgevonden in de context van Windpark DDM-OM concludeert dat de laagte in het terrein ter plaatse geen pingoruïne betreft. Het bestuursorgaan oordeelt dat op basis van dit onderzoek is geconcludeerd dat het onderzoek is afgewaardeerd.

Reclamanten ontkennen en betwisten dat dit onderzoek in de context van het Inpassingsplan is uitgevoerd. Het onderzoek is geen onderdeel van de bijlagen bij het MER.

Het onderzoek is onzorgvuldig en kan niet ter grondslag liggen aan het besluit:

- er wordt uitgegaan van slechts drie technische installaties met een grondoppervlak van in totaal 445 m². Op dit moment ziet onderhavige vergunning ziet op een transformatorstation met een bebouwd oppervlak van in totaal 1497 m².^{7*} Het onderzoek - van meer dan drie jaar geleden - is gebaseerd op onjuiste uitgangspunten en verouderde gegevens;
- er zijn drie boringen geplaatst op 4 meter diepte. Uit het onderzoek van SWECO 'rapport voor D-Foundations' over het paal draagvermogen van het modulair gebouw dat als bijlage bij de aanvraag is toegevoegd, zullen de palen van de fundering al tot 5,5 meter diepte worden geplaatst. Het is een feit van algemene bekendheid dat (hoogspanning) kabels tot wel 9 meter diepte onder de grond worden begraven. Met de aanleg van kabels en funderingen zal sprake zijn van zodanige roering van de grond, op aanzienlijke diepte, dat hiermee belangrijke archeologische waarden kunnen worden geschonden. Dit vergt nader, zorgvuldig onderzoek. Een 'inventariserend' onderzoek op slechts drie punten tot 4 meter diepte is niet zorgvuldig;
- de locatie is gelegen in de zone "hoge verwachting natuurlijke laagten (o.a. pingo's)" van de gemeentelijke archeologische verwachtings- en beleidskaart. Het onderzoek concludeert bloot 'dat er geen aanwijzingen zijn dat de natuurlijke laagte een pingo ruïne is'. Hier ligt een ondeugdelijk onderzoek zonder concrete onderzoeksresultaten aan ten grondslag, zonder conclusies en resultaten die deze stelling staven. De verwachting uit de beleidskaart van gemeente wordt onrechtmatig geheel ter zijde geschoven.

Net als bij een groot deel van de andere vergunningen, zijn de archeologische onderzoeken die als bijlage bij de vergunning zijn toegevoegd onvoldoende om de conclusie te rechtvaardigen dat er geen archeologische waarden binnen het gebied zullen worden verstoord. Er kan uitsluitend een bepaalde indicatie worden gegeven over de verwachting. In feite kan onvoldoende worden uitgesloten danwel aangetoond of archeologische waarden binnen het onderzoeksgebied aanwezig zullen zijn, mede omdat de boorpunten niet systematisch zijn, evenmin in verhouding staan tot het oppervlak dat door de aangevraagde activiteit zal worden verstoord. Onduidelijk is waarom bij onderhavige vergunning géén nader proefsleuven (IVO-P) verplicht wordt gesteld en bij de andere vergunningen wel waarbij er sprake is van hoge archeologische verwachtingen wel. Reclamanten missen dan ook de voorschriften hiertoe.

Volgens het bestuur dient er rekening te worden gehouden met zogenaamde toevalsvondsten bij werkzaamheden, ook buiten de zones waar een verwachtingswaarde geldt. In de inhoudelijke overweging bij de ontwerp-vergunning wordt dan ook gesteld dat er sprake is van een meldplicht wanneer er toch archeologisch resten worden aangetroffen. Reclamanten missen voorschriften die aangeven dat indien er bij graafwerk waar toch archeologische vondsten worden gedaan, of archeologische grondsporen worden aangetroffen, hiervan direct melding dient te worden gemaakt bij het bevoegd gezag conform de Erfgoedwet 2016, art. 5.10 en 5.111 en dat de graafwerkzaamheden in dat geval onmiddellijk en afdwingbaar per direct zouden moeten worden gestopt. Hierbij moet ook het voorschrift worden gegeven dat medewerkers die graafwerkzaamheden uitvoeren voldoen aan de gewenste, vereiste en benodigde expertise om archeologische waarden te kunnen onderscheiden.

Niet uitgesloten is dat archeologische waarden worden geschonden. Het bevoegd gezag handelt in strijd met de wettelijke actieve en passieve kennisvergaringsplicht. Het aangevallen besluit is onzorgvuldig en vergt nader onderzoek, heroverweging of dient te worden herzien.

---

^{7*} Toelichting op de aanvraag, p. 6.

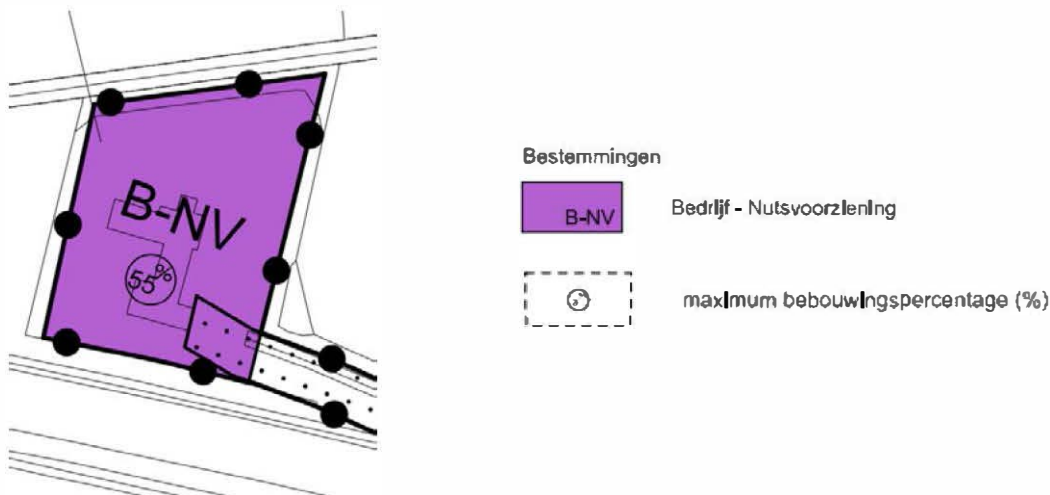

Strijd met Inpassingsplan Windpark De Drentse Monden en Oostermoer

De locatie (a) en afmetingen (b) van het modulair gebouw en twee geschakelde trafocellen zijn in strijd met het inpassingsplan.

a. Bebouwingspercentage

Aan de Noorderdwarsdijk 1 te Gasselternijveen worden de gebouwen en trafocellen op het trafostation uitgebreid. Volgens de vergunningaanvraag voldoet het bouwplan aan de regels voor de voor 'Bedrijf - Nutsvoorzieningen' aangewezen gronden uit het Inpassingsplan Windpark DDM-OM. Volgens regel 3 zijn de voor in het plangebied opgenomen transformatorstations enkelbestemming 'Bedrijf - Nutsvoorziening' opgenomen. Zie de afbeelding hieronder voor de Noorderdwarsdijk 1 te Gasselternijveen.

Volgens het formulier van de vergunningaanvraag "bouwen" is de bruto vloeroppervlakte van het bouwwerk 127 m². De bruto inhoud is 556 m³. Er is sprake van tegenstrijdigheid want in de toelichting op de aanvraag staat dat er een toename van het bebouwd oppervlak is van 527 m², tot in totaal 1497 m².⁷⁹ Reclamanten gaan uit van de maximaal aangegeven vloeroppervlakte van het gehele trafostation van 1497 m².

Volgens regel 3.1 onder c van het Inpassingsplan is het maximale bebouwingpercentage aangegeven op de gebiedsaanduiding op de plankaart. Volgens de aanduiding 'Bedrijf - Nutsvoorziening' mag 55 procent bebouwd zijn, zie hiervoor de afbeelding hierboven. Het is voor reclamanten onduidelijk wat de afmetingen van het bestemmingsvlak zijn, maar met de toename van 527 m² stellen reclamanten met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid dat het maximaal toegestane bebouwingspercentage zal worden overschreden. Meer dan 55 procent van het bestemmingsvlak zal bebouwd zijn na uitbreiding. Daarmee is de uitbreiding van het trafostation in strijd met het inpassingsplan.

⁷⁹ Toelichting op de aanvraag, p. 6.

---

b. Afmetingen

Het bevoegd gezag gaat uit van een bouwhoogte van 8 meter van de op te richten nieuwbouw.¹⁰ Dit is hoger 3,5 meter hoger dan maximaal toegestaan in het Inpassingsplan. De maximale bouwhoogte van nutsvoorzieningen bedraagt 5,5 meter (regel 3.1 onder c).

Deze schending wordt door aanvrager erkend, maar gesteld wordt dat hiertoe een afwijking wordt aangevraagd. Volgens de aanvraag is de goede ruimtelijke ordening onderbouwd in het besluit "Ruimtelijke onderbouwing Transformatorstation Gasselte t.b.v. Windpark De Drentse Monden - Oostermoer" 715113 d.d. 26 januari 2016.

Het bevoegd gezag laat deze afwijking toe. Het bevoegd gezag is van oordeel dat er in deze onderbouwing is uitgegaan van een maximale bouwhoogte van 15 meter. Bij totstandkoming van het Inpassingsplan is 'per abuis' een maximale bouwhoogte van 5,5 meter opgenomen. Volgens het bevoegd gezag zijn er vanuit het perspectief van een goede ruimtelijke ordening geen aspecten die zich verzetten tegen deze afwijking van 5,5 meter naar 8 meter.

Reclamanten ontkennen en betwisten dat dit rapport de constateerde afwijking voldoende onderbouwt. Het rapport ziet niet op de door reclamanten geconstateerde afwijkingen van de hoogte en het bebouwingsvlak. Het rapport stelt nota bene zelfs dat 'het transformatorstation past binnen de geldende bestemming en bouwhoogte voor het transformatorstation, maar niet binnen het aangegeven bouwvlak. In het rijksinpassingsplan dient dus in beginsel een uitbreiding van het bouwvlak opgenomen te worden ten behoeve van de beoogde uitbreiding.' Het rapport ziet slechts op een locatieonderbouwing en niet op hogere bouwhoogte dan 5,5 meter. Het definitieve inpassingsplan is niet aangepast naar aanleiding van de afwijkingen die benodigd zijn voor onderhavige vergunning.

Het is voor reclamanten onduidelijk hoe aanvrager tot de stelling komt dat 'de afwijking van het bestemmingsplan een rectificatie van een fout in de planregels' is.¹¹ De planregels van het inpassingsplan gelden, zijn onherroepelijk, niet gecorrigeerd en er is geen sprake van een wijziging van de regels naar aanleiding van het rapport 26 januari 2016. Hoe Enexis een fout van een door het ministerie vastgesteld inpassingsplan vaststelt, is volstrekt onnavolgbaar en zelfs onbetamelijk. Reclamanten zien niet in waarom er sprake is van een 'fout' in de planregels. De hoogte van maximaal 5,5 meter voor gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, is zorgvuldig tot stand gekomen.

De afmetingen van de vergunde bouwwerken voldoen niet aan de maximale eisen uit de regels van het inpassingsplan. De geplande inkoopstations zijn te omvangrijk qua oppervlakte en hoogte. Nu de aanvraag ziet op een afwijking van het inpassingsplan, is een deugdelijke ruimtelijke onderbouwing vereist. Er dient getoetst te worden aan artikel 2.12 Wabo.

De regels van het inpassingsplan geven geen ruimte tot afwijking, dit is in ieder geval niet (duidelijk) omschreven.¹² Wanneer het inpassingsplan zelf geen regels tot afwijking bevat, kunnen de vergunningen slechts worden verleend met toepassing van artikel 2.12 lid 1 onderdeel a onder 3° Wabo, wanneer er geen sprake is van strijd met een goede ruimtelijke ordening. Er is géén sprake van een deugdelijke ruimtelijke onderbouwing. Deze aanvraag is niet vormvrij omdat er wordt afgeweken van het

---

¹⁰ Besluit, p. 11.

¹¹ Toelichting op de aanvraag, p. 7.

¹² ABRS 28 november 2007, 200609355/1.

inpassingsplan. Er wordt niet voldaan aan de eisen waaraan de omgevingsvergunning moet voldoen ex artikel 5.20 Bor jo. 3.1.6 Bro jo. 3.3.1 lid 1 Bro. De eisen die volgens deze artikelen gelden voor de toelichting van een plan, zijn ook van overeenkomstige toepassing op de goede ruimtelijke onderbouwing van deze omgevingsvergunning. In de ruimtelijke onderbouwing moet o.a. worden ingaan op:

- de wijze waarop rekening is gehouden met de gevolgen die de activiteit heeft voor de waterhuishouding (3.1.6 lid 1 sub b Bro);
- inzicht in de (economische) uitvoerbaarheid van de activiteit waarvoor de omgevingsvergunning is aangevraagd (3.1.6 lid 1 sub f Bro);
- beschrijving van de wijze waarop met de in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden in de grond aanwezige of te verwachten monumenten rekening is gehouden (3.1.6 lid 5 sub a Bro);
- beschrijving van de wijze waarop rekening is gehouden met de overige waarden van de in het plan begrepen grond en de verhoudingen tot het aangrenzende gebied (3.1.6 lid 5 sub b Bro);
- een beschrijving van de wijze waarop krachtens hoofdstuk 5 van de Wet milieubeheer vastgestelde milieukwaliteitseisen bij het plan zijn betrokken (3.1.6 lid 5 sub c Bro);
- de ligging en de afmetingen van woningen en andere geluidsgevoelige gebouwen en van geluidsgevoelige terreinen die gelegen zijn binnen een zone van een nieuwe weg (3.3.1. lid 1 sub a Bro).

De ruimtelijke onderbouwing voldoet op deze punten derhalve niet aan de daaraan te stellen eisen. Er is niet voldaan aan deze wettelijke verplichtingen. De aanvraag is onvolledig en het ontwerpbesluit onzorgvuldig. In redelijkheid kan de omgevingsvergunning niet worden verleend.

Indien en voor zover voor een onderbouwing aansluiting wordt gezocht bij het MER van het Inpassingsplan Windpark De Drentse Monden en Oostmoer, is er sprake van verouderde en achterhaalde onderzoeksrapporten (van in sommige gevallen met dan vijf jaar oud) die niet zien op de vergunde activiteiten.

Omdat de vergunningen in strijd zijn met het inpassingsplan, mist de vergunningaanvraag een verklaring van geen bedenking van de gemeenteraad van gemeente Borger-Odoorn zoals vereist in art. 2.27 Wabo jo. 6.5 lid 1 Bor. Er is geen sprake van een categorie van gevallen waarin de verklaring niet is vereist. Reclamanten gaan ervanuit dat de vergunning door gemeente Aa-Hunze is verleend, nu de vergunningaanvraag is gericht aan gemeente Aa-Hunze.⁴³ Nu de verklaring van geen bedenkingen mist, is er sprake van een onvolledige aanvraag en had de aanvraag niet behandeld mogen worden. Reclamanten roepen op dit ernstig gebrek te herstellen, indien en voorover de gemeente instemt deze af te geven.

Omdat de locaties van de inkoopstations niet bepaald en/of onduidelijk zijn, zijn de onderhavige onderzoeken mogelijk niet gebaseerd op correcte locaties. Zónder duidelijke, afgebakende, gemotiveerde en kenbare locatie van de geplande activiteiten kan het besluit niet zorgvuldig worden genomen en kan het niet definitief vastgesteld worden.

---

⁴³ Aanvraagformulier, p. 1.

Externe veiligheid

In het onderzoek 'Enexis Modulair gebouw, locatie Gasselternijveen' door SWECO van 20 november 2017' staan berekeningen over o.a. belastingfactoren en - combinaties, ontwerpwaarde aardbeving belasting, weerstand van elementen, seismische belasting en geotechnische uitgangspunten. Ook staan er bijvoorbeeld detailberekeningen van de staalconstructies van het gebouw. De onderzoeken zijn technisch en bevatten geen conclusies. Voor reclamanten is onduidelijk wat de uitkomsten van het onderzoek zijn en verzoeken om een samenvatting, toelichting en conclusie. Bij gebrek aan kenbare conclusies is niet verifieerbaar of de ontwerpvergunningen gebaseerd zijn op een zorgvuldige belangenafweging. Reclamanten zijn verbaasd dat er geen voorschriften zijn die zien op garanties ter bescherming van de externe veiligheid nu hoogspanning voor zowel werknemers van Enexis als omwonenden zeer explosief kan zijn.

De externe veiligheid is ernstig in het geding bij deze veelheid aan graafwerkzaamheden en werkzaamheden op/nabij/rondom ernstig risicovolle en explosieve objecten vooral door de bundeling, aanwezigheid en transport van hoogspanning op het trafostation. Dit wordt niet, dan wel onvoldoende betwist door aanvrager en het bestuursorgaan. Er ligt geen gefundeerd onderzoek ten grondslag aan deze ontwerpvergunning. De veiligheid van reclamanten wordt ernstig ondermijnd.

Niet kenbaar en onduidelijk is of het bevoegd gezag op de hoogte is van de aanwezige risicovolle objecten. De nieuwe tracés zullen een groot raster met al aanwezige onder- en bovengrondse, (explosief, hogedruk) aardgas-, brandstof-, stikstofleidingen en (hoogspanning) kabeltracés kruisen en/of zullen hier parallel aan lopen. De externe veiligheid is niet gewaarborgd wanneer graafwerkzaamheden tot soms wel 10 meter diepte gaan plaatsvinden wanneer er een bestaand levensgevaarlijk explosief netwerk van ondergrondse objecten aanwezig is. Zonder relevant concreet object verifieerbaar, methodologisch en empirisch onderzoek kan het besluit niet zorgvuldig zijn.

Bijlage EA1 betreft het resultaat van een KLIC-melding, bestaande uit plankaarten met ingetekende gas-, water-, rioolleidingen, elektriciteits- en datakabels. Duidelijk zichtbaar is dat zich ónder het plangebied een omvangrijk stelsel van (explosief, hogedruk) aardgas-, brandstof-, stikstofleidingen en (hoogspanning) kabeltracés bevinden. Bij de aanleg van elektriciteitskabels moet zorgvuldig rekening gehouden worden met deze aanwezige risico objecten in de ondergrond. Er is sprake van een zodanige roering c.q. trilling van de grond, op aanzienlijke diepte en over een groot oppervlakte, dat er zorgvuldig bodemonderzoek moet worden gedaan. De KLIC-melding is gedaan, maar aan de uitkomsten zijn geen voorwaarden, voorschriften en/of verplichtingen verbonden. Dit is opmerkelijk nu graafwerkzaamheden die te dichtbij plaatsvinden ernstig gevaar zettende consequenties kan hebben wanneer er feitelijk gestuit wordt op een aanwezige kabel of leiding.

Houtopstal vellen of doen vellen

Deze vergunningaanvraag ziet niet op het vellen en doen vellen van houtopstanden (Wabo artikel 2.2, lid 1 onder g), waar dit wel had gemoeten. Volgens figuur 1.2 van de "Ruimtelijke onderbouwing Transformatorstation Gasselte t.b.v. Windpark De Drentse Monden - Oostermoer" 715113 d.d. 26 januari 2016 ziet de uitbreiding op de ruimte die op de afbeelding hieronder geel omlijnd is. Hierop is duidelijk zichtbaar dat er sprake is van een groot aantal omvangrijke en robuuste bomen en bossages.

Figuur 1.2 Terrein van het transformatorstation Gasselte (rood omlijnd) en benodigde ruimte voor uitbreiding van het transformatorstation (geel omlijnd) (beide globaal weergegeven)

Bron luchtfoto: Google Earth

Door voor deze activiteiten geen vergunning aan te vragen is aanvraag onvolledig en dient het buiten behandeling te worden gelaten. Aanvrager had een vergunning moeten aanvragen en moeten onderbouwen dat er geen sprake is van schending van natuur- en milieuwwaarden, landschappelijke waarden, cultuurhistorische waarden, stads- en dorpschoon, recreatie en leefbaarheid. Voor alle flora en fauna geldt een algemene zorgplicht. Verstoring dient te allen tijde voorkomen te worden. Bij verstoring tijdens werkzaamheden moeten dieren de gelegenheid krijgen te vluchten naar een nieuwe leefomgeving. Reclamanten verzoeken heroverweging van het besluit.

Melding Activiteitenbesluit

Ingevolge artikel 1.10 Activiteitenbesluit dient er een melding Activiteitenbesluit te worden gedaan bij het wijzigen van een inrichting. Nu er een modulair gebouw alsmede twee geschakelde niet overkaptte trafocellen aan het transformatorstation worden toegevoegd, is hier sprake van. Voor reclamanten is onduidelijk of deze melding is gedaan. Bij gebrek aan wetenschap daaromtrent gaan reclamanten ervanuit dat dit niet zo is en daarmee is de aanvraag niet volledig.

Voorschriften

Er worden geen eisen, bouwvoorschriften en/of voorwaarden gesteld aan de kwaliteit van de onderzoeken, berekeningen, plannen en tekeningen uit de voorschriften. De voorschriften noemen geen gevolgen of consequenties wanneer bepaalde resultaten negatief uitvallen. Reclamanten missen het evident voorgeschreven zijn van dergelijke criteria en plannen van aanpak, dus stellen dat dit voorschrift niet volledig en onzorgvuldig is opgesteld.

Op den duur zal het windpark afgebroken worden. Naar zijn aard is het Windpark DDM-OM tijdelijk waardoor de vergunningaanvraag een concreet bepaalde, dus afdwingbare en vooraf gefinancierde sloopverplichting dient te bevatten.

Externe veiligheid

Reclamanten missen de resultaten van een KLIC-melding, bestaande uit plankaarten met ingetekende gas-, water-, rioolleidingen, elektriciteits- en datakabels. Reclamanten missen voorschriften over ondergrondse risicovolle objecten. Onder het plangebied bevindt zich een omvangrijk stelsel van (explosief, hogedruk) aardgas-, brandstof-, stikstofleidingen en (hoogspanning) kabeltracés. Bij de aanleg van (hoogspannings) elektriciteitskabels moet zeer zorgvuldig rekening gehouden worden met deze aanwezige risico objecten in de ondergrond. Er is sprake van een zodanige roering c.q. trilling van de grond, op aanzienlijke diepte en over een groot oppervlakte, dat er zorgvuldig bodemonderzoek moet worden gedaan. Er zijn geen voorwaarden, voorschriften en/of verplichtingen verbonden aan de aanwezigheid van ondergrondse risico objecten. Dit is opmerkelijk nu graafwerkzaamheden die te dichtbij plaatsvinden ernstig gevaar zettende consequenties kunnen hebben wanneer er feitelijk gestuit wordt op een aanwezige kabel of leiding. Reclamanten stellen dat er sprake is van ernstige gevaarzetting nu het bevoegd gezag nalaat om hierover nader onderzoek te eisen of voorschriften op te stellen, anders gezegd verzaakt van(uit) zorgplicht.

6. Omgevingsvergunning kabeltracés Enexis

Reclamanten betwisten de verlening van Omgevingsvergunning 6 Kabeltracés Enexis in gemeente Aa en Hunze. De omgevingsvergunning ziet op de realisatie van een deel van de benodigde infrastructuur voor Windpark DDM-OM. De volgende activiteiten zijn vergund aan Duurzame Energy Exploitatie Exploërmond B.V.:

- het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde (Wabo artikel 2.1, lid 1 onder b).

Het gaat om het tracé van transformatorstation Gasselte naar het inkoopstation aan de Dideldomweg (inkoopstation OM1.2). Daarnaast gaat het om het tracé dat vanuit de gemeente Borger-Odoorn (inkoopstation DEE 3.1) via grondgebied van de gemeente Aa en Hunze richting een verdeelstation op grondgebied van de gemeente Stadskanaal loopt. Verder gaat het nog om het tracé vanuit (inkoopstation OM 2.9) naar het station aan de A. Tripweg te Veendam.

De ontwerpvergunning is onvoldoende gemotiveerd, in strijd met de vereiste zorgvuldigheid, égalité, redelijkheid, rechtszekerheid en evenredigheid. Reclamanten constateren dat de vergunning op onzorgvuldige wijze tot stand is gekomen, de aanvraag op onderdelen onvolledig is en buiten behandeling moet worden gelaten, en/of de ontwerp-vergunning moet worden herroepen.

Aanvraagformulier

Het aanvraagformulier is onduidelijk en bevat tekortkomingen. Reclamanten noemen niet limitatief onder andere:

- bij projectkosten is € 500,- ingevuld. Dit is onwaarschijnlijk laag gezien de vele arbeidsintensieve en specialistische activiteiten die zijn vergund en die kostbaar materiaal vergen. Ook de Gebiedsvisie Drenthe waarschuwt dat de bestaande netwerkinfrastructuur ooit is aangelegd voor de huidige vraag en het huidige aanbod. Grote windparken kunnen alleen met relatief grote investeringen op het bestaande net worden aangesloten. Dit vergt hoge aanvullende investeringen.⁴⁴ Bijlage EA0 meldt een bedrag van bijna € 7.5 miljoen. Het is voor reclamanten onduidelijk of de kosten-batenanalyse van het Windpark DDM-OM déze extra kosten van vergunningsactiviteiten in acht neemt. Bij gebrek aan wetenschap hieromtrent betwisten reclamanten dat deze kosten-batenanalyse volledig is. Bij gebreke aan onderbouwde kosten en een bankgarantie is niet met zekerheid te zeggen dat aanvrager de kosten kan dragen. Met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid is de ontwerpvergunning niet economisch uitvoerbaar.
- de realisatie van het windpark wordt gefaseerd uitgevoerd, in het aanvraagformulier staat dat dit niet het geval is.

Archeologie

Het bevoegd gezag oordeelt dat de Archeologische onderzoeken die als bijlage bij de ontwerpvergunning zijn toegevoegd onvoldoende zijn om de conclusie te rechtvaardigen dat er geen archeologische waarden binnen het gebied zullen worden verstoord. Met de gekozen methodes kan uitsluitend een bepaalde indicatie worden gegeven over de verwachting. In feite kan onvoldoende worden uitgesloten dat wel aangetoond of archeologische waarden binnen het onderzoeksgebied aanwezig

⁴⁴ Gebiedsvisie Windenergie Drenthe, 28 mei 2013.

zullen zijn, mede omdat de boorputten niet in verhouding staan tot het oppervlak dat door de aangevraagde activiteiten zal worden verstoord.

Ten einde mogelijke archeologische waarden te beschermen is nader proefsleuvenonderzoek (IVO-P) geïndiceerd voor de locaties die op de archeologische verwachtingskaarten van de betrokken gemeente een middelhoge en hoge verwachting hebben. Hiertoe zijn voorschriften opgenomen in de ontwerpvergunning.⁴⁵

Reclamanten betwisten de volledigheid en duidelijkheid van deze voorschriften. De voorschriften voldoen niet ter bescherming van de (hoge) archeologische waarden in het plangebied:

- 'Onderhavig voorschrift heeft betrekking op het uitvoeren van vergunde werkzaamheden in gronden indien en voor zover hiervoor een archeologische dubbelbestemming geldt op grond van het Rijksinpassingsplan en voor gronden welke zijn gelegen buiten het inpassingsplan'
- Het is onduidelijk welke gronden precies worden bedoeld en wanneer welke vergunde werkzaamheden precies 'in' die gronden plaatsvinden. In de plankaarten staan gebiedsaanduidingen met 'waarde - archeologie 1' en 'waarde - archeologie 2', aangegeven met kleine of grote plustekens. Uit de plankaarten blijkt dat op een groot deel van de zones die zijn aangemerkt voor kabeltracés, parkinfrastructuur en wegen, óók archeologische waarde 1 of 2 rust. Reclamanten vinden het oppoortuun dat het bevoegd gezag per activiteit op een specifieke locatie duidelijk aangeeft wát er van aanvrager wordt verwacht om te voldoen aan dit voorschrift. Ook wanneer de werkzaamheden buiten het inpassingsplan plaatsvinden;
- het is onduidelijk aan welke eisen het Programma van Eisen Inventariserend Veldonderzoek Proefsleuven (IVO-P) moet voldoen om de keuring van het bevoegd gezag te doorstaan;
  - het is onduidelijk waarom dit slechts een 'inventariserend' onderzoek is. Wanneer een onderzoek slechts inventariserend is, is niet uitgesloten dat er tóch archeologische waarden binnen het onderzoeksgebied aanwezig zijn. Het 'in kaart brengen' van al dan niet mogelijke vondsten, is volgens reclamanten niet zorgvuldig voor dit waardevol gebied. Er dient een onderzoek plaats te vinden dat de feitelijke aanwezigheid van waardevolle archeologische vondsten volledig uitsluit óf vaststelt;
  - het Programma van Eisen, de werkzaamheden en de rapportage met beoordeling van de minister, dienen ter openbare kennisgeving te worden gebracht voor reclamanten en andere belanghebbenden zodat zij hun democratische controlefunctie kunnen uitoefenen;
  - reclamanten missen voorschriften die aangeven dat indien er bij graafwerk waar toch archeologische vondsten worden gedaan, of archeologische grondsporen worden aangetroffen, hiervan direct melding dient te worden gemaakt bij het bevoegd gezag conform de Erfgoedwet 2016, art. 5.10 en 5.111 en dat de graafwerkzaamheden in dat geval onmiddellijk en afdwingbaar per direct zouden moeten worden gestopt. Hierbij moet ook het voorschrift worden gegeven dat medewerkers die graafwerkzaamheden uitvoeren voldoen aan de gewenste, vereiste en benodigde expertise om archeologische waarden te kunnen onderscheiden;
  - omdat het besluit niet regelt wat het gevolg is van het niet voldoen aan de voorschriften, zijn de voorschriften krachteloos. De vergunning moet vervallen als aanvrager/vergunninghouder de voorschriften niet naleeft, zeker omdat de voorschriften verbonden zijn aan de vergunning dus de verlening daarvan. Reclamanten gaan ervanuit dat het bevoegd gezag actieve nakoming bevordert en actief controleert en zij willen dat dit verankerd wordt in de voorschriften.

⁴⁵ Pondera, toelichting op de aanvraag deelgebied DEE, 2 september 2017, pp. 14, 15.

Ingevolge regel 6 en 7 van het inpassingsplan moet er op gronden met agrarische waarden een omgevingsvergunning worden aangevraagd, waarbij wordt aangetoond dat de archeologische waarden niet worden geschaad. Omdat de voorschriften onduidelijk, onvoorwaardelijk en onzorgvuldig zijn, is er sprake van strijd met het inpassingsplan. Niet uitgesloten is dat archeologische waarden worden geschonden. Het bevoegd gezag handelt in strijd met de wettelijke actieve en passieve kennisvergaringsplicht. Het aangevallen besluit is onzorgvuldig en vergt nader onderzoek, heroverweging of dient te worden herzien.

Externe veiligheid

De externe veiligheid is ernstig in het geding bij deze veelheid aan graafwerkzaamheden en werkzaamheden op/nabij/rondom ernstig risicovolle en explosieve objecten. Dit wordt niet, dan wel onvoldoende betwist door aanvrager en het bestuursorgaan. Er ligt geen gefundeerd onderzoek ten grondslag aan deze ontwerpvergunning. De veiligheid van reclamanten wordt ernstig ondermijnd.

Niet kenbaar en onduidelijk is of het bevoegd gezag op de hoogte is van de aanwezige risicovolle objecten. De nieuwe tracés zullen een groot raster met al aanwezige onder- en bovengrondse, (explosief, hogedruk) aardgas-, brandstof-, stikstofleidingen en (hoogspanning) kabeltracés kruisen en/of zullen hier parallel aan lopen. De externe veiligheid is niet gewaarborgd wanneer graafwerkzaamheden tot soms wel 10 meter diepte gaan plaatsvinden wanneer er een bestaand levensgevaarlijk explosief netwerk van ondergrondse objecten aanwezig is. Zonder relevant concreet object verifieerbaar, methodologisch en empirisch onderzoek kan het besluit niet zorgvuldig zijn.

Bijlage EA1 betreft het resultaat van een KLIC-melding, bestaande uit plankaarten met ingetekende gas-, water-, rioolleidingen, elektriciteits- en datakabels. Duidelijk zichtbaar is dat zich ónder het plangebied een omvangrijk stelsel van (explosief, hogedruk) aardgas-, brandstof-, stikstofleidingen en (hoogspanning) kabeltracés bevinden. Bij de aanleg van elektriciteitskabels moet zorgvuldig rekening gehouden worden met deze aanwezige risico objecten in de ondergrond. Er is sprake van een zodanige roering c.q. trilling van de grond, op aanzienlijke diepte en over een groot oppervlakte, dat er zorgvuldig bodemonderzoek moet worden gedaan. De KLIC-melding is gedaan, maar aan de uitkomsten zijn geen voorwaarden, voorschriften en/of verplichtingen verbonden. Dit is opmerkelijk nu graafwerkzaamheden die te dichtbij plaatsvinden ernstig gevaar zettende consequenties kan hebben wanneer er feitelijk gestuit wordt op een aanwezige kabel of leiding.

Uit de aanvraag blijkt dat een kabeltracé vier gasleidingen van de Gasunie kruist. Volgens de voorschriften dient voldaan te worden aan de voorwaarden zoals vastgelegd in de Algemene VELIN voor grondroer en overige activiteiten. Omdat het besluit niet regelt wat het gevolg is van het niet voldoen aan dit voorschrift, is dit voorschriften krachteloos en onvoorwaardelijk. Reclamanten gaan ervanuit dat het bevoegd gezag actieve nakoming bevordert en actief controleert, en willen dat dit verankerd wordt in de voorschriften. Nu het gaat om verschillende kabeltracés op verschillende locaties kunnen reclamanten zich niet voorstellen dat er slechts sprake is van één kruisende leiding. Reclamanten verwachten dat alle kruisende kabels bij zorgvuldig onderzoek worden betrokken.

Er worden geen eisen, bouwvoorschriften en/of voorwaarden gesteld aan de kwaliteit van de onderzoeken, berekeningen, plannen en tekeningen uit de voorschriften. De voorschriften noemen geen gevolgen of consequenties wanneer bepaalde

resultaten negatief uitvallen. Reclamanten missen het evident voorgeschreven zijn van dergelijke criteria en plannen van aanpak, dus stellen dat de voorschriften, voorwaarden en onderbouwingen omtrent externe veiligheidseffecten niet volledig en onzorgvuldig zijn opgesteld.

Strijd met Inpassingsplan Windpark De Drentse Monden en Oostermoer

Uit de aanvraag blijkt dat de aanleg van laag- en middenspanningskabels als specifieke activiteit niet wordt geregeld in de vigerende ruimtelijke plannen.⁶⁶

Ook de plankaarten van het inpassingsplan en de bestemmingsplannen laten geen leidingen toe op de aangegeven locaties. Omdat de activiteiten in strijd zijn met het inpassingsplan, wordt de aanvraag tot bouw van bouwwerken (Wabo artikel 2.1, lid 1 onder b), mede aangemerkt als een aanvraag om een ontwerpvergunning voor een activiteit als bedoeld in artikel 2.1 lid 1 c Wabo, en dient er getoetst te worden aan artikel 2.12 Wabo.

De regels van het inpassingsplan geven geen ruimte tot afwijking, dit is in ieder geval niet (duidelijk) omschreven.⁶⁷ Wanneer het inpassingsplan zelf geen regels tot afwijking bevat, kunnen de vergunningen slechts worden verleend met toepassing van artikel 2.12 lid 1 onderdeel a onder 3⁶⁸ Wabo, wanneer er geen sprake is van strijd met een goede ruimtelijke ordening.

Er is géén sprake van een deugdelijke ruimtelijke onderbouwing. Deze aanvraag is niet vormvrij omdat er wordt afgeweken van het inpassingsplan. Er wordt niet voldaan aan de eisen waaraan de omgevingsvergunning moet voldoen ex artikel 5.20 Bro jo. 3.1.6 Bro jo. 3.3.1 lid 1 Bro. De eisen die volgens deze artikelen gelden voor de toelichting van een plan, zijn ook van overeenkomstige toepassing op de goede ruimtelijke onderbouwing van deze omgevingsvergunning. In de ruimtelijke onderbouwing moet o.a. worden ingaan op:

- de wijze waarop rekening is gehouden met de gevolgen die de activiteit heeft voor de waterhuishouding (3.1.6 lid 1 sub b Bro). Het besluit stelt bloot - zonder dat er enig onderzoek aan ten grondslag ligt - dat 'er geen aanwijzingen zijn dat sprake is van zaken welke de uitvoerbaarheid van de vergunningen in de weg zouden kunnen staan, bijvoorbeeld op het gebied van bodemverontreiniging'⁶⁸. Dit is onvoldoende gemotiveerd en daarmee onzorgvuldig. Bovendien stelt voorschrift 1.3.5 bij activiteit bouwen dat er nog een verkennend bodemonderzoek conform NEN 5740 ter bepaling van de milieu hygiënische en kwaliteit van de bodem en grond moet worden overlegd. Reclamanten lezen dit voorschrift zo, dat de resultaten nog afgewacht worden alvorens er tot bouw overgegaan wordt. Dit voorschrift is onduidelijk en onvoorwaardelijk omschreven en daarmee onzorgvuldig. De watertoets is onvoldoende gewaarborgd met dit voorschrift;
- inzicht in de (economische) uitvoerbaarheid van de activiteit waarvoor de omgevingsvergunning is aangevraagd (3.1.6 lid 1 sub f Bro);
- beschrijving van de wijze waarop met de in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden in de grond aanwezige of te verwachten monumenten rekening is gehouden (3.1.6 lid 5 sub a Bro);
- beschrijving van de wijze waarop rekening is gehouden met de overige waarden van de in het plan begrepen grond en de verhoudingen tot het aangrenzende gebied (3.1.6 lid 5 sub b Bro);

⁶⁶ Pondera, toelichting op de aanvraag, p. 3.

⁶⁷ ABRS 28 november 2007, 200609355/1.

⁶⁸ Pondera, toelichting op de aanvraag deelgebied DEE, 2 september 2017, p. 19.

- een beschrijving van de wijze waarop krachtens hoofdstuk 5 van de Wet milieubeheer vastgestelde milieukwaliteitseisen bij het plan zijn betrokken (3.1.6 lid 5 sub c Bro);
- de ligging en de afmetingen van woningen en andere geluidsgevoelige gebouwen en van geluidsgevoelige terreinen die gelegen zijn binnen een zone van een nieuwe weg (3.3.1. lid 1 sub a Bro).

De ruimtelijke onderbouwing voldoet op deze punten derhalve niet aan de daaraan te stellen eisen. Er is niet voldaan aan deze wettelijke verplichtingen. De aanvraag is onvolledig en het ontwerpbesluit onzorgvuldig. In redelijkheid kan de omgevingsvergunning niet worden verleend.

Indien en voor zover voor een onderbouwing aansluiting wordt gezocht bij het MER van het Inpassingsplan Windpark DDM-OM, is er sprake van verouderde en achterhaalde onderzoeksrapporten (van in sommige gevallen met dan vijf jaar oud) die niet zien op de vergunde activiteiten.

Omdat de vergunning in strijd is met het inpassingsplan, mist de vergunningaanvraag een verklaring van geen bedenking van de gemeenteraad van gemeente Aa-Hunze zoals vereist in art. 2.27 Wabo jo. 6.5 lid 1 Bor. Er is geen sprake van een categorie van gevallen waarin de verklaring niet is vereist. Reclamanten gaan ervanuit dat de vergunning door gemeente Aa-Hunze is verleend, nu de vergunningaanvraag is gericht aan gemeente Aa-Hunze⁸⁹, de toelichting op de aanvraag schrijft dat "de gemeente Aa-Hunze het bevoegd gezag is voor het verlenen van de omgevingsvergunning"⁹⁰ en de vergunningen o.a. zien op het aanleggen of veranderen van gemeentelijke wegen.⁹¹ Nu de verklaring van geen bedenkingen mist, is er sprake van een onvolledige aanvraag en had de aanvraag niet behandeld mogen worden. Reclamanten roepen op dit ernstig gebrek te herstellen, indien en voorover de gemeente instemt deze af te geven.

Melding Activiteitenbesluit

Ingevolge artikel 1.10 Activiteitenbesluit dient er een melding Activiteitenbesluit te worden gedaan bij het wijzigen van een inrichting. Nu er kabels worden aangelegd, is hier sprake van. Voor reclamanten onduidelijk deze melding is gedaan. Bij gebrek aan wetenschap daaromtrent gaan reclamanten ervanuit dat dit niet zo is en daarmee is de aanvraag niet volledig.

Privaatrechtelijke belemmering

De vergunde activiteiten zijn gesitueerd en gepland op een omvangrijk al dan niet aansluitend gebied met gronden die in privaat eigendom zijn. Volgens de toelichting is voor alle activiteiten overleg gepleegd met de relevante grondeigenaren. Ten behoeve van de onderhavige aanvraag blijft voor reclamanten twijfelachtig in elk geval niet verifieerbaar of objectief controleerbaar óf, en zo ja welke - noodzakelijkerwijze alle - grondeigenaren toestemming hebben verleend. Zonder kenbare en deugdelijke bevestiging van alle perceeueigenaren waar de nieuwe wegen- en kabeltracés worden aangelegd, ontkennen en betwisten reclamanten bij gebrek aan wetenschap daaromtrent dat er rechtens vereiste overeenstemming met grondeigenaren is bereikt. Het gaat reclamanten hierbij niet om het belang van de aanvrager, maar om de vraag of de eigenaren van de gronden akkoord zijn met de realisatie van de in de vergunningaanvraag opgenomen activiteiten. Het

⁸⁹ Aanvraagformulier, p. 1.

⁹⁰ Pondera, toelichting op de aanvraag deelgebied DEE, 2 september 2017, p. 4.

⁹¹ Aanvraagformulier 'weg aanleggen of veranderen'.

eigendomsrecht is absoluut en verstrekkend, waardoor zonder toestemming geen inbreuk mag en kan worden gemaakt op dit recht. Zonder goedkeuring die ondubbelzinnig blijkt uit de schriftelijke instemmingsverklaring kan de vergunning om privaatrechtelijke bedenkingen naar vaste rechtspraak niet afgegeven worden. Zonder een evidente schriftelijke bevestiging van alle grondeigenaren kan niet vastgesteld worden dat het project is voorzien op grond die aan een ander toebehoort en dat de ander in de uitvoering daarvan berust.⁹²

Zonder privaatrechtelijke toestemming van de grondeigenaar is initiatiefnemer geen belanghebbende bij deze vergunningaanvraag. Reclamanten wijzen het bevoegd gezag erop dat er sprake is van een evidente privaatrechtelijke belemmering, die juridisch zou moeten leiden tot een afwijzing van de omgevingsvergunning. Deze privaatrechtelijke belemmering draagt een evident karakter,⁹³ omdat zonder nader onderzoek kan worden vastgesteld dat een ontwikkeling voorzien is op grond die in eigendom aan een ander toebehoort en onduidelijk is of die ander daarin berust, aangezien uit de aanvraag en omgevingsvergunning niet blijkt dat de grondeigenaren toestemming hebben gegeven. Bekeken moet worden of de aanvrager op enig moment gebruik zou kunnen maken van de aangevraagde vergunning.⁹⁴

Voorschriften

Er worden geen eisen, bouwvoorschriften en/of voorwaarden gesteld aan de kwaliteit van de onderzoeken, berekeningen, plannen en tekeningen uit de voorschriften. De voorschriften noemen geen gevolgen of consequenties wanneer bepaalde resultaten negatief uitvallen. Reclamanten missen het evident voorgeschreven zijn van dergelijke criteria en plannen van aanpak, dus stellen dat dit voorschrift niet volledig en onzorgvuldig is opgesteld.

Op den duur zal het windpark afgebroken worden. Naar zijn aard is het Windpark DDM-OM tijdelijk waardoor de vergunningaanvraag een concreet bepaalbare, dus afdwingbare en vooraf gefinancierde sloopverplichting dient te bevatten.

---

⁹² Rechtbank Gelderland 3 februari 2015, ECLI:NL:RBGEL:2015:527.

⁹³ Zie onder andere ECLI:NL:RVS:2010:BN1099; ECLI:NL:RVS:2014:3018 en ECLI:NL:RVS:2016:328.

⁹⁴ ABRS 27 juli 2017, ECLI:NL:RVS:2017:2002, r.o. 2.1.

7. Omgevingsvergunning TenneT

Reclamanten betwisten de verlening van de Omgevingsvergunning aanleg 110 kV kabelverbinding bij hoogspanningsstation Gasselte. De omgevingsvergunning ziet op werkzaamheden ten behoeve van de aanleg en realisatie van de infrastructuur voor Windpark DDM-OM in de gemeenten Borger-Odoorn en Aa en Hunze. De volgende activiteiten zijn vergund aan TenneT TSO B.V.:

- het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde (Wabo artikel 2.1, lid 1 onder b);
- houtopstanden te vellen of te doen vellen (Wabo artikel 2.2, lid 1 onder g).

Verlening van de vergunning is onvoldoende gemotiveerd, in strijd met de vereiste zorgvuldigheid, égalité, redelijkheid, rechtszekerheid en evenredigheid. Reclamanten constateren dat de vergunning op onzorgvuldige wijze tot stand is gekomen en dient te worden heroverwogen.

Aanvraagformulier

Het aanvraagformulier bevat verschillende onduidelijkheden en tekortkomingen. Reclamanten noemen niet limitatief onder andere:

- Uit het aanvraagformulier blijkt dat de aanvrager in principe de te kappen houtopstanden zou kunnen compenseren door 18 zomereiken en 2 beuken te herplanten in de bosschage rond het perceel van het hoogspanningsstations.⁹⁵ De aanvrager wil daarover ook graag in overleg gaan met het bevoegd gezag over de invulling van een herplantplicht. In dat opzicht is het opmerkelijk dat omgevingsvergunning 8 (deelgebied kap deelgebied OM) wél een herplantplicht in de voorschriften kent, terwijl daar in de aanvraag niet over gesproken is. Het is voor reclamanten onduidelijk waarom het bevoegd gezag geen nadere invulling geeft aan de herplantplicht omtrent de bosschage. Ingevolge artikel 4.2 van de *Wet natuurbescherming* dient het (laten) vellen van een houtopstand te worden gemeld bij het provinciaal bestuur en geldt daarbij een herplantplicht. De enkele reden dat er sprake van functioneel/afschermend groen en er na kap van onderhavige bomen afdoende afschermend groen overblijft is voor reclamanten onvoldoende reden om geen invulling te geven aan een herplantplicht. Het bevoegd gezag heeft zich nu enkel toegespitst op de herplantplicht op het eigendom van aanvrager en concludeert dat daar geen ruimte is voor herplanting. De gemeente Aa en Hunze zou in haar motivering moeten aangeven hoe zij zich inzetten voor het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de natuurlijke, landschappelijk en waterhuishoudkundig waardevolle beekdalen. Daarnaast is het onduidelijk wat de diameter is 1 meter boven het maaiveld en tevens wat de desbetreffende omtrek is van de te vellen houtopstanden. Bovendien dient het bevoegd gezag rekening te houden met de Ruimtelijk Ontwikkelingsperspectief Aa en Hunze omtrent de te herplanten houtopstanden. Reclamanten verzoeken dan ook om dit op te nemen in de voorschriften bij de te verlenen omgevingsvergunning, met inachtneming van een termijn voor de daadwerkelijke herbeplanting.
- De kosten worden volgens het aanvraagformulier geraamd op € 1.078.000,-. Voor reclamanten is onduidelijk of deze kosten worden gedragen door initiatiefnemer en zijn opgenomen in de kosten-baten analyse van Windpark DDM-OM.
- De realisatie van het windpark wordt gefaseerd uitgevoerd, maar het tegendeel staat in het aanvraagformulier.
- Ten aanzien van de planning is er geen begindatum en/of einddatum genoemd in het aanvraagformulier.

⁹⁵ Verzoek aanvullende gegevens, Tennaet 5 februari 2018, p. 3.

Aanmeldingsnotitie MER

Voor het Rijksinpassingsplan en de benodigde vergunningen is de MER-procedure al doorlopen. Een nieuwe meldingsnotitie aan het bevoegd gezag is echter verplicht, aangezien de effecten van de aanleg van een 110 kV kabelverbinding bij hoogspanningsstation Gasselte niet zijn onderzocht in het MER.

Strijd met geldende regels

Reclamanten vermoeden dat er in strijd met de geldende regels is gehandeld. In de natuurtoets is namelijk te lezen dat: "De bomen bij de ingang van het terrein (oostzijde) zijn al gekapt en ter plaatse wordt gewerkt aan de trafoputten." In de aanvraag is niks te lezen over een al eerder aangevraagde kapvergunning en/of de aanvraag van een omgevingsvergunning voor trafoputten.

Externe veiligheid

De externe veiligheid is ernstig in het geding bij deze veelheid aan graafwerkzaamheden en werkzaamheden op/nabij/rondom ernstig risicovolle objecten. Dit wordt niet, dan wel onvoldoende betwist door aanvrager en het bestuursorgaan. Er ligt geen gefundeerd onderzoek ten grondslag aan deze ontwerpvergunning. De veiligheid van reclamanten wordt ernstig ondermijnd. De toelichting geeft aan dat de 110 kV kabelverbinding zal worden aangelegd op 1,2 meter diepte. Het kabeltracé van Windpark DDM-OM zal worden aangelegd op een diepte van 1,6 meter. Het voorgaande betekent dat er slechts een verschil is van 40 centimeter tussen beide kabels. Reclamanten vragen zich af of deze geringe afstand voldoende is om risico's te voorkomen. Niet kenbaar en onduidelijk is of het bevoegd gezag alle risico's van het kruisen met de (hoogspannings) kabeltracé van windpark DDM-OM rekening heeft gehouden. Zonder relevant concreet object verifieerbaar, methodologisch en empirisch onderzoek kan het besluit niet zorgvuldig zijn.

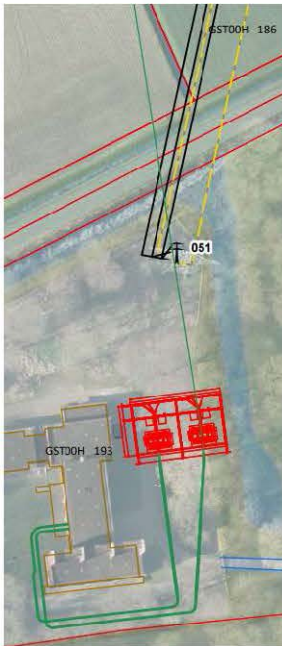
Voorts is er géén KLIC-melding gedaan. Dit is opmerkelijk nu graafwerkzaamheden die te dichtbij plaatsvinden ernstig gevaar zettende consequenties kunnen hebben wanneer er feitelijk gestuit wordt op een aanwezige kabel of leiding. Aan de uitkomst van deze melding zouden juist voorwaarden, voorschriften en/of verplichtingen moeten voortvloeien.

Strijd met Inpassingsplan Windpark De Drentse Monden en Oostermoer

Uit de aanvraag blijkt dat de aanleg van de 110 kV kabelverbinding bij hoogspanningstation Gasselte als specifieke activiteit niet geregeld in de vigerende ruimtelijke plannen.⁹⁶ De 110 kV hoogspanningskabel krijgt een verbinding tussen de bestaande velden in het hoogspanningsgebouw en de nieuw te realiseren transformatorboxen. Reclamanten merken op dat de lijn vervolgens naar boven doorloopt, *buiten* het inpassingsplan. Deze lijn is niet weergegeven op de plankaart van het inpassingsplan en het vigerende bestemmingsplan laat bovendien ook geen leidingen toe. Omdat de activiteiten in strijd zijn met het inpassingsplan, wordt de aanvraag tot bouw van bouwwerken (Wabo artikel 2.1, lid 1 onder b), mede aangemerkt als een aanvraag om een ontwerpvergunning voor een activiteit als bedoeld in artikel 2.1 lid 1 c Wabo, en dient er getoetst te worden aan artikel 2.12 Wabo.

---

⁹⁶ Pondera, toelichting op de aanvraag kabeltracé Enexis, 18 december 2017, p. 3.

De regels van het inpassingsplan geven geen ruimte tot afwijking, dit is in ieder geval niet (duidelijk) omschreven.⁹⁷ Wanneer het inpassingsplan zelf geen regels tot afwijking bevat, kunnen de vergunningen slechts worden verleend met toepassing van artikel 2.12 lid 1 onderdeel a onder 3* Wabo, wanneer er geen sprake is van strijd met een goede ruimtelijke ordening.

Er is géén sprake van een deugdelijke ruimtelijke onderbouwning. Deze aanvraag is niet vormvrij omdat er wordt afgeweken van het inpassingsplan. Er wordt niet voldaan aan de eisen waaraan de omgevingsvergunning moet voldoen ex artikel 5.20 Bro jo. 3.1.6 Bro jo. 3.3.1 lid 1 Bro. De eisen die volgens deze artikelen gelden voor de toelichting van een plan, zijn ook van overeenkomstige toepassing op de goede ruimtelijke onderbouwning van deze omgevingsvergunning. In de ruimtelijke onderbouwning moet o.a. worden ingaan op:

- de wijze waarop rekening is gehouden met de gevolgen die de activiteit heeft voor de waterhuishouding (3.1.6 lid 1 sub b Bro);
- inzicht in de (economische) uitvoerbaarheid van de activiteit waarvoor de omgevingsvergunning is aangevraagd (3.1.6 lid 1 sub f Bro);
- beschrijving van de wijze waarop met de in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden in de grond aanwezige of te verwachten monumenten rekening is gehouden (3.1.6 lid 5 sub a Bro);
- beschrijving van de wijze waarop rekening is gehouden met de overige waarden van de in het plan begrepen grond en de verhoudingen tot het aangrenzende gebied (3.1.6 lid 5 sub b Bro);
- een beschrijving van de wijze waarop krachtens hoofdstuk 5 van de Wet milieubeheer vastgestelde milieukwaliteitseisen bij het plan zijn betrokken (3.1.6 lid 5 sub c Bro);
- de ligging en de afmetingen van woningen en andere geluidsgevoelige gebouwen en van geluidsgevoelige terreinen die gelegen zijn binnen een zone van een nieuwe weg (3.3.1. lid 1 sub a Bro).

De ruimtelijke onderbouwning voldoet op deze punten derhalve niet aan de daaraan te stellen eisen. Er is niet voldaan aan deze wettelijke verplichtingen. De aanvraag is onvolledig en het ontwerpbesluit onzorgvuldig. In redelijkheid kan de omgevingsvergunning niet worden verleend.

⁹⁷ AbRS 28 november 2007, 200609355/1.

Indien en voor zover voor een onderbouwing aansluiting wordt gezocht bij het MER van het Inpassingsplan Windpark DDM-OM, is er sprake van verouderde en achterhaalde onderzoeksrapporten (van in sommige gevallen met dan vijf jaar oud) die niet zien op de vergunde activiteiten.

Omdat de vergunning in strijd is met het inpassingsplan, mist de vergunningaanvraag een verklaring van geen bedenking van de gemeenteraad van gemeente Aa en Hunze zoals vereist in art. 2.27 Wabo jo. 6.5 lid 1 Bor. Er is geen sprake van een categorie van gevallen waarin de verklaring niet is vereist. Reclamanten gaan ervanuit dat de vergunning door gemeente Aa en Hunze is verleend, nu de vergunningaanvraag is gericht aan gemeente Aa en Hunze. Nu de verklaring van geen bedenkingen mist, is er sprake van een onvolledige aanvraag en had de aanvraag niet behandeld mogen worden. Reclamanten roepen op dit ernstig gebrek te herstellen, als mogelijk wanneer de gemeente instemt deze af te geven.

Gunstige staat van instandhouding

Met de aangevoerde natuurtoets kan niet worden aangetoond dat de activiteit, lees het kappen van bomen, niet leidt tot verslechtering van de gunstige staat van instandhouding én dat er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort, in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding, te laten. De verbodsbepalingen en zorgplicht (art. 1.11 Wnb) van de Wnb worden hiermee overtreden.

Methode van onderzoek

Het uitgevoerde onderzoek betreft in de ogen van reclamanten een quickscan. Het rapport zou moeten toegeven dat binnen de beperkte tijd van het veldonderzoek nooit met zekerheid is vast te stellen dat alle aanwezige soorten zijn waargenomen. Er kan enkel 'een beeld worden geschetst van de verwachte aanwezige beschermde soorten.' De inschatting is daarom aangevuld met literatuur en expert judgement. Reclamanten volgen daarom niet de conclusie dat verder nader onderzoek en/of het aanvragen van een ontheffing op de verbodsartikelen in de Wet natuurbescherming niet benodigd is.

Tijdens de veldbezoeken is het vleermuisprotocol (2017) niet in acht genomen. Middels drie terreinbezoeken is enkel bepaald welke beschermde soorten eventueel aanwezig kunnen zijn. Ook zijn reclamanten van oordeel dat het nader onderzoek van naar beschermde soorten onvolledig is. Uit het onderzoek blijkt niet dat de aanbevelingen uit de Europese richtlijn (Eurobats protocol), die in het onderhavige geval relevant is, is overgenomen in het onderzoek naar vleermuizen. Het onderzoek geeft ook toe dat niet bekend is welke soorten er in de omgeving zijn en welke soort van welke boom gebruik maakt.

Reclamanten moeten helaas constateren dat de deskundige ten aanzien van vleermuizen een aantal voorschriften niet adviseert, zoals:

- uitvoering van de werkzaamheden in de periode maart tot oktober heeft een verstrend effect op vleermuizen die het plangebied gebruiken als migratieroute of foerageergebied. In deze periode moeten er geen werkzaamheden uitgevoerd worden en de bestaande groenstructuur met bosschages, waar mogelijk, te behouden. Voor een juiste uitvoering van de werkzaamheden is altijd overleg met een ter zake deskundige gewenst;
- De werkzaamheden en kap dient gefaseerd uitgevoerd te worden, zodat de dieren kunnen wegkruipen of zich verplaatsen;

Ten aanzien van (broed)vogels adviseert de deskundige om buiten het broedseizoen om te werken. Dit voorschrift is ook niet opgenomen in het ontwerpbesluit.

Onrealistische planning

In de natuurtoets staat een onrealistische planning. De primaire werkzaamheden staan gepland voor het 4e kwartaal van 2018. Op dit moment vindt nota bene de zienswijze plaats en is de juridische procedure nog in volle gang.

De natuurtoets noemt zelfs dat de start van de werkzaamheden op dit moment staat gepland voor eind 2017, maar mogelijk wordt er doorgewerkt tot in het begin van het broedseizoen. Reclamanten gaan er vanuit dat dit een kennelijke verschrijving betreft.

Privaatrechtelijke belemmering

Aanvrager geeft geen informatie over de eigendom situatie. Ten behoeve van de onderhavige aanvraag blijft voor reclamanten twijfelachtig in elk geval niet verifieerbaar of objectief controleerbaar óf, en zo ja welke - noodzakelijkerwijze alle - grondeigenaren toestemming hebben verleend. De aanleg van de 110 kV kabelverbinding bij hoogspanningsstation Gasselte zal door percelen lopen waarvan TenneT geen eigenaar is. Deze privaatrechtelijke belemmering draagt een evident karakter⁹⁸ omdat, zonder nader onderzoek, kan worden vastgesteld dat een ontwikkeling voorzien is op grond die in eigendom aan een ander toebehoort en onduidelijk is of die ander daarin berust, aangezien uit de aanvraag noch de watervergunning blijkt dat de grondeigenaren toestemming hebben gegeven. Verifieerbaar moet zijn of de aanvrager op enig moment gebruik zou kunnen maken van de aangevraagde vergunning.⁹⁹ Zonder kenbare bevestiging van alle perceeleigenaren waar de werkzaamheden worden uitgevoerd, betwisten reclamanten bij gebrek aan wetenschap daaromtrent, dat er rechtens vereiste overeenstemming met grondeigenaren is bereikt. Bovendien is er geen financiële compensatie aangeboden die de privaatrechtelijke belemmering zou wegnemen.¹⁰⁰ Zonder privaatrechtelijke toestemming van de grondeigenaar is initiatiefnemer geen belanghebbende bij deze vergunningaanvraag

⁹⁸ Zie onder andere ECLI:NL:RVS:2010:BN1099; ECLI:NL:RVS:2014:3018 en ECLI:NL:RVS:2016:328.

⁹⁹ ABRS 27 juli 2017, ECLI:NL:RVS:2017:2002, r.o. 2.1.

¹⁰⁰ Rb. Limburg 13 juli 2018, ECLI:NL:RBLIM:2018:6722.

8. Omgevingsvergunning deelgebied kap deelgebied OM

Reclamanten betwisten de verlening van de kapvergunning van de vier houtopstanden te Gieten, gemeente Aa en Hunze kadastrale sectie K, kadastraal perceelnummer 142. De volgende activiteiten zijn vergund aan Windpark Oostermoer Exploitatie B.V.:

- houtopstand te vellen ofte doen vellen (Wabo artikel 2.2, lid 1 onderg) om groot transport richting de turbinelocaties mogelijk te maken.

Verlening van de vergunning is onvoldoende gemotiveerd, in strijd met de vereiste zorgvuldigheid, égalité, redelijkheid, rechtszekerheid en evenredigheid. Reclamanten constateren dat de vergunning op onzorgvuldige wijze tot stand is gekomen en dient te worden heroverwogen.

Aanvraagformulier

Het aanvraagformulier bevat verschillende onduidelijkheden en tekortkomingen. Reclamanten noemen niet limitatief onder andere:

- Uit het aanvraagformulier blijkt dat de aanvrager de betreffende houtopstanden voornemens is op of nabij maaiveldhoogte te verwijderen. Het is onduidelijk wat de diameter is boven het maaiveld en tevens wat de desbetreffende omtrek is van de te vellen houtopstanden. Bovendien dient het bevoegd gezag rekening te houden met de Ruimtelijk Ontwikkelingsperspectief Aa en Hunze omtrent de te herbeplanten houtopstanden. Reclamanten verzoeken dan ook om dit op te nemen in de voorschriften bij de te verlenen omgevingsvergunning.
- De realisatie van het windpark wordt gefaseerd uitgevoerd, maar het tegendeel staat in het aanvraagformulier.
- De projectkosten worden begroot op € 500,-. Is dat een realistische begroting voor de kap van 4 bomen?

Houtopstanden

De betreffende houtopstanden zijn onderdeel van een lijn bomen, wegbepanting en/of laanbomen.¹⁰¹ Reclamanten merken op dat in de vergunningaanvraag, noch uit het besluit omgevingsvergunning een herplantplicht voor bomen van hetzelfde soort, robuustheid, grootte, leeftijd, (lijn)opstelling etc. is geborgd. Er kan geen sprake zijn van afdoende compensatie voor de te kappen houtopstanden indien er louter sprake is van herplantplicht voor hetzelfde aantal houtopstanden. Voorts is onduidelijk wáár de herplant gaat plaatsvinden. In de toelichting (BIJLAGE A0 - AANVULLENDE GEGEVENS) is aangegeven dat de herplant 'globaal' op dezelfde locatie zal zijn. Dat is vreemd, aangezien er juist op deze locatie ruimte gemaakt moet worden voor groot transport en kap noodzakelijk is. Reclamanten zijn dan ook van mening dat de vergunning voorwaarden/voorschriften van de herplantplicht dient te omvatten en niet enkel een opdracht tot het herplanten van houtopstanden op nagenoeg dezelfde locatie.

Geen advies ontvangen

In het kader van dit project is de gemeente Aa en Hunze (kenmerk: V201724/03/1801, d.d. 7 mei 2018) bij brief verzocht advies uit te brengen. Er is geen advies van de gemeente ontvangen. Voor reclamanten is onduidelijk in welk kader er om advies is gevraagd aan de gemeente Aa en Hunze. Reclamanten verlangen daarom een nadere toelichting.

¹⁰¹ Aanvraag omgevingsvergunning kap windpark DDM-OM deelgebied Oostermoer, p. 9.

Gunstige staat van instandhouding

Met de aangevoerde natuurtoets kan niet worden aangetoond dat de activiteit, lees het kappen van bomen, niet leidt tot verslechtering van de gunstige staat van instandhouding én dat er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort, in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding, te laten. De verbodsbepalingen en zorgplicht (art. 1.11 Wnb) van de Wnb worden hiermee overtreden.

Bovendien willen reclamanten opmerken dat reclamanten uit bijlage 5 (e-mail Ponder Consult) afleiden dat deze bijlagen en aanvraagformulier niet zijn bijgevoegd in de aanvraag. Bovendien blijkt uit de summiere omschrijving van de bijlagen dat de natuurtoets (nr. 2017-105 van 29 september 2017) niet aan de provincie Drenthe is gezonden.

Methode van onderzoek

Het uitgevoerde onderzoek betreft een quickscan. Het rapport zou moeten toegeven dat binnen de beperkte tijd van het veldonderzoek nooit met zekerheid is vast te stellen dat alle aanwezige soorten zijn waargenomen. Er kan enkel een beeld worden geschetst van de verwachte aanwezige beschermde soorten. De inschatting is daarom aangevuld met literatuur en expert judgement. Reclamanten onderschrijven daarom de conclusie van de deskundige dat verder nader onderzoek en/of het aanvragen van een ontheffing op de verbodsartikelen in de Wet natuurbescherming benodigd is.

Reclamanten vermoeden dat tijdens het onderzoek nog niet duidelijk was hoeveel bomen en welke bomen gekapt zouden worden, omdat het rapport spreekt over de 'kap van enkele bomen'. Daarnaast staan er meerdere zomereiken op de foto en de natuurtoets geeft aan dat '5 meter gekapt zal worden om de aanleg van kabels in de grond mogelijk te maken.'

Voorschriften

Voor reclamanten blijft onduidelijk welke beschermde soorten getroffen gaan worden. De natuurtoets geeft enkel aan dat: 'Tijdens het veldbezoek zijn enkele beschermde soorten aangetroffen waarop de voorgenomen ingreep in meer of mindere mate gevolgen zal hebben.' Deze soorten zijn vervolgens niet genoemd in het rapport. Wél verwacht de deskundige wetsovertredingen en adviseert daarom een aantal voorschriften opgenoemd ten aanzien van broedvogels, zonder jaarrond beschermde nest:

- de werkzaamheden niet plaats te laten vinden in de broedperiode; bomen, bosschages en/of overige structuren waar vogels kunnen broeden buiten het broedseizoen van de algemene broedvogelsoorten verwijderen. Het broedseizoen loopt globaal van maart tot en met augustus;
- bomen en struiken te inspecteren op broedgevallen vlak voor de kap;
- eventueel kan er voor worden gekozen om voorafgaand aan de uitvoering van de werkzaamheden en voorafgaand aan het broeden de opgaande vegetatie te verwijderen op de plekken waar ingrepen plaatsvinden, zodat deze onaantrekkelijk zijn voor vogels om er te broeden. Dit betekent dat de ingreeplocaties voor het verwijderen van de vegetatie op broedende vogels wordt gecontroleerd. Houdt er rekening mee dat de meeste vogels al in maart met de bouw van een nest beginnen.

Ten aanzien van vleermuizen adviseert de deskundige het volgende:

- uitvoering van de werkzaamheden in de periode maart tot oktober heeft mogelijk een verstrend effect op vleermuizen die het plangebied gebruiken als migratieroute of foerageergebied. Geadviseerd wordt om geen bomen te kappen tussen maart en oktober.

Bovenstaande voorschriften zijn niet door het bevoegd gezag overgenomen. Voor reclamanten is onduidelijk waarom niet, met name nu er wetsovertredingen door de deskundige worden verwacht. Voorts zou het wenselijk zijn dat voor een juiste uitvoering van de werkzaamheden er altijd overleg plaatsvindt met een ter zake deskundige. De werkzaamheden en kap zouden daarnaast gefaseerd uitgevoerd moeten worden, zodat de dieren kunnen wegkruipen of zich verplaatsen.

Machtiging

In het machtigingsformulier hebben de heren [redacted] en [redacted] de heer [redacted] van Pondera Consult, gemachtigd om de aanvraag in te dienen namens aanvrager. Blijkens het uittreksel (bijlage 3) is de heer [redacted] géén bestuurder. Bovendien is de heer [redacted] enkel gezamenlijk bevoegd (met andere bestuurder(s), zie statuten). De aanvraag is daarom op grond van het voorgaande niet verricht door een daartoe gemachtigd persoon.

Ontheffing Wnb

Van de vier bomen, zitten er twee van de bomen holtes die mogelijk gebruikt kunnen worden door vleermuizen. De aanvrager heeft op 19 december 2017 een ontheffing aangevraagd bij de provincie Drenthe voor een tweetal bomen. De aanvraag omgevingsvergunning betreft echter vier bomen. Voor reclamanten is onbegrijpelijk dat het bevoegd gezag kan concluderen 'dat geen sprake is van plicht tot verkrijging van een ontheffing' voor de overige twee te kappen bomen waar geen ontheffing voor is aangevraagd. Met name nu nog nader onderzoek moet plaatsvinden volgens de deskundige. De toelichting geeft aan dat er nader onderzoek wordt uitgevoerd naar het mogelijk gebruik van deze holtes door vleermuizen. Het ontwerpbesluit geeft vervolgens aan dat als uit het nadere onderzoek blijkt dat geen sprake is van te beschermen gebruik van deze holten door vleermuizen, dan is een ontheffing voor deze twee bomen niet noodzakelijk. Indien blijkt dat er inderdaad sprake is van gebruik van deze holten door vleermuizen dient ook deze ontheffing verleend te worden alvorens het kappen van deze beide bomen mag plaatsvinden. Deze kapvergunning kan dan enkel verleend worden als er een ontheffing is verleend. Voorts kan de aangevraagde activiteit op dit moment niet verleend worden, nu er sprake is van een lopende aanvraag omtrent een ontheffing soortenbescherming Wnb voor twee van de te kappen bomen.

Privaatrechtelijke belemmering

Aanvrager geeft bij eigendomssituatie aan dat hij geen eigenaar, erfpachter of huurder is van het perceel.¹⁰² Volgens de aanvrager zal de uitvoering van de voorliggende vergunningaanvraag opgenomen activiteiten gebeuren in overeenstemming met de relevante grondeigenaren/grondgebruikers.¹⁰³ Deze privaatrechtelijke belemmering draagt een evident karakter¹⁰⁴ omdat, zonder nader onderzoek, kan worden vastgesteld dat een ontwikkeling voorzien is op grond die in eigendom aan een ander toebehoort en onduidelijk is of die ander daarin berust, aangezien uit de aanvraag noch de watervergunning blijkt dat

¹⁰² Locatie, formuliersversie 2017.02.

¹⁰³ Aanvraag omgevingsvergunning kap windpark DDM-OM deelgebied Oostermoer, p. 8.

¹⁰⁴ Zie onder andere ECLI:NL:RVS:2010:BN1099; ECLI:NL:RVS:2014:3018 en ECLI:NL:RVS:2016:328.

de grondeigenaren toestemming hebben gegeven. Verifieerbaar moet zijn of de aanvrager op enig moment gebruik zou kunnen maken van de aangevraagde vergunning.¹⁰⁵ Zonder kenbare bevestiging van alle perceeleigenaren waar de werkzaamheden worden uitgevoerd, betwisten reclamanten bij gebrek aan wetenschap daaromtrent, dat er rechtens vereiste overeenstemming met grondeigenaren is bereikt. Bovendien is er geen financiële compensatie aangeboden die de privaatrechtelijke belemmering zou wegnemen.¹⁰⁶ Zonder privaatrechtelijke toestemming van de grondeigenaar is initiatiefnemer geen belanghebbende bij deze vergunningaanvraag.

Aanmeldingsnotitie MER

Voor het Rijksinpassingsplan en de benodigde vergunningen is de MER-procedure al doorlopen. Een nieuwe meldingsnotitie aan het bevoegd gezag is echter verplicht, aangezien de effecten van de kap van bomen niet zijn onderzocht in het MER.

¹⁰⁵ ABRS 27 juli 2017, ECLI:NL:RVS:2017:2002, r.o. 2.1.

¹⁰⁶ Rb. Limburg 13 juli 2018, ECLI:NL:RBLIM:2018:6722.

9. Omgevingsvergunning cluster OM

Reclamanten betwisten de verlening van de omgevingsvergunning ten behoeve van de aanleg en realisatie van de infrastructuur voor Windpark De Drentse Monden en Oostermoer (Windpark Oostermoer), kadastrale gemeente Gasselte, kadastrale sectie K, kadastraal perceelnummer 314. De volgende activiteiten zijn vergund aan Windpark Oostermoer Exploitatie B.V.:

- het bouwen van een of meer bouwwerken (artikel 2.1, lid 1 onder a Wabo);
- het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde (artikel 2.1, lid 1 onder b Wabo);
- wegen aanleggen of veranderen (artikel 2.2, lid 1 onder d Wabo jo. artikel 2:11 APV Aa en Hunze);
- uitwegen maken of veranderen (artikel 2.2, lid 1 onder e Wabo jo. artikel 2:12 APV Aa en Hunze);
- houtopstand te vellen of te doen vellen (artikel 2.2, lid 1 onder g Wabo jo. artikel 4.11 APV Aa en Hunze).

Verlening van de vergunning is onvoldoende gemotiveerd, in strijd met de vereiste zorgvuldigheid, égalité, redelijkheid, rechtszekerheid en evenredigheid. Reclamanten constateren dat de vergunning op onzorgvuldige wijze tot stand is gekomen en dient te worden heroverwogen.

Verouderde toelichting

Met maar liefst acht aanvullingen in de periode 7 september 2017 t/m 12 juni 2018, zou het gerechtvaardigd zijn dat de verouderde toelichting van 4 september 2017 was herschreven. Reclamanten worden op geen enkele wijze tegemoetgekomen in de bezwaarperiode van zes weken, terwijl de aanvrager maar liefst achtmaal een aanvulling mag indienen. Zo wordt er in de toelichting onder andere niet verwezen naar de aanvullende bijlagen en geeft de toelichting dus een vertekend beeld van de situatie.

Middels een erratum wordt aangegeven dat de tekeningen in Bijlage 15 en Bijlage 17, de voor die tijd ingediende tekeningen in Bijlagen 3a en 3b alleen vervangen voor wat betreft de aanduiding van de locatie en de afmetingen van het inkoopstation. Voor wat betreft alle andere infrastructuur is de informatie in Bijlagen 3a en 3b bepalend.¹⁰⁷ Voor reclamanten is het zeer verwarrend en onduidelijk welke situatie nu als definitief aangemerkt kan worden, aangezien er dus géén kaarten bestaan met een definitieve situatie. Bovendien wordt er in de aanvraag verwezen naar een niet bestaande bijlage, namelijk bijlage 9. In bijlage 10 wordt vervolgens verwezen naar bijlage 12a, welke ook niet bestaat. Reclamanten zijn daarom van mening dat het bevoegd gezag zich niet goed genoeg op basis van deze kaarten heeft kunnen voorlichten. Het ontwerpbesluit is onvoldoende concreet, of objectief bepaalbaar, gemotiveerd en onvoldoende zorgvuldig voorbereid, daarmee is het in strijd met artikel 3:2 en 3:46 Awb.

Advies over de aanvraag

In het kader van deze aanvraag is onder andere de gemeente Aa en Hunze (kenmerk: V201724/03/1801, d.d. 7 mei 2018) om advies gevraagd. Er is geen advies van de gemeente Aa en Hunze ontvangen. Voor reclamanten is onduidelijk in welk kader er om advies is gevraagd aan de gemeente Aa en Hunze. Reclamanten verlangen daarom een nadere toelichting.

---

¹⁰⁷ Bijlage A8, Erratum, d.d. 11 juni 2018.

Nader overleg

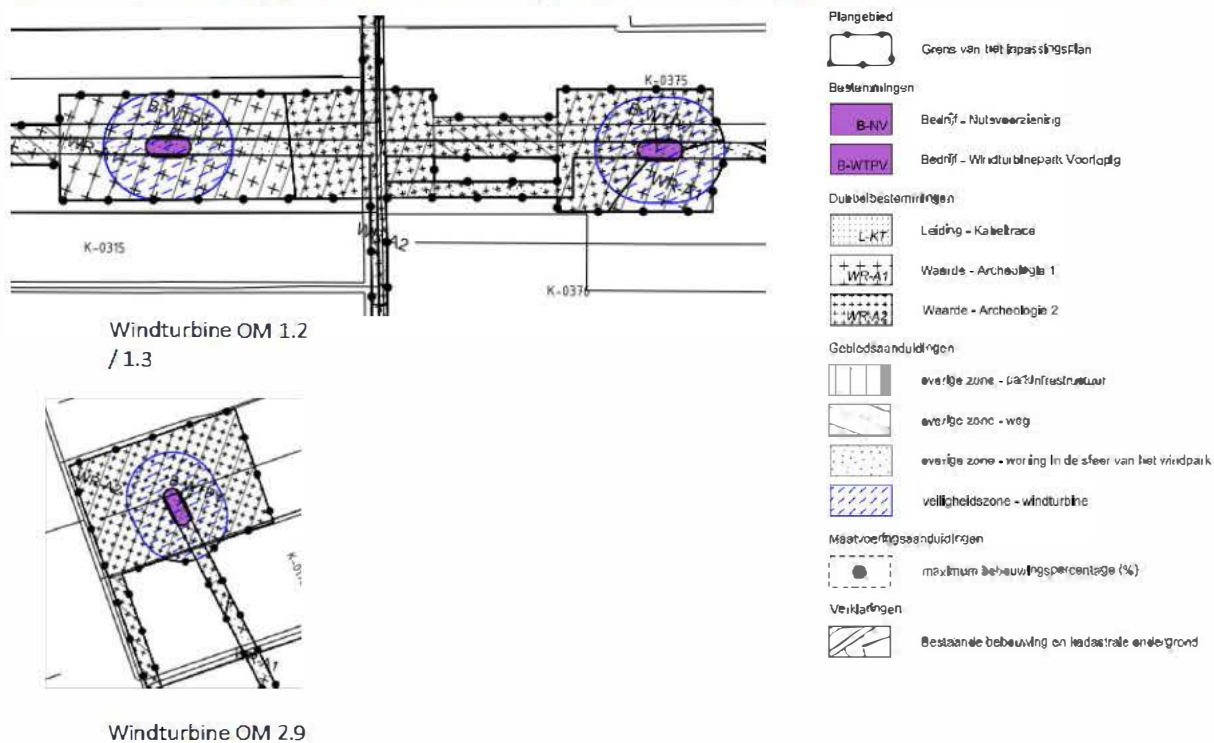
Uit de nadere gegevens blijkt dat er wel overleg is geweest met het bevoegde gezag, mede op grond van overleg zijn er extra gegevens bijgevoegd.¹⁰⁸ Reclamanten zijn niet op de hoogte van dit overleg en verlangen hieromtrent een nadere toelichting.

Strijd met Inpassingsplan Windpark De Drentse Monden en Oastermoer

De locatie (a) en afmetingen (b) van de inkoopstations zijn in strijd met regels 4.1.1 c en 9.2 van het inpassingsplan: Ingevolge regels 4.1.1 onder c en 9.2 van het inpassingsplan zijn de inkoopstations op het plangebied aangewezen op de gronden die zijn aangeduid als 'bedrijf – Windturbinepark Voorlopig' (paars) en 'overige zone – parkinfrastructuur' (verticale strepen). Slechts op deze specifieke en concreet bepaalde aangewezen gebiedsaanduidingen is de bouw van inkoopstations toegestaan volgens het inpassingsplan, d.w.z. uitsluitend op die locaties mogelijk.

Volgens de vergunning zijn de inkoopstations gepositioneerd tussen OM 1.2 en OM 1.3 en naast OM 2.9.¹⁰⁹ De toelichting is hierin tegenstrijdig door te melden dat de locatie van de te realiseren inkoopstations nog flexibel is. Voor beide lijnen zijn 2 opties: Definitief Noordelijke lijn: Tussen OM 1.2 en OM 1.3 of naast OM 1.4. Zuidelijke lijn: Naast OM 2.9 of naast OM 2.5. In het document 'aanvullende gegevens' is pas aangegeven dat de tweede optie is komen te vervallen.¹¹⁰

Om en nabij deze windturbineposities (paarse ovaal binnen de veiligheidszone - windturbines) bevinden zich geen gebiedsaanduidingen met verticale strepen 'overige zone - parkinfrastructuur', en extra paarse vlakken van 'Bedrijf – Windturbinepark Voorlopig', zie hiervoor de afbeelding hieronder en de volledige plankaarten.¹¹¹

¹⁰⁸ Bijlage A0, aanvullende gegevens, d.d. 30 april 2018, p. 1.

¹⁰⁹ Omgevingsvergunning deelgebied Eekerpolder (iWN) B&W gemeente Midden-Groningen, p.12.

¹¹⁰ Bijlage A0 - Aanvullende gegevens, 30 april 2018.

¹¹¹ Zie voor de volledige plankaarten: <https://www.rvo.nl/sites/default/files/2016/09/Plankaart%201%20tm%204%2023-09-2016.pdf>.

De twee vergunde inkoopstations zijn niet gelegen binnen de begrenzing van het inpassingsplan (deelgebied DEE) want de locaties zijn niet aangeduid/ingetekend in de plankaart. Daarmee is de aangevraagde activiteit in strijd met het inpassingsplan. Reclamanten gaan ervanuit dat de aanduiding in de legenda met verticale strepen, op de plankaart in dezelfde richting aangehouden wordt. Indien en voor zover dit niet zo is, zijn de legenda en de plankaart met wezenlijke aanduidingen onzorgvuldig en is het voor reclamanten onduidelijk op welke locatie inkoopstations zijn toegestaan. Uit de plankaarten is niet op te maken wáár de inkoopstations wél zijn toegestaan.

Omdat de activiteiten in strijd zijn met het inpassingsplan, wordt de aanvraag tot bouw van bouwwerken (**Wabo** artikel 2.1, lid 1 onder a), mede aangemerkt als een aanvraag om een vergunning voor een activiteit als bedoeld in artikel 2.1 lid 1 c **Wabo**, en dient er getoetst te worden aan artikel 2.12 **Wabo**.

De regels van het inpassingsplan geven geen ruimte tot afwijking, dit is in ieder geval niet (duidelijk) omschreven.¹¹² Wanneer het inpassingsplan zelf geen regels tot afwijking bevat, kunnen de vergunningen slechts worden verleend met toepassing van artikel 2.12 lid 1 onderdeel a onder 3* **Wabo**, wanneer er geen sprake is van strijd met een goede ruimtelijke ordening.

Er is géén sprake van een deugdelijke ruimtelijke onderbouwing. Deze aanvraag is niet vormvrij omdat er wordt afgeweken van het inpassingsplan. Er wordt niet voldaan aan de eisen waaraan de omgevingsvergunning moet voldoen ex artikel 5.20 Bor jo. 3.1.6 Bro jo. 3.3.1 lid 1 Bro. De eisen die volgens deze artikelen gelden voor de toelichting van een plan, zijn ook van overeenkomstige toepassing op de goede ruimtelijke onderbouwing van deze omgevingsvergunning. In de ruimtelijke onderbouwing moet o.a. worden ingaan op:

- de wijze waarop rekening is gehouden met de gevolgen die de activiteit heeft voor de waterhuishouding (3.1.6 lid 1 sub b Bro);
- inzicht in de (economische) uitvoerbaarheid van de activiteit waarvoor de omgevingsvergunning is aangevraagd (3.1.6 lid 1 sub f Bro);
- beschrijving van de wijze waarop met de in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden in de grond aanwezige of te verwachten monumenten rekening is gehouden (3.1.6 lid 5 sub a Bro);
- beschrijving van de wijze waarop rekening is gehouden met de overige waarden van de in het plan begrepen grond en de verhoudingen tot het aangrenzende gebied (3.1.6 lid 5 sub b Bro);
- een beschrijving van de wijze waarop krachtens hoofdstuk 5 van de **Wet** milieubeheer vastgestelde milieukwaliteitseisen bij het plan zijn betrokken (3.1.6 lid 5 sub c Bro);
- de ligging en de afmetingen van woningen en andere geluidsgevoelige gebouwen en van geluidsgevoelige terreinen die gelegen zijn binnen een zone van een nieuwe weg (3.3.1. lid 1 sub a Bro).

De ruimtelijke onderbouwing voldoet op deze punten derhalve niet aan de daaraan te stellen eisen. Er is niet voldaan aan deze wettelijke verplichtingen. De aanvraag is onvolledig en het ontwerpbesluit onzorgvuldig. In redelijkheid kan de omgevingsvergunning niet worden verleend.

Indien en voor zover voor een onderbouwing aansluiting wordt gezocht bij het MER van het Inpassingsplan Windpark DDM-OM, is er sprake van verouderde en achterhaalde onderzoeksrapporten (van in sommige gevallen met dan vijf jaar oud) die niet zien op de vergunde activiteiten.

¹¹² ABRS 28 november 2007, 200609355/1.

Omdat de locaties van de inkoopstations niet bepaald en/of onduidelijk zijn, zijn de onderhavige onderzoeken mogelijk niet gebaseerd op correcte locaties. Zónder duidelijke, afgebakende, gemotiveerde en kenbare locatie van de geplande activiteiten kan het besluit niet zorgvuldig worden genomen en kan het niet definitief vastgesteld worden.

Aanvraagformulier

Het aanvraagformulier bevat onduidelijkheden en tekortkomingen. Reclamanten noemen niet limitatief onder meer:

- bij projectkosten is € 0 ingevuld. Dit is onwaarschijnlijk gezien de vele arbeidsintensieve en specialistische activiteiten die zijn vergund en die kostbaar materiaal vergen. Het is voor reclamanten onduidelijk of de kosten-batenanalyse van het Windpark De Drentse Monden en Oostermoer de extra kosten van deze vergunningsactiviteiten in acht neemt. Bij gebrek aan wetenschap hieromtrent betwisten reclamanten dat deze kosten-batenanalyse volledig is. Bij gebreke aan kenbare, en ook onderbouwde kosten is niet met zekerheid te zeggen dat aanvrager de kosten kan dragen. In een document met nadere gegevens wordt aangegeven dat de exacte kosten pas gaandeweg de uitbesteding en de uitvoering van het project duidelijk worden.¹¹³ *Geschat* wordt dat de kosten van de nu aangevraagde activiteiten circa 4,3 miljoen euro bedragen;
- bij overige bouwkosten is € 89.000,- ingevuld. Zonder kenbare onderbouwing en specificering van deze kosten zetten reclamanten vraagtekens bij dit bedrag. Het is een feit van algemene bekendheid dat vastrechtkosten en metingkosten - infrastructuur, bestaande uit zowel civieltechnische werken zoals wegen, funderingen en (kraan)opstelplaatsen, als elektrische werken zoals bekabeling voor transport en correcte aansluiting op het bestaande elektriciteit netwerk een omvangrijke kostenpost zijn. Ook de Gebiedsvisie Drenthe waarschuwt dat de bestaande netwerkinfrastructuur ooit is aangelegd voor de huidige vraag en het huidige aanbod. Grote windparken kunnen alleen met relatief grote investeringen op het bestaande net worden aangesloten. Dit vergt hoge aanvullende investeringen.¹¹⁴ Voor zover deze kostenpost óók ziet op netwerkaansluiting - wat voor reclamanten onduidelijk is en niet op te maken is uit de vergunningaanvraag - is het besluit onvoldoende gemotiveerd;
- de realisatie van het windpark wordt gefaseerd uitgevoerd, in het aanvraagformulier staat dat dit niet het geval is;
- verschillende malen wordt er verwezen naar bijlage 1. Het is voor reclamanten onduidelijk waarom deze gegevens niet in het aanvraagformulier zelf zijn omschreven.

Archeologie

Het bevoegd gezag oordeelt dat de Archeologische onderzoeken die als bijlage bij de vergunning zijn toegevoegd onvoldoende zijn om de conclusie te rechtvaardigen dat er geen archeologische waarden binnen het gebied zullen worden verstoord.¹¹⁵ Er kan uitsluitend een bepaalde indicatie worden gegeven over de verwachting. In feite kan onvoldoende worden uitgesloten danwel aangetoond of archeologische waarden binnen het onderzoeksgebied aanwezig zullen zijn, mede omdat de boorpunten niet systematisch zijn, evenmin in verhouding staan tot het oppervlak dat door de aangevraagde activiteit zal worden verstoord. Ten einde mogelijke archeologische waarden te beschermen is nader proefsleuvenonderzoek (IVO-P) geïndiceerd voor de locaties die in een planologische regeling c.q. op de archeologische verwachtingskaarten een middelhoge en hoge verwachting hebben. Hiertoe zijn voorschriften opgenomen in de vergunning.

¹¹³ Bijlage A0, aanvullende gegevens, d.d. 30 april 2018, p. 1.

¹¹⁴ Gebiedsvisie Windenergie Drenthe, 28 mei 2013.

¹¹⁵ Besluit omgevingsvergunning, 12 juni 2018, p. 14.

Reclamanten betwisten de volledigheid en duidelijkheid van deze voorschriften. De voorschriften voldoen niet ter bescherming van de (hoge) archeologische waarden in het plangebied:

- 'Onderhavig voorschrift heeft betrekking op het uitvoeren van vergunde werkzaamheden in gronden indien en voor zover hiervoor een archeologische dubbelbestemming geldt op grond van het Rijksinpassingsplan en voor gronden welke zijn gelegen buiten het inpassingsplan' Het is onduidelijk welke gronden precies worden bedoeld en wanneer welke vergunde werkzaamheden precies 'in' die gronden plaatsvinden. In de plankaarten staan gebiedsaanduidingen met 'waarde - archeologie 1' en 'waarde - archeologie 2', aangegeven met kleine of grote plustekens. Uit de plankaarten blijkt dat op een groot deel van de zones die zijn aangemerkt voor kabeltracés, parkinfrastructuur en wegen, óók archeologische waarde 1 of 2 rust. Reclamanten vinden het opportuun dat het bevoegd gezag per activiteit op een specifieke locatie duidelijk aangeeft wát er van aanvrager wordt verwacht om te voldoen aan dit voorschrift. Ook wanneer de werkzaamheden buiten het inpassingsplan plaatsvinden;
- het is onduidelijk aan welke eisen het Programma van Eisen Inventariserend Veldonderzoek Proefsleuven (IVO-P) moet voldoen om de keuring van het bevoegd gezag te doorstaan;
- het is onduidelijk waarom dit slechts een 'inventariserend' onderzoek is. Wanneer een onderzoek slechts inventariserend is, is niet uitgesloten dat er tóch archeologische waarden binnen het onderzoeksgebied aanwezig zijn. Het 'in kaart brengen' van al dan niet mogelijke vondsten, is volgens reclamanten niet zorgvuldig voor dit waardevol gebied. Er dient een onderzoek plaats te vinden dat de feitelijke aanwezigheid van waardevolle archeologische vondsten volledig uitsluit óf vaststelt;
- het Programma van Eisen, de werkzaamheden en de rapportage met beoordeling van de minister, dienen ter openbare kennisgeving te worden gebracht voor reclamanten en andere belanghebbenden zodat zij hun democratische controlefunctie kunnen uitoefenen;
- reclamanten missen voorschriften die aangeven dat indien er bij graafwerk waar toch archeologische vondsten worden gedaan, of archeologische grondsporen worden aangetroffen, hiervan direct melding dient te worden gemaakt bij het bevoegd gezag conform de Erfgoedwet 2016, art. 5.10 en 5.111 en dat de graafwerkzaamheden in dat geval onmiddellijk en afdwingbaar per direct zouden moeten worden gestopt. Hierbij moet ook het voorschrift worden gegeven dat medewerkers die graafwerkzaamheden uitvoeren voldoen aan de gewenste, vereiste en benodigde expertise om archeologische waarden te kunnen onderscheiden;
- omdat het besluit niet regelt wat het gevolg is van het niet voldoen aan de voorschriften, zijn de voorschriften krachteloos. De vergunning moet vervallen als aanvrager/vergunninghouder de voorschriften niet naleeft, zeker omdat de voorschriften verbonden zijn aan de vergunning dus de verlening daarvan. Reclamanten gaan ervanuit dat het bevoegd gezag actieve nakoming bevordert en actief controleert en zij willen dat dit verankerd wordt in de voorschriften.

Ingevolge regel 6 en 7 van het inpassingsplan moet er op gronden met agrarische waarden een omgevingsvergunning worden aangevraagd, waarbij wordt aangetoond dat de archeologische waarden niet worden geschaad. Omdat de voorschriften onduidelijk, onvoorwaardelijk en onzorgvuldig zijn, is er sprake van strijd met het inpassingsplan. Niet uitgesloten is dat archeologische waarden worden geschonden. Het bevoegd gezag handelt in strijd met de wettelijke actieve en passieve kennisvergaringsplicht. Het aangevallen besluit is onzorgvuldig en vergt nader onderzoek, heroverweging of dient te worden herzien.

Bij de oorspronkelijke aanvraag was de rapportage van een verkennend archeologisch veldonderzoek gevoegd. Uit dit onderzoek kwam naar voren dat op enkele locaties nader onderzoek nodig was. In de oorspronkelijke aanvraag werd verzocht

dit als voorschrift op te nemen in de te verlenen omgevingsvergunning. In de tussentijd is dit vervolgonderzoek uitgevoerd.¹¹⁶ De betreffende rapportage is ook bij de aanvraag gevoegd (ArcheoPro Archeologisch rapport Nr 17097, december 2017).

Eén van de archeologische meest kansrijke zones binnen het plangebied wordt gevormd door een met veen gevulde laagte in deelgebied D. Op deze locatie is een waarderend booronderzoek uitgevoerd om vast te stellen of het hier een pingoruïne betreft. De deskundige kan enkel aangeven dat het 'lijkt echter niet zo te zijn' en dat het 'waarschijnlijk' geen pingoruïne betreft.

In alle gevallen blijft echter onverminderd van kracht dat indien bij de uit te voeren werkzaamheden archeologische materialen en/of sporen aangetroffen worden, deze gemeld dienen te worden bij de betreffende gemeente, conform de Erfgoedwet 2015, artikelen 5.10 & 5.11. Dit voorschrift is niet overgenomen in het ontwerpbesluit.

Machtiging

In het machtigingsformulier hebben de heren [ ] en [ ] de heer [ ] van Pondera Consult, gemachtigd om de aanvraag in te dienen namens aanvrager. Blijkens het uittreksel (bijlage 11) is de heer [ ] géén bestuurder. Bovendien is de heer [ ] enkel gezamenlijk bevoegd (met andere bestuurder(s), zie statuten). De aanvraag is daarom op grond van het voorgaande niet verricht door een daartoe gemachtigd persoon.

Externe veiligheid

De externe veiligheid is ernstig in het geding bij deze veelheid aan graafwerkzaamheden en werkzaamheden op/nabij/rondom ernstig risicovolle en explosieve objecten. Dit wordt niet, dan wel onvoldoende betwist door aanvrager en het bestuursorgaan. Er ligt geen gefundeerd onderzoek ten grondslag aan deze ontwerpvergunning. De veiligheid van reclamanten wordt ernstig ondermijnd.

Niet kenbaar en onduidelijk is of het bevoegd gezag op de hoogte is van de aanwezige risicovolle objecten. De nieuwe tracés zullen een groot raster met al aanwezige onder- en bovengrondse, (explosief, hogedruk) aardgas- en (hoogspanning) kabeltracés kruisen en/of zullen hier parallel aan lopen. De elektriciteitskabel wordt op circa 1,5 meter diepte gelegd. Onduidelijk voor reclamanten is op hoeveel afstand de gasleiding ligt vanaf de nieuw aan te leggen kabeltracés. De externe veiligheid is niet gewaarborgd wanneer graafwerkzaamheden gaan plaatsvinden wanneer er een bestaand levensgevaarlijk explosief netwerk van ondergrondse objecten aanwezig is. Zonder relevant concreet object verifieerbaar, methodologisch en empirisch onderzoek kan het besluit niet zorgvuldig zijn.

Bijlage A5 betreft het resultaat van een KLIC-melding, bestaande uit plankaarten met ingetekende gas-, water-, rioolleidingen, elektriciteits- en datakabels. Duidelijk zichtbaar is dat zich ónder het plangebied een omvangrijk stelsel van (explosief, hogedruk) aardgas- en (hoogspanning) kabeltracés bevinden. Bij de aanleg van elektriciteitskabels moet zorgvuldig rekening gehouden worden met deze aanwezige risico objecten in de ondergrond. Er is sprake van een zodanige roering c.q. trilling van de grond, op aanzienlijke diepte en over een groot oppervlakte, dat er zorgvuldig bodemonderzoek moet worden gedaan. De KLIC-melding is gedaan, maar aan de uitkomsten zijn geen voorwaarden, voorschriften en/of verplichtingen verbonden. Dit is

¹¹⁶ Notitie, 20 december 2017.

opmerkelijk nu graafwerkzaamheden die te dichtbij plaatsvinden ernstig gevaar zettende consequenties kan hebben wanneer er feitelijk gestuit wordt op een aanwezige kabel of leiding.

Volgens de ontwerpvergunning zijn in het kader van de aanvraag de leidingbeheerders WMD (kenmerk: V201724/08/1801, d.d. 7 mei 2018) en Gasunie (kenmerk: V201724/01/1801, d.d. 7 mei 2018) bij brief verzocht advies uit te brengen. Van beide partijen is géén advies ontvangen. Dat is wel tegenstrijdig met de toelichting, waarin staat dat de leidingbeheerder (Gasunie) enkele eisen heeft opgesteld waaraan voldaan moet worden bij het kruisen van betreffende leidingen.¹¹⁷ Bovendien is het in strijd met de ontwerp voorschriften, waarin staat dat de omgevingsvergunning slechts kan worden verleend indien vooraf advies wordt ingewonnen van de leidingbeheerder en er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan een doelmatig en veilig functioneren van (bovengrondse) nutsleidingen (3.3.4 en 3.3.5).

Door de initiatiefnemer zal ruim van te voren voordat de daadwerkelijk kruising zal plaatsvinden het gehele project aan de leidingenbeheerder worden toegelicht.¹¹⁸ Deze 'ruim van te voren' is voor reclamanten erg vaag. Bovendien is het vreemd dat er geen contact is met het WMD. Initiatiefnemers verzoeken wel om een adviesplicht van beide leidingbeheerders.

Het bevoegd gezag wijst op artikel 3:6 Awb waarin staat dat bij het niet tijdig uitbrengen van een advies, het enkele ontbreken ervan niet in de weg staat aan het nemen van het besluit. Reclamanten verwachten dat alvorens de bouw aanvangt, de adviezen moeten zijn uitgebracht. Reclamanten missen de voorwaardelijke verplichting van een positief advies van beide instanties, alvorens de bouwwerkzaamheden aanvangen.

Uit de aanvraag blijkt dat de kabeltracés meerdere malen een gasleiding van de Gasunie kruist. Volgens de voorschriften dient voldaan te worden aan de voorwaarden zoals vastgelegd in de Algemene VELIN voor grondroer en overige activiteiten. Omdat het besluit niet regelt wat het gevolg is van het niet voldoen aan dit voorschrift, is dit voorschriften krachteloos en onvoorwaardelijk. Reclamanten gaan ervanuit dat het bevoegd gezag actieve nakoming bevordert en actief controleert, en willen dat dit verankerd wordt in de voorschriften.

Er worden geen eisen, bouwvoorschriften en/of voorwaarden gesteld aan de kwaliteit van de onderzoeken, berekeningen, plannen en tekeningen uit de voorschriften. De voorschriften noemen geen gevolgen of consequenties wanneer bepaalde resultaten negatief uitvallen. Reclamanten missen het evident voorgeschreven zijn van dergelijke criteria en plannen van aanpak, dus stellen dat de voorschriften, voorwaarden en onderbouwingen omtrent externe veiligheidseffecten niet volledig en onzorgvuldig zijn opgesteld.

Omgevingsvergunningplicht

De permanente toegangswegen zijn gelegen binnen het Rijksinpassingsplan. Op grond van het Rijksinpassingsplan geldt voor het aanleggen van de toegangswegen echter geen vergunningplicht voor het uitvoeren van een werk zoals bedoeld in art. 2.1 lid 1 onder b Wabo. Volgens de toelichting zou er daarom geen omgevingsvergunningplicht bestaan voor het aanleggen van de toegangswegen.¹¹⁹ Omdat de uiteindelijke beslissing omtrent de Omgevingsvergunning een taak is van het bevoegd gezag (lees: gemeente Aa en Hunze), is door initiatiefnemers besloten om desondanks toch een Omgevingsvergunning aan te vragen.

¹¹⁷ Toelichting op de aanvraag (bijlage 1), Pondera consult, d.d. 4 september 2017, p. 16.

¹¹⁸ Toelichting op de aanvraag (bijlage 1), Pondera consult, d.d. 4 september 2017, p. 16.

¹¹⁹ Toelichting op de aanvraag (bijlage 1), Pondera consult, d.d. 4 september 2017, p. 19.

Reclamanten begrijpen niet waar deze twijfel vandaag komt en verzoeken hieromtrent een nadere toelichting. De gemeente Aa en Hunze heeft in deze situatie géén omgevingsvergunning verstrekt. De Ministers van Economische Zaken en Klimaat, en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties verstrekken zelf de vergunning.

(Uit)wegen aanleggen of veranderen

Reclamanten stellen vast dat de vergunningen op geen enkele wijze inzicht geven over de concrete effecten op de toename van verkeersintensiteit als gevolg van het aanleggen en verbreden van toegangswegen, het realiseren en onderhouden van de windturbines en het aanleggen van de elektrische infrastructuur.¹²⁰ Voor bijvoorbeeld alleen al de installatie van de windturbines moet rekening gehouden worden met tientallen bouwvoertuigen, en worden er circa 250 transportbewegingen per windturbineaanleg verwacht. Reclamanten verwachten ernstige cumulatieve hinder als gevolg van deze extra verkeersintensiteit. Het is opmerkelijk dat hier geen preventieplan over opgesteld is omdat windturbines tot doel hebben het milieu te sparen. Gezien het aantal vervoersbewegingen met zeer groot materieel is een preventieplan zeker benodigd.

Tijdelijke voorzieningen

Het is voor reclamanten onduidelijk waarom in het huidige geval niet is besloten om sancties te verbinden aan het overschrijden van de 24 maanden termijn voor het verwijderen van de tijdelijke voorzieningen.¹²¹ Nu de voorzieningen een tijdelijkheid met zich meebrengen is het wenselijk, nuttig, zo niet nodig, ook gezien de bescherming en/of doelmatig en veilig gebruik van de voorzieningen, dat er een sanctie aan het niet verwijderen wordt verbonden. Bovendien brengt ook de aard van de betreffende constructie/activiteit (tijdelijke voorziening) dat met zich mee. Omdat het besluit niet regelt wat het gevolg is van het niet voldoen aan de voorschriften, zijn de voorschriften krachteloos. De vergunning zou moeten vervallen als aanvrager/vergunninghouder de voorschriften niet naleeft, zeker omdat de voorschriften verbonden zijn aan de vergunning dus de verlening daarvan. Voorts wordt er in de voorschriften niet gesproken over de verwijderingsfase van het windpark. Op den duur zal het windpark moeten worden afgebroken.

Wat betreft obstakels die tijdelijk moeten worden weggenomen, zoals verkeersborden, lantarenpalen, bochtbeschermingsblokken, bewegwijzering of ander straatmeubilair, zullen die worden verwijderd om de werkzaamheden te kunnen uitvoeren. Direct na afronding van de aanlegwerkzaamheden ter plaatse van het desbetreffende object zal dit object weer worden teruggeplaatst.¹²² Wederom moeten reclamanten constateren dat hierover geen voorschriften in het ontwerpbesluit zijn opgenomen.

Houtopstand te vellen of te doen vellen

Voor de aanleg van Windpark Oostermoer moeten verschillende bomen worden gekapt op drie locaties om exceptioneel transport richting de turbinelocaties mogelijk te maken. Het is onduidelijk wat de desbetreffende omtrek is van de te vellen houtopstanden. Bovendien dient het bevoegd gezag rekening te houden met de Ruimtelijk Ontwikkelingsperspectief Aa en

¹²⁰ Aanvraag omgevingsvergunning windpark DDM-OM deelgebied Oostermoer (Bijlage 1).

¹²¹ Aanvullende gegevens Wabo aanvraag Windpark DDM-OM (Bijlage A0).

¹²² Bijlage A0 - nadere gegevens, p. 5.

Hunze omtrent de te herbeplanten houtopstanden.¹²³ Reclamanten verzoeken dan ook om dit op te nemen in de voorschriften bij de te verlenen omgevingsvergunning.

Voorts is in de voorschriften een herplantplicht opgenomen. Het voorschrift is incompleet en onduidelijk. Het voorschrift stelt bloot dat 'voor de te kappen houtopstanden moet er een herplantplicht plaatsvinden op nagenoeg dezelfde locatie'. Er worden geen eisen gesteld aan het aantal, de grootte, de soort, leeftijd en robuustheid van de bomen die gepland zullen worden. De landschappelijke waarden worden door dit voorschrift niet in stand gelaten en/of beschermd. Het voorschrift is gebrekkig en reclamanten eisen een herformulering, wijziging en heroverweging van het besluit.

Gunstige staat van instandhouding

Met de aangevoerde natuurtoets kan niet worden aangetoond dat de activiteit, lees het kappen van bomen, niet leidt tot verslechtering van de gunstige staat van instandhouding én dat er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort, in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding, te laten. De verbodsbepalingen en zorgplicht (art. 1.11 Wnb) van de Wnb worden hiermee overtreden. Bovendien is er geen onderzoek gedaan naar het bodemleven in de grond bij de aanleg van kabels.

Methode van onderzoek

Het uitgevoerde onderzoek betreft een quickscan. Het rapport zou moeten toegeven dat binnen de beperkte tijd van het veldonderzoek nooit met zekerheid is vast te stellen dat alle aanwezige soorten zijn waargenomen. Er kan enkel een beeld worden geschetst van de verwachte aanwezige beschermde soorten. De inschatting is daarom aangevuld met literatuur en expert judgement. Reclamanten onderschrijven daarom de conclusie van de deskundige dat verder nader onderzoek en/of het aanvragen van een ontheffing op de verbodsartikelen in de Wet natuurbescherming benodigd is.

Reclamanten vermoeden dat tijdens het onderzoek nog niet duidelijk was hoeveel bomen en welke bomen gekapt zouden worden, omdat het rapport spreekt over de 'kap van enkele bomen'. Daarnaast staan er meerdere bomen op de foto en de natuurtoets geeft aan dat '5 meter gekapt zal worden om de aanleg van kabels in de grond mogelijk te maken.'

Voor reclamanten is onduidelijk welke 'overige bomen' in het plangebied zijn onderzocht. Naast de nieuwendiep, te Hilde (omgevingsvergunning deelgebied kap deelgebied OM), noemt de natuurtoets enkel nog de Tweederdeweg en een foto van de Langestraat. Dat zijn twee locaties in de ogen van reclamanten en niet de genoemde drie locaties waar gekapt moet worden. In de ontwerpvergunning lezen reclamanten ook nog de locaties: Boerendijk en Steek.¹²⁴ Het onderzoek is derhalve onvolledig en dient uitgebreid te worden.

¹²³ Nota aanvulling omgevingsvergunning (kap) windpark DDM-OM Deelgebied Oost.

¹²⁴ Ontwerp omgevingsvergunning cluster OM, p. 18.

Voorschriften

Voor reclamanten blijft onduidelijk welke beschermde soorten getroffen gaan worden. De natuurtoets geeft enkel aan dat: 'Tijdens het veldbezoek zijn enkele beschermde soorten aangetroffen waarop de voorgenomen ingreep in meer of mindere mate gevolgen zal hebben.' Deze soorten zijn vervolgens niet genoemd in het rapport. Wél verwacht de deskundige wetsovertredingen en adviseert daarom een aantal voorschriften opgenoemd ten aanzien van broedvogels, zonder jaarrond beschermde nest:

- de werkzaamheden niet plaats te laten vinden in de broedperiode; bomen, bosschages en/of overige structuren waar vogels kunnen broeden buiten het broedseizoen van de algemene broedvogelsoorten verwijderen. Het broedseizoen loopt globaal van maart tot en met augustus;
- bomen en struiken te inspecteren op broedgevallen vlak voor de kap;
- eventueel kan er voor worden gekozen om voorafgaand aan de uitvoering van de werkzaamheden en voorafgaand aan het broeden de opgaande vegetatie te verwijderen op de plekken waar ingrepen plaatsvinden, zodat deze onaantrekkelijk zijn voor vogels om er te broeden. Dit betekent dat de ingreeplocaties voor het verwijderen van de vegetatie op broedende vogels wordt gecontroleerd. Houdt er rekening mee dat de meeste vogels al in maart met de bouw van een nest beginnen.

Ten aanzien van vleermuizen adviseert de deskundige het volgende:

- uitvoering van de werkzaamheden in de periode maart tot oktober heeft mogelijk een verstrend effect op vleermuizen die het plangebied gebruiken als migratieroute of foerageergebied. Geadviseerd wordt om geen bomen te kappen tussen maart en oktober.

Bovenstaande voorschriften zijn niet door het bevoegd gezag overgenomen. Voor reclamanten is onduidelijk waarom niet, met name nu er wetsovertredingen door de deskundige worden verwacht. Voorts zou het wenselijk zijn dat voor een juiste uitvoering van de werkzaamheden er altijd overleg plaatsvindt met een ter zake deskundige. De werkzaamheden en kap zouden daarnaast gefaseerd uitgevoerd moeten worden, zodat de dieren kunnen wegkruipen of zich verplaatsen.

Kabelverbinding tussen windturbine OM 2.1 en OM 1.6.

In een aanvullend notitie wordt, in aanvulling op de reeds ingediende aanvraag, ook een omgevingsvergunning aangevraagd voor de kabelverbinding tussen windturbines OM2.1 en OM 1.6. Reclamanten moeten opmerken dat pagina drie t/m vijf blanco pagina's betreffen.¹²⁵ Klopt het dat hier geen informatie staat of behoort te staan?

Omgevingsvergunning beperkte milieutoets

Blijkens het ontwerpbesluit wordt er géén Omgevingsvergunning beperkte milieutoets (hierna: OBM) verleend, terwijl in een aanvullende notitie ook specifiek om een OBM wordt gevraagd op grond van artikel 2.2a lid 1 onder a van het Besluit omgevingsrecht (Bor).¹²⁶ Het ontwerpbesluit is in dat opzicht onvolledig.

---

¹²⁵ Bijlage 9A - Aanvullende notitie, d.d. 30 oktober 2017, p. 1.

¹²⁶ Bijlage A7 - Aanvullende notitie, d.d. 20 mei 2018.

Aanmeldingsnotitie MER

Voor het Rijksinpassingsplan en de benodigde vergunningen is de MER-procedure al doorlopen. Een nieuwe meldingsnotitie aan het bevoegd gezag is echter verplicht, aangezien de effecten van onder andere de aanleg van een tweetal inkoopstations van zodanige grootte, niet zijn onderzocht in het MER. Volgens het bevoegd gezag is er geen aanleiding om voor deze vergunningen een milieueffectenrapport op te stellen omdat er een recent milieueffectenrapport voorhanden is en de toevoeging van onderlinge leidingen en inkoopstations een verandering die qua milieueffecten op geen enkele manier een nieuwe (of geactualiseerd) milieueffectrapport rechtvaardigt, waardoor een beperkte milieutoets volgens het bevoegd gezag voldoende is. Reclamanten ontkennen en betwisten dit ten stelligste. Veel onderzoeken uit het MER zien niet op de activiteiten van deze vergunningen, terwijl er wel aanzienlijke gevolgen voor het milieu te verwachten zijn door de grootschaligheid en aard van de te verrichten activiteiten.

Afvoeren van grond

Volgens het aanvraagformulier wordt geen grond afgevoerd naar een andere locatie. Uit de nadere gegevens blijkt dat daar juist nog geen afstemming over is geweest en zeker wél tot een van de mogelijkheden behoort. Elke initiatiefnemer stemt het gebruik van mogelijk overgebleven grond af met plaatselijke grondeigenaren. Initiatiefnemer belooft dat er zal worden voldaan aan de eisen uit het Besluit Bodemkwaliteit. Het blijft onduidelijk hoe hieraan praktisch uitvoering wordt gegeven. Op grond van o.a. het Besluit Bodemkwaliteit, Wet bodembescherming, Circulaire bodemsanering en de Ontgrondingenwet dient een aanvullende vergunning te worden aangevraagd voor deze grondverplaatsing. Dit heeft aanvrager nagelaten waardoor aan de juridische voorbereiding van de werkzaamheden een ernstig gebrek kleeft.

Privaatrechtelijke belemmeringen

Aanvrager geeft bij eigendomssituatie aan dat hij geen eigenaar/erfpachter of huurder is van het perceel. Volgens de aanvrager zal de uitvoering van de voorliggende vergunningaanvraag opgenomen activiteiten gebeuren in overeenstemming met de relevante grondeigenaren/grondgebruikers. Tevens zal de aanvrager (privaatrechtelijke) afspraken maken met de voor deze aanvrager relevante wegbeheerders. In een enkel geval is initiatiefnemer bezig met het verkrijgen van de relevante overeenstemming.¹²⁷ Ten behoeve van de onderhavige aanvraag blijft voor reclamanten twijfelachtig in elk geval niet verifieerbaar of objectief controleerbaar óf, en zo ja welke - noodzakelijkerwijze alle - grondeigenaren toestemming hebben verleend. Deze privaatrechtelijke belemmering draagt een evident karakter¹²⁸ omdat, zonder nader onderzoek, kan worden vastgesteld dat een ontwikkeling voorzien is op grond die in eigendom aan een ander toebehoort en onduidelijk is of die ander daarin berust, aangezien uit de aanvraag noch de watervergunning blijkt dat de grondeigenaren toestemming hebben gegeven. Verifieerbaar moet zijn of de aanvrager op enig moment gebruik zou kunnen maken van de aangevraagde vergunning.¹²⁹ Zonder kenbare bevestiging van alle perceeleigenaren waar de werkzaamheden worden uitgevoerd, betwisten reclamanten bij gebrek aan wetenschap daaromtrent, dat er rechtens vereiste overeenstemming met grondeigenaren is bereikt. Bovendien is er geen financiële compensatie aangeboden die de privaatrechtelijke belemmering zou wegnemen.¹³⁰

¹²⁷ Toelichting op de aanvraag (bijlage 1), Pondera consult, d.d. 4 september 2017, p. 8.

¹²⁸ Zie onder andere ECLI:NL:RVS:2010:BN1099; ECLI:NL:RVS:2014:3018 en ECLI:NL:RVS:2016:328.

¹²⁹ ABRS 27 juli 2017, ECLI:NL:RVS:2017:2002, r.o. 2.1.

¹³⁰ Rb. Limburg 13 juli 2018, ECLI:NL:RBLIM:2018:6722.

Zonder privaatrechtelijke toestemming van de grondeigenaar is initiatiefnemer geen belanghebbende bij deze vergunningaanvraag.

10. Omgevingsvergunning kabeltracés Enexis Veendam

Reclamanten betwisten de verlening van de omgevingsvergunning ten behoeve van de aanleg van een middenspanningskabel voor Windpark De Drentse Monden en Oostermoer te gemeente Veendam, kadastrale gemeente Veendam, kadastrale sectie I, kadastraal perceelnummer 2364. De volgende activiteiten zijn vergund aan Enexis B.V.:

- het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde (Wabo artikel 2.1, lid 1 onder b)

Verlening van de vergunning is onvoldoende gemotiveerd, in strijd met de vereiste zorgvuldigheid, égalité, redelijkheid, rechtszekerheid en evenredigheid. Reclamanten constateren dat de vergunning op onzorgvuldige wijze tot stand is gekomen en dient te worden heroverwogen.

Aanvraagformulier

Het aanvraagformulier bevat onduidelijkheden en tekortkomingen. Reclamanten noemen niet limitatief onder meer:

- Bij kosten is '1' ingevuld. Dit is onwaarschijnlijk gezien de vele arbeidsintensieve en specialistische activiteiten die zijn vergund en die kostbaar materiaal vergen. Het is voor reclamanten onduidelijk of de kosten-batenanalyse van het Windpark DDM-OM de extra kosten van deze vergunningsactiviteiten in acht neemt. Bij gebrek aan wetenschap hieromtrent betwisten reclamanten dat deze kosten-batenanalyse volledig is. Bij gebreke aan kenbare, en ook onderbouwde kosten is niet met zekerheid te zeggen dat aanvrager de kosten kan aandragen;
- Verschillende malen wordt er verwezen naar bijlage 1. Het is voor reclamanten onduidelijk waarom deze gegevens niet in het aanvraagformulier zelf zijn omschreven.
- De realisatie van het windpark wordt gefaseerd uitgevoerd, maar het tegendeel staat in het aanvraagformulier.

000030122331-E-M-16

Reclamanten wijzen er op dat de werkzaamheden zullen worden uitgevoerd conform de tekening 000030122331-E-M-16 van d.d. 28 november 2017. Echter, dient de 'stempel' van deze aanvraag nog te worden aangepast naar 'de Adriaan Tripweg te Veendam', nu op de desbetreffende tekening verwezen wordt naar 'Nieuwediep 53, Nieuwediep Gem. Standskanaal'. Nu dit nog niet is aangepast, meer precies deze aanpassing niet blijkt uit de aanvraag noch een bevestiging hiervan uit de ontwerpbeschikking en deze aanpassing nog niet is goedgekeurd door Tennet, die ondubbelzinnig dient te blijken uit de schriftelijke instemmingsverklaring kan de vergunning om privaatrechtelijke bedenkingen naar vaste rechtspraak niet afgegeven worden. Nu de aanvraag "compleet" is, kan hieruit al worden afgeleid dat de goedkeuring van Tennet niet verkregen is.¹³¹ Derhalve kan de desbetreffende vergunning reeds hieromtrent niet worden verleend.¹³²

Aanmeldingsnotitie MER

Reclamanten merken op dat er geen meldingsnotitie MER is aangetroffen bij de aanvraag/vergunningverlening, terwijl dit wel had gemoeten. Immers, er sprake is van een ruimtelijke ontwikkeling als in onderdeel D van de bijlage bij het Besluit mer.

¹³¹ Aanvraaggegevens, 20 december 2017.

¹³² Aanleg middenspanning te Veendam, Tennet, 12 maart 2018.

Aanvullende notitie behorende bij rapport: 17097

Bijlage 9 ziet op een rapport voor het Windpark N33. Het is reclamant niet duidelijk waarom dit rapport opgenomen is voor een beoordeling voor Windpark DDM-OM. Daarnaast geeft de bijlage aan dat het een aanvullende notitie betreft op rapport 17097. Het gehele document bevat geen rapport met het nummer 17097. Het is derhalve reclamant onduidelijk of het rapport ontbreekt of dat bijlage 9 een foutief rapport bevat. Hierdoor heeft de gemeente haar besluit op een onvolledige wijze gedaan, ofwel gebaseerd op een foutief rapport.

Afvoer grond

Reclamanten kaarten een ogenschijnlijke tegenstrijdigheid aan, nu er geen grond afgevoerd wordt naar een andere locatie.¹³³ Tevens zal er geen grondopslag plaatsvinden binnen de belemmerde strook.¹³⁴ Derhalve is het voor reclamanten onduidelijk wat er met 'originele' afgegraven grond in de sleuven in of nabij weg en parkeerplaatsverharding gebeurt, nu deze niet mag worden afgevoerd noch wordt opgeslagen en met schoon zand dienen te worden gedicht, zo volgt uit de ontwerpbesluiting. Daarnaast is het voor reclamanten onduidelijk wat er gedurende de activiteiten met de 'originele' grond van de bermen en openbaar groen gebeurt wanneer er sleuven worden gegraven, nu de grond noch opgeslagen noch afgevoerd wordt. Het is onduidelijk hoe hieraan praktisch uitvoering wordt gegeven. Op grond van o.a. het Besluit bodemkwaliteit, Wet bodembescherming, Circulaire bodemsanering en de Ontgrondingenwet dient een aanvullende vergunning te worden aangevraagd voor deze grondverplaatsing. Dit heeft aanvrager nagelaten waardoor aan de juridische voorbereiding van de werkzaamheden een ernstig gebrek kleeft.

Archeologie

De gemeente oordeelt dat de aangeleverde archeologische rapporten aantonen dat de waarden niet onevenredig door de werkzaamheden worden geschaad. Dit baseert de gemeente op diverse (concept) rapporten van Archeopro, beoordeeld door Libau.¹³⁵ Voor reclamanten is onduidelijk hoe de gemeente tot dit oordeel heeft kunnen komen nu de onderzoeken zich slechts richten op de windturbines locaties en kabel- en wegtracés en niet specifiek op de locatie bij de A. Tripweg, te Veendam. Tevens is de door de gemeente gestelde beoordeling door Libau noch in de aanvraag noch in de ontwerpbesluiting te vinden. Derhalve is het voor Reclamanten onmogelijk om te controleren waarop deze beoordeling van Libau gebaseerd is. Mede hierom ontkennen reclamanten het oordeel van de gemeente ten stelligste. De archeologische onderzoeken die als bijlage bij de vergunningen zijn toegevoegd zijn immers onvoldoende om de conclusie te rechtvaardigen dat er geen archeologische waarden binnen het gebied zullen worden verstoord, mede omdat de boorpunten niet in verhouding staan met het oppervlak dat door de aangevraagde activiteit zal worden verstoord.

---

¹³³ Gemeente Veendam, Werk of werkzaamheden uitvoeren, 20 december 2017.

¹³⁴ Tennet, Aanleg middenspanning te Veendam, 12 maart 2018, p. 2.

¹³⁵ Ontwerp omgevingsvergunning (RCR Procedure uitgebreid), 20 december 2017, p. 2.

Externe veiligheid

De externe veiligheid is ernstig in het geding bij deze veelheid aan graafwerkzaamheden en werkzaamheden op/nabij/rondom ernstig risicovolle objecten. Dit wordt niet, dan wel onvoldoende betwist door aanvrager en het bestuursorgaan. Er ligt geen gefundeerd onderzoek ten grondslag aan deze ontwerpvergunning. De veiligheid van reclamanten wordt ernstig ondermijnd. Niet kenbaar en onduidelijk is of het bevoegd gezag alle risico's van het kruisen met de (hoogspannings) kabeltracé van windpark DDM-OM rekening heeft gehouden. Zonder relevant concreet object verifieerbaar, methodologisch en empirisch onderzoek kan het besluit niet zorgvuldig zijn.

Voorts geeft de toelichting niet aan op welke diepte de middenspanningskabel (20 KV) zal worden aangelegd, maar enkel dat deze naast de te leggen kabels van Enexis ten behoeve van Windpark N33 komen te liggen. Het voorgaande betekent dat het verschil in afstand tussen beide kabels ongewis is. Reclamanten vragen zich af of deze geringe, niet verifieerbare afstand voldoende is om risico's te voorkomen.

Tevens adviseert Tennet dat buiten de belemmerde strook materialen en/of werktuigen zodanig dienen te worden gebruikt dat bij eventueel omvallen de geleiders (spanningvoerende draden) niet dichterbij worden dan een afstand van 3,00 meter. Indien dit niet gegarandeerd kan worden, dient men maatregelen ter stabilisatie aan te brengen, bijvoorbeeld door het tuien van het werktuig. Daarnaast dienen de werktuigen middels sleepkettingen worden geaard.¹³⁶ Reclamanten begrijpen niet waarom deze veiligheidsvoorschriften niet zijn opgenomen in de ontwerpbesluiting door de gemeente Veendam, met als gevolg dat de veiligheid ernstig wordt ondermijnd. Aan de uitkomst van deze melding zouden juist voorwaarden, voorschriften en/of verplichtingen moeten voortvloeien

Strijd met Inpassingsplan Windpark De Drentse Monden en Oostermoer

Reclamanten merken op dat uit de aanvraag blijkt, dat de aanleg van laag- en middenspanningskabels als specifieke activiteit in het algemeen niet is geregeld in de vigerende ruimtelijke plannen.¹³⁷ Nu de aanvraag dus afwijkt van het inpassingsplan, meer precies niet zijn aangewezen in het inpassingsplan kan de omgevingsvergunning als bedoeld in art. 2.12 lid 1 onderdeel a onder 3° Wabo alleen worden verleend als een verklaring van geen bedenkingen is afgegeven door de gemeenteraad. Reclamanten merken op dat zonder deze verklaring van geen bedenkingen überhaupt geen vergunning verleend kan worden. Reclamanten merken tevens op dat de lijn vervolgens naar boven doorloopt, *buiten* het inpassingsplan. Deze lijn is niet weergegeven op de plankaart van het inpassingsplan en het vigerende bestemmingsplan laat bovendien ook geen leidingen toe. Omdat de activiteiten in strijd zijn met het inpassingsplan, wordt de aanvraag tot bouw van bouwwerken (Wabo artikel 2.1, lid 1 onder b), mede aangemerkt als een aanvraag om een ontwerpvergunning voor een activiteit als bedoeld in artikel 2.1 lid 1 c Wabo, en dient er getoetst te worden aan artikel 2.12 Wabo.

---

¹³⁶ Tennet, aanleg middenspanning te Veendam, 12 maart 2018.

¹³⁷ Pondera, toelichting op de aanvraag omgevingsvergunning, 18 december 2017 p. 3.

(Figuur 1.1)

De regels van het inpassingsplan geven geen ruimte tot afwijking, dit is in ieder geval niet (duidelijk) omschreven.¹³⁸ Wanneer het inpassingsplan zelf geen regels tot afwijking bevat, kunnen de vergunningen slechts worden verleend met toepassing van artikel 2.12 lid 1 onderdeel a onder 3° Wabo, wanneer er geen sprake is van strijd met een goede ruimtelijke ordening.

Er is géén sprake van een deugdelijke ruimtelijke onderbouwing. Deze aanvraag is niet vormvrij omdat er wordt afgeweken van het inpassingsplan. Er wordt niet voldaan aan de eisen waaraan de omgevingsvergunning moet voldoen ex artikel 5.20 Bor jo. 3.1.6 Bro jo. 3.3.1 lid 1 Bro. De eisen die volgens deze artikelen gelden voor de toelichting van een plan, zijn ook van overeenkomstige toepassing op de goede ruimtelijke onderbouwing van deze omgevingsvergunning. In de ruimtelijke onderbouwing moet o.a. worden ingaan op:

- de wijze waarop rekening is gehouden met de gevolgen die de activiteit heeft voor de waterhuishouding (3.1.6 lid 1 sub b Bro);
- inzicht in de (economische) uitvoerbaarheid van de activiteit waarvoor de omgevingsvergunning is aangevraagd (3.1.6 lid 1 sub f Bro);
- beschrijving van de wijze waarop met de in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden in de grond aanwezige of te verwachten monumenten rekening is gehouden (3.1.6 lid 5 sub a Bro);
- beschrijving van de wijze waarop rekening is gehouden met de overige waarden van de in het plan begrepen grond en de verhoudingen tot het aangrenzende gebied (3.1.6 lid 5 sub b Bro);
- een beschrijving van de wijze waarop krachtens hoofdstuk 5 van de Wet milieubeheer vastgestelde milieukwaliteitseisen bij het plan zijn betrokken (3.1.6 lid 5 sub c Bro);
- de ligging en de afmetingen van woningen en andere geluidsgevoelige gebouwen en van geluidsgevoelige terreinen die gelegen zijn binnen een zone van een nieuwe weg (3.3.1. lid 1 sub a Bro).

Locatiekeuze

Reclamanten merken op dat de exacte locatie van de aan te leggen kabels niet vast staat, nu de gemeente de juiste plaats van de kabels (nog) bepaalt. Hierdoor is het voor reclamanten niet te controleren, in elk geval niet verifieerbaar of objectief controleerbaar óf, en zo ja welke locatie – noodzakelijkerwijze alle – de gemeente gaat kiezen. Zonder kenbare en deugdelijke bevestiging van de locatie, waar de kabels worden aangelegd, ontkennen en betwisten reclamanten bij gebrek aan wetenschap daaromtrent dat er rechtens de juiste locatie is gekozen.¹³⁹

¹³⁸ AbRS 28 november 2007, 200609355/1.

¹³⁹ Ontwerpbeslissing pagina 4, gedachtestreepje 8.

Machtiging

Het bijgevoegd machtigingsformulier dateert van 20 december 2017. Reclamanten stellen dat de rechtbank Rotterdam zeer recent nog oordeelde dat: ‘een machtiging die algemeen is geformuleerd wel wordt geaccepteerd als blijkt dat de machtiging niet ouder is dan een jaar omdat hieruit kan worden opgemaakt dat er recent contact tussen de gemachtigde en de betrokkene is geweest en het daarom aannemelijk is dat betrokkene er van op de hoogte is dat er een zaak namens hem aanhangig is gemaakt. Voor een niet recente algemene machtiging geldt dat niet. De rechtbank kan zich vinden in deze motivering.’¹⁴⁰ Daarnaast is er ook geen sprake van een doorlopende machtiging, aangezien de onderhavige machtiging onvoldoende specifiek is.¹⁴¹ Reclamanten verlangen daarom een actuele versie. Daarnaast is er geen uittreksel KvK bijgevoegd, waardoor reclamanten niet kunnen controleren of de heer überhaupt bevoegd is om een machtiging af te geven.

Gunstige staat van instandhouding

De gemeente geeft in haar ontwerpbeschikking slechts aan dat indien er in de nabijheid van bomen wordt gegraven, er vooraf nader overleg dient te worden gevoerd met de domeinbeheerder van de gemeente Veendam. Reclamanten merken op dat er langs de desbetreffende weg veelal bomen en/of andere houtopstanden staan en vragen zich af waarom er geen rekening met een mogelijke kap, de wortelkanalen, dan wel de eventueel aanwezige fauna etc., is gehouden. Alvorens overgegaan kan worden tot de graafwerkzaamheden, zouden juist passende voorwaarden, voorschriften en/of verplichtingen aan de werkzaamheden moeten worden verbonden. Het is reclamanten derhalve dan ook niet duidelijk waarom er geen natuurtoets is gedaan.

(Afbeelding 1.2)

Sterker nog, niet kan worden aangetoond dat de activiteit niet leidt tot verslechtering van de gunstige staat van instandhouding én dat er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort(en), in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding, te laten. De verbodsbepalingen en zorgplicht (art. 1.11 Wnb) van de Wnb worden hiermee overtreden.

¹⁴⁰ Rb. Rotterdam 26 juni 2018, ECLI:NL:RBROT:2018:5015, r.o. 4.3.

¹⁴¹ Rb. Rotterdam 26 juni 2018, ECLI:NL:RBROT:2018:5015, r.o. 4.4.

Deze vergunningaanvraag ziet niet op het vellen en doen vellen van houtopstanden (Wabo artikel 2.2. lid 1 onder g), waar dit wel had moeten. Zo is te zien op afbeelding 1.1 en 1.2, is het duidelijk zichtbaar dat er sprake is van een groot aantal omvangrijke en robuuste bomen en bosschages.

Door voor deze activiteiten geen vergunning aan te vragen is aanvraag onvolledig en dient het buiten behandeling te worden gelaten. Aanvrager had een vergunning moeten aanvragen en moeten onderbouwen dat er geen sprake is van schending van natuur- en milieuwaarden, landschappelijke waarden, cultuurhistorische waarden, stads- en dorpschoon, recreatie en leefbaarheid. Voor alle flora en fauna geldt een algemene zorgplicht. Verstoring dient te allen tijde voorkomen te worden. Bij verstoring tijdens werkzaamheden moeten dieren de gelegenheid krijgen te vluchten naar een nieuwe leefomgeving. Reclamanten verzoeken heroverweging van het besluit.

Methode van onderzoek

Reclamanten merken op dat het (thans ontbrekende noodzakelijke) rapport zou moeten toegeven dat binnen de beperkte tijd van het veldonderzoek nooit met zekerheid is vast te stellen dat alle aanwezige soorten zijn waargenomen. Er kan enkel een beeld worden geschetst van de verwachte aanwezige beschermde soorten. Derhalve is nader onderzoek en/of het aanvragen van een ontheffing op de verbodsartikelen in de Wet natuurbescherming nodig.

Tevens dient tijdens de veldbezoeken het vleermuisprotocol (2017) in acht genomen te worden. Zo dienen de aanbevelingen uit de Europese richtlijn (Eurobats protocol), worden overgenomen in het onderzoek naar vleermuizen. Hierbij merken reclamanten nog het volgende op:

- uitvoering van de werkzaamheden in de periode maart tot oktober heeft een verstrend effect op vleermuizen die het plangebied gebruiken als migratieroute of foerageergebied. In deze periode moeten er geen werkzaamheden worden uitgevoerd en de bestaande groenstructuur met bosschages, waar mogelijk, te behouden. Voor een juiste uitvoering van de werkzaamheden is altijd overleg met een ter zake deskundige gewenst;
- De werkzaamheden (en eventuele kap) dient gefaseerd te worden uitgevoerd, zodat de dieren kunnen wegkruipen of zich verplaatsen;
- Ten aanzien van (broed)vogels dient er buiten het broedseizoen om gewerkt te worden.

Privaatrechtelijke belemmering

Aanvrager geeft bij eigendomssituatie aan dat hij geen eigenaar/erfpachter of huurder is. Voorschrift 1a luidt dan ook dat de omgevingsvergunning wordt verleend behoudens rechten van derden. Ten behoeve van de onderhavige aanvraag is het voor reclamanten twijfelachtig in elk geval niet verifieerbaar of objectief controleerbaar óf, en zo ja welke - noodzakelijkerwijze alle - grondeigenaren toestemming hebben verleend. Zonder kenbare en deugdelijke bevestiging van alle perceeleigenaren, zowel private als publieke, waar de nieuwe wegen- en kabeltracés worden aangelegd, ontkennen en betwisten reclamanten bij gebrek aan wetenschap daaromtrent dat er rechtens vereiste overeenstemming met grondeigenaren is bereikt. Deze privaatrechtelijke belemmering draagt een evident karakter¹⁴² omdat, zonder nader onderzoek, kan worden vastgesteld dat een ontwikkeling voorzien is op grond die in eigendom aan een ander toebehoort en onduidelijk is of die ander daarin berust. Het gaat reclamanten hierbij niet om het belang van de aanvrager, maar om de vraag of de eigenaren van de gronden akkoord zijn met het verbreden van de waterweg. Het eigendomsrecht is absoluut en verstrekkend, waardoor zonder toestemming

¹⁴² Zie onder andere ECLI:NL:RVS:2010:BN1099; ECLI:NL:RVS:2014:3018 en ECLI:NL:RVS:2016:328.

geen inbreuk mag en kan worden gemaakt op dit recht. Zonder goedkeuring die ondubbelzinnig blijkt uit de instemmingsverklaring kan de vergunning om privaatrechtelijke positie van belemmering naar vaste rechtspraak niet afgegeven worden. Zonder een evidente schriftelijke bevestiging van toestemming van alle kan vastgesteld worden dat het project is voorzien op grond die aan een ander toebehoort en dat de ander in de uitvoering daarvan niet berust en niet hoeft te berusten.¹⁴³ . Bovendien is er geen financiële compensatie aangeboden die de privaatrechtelijke belemmering zou wegnemen.¹⁴⁴ Zonder privaatrechtelijke toestemming van de grondeigenaar is initiatiefnemer geen belanghebbende bij deze vergunningaanvraag.

---

¹⁴³ Rechtbank Gelderland 3 februari 2015, ECLI:NL:RBGEL:2015:527.

¹⁴⁴ Rb. Limburg 13 juli 2018, ECLI:NL:RBLIM:2018:6722.

11. Omgevingsvergunning kabels bij provinciale wegen

Reclamanten betwisten de verlening van de ontheffing aan Enexis B.V. voor het aanleggen van kabels en/of leidingen met bijkomende werken langs en/of onder de provinciale wegen N374, N378 en N379, ten behoeve van de aansluiting van Windpark De Drentse Monden en Oostermoer op de HS/MS stations in Musselkanaal, Gasselte, Stadskanaal en Veendam.

De voorliggende aanvraag heeft betrekking op één werkzaamheid binnen het windpark. Deze werkzaamheden betreft de aanleg van meerdere kabeltracé. Reclamanten constateren dat de vergunning op onzorgvuldige wijze tot stand is gekomen, die dient te worden heroverwogen. Met name nu de aanvraag onvoldoende gegevens bevat voor een goede beoordeling van de gevolgen van het project voor de fysieke leefomgeving.

Aanvraagformulier

Het aanvraagformulier bevat verschillende onduidelijkheden en tekortkomingen. Reclamanten noemen niet limitatief onder meer:

- Van de kosten is blijkbaar nog geen schatting te maken. Het is voor reclamanten onduidelijk of de kosten-batenanalyse van het windpark rekening heeft gehouden met extra kosten. Voortvloeiend hieruit concluderen reclamanten dat deze kosten-batenanalyse onvolledig is geweest. Reclamanten verlangen daarom nader onderzoek naar de kosten zodat dit financieel rapport nog meegenomen kan worden in de kosten-batenanalyse;
- Op het moment van de ontheffingsaanvraag is de globale inschatting dat de aanleg plaats zal vinden tussen begin 2018 en medio 2021. Op dit moment is er nog geen schatting te maken van de kosten. Hiermee laat initiatiefnemer zien dat zij zich niet voldoende heeft voorbereid dan wel op de hoogte is van de daadwerkelijke kosten die gemaakt zullen worden. Bovendien blijkt niet hoe aanvrager de daadwerkelijke werkzaamheden zal verrichten, maar enkel genoeg neemt met het versturen van de richtlijnen van VELIN;
- De realisatie van het windpark wordt gefaseerd uitgevoerd, in het aanvraagformulier staat dat dit niet het geval is;
- In de voorschriften wordt niet gesproken over de verwijderingsfase van het windpark. Op den duur zal het windpark moeten worden afgebroken.

Aanwezigheid van obstakels

Reclamanten wijzen de provincie erop dat de provincie geen inzicht wordt gegeven in de aanwezigheid van obstakels in de vorm van straatmeubilair alsmede overige ondergrondse voorzieningen zoals kolken, rioleringen en leidingen, en indien deze niet aanwezig zijn, dit expliciet aan te geven. Zo dient er – zoals reeds eerder aangegeven bij archeologie – in het kader van archeologische onderzoeken voor een deel van het gebied een klic-melding gedaan te worden voor de ondergrondse obstakels. Wat betreft de bovengrondse obstakels dienen bomen geïnventariseerd te worden en waar van toepassing tevens hiervoor kapvergunningen worden aangevraagd. Tevens dient er rekening te worden gehouden met een (beperkt) aantal obstakels dat wellicht tijdelijk zal moeten worden weggenomen. Het gaat dan om objecten zoals verkeersborden, lantarenpalen, bochtbeschermingsblokken, bewegwijzering of ander straatmeubilair. Direct na afronding van de aanlegwerkzaamheden ter plaatse van het desbetreffende object zal dit weer moeten worden teruggeplaatst.

Aanmeldingsnotitie MER

Reclamanten merken op dat er geen meldingsnotitie MER is aangetroffen bij de aanvraag/vergunningverlening, terwijl dit wel had moeten. Immers, er sprake is van een ruimtelijke ontwikkeling als in onderdeel D van de bijlage bij het Besluit mer.

Archeologie

Uit de het door ArcheoPro ingediende Archeologisch rapport Nr. 13080 van maart 2014, blijkt wel degelijk dat er archeologische indicatoren zijn, dan wel kunnen worden aangetroffen en dat er daardoor redenen zijn de aangevraagde Omgevingsvergunning voor deze activiteit vooralsnog niet te verlenen.¹⁴⁵ Sterker nog, dit onderzoek moet worden uitgevoerd en de uitkomsten van dit vervolgonderzoek zullen worden afgewacht, gerespecteerd en, indien nodig, verwerkt in het definitieve ontwerp van het kabeltracé. Er dient een voorschrift in de vergunning opgenomen te worden, waarmee de betreffende plicht tot uitvoeren van nader archeologisch onderzoek wordt vastgelegd. Het is voor reclamanten dan ook onbegrijpelijk dat de provincie deze plicht niet heeft opgenomen in haar ontwerpbesluit en daarmee deze plicht heeft miskend. Het is derhalve niet te rechtvaardigen dat er geen archeologische waarden binnen het gebied zullen worden verstoord. In feite kan onvoldoende worden uitgesloten, dan wel aangetoond of archeologische waarden binnen het (onderzoeks)gebied aanwezig zullen zijn, mede omdat de boorpunten niet systematisch zijn, evenmin in verhouding staan tot het oppervlak dat door de aangevraagde activiteit zal worden verstoord. Ten einde mogelijke archeologische waarden te beschermen dient nader proefsleuvenonderzoek (IVO-P) geïndiceerd te worden voor de locaties die in een planologische regeling c.q. op archeologische verwachtingskaarten een middelhoge en hoge verwachting hebben. Hiertoe dienen aldus voorschriften opgenomen te worden in de vergunning.

Reclamanten merken hierover op dat het opportuun is dat het bevoegd gezag per activiteit op een specifieke locatie duidelijk aangeeft wát er van aanvrager wordt verwacht om te voldoen aan dit voorschrift. Ook wanneer de werkzaamheden buiten het inpassingsplan plaatsvinden.

Externe veiligheid

De externe veiligheid is ernstig in het geding bij deze veelheid aan graafwerkzaamheden en werkzaamheden op/nabij/rondom ernstig risicovolle objecten. Dit wordt niet, dan wel onvoldoende betwist door aanvrager en het bestuursorgaan. Er ligt geen gefundeerd onderzoek ten grondslag aan deze ontwerpvergunning. De veiligheid van reclamanten wordt ernstig ondermijnd. Niet kenbaar en onduidelijk is of het bevoegd gezag met alle risico's rekening heeft gehouden. Zonder relevant concreet object verifieerbaar, methodologisch en empirisch onderzoek kan het besluit niet zorgvuldig zijn.

Voorts geeft de toelichting niet aan op welke diepte de kabels en/of leidingen met bijkomende werken langs en/of onder de provinciale wegen zullen worden aangelegd. Daarnaast is er, zoals hierboven reeds eerder opgemerkt, géén KLIC-melding gedaan. Dit is opmerkelijk nu graafwerkzaamheden die te dichtbij plaatsvinden ernstig gevaar zettende consequenties kunnen

---

¹⁴⁵ ArcheoPro Archeologisch rapport Nr. 13080, Windpark De Drentse Monden - Oostermoer Gemeenten Aa en Hunze en Borger-Odoorn Bureauonderzoek.

hebben wanneer er feitelijk gestuit wordt op een aanwezige kabel of leiding. Aan de uitkomst van deze melding zouden juist voorwaarden, voorschriften en/of verplichtingen moeten voortvloeien.

Machtiging

Het bijgevoegd machtigingsformulier dateert van 20 december 2017. Reclamanten stellen dat de rechtbank Rotterdam nog zeer recent oordeelde dat: 'een machtiging die algemeen is geformuleerd wel wordt geaccepteerd als blijkt dat de machtiging niet ouder is dan een jaar omdat hieruit kan worden opgemaakt dat er recent contact tussen de gemachtigde en de betrokkene is geweest en het daarom aannemelijk is dat betrokkene er van op de hoogte is dat er een zaak namens hem aanhangig is gemaakt. Voor een niet recente algemene machtiging geldt dat niet. De rechtbank kan zich vinden in deze motivering.'¹⁴⁶ Daarnaast is er ook geen sprake van een doorlopende machtiging, aangezien de onderhavige machtiging onvoldoende specifiek is.¹⁴⁷ Reclamanten verlangen daarom een actuele versie. Daarnaast is er geen uittreksel KvK bijgevoegd, waardoor reclamanten niet kunnen controleren of de heer [naam] überhaupt bevoegd zijn om een machtiging af te geven.

Tijd- en kostenraming

Het is voor reclamanten onduidelijk of de kosten-batenanalyse van het Windpark DDM-OM rekening houdt met extra kosten van deze vergunningsactiviteiten. Bij gebrek aan wetenschap hieromtrent betwisten reclamanten dat deze kosten-batenanalyse volledig is. Bij gebreke aan kenbare, en ook onderbouwde kosten is niet met zekerheid te zeggen dat aanvrager de kosten kan dragen.

Gunstige staat van instandhouding

Dat er binnen drie meter uit de buitenomtrek van bomen, 1,50 meter uit de buitenomtrek van struiken niet mag worden gegraven en geen hoofdwortels mogen worden doorgesneden maakt een natuurtoets niet direct overbodig.¹⁴⁸ Zo kan door middel van de nationale Databank Flora en Fauna (NDFE) een eerste indruk van mogelijk aanwezige beschermde soorten binnen het plangebied en binnen de directe omgeving verkregen worden. Als zoekgebied hierbij dient een straal van circa 200 meter rondom de bomen en struiken gehanteerd te worden, waarbij gericht gezocht wordt naar alle beschermde soorten die de afgelopen vijf jaar zijn waargenomen.¹⁴⁹

Alvorens overgegaan kan worden tot de activiteiten, zouden juist passende voorwaarden en/of verplichtingen aan de werkzaamheden moeten worden verbonden. Het is voor reclamanten onduidelijk waarom er geen natuurtoets heeft plaatsgevonden. Sterker nog, niet kan worden aangetoond dat de activiteiten niet leiden tot verslechtering van de gunstige staat van instandhouding én dat er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven van populaties van de betrokken soort(en), in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding, te laten. De verbodsbepalingen en zorgplicht (art. 1.11 Wnb) van de Wnb worden hiermee overtreden.

¹⁴⁶ Rb. Rotterdam 26 juni 2018, ECLI:NL:RBROT:2018:5015, r.o. 4.3.

¹⁴⁷ Rb. Rotterdam 26 juni 2018, ECLI:NL:RBROT:2018:5015, r.o. 4.4.

¹⁴⁸ Ontwerpbesluit punt 32.

¹⁴⁹ Koeman en Bijkerk rapport 2017-105, p. 12.

Tevens dient er bij het eventueel (toekomstig) verwijderen van houtopstanden (Wabo artikel 2.2, lid 1 onder g), een kapvergunning worden verleend. Alvorens een dergelijke kapvergunning kan worden verleend dienen er voldoende (kenbaar) boom-besparende alternatieven afgewogen te worden. Zo dient de vergunning blijk te geven van afweging, motivering en/of alternatieve route van de aan te leggen kabels waardoor de kap van de bomen voorkomen kan worden.

Deze vergunningaanvraag ziet niet op het vellen en doen vellen van houtopstanden (Wabo artikel 2.2, lid 1 onder g), waar dit wel had moeten. Zo valt reeds uit de onderstaande afbeeldingen (N374, N378 en N379), ter illustratie, af te leiden dat er sprake is van een groot aantal omvangrijke en robuuste bomen en bosschages.

Door voor deze activiteiten geen vergunning aan te vragen is aanvraag onvolledig en dient het buiten behandeling te worden gelaten. Aanvrager had een vergunning moeten aanvragen en moeten onderbouwen dat er geen sprake is van schending van natuur- en milieuwwaarden, landschappelijke waarden, cultuurhistorische waarden, stads- en dorpschoon, recreatie en leefbaarheid. Voor alle flora en fauna geldt een algemene zorgplicht. Verstoring dient te allen tijde voorkomen te worden. Bij verstoring tijdens werkzaamheden moeten dieren de gelegenheid krijgen te vluchten naar een nieuwe leefomgeving. Reclamanten verzoeken heroverweging van het besluit.

(N374)

(N378)

(N379)

Methode van onderzoek

Reclamanten merken op dat het (thans ontbrekende noodzakelijke) rapport zal moeten toegeven dat binnen de beperkte tijd van het veldonderzoek nooit met zekerheid is vast te stellen dat alle aanwezige soorten zijn waargenomen. Er kan enkel een beeld worden geschetst van de verwachte aanwezige beschermde soorten. Reclamanten wijzen erop dat daarom verder nader onderzoek en/of het aanvragen van een ontheffing op de verbodsartikelen in de Wet natuurbescherming benodigd is. Nu dit niet is gebeurd, vermoeden reclamanten vermoeden dat tijdens de aanvraag geen rekening is gehouden met het aantal bomen, die in het plangebied veelal langs de wegen staan.¹⁵⁰

Tevens dient tijdens de veldbezoeken het vlermuizenprotocol (2017) in acht genomen te worden. Zo dienen aanbevelingen uit de Europese richtlijn (Eurobats protocol), worden overgenomen in het onderzoek naar vlermuizen. Hierbij merken reclamanten het volgende op:

- uitvoering van de werkzaamheden in de periode maart tot oktober heeft een verstrend effect op vlermuizen die het plangebied gebruiken als migratieroute of foerageergebied. In deze periode moeten er geen werkzaamheden worden uitgevoerd en de bestaande groenstructuur met bosschages, waar mogelijk, te behouden. Voor een juiste uitvoering van de werkzaamheden is altijd overleg met een ter zake deskundige gewenst;
- De werkzaamheden (en eventuele kap) dient gefaseerd te worden uitgevoerd, zodat de dieren kunnen wegkruipen of zich verplaatsen;
- Ten aanzien van (broed)vogels dient er buiten het broedseizoen om gewerkt te worden.

Privaatrechtelijke belemmering

Aanvrager geeft aan dat voor alle activiteiten met de relevante grondeigenaren overleg gepleegd is. De werkzaamheden zullen alleen plaatsvinden na overeenstemming over het gebruik van de gronden.¹⁵¹ Ten behoeve van de onderhavige aanvraag is het voor reclamanten twijfelachtig in elk geval niet verifieerbaar of objectief controleerbaar óf, en zo ja welke - noodzakelijkerwijze alle - grondeigenaren toestemming hebben verleend. Deze privaatrechtelijke belemmering draagt een evident karakter¹⁵² omdat, zonder nader onderzoek, kan worden vastgesteld dat een ontwikkeling voorzien is op grond die in eigendom aan een ander toebehoort en onduidelijk is of die ander daarin berust, aangezien uit de aanvraag noch de

¹⁵⁰ Koeman en Bijkerk rapport 2017-105, p. 12.

¹⁵¹ Toelichting op vergunningaanvraag kabels bij provinciale wegen – Provincie Drenthe, p. 5.

¹⁵² Zie onder andere ECLI:NL:RVS:2010:BN1099; ECLI:NL:RVS:2014:3018 en ECLI:NL:RVS:2016:328.

watervergunning blijkt dat de grondeigenaren toestemming hebben gegeven. Zonder kenbare en deugdelijke bevestiging van alle perceeleigenaren, zowel private als publieke, waar de nieuwe kabeltracés worden aangelegd, ontkennen en betwisten reclamanten bij gebrek aan wetenschap daaromtrent dat er rechtens vereiste overeenstemming met grondeigenaren is bereikt. Het gaat reclamanten hierbij niet om het belang van de aanvrager, maar om de vraag of de eigenaren van de gronden akkoord zijn met hetgeen gevraagd wordt in de vergunningaanvraag. Het eigendomsrecht is absoluut en verstrekkend, waardoor zonder toestemming geen inbreuk mag en kan worden gemaakt op dit recht. Zonder goedkeuring die ondubbelzinnig blijkt uit de instemmingsverklaring kan de vergunning om privaatrechtelijke positie van belemmering naar vaste rechtspraak niet afgegeven worden. Zonder een evidente schriftelijke bevestiging van toestemming van allen, kan vastgesteld worden dat het project is voorzien op grond die aan een ander toebehoort en dat de ander in de uitvoering daarvan niet berust en niet hoeft te berusten.¹⁵³ Bovendien is er geen financiële compensatie aangeboden die de privaatrechtelijke belemmering zou wegnemen.¹⁵⁴ Zonder privaatrechtelijke toestemming van de grondeigenaar is initiatiefnemer geen belanghebbende bij deze vergunningaanvraag.

Watercompensatie

Het is voor reclamanten onduidelijk, indien er oppervlaktewateren worden gepasseerd of met het waterschap Aa's en Hunze en de grondeigenaren, een watercompensatie is dan wel wordt afgestemd. Tevens is het derhalve voor reclamanten onduidelijk wat er gebeurt als er geen afstemming over de watercompensatie wordt bereikt tussen de verschillende partijen.

¹⁵³ Rechtbank Gelderland 3 februari 2015, ECLI:NL:RBGEL:2015:527.

¹⁵⁴ Rb. Limburg 13 juli 2018, ECLI:NL:RBLIM:2018:6722.

12. Omgevingsvergunning kabels bij provinciale wegen

Reclamanten betwisten de verlening van de Omgevingsvergunning 1) op grond van het gestelde in artikel 4.12 lid 1 sub a van de Omgevingsverordening Provincie Groningen 2016, en 2) toestemming van de provincie voor het gebruik van de betrokken percelen voor zover de provincie Groningen daarvan rechthebbende is, voor het leggen, hebben en houden van drie kabeltracés.

Reclamanten constateren dat de vergunning op onzorgvuldige wijze tot stand is gekomen, die dient te worden heroverwogen. Met name nu de aanvraag onvoldoende gegevens bevat voor een goede beoordeling van de gevolgen van het project voor de fysieke leefomgeving.

Aanvraagformulier

Het aanvraagformulier bevat verschillende onduidelijkheden en tekortkomingen. Reclamanten noemen niet limitatief onder meer:

- Van de kosten is blijkbaar nog geen schatting te maken. Het is voor reclamanten onduidelijk of de kosten-batenanalyse van het windpark rekening heeft gehouden met extra kosten. Voortvloeiend hieruit concluderen reclamanten dat deze kosten-batenanalyse onvolledig is geweest. Reclamanten verlangen daarom nader onderzoek naar de kosten zodat dit financieel rapport nog meegenomen kan worden in de kosten-batenanalyse;
- Op het moment van de ontheffingsaanvraag is de globale inschatting dat de aanleg plaats zal vinden tussen begin 2018 en medio 2021. Op dit moment is er nog geen schatting te maken van de kosten. Hiermee laat initiatiefnemer zien dat zij zich niet voldoende heeft voorbereid dan wel op de hoogte is van de daadwerkelijke kosten die gemaakt zullen worden. Bovendien blijkt niet hoe aanvrager de daadwerkelijke werkzaamheden zal verrichten, maar enkel genoegen neemt met het versturen van de richtlijnen van VELIN;
- De realisatie van het windpark wordt gefaseerd uitgevoerd, in het aanvraagformulier staat dat dit niet het geval is;
- In de voorschriften wordt niet gesproken over de verwijderingsfase van het windpark. Op den duur zal het windpark moeten worden afgebroken.

Archeologie

Uit de het door ArcheoPro ingediende Archeologisch rapport Nr. 13080 van maart 2014, blijkt dat er archeologische indicatoren zijn, dan wel kunnen worden aangetroffen en dat er daardoor redenen zijn de aangevraagde Omgevingsvergunning voor deze activiteit vooralsnog niet te verlenen.¹⁵⁵ Sterker nog, dit onderzoek moet worden uitgevoerd en de uitkomsten van dit vervolgonderzoek zullen worden afgewacht, gerespecteerd en, indien nodig, verwerkt in het definitieve ontwerp van het kabeltracé. Er dient een voorschrift in de vergunning opgenomen te worden, waarmee de betreffende plicht tot uitvoeren van nader archeologisch onderzoek wordt vastgelegd. De provincie heeft deze plicht niet opgenomen in haar ontwerpbesluit en daarmee deze plicht miskend.

¹⁵⁵ ArcheoPro Archeologisch rapport Nr. 13080, Windpark De Drentse Monden - Oostermoer Gemeenten Aa en Hunze en Borger-Odoorn Bureauonderzoek.

Het is voor reclamanten dan ook onbegrijpelijk dat de provincie deze plicht niet heeft opgenomen in haar ontwerpbesluit en daarmee deze plicht heeft miskend. Het is derhalve niet te rechtvaardigen dat er geen archeologische waarden binnen het gebied zullen worden verstoord. In feite kan onvoldoende worden uitgesloten, dan wel aangetoond of archeologische waarden binnen het (onderzoeks)gebied aanwezig zullen zijn, mede omdat de boorpunten niet systematisch zijn, evenmin in verhouding staan tot het oppervlak dat door de aangevraagde activiteit zal worden verstoord. Ten einde mogelijke archeologische waarden te beschermen dient nader proefsleuvenonderzoek (IVO-P) geïndiceerd te worden voor de locaties die in een planologische regeling c.q. op archeologische verwachtingskaarten een middelhoge en hoge verwachting hebben. Hiertoe dienen aldus voorschriften opgenomen te worden in de vergunning.

Reclamanten merken hierover op dat het opportuun is dat het bevoegd gezag per activiteit op een specifieke locatie duidelijk aangeeft wát er van aanvrager wordt verwacht om te voldoen aan dit voorschrift. Ook wanneer de werkzaamheden buiten het inpassingsplan plaatsvinden.

Externe veiligheid

De externe veiligheid is ernstig in het geding bij deze veelheid aan graafwerkzaamheden en werkzaamheden op/nabij/rondom autowegen en ernstig risicovolle en explosieve objecten. Dit wordt niet, dan wel onvoldoende betwist door aanvrager en het bestuursorgaan. Er ligt geen gefundeerd onderzoek ten grondslag aan deze ontwerpvergunning. De veiligheid van reclamanten wordt ernstig ondermijnd.

Niet kenbaar en onduidelijk is of het bevoegd gezag op de hoogte is van de aanwezige risicovolle objecten. De nieuwe tracés zullen een groot raster met al aanwezige onder- en bovengrondse, (explosief, hogedruk) aardgas-, brandstof-, stikstofleidingen en (hoogspanning) kabeltracés kruisen en/of zullen hier parallel aan lopen. De externe veiligheid is niet gewaarborgd wanneer graafwerkzaamheden tot soms wel 10 meter diepte gaan plaatsvinden wanneer er een bestaand levensgevaarlijk explosief netwerk van ondergrondse objecten aanwezig is. Zonder relevant concreet object verifieerbaar, methodologisch en empirisch onderzoek kan het besluit niet zorgvuldig zijn.

Aanvrager laat na een KLIC melding te doen en de resultaten als bijlage toe te voegen. Reclamanten wijzen erop dat zich om het plangebied een omvangrijk stelsel van (explosief, hogedruk) aardgas-, brandstof-, stikstofleidingen en (hoogspanning) kabeltracés bevinden. Bij de aanleg van elektriciteitskabels moet zorgvuldig rekening gehouden worden met deze aanwezige risico objecten in de ondergrond. Er is sprake van een zodanige roering c.q. trilling van de grond, op aanzienlijke diepte en over een groot oppervlakte, dat er zorgvuldig bodemonderzoek moet worden gedaan. Dit is opmerkelijk dat dit niet is gedaan nu graafwerkzaamheden die te dichtbij plaatsvinden ernstig gevaar zettende consequenties kunnen hebben, wanneer er feitelijk gestuit wordt op een aanwezige kabel of leiding.

Uit de aanvraag blijkt dat het kabeltracé de provinciale weg en meerdere kleine wegen kruist. Reclamanten missen een voorschrift waarin staat dat voldaan dient te worden aan de voorwaarden zoals vastgelegd in de Algemene VELIN voor grondroer en overige activiteiten. Omdat het besluit niet regelt wat het gevolg is van het niet voldoen aan dit voorschrift, is dit voorschriften krachteloos en onvoorwaardelijk. Reclamanten gaan ervanuit dat het bevoegd gezag actieve nakoming bevordert en actief controleert, en willen dat dit verankerd wordt in de voorschriften. Bovendien missen reclamanten een voorschrift die

stelt dat er een plan van aanpak moet komen die de verkeersopstoppingen regelt die ontstaan als gevolg van de werkzaamheden rond de weg.

Er worden geen eisen, bouwvoorschriften en/of voorwaarden gesteld aan de kwaliteit van de onderzoeken, berekeningen, plannen en tekeningen uit de voorschriften. De voorschriften noemen geen gevolgen of consequenties wanneer bepaalde resultaten negatief uitvallen. Reclamanten missen het evident voorgeschreven zijn van dergelijke criteria en plannen van aanpak, dus stellen dat de voorschriften, voorwaarden en onderbouwingen omtrent externe veiligheidseffecten niet volledig en onzorgvuldig zijn opgesteld.

Strijd met Inpassingsplan/onderliggende bestemmingsplan

Uit de aanvraag blijkt dat de aanleg van de kabels als specifieke activiteit niet wordt geregeld in de vigerende ruimtelijke plannen.

De plankaarten van het inpassingsplan en de bestemmingsplannen laten geen leidingen toe op de aangegeven locaties.

De regels van het inpassingsplan geven geen ruimte tot afwijking, dit is in ieder geval niet (duidelijk) omschreven.¹⁵⁶ Wanneer het inpassingsplan zelf geen regels tot afwijking bevat, kunnen de vergunningen slechts worden verleend met toepassing van artikel 2.12 lid 1 onderdeel a onder 3* Wabo, wanneer er geen sprake is van strijd met een goede ruimtelijke ordening.

Er is géén sprake van een deugdelijke ruimtelijke onderbouwing. Deze aanvraag is niet vormvrij omdat er wordt afgeweken van het inpassingsplan. Er wordt niet voldaan aan de eisen waaraan de omgevingsvergunning moet voldoen ex artikel 5.20 Bor jo. 3.1.6 Bro jo. 3.3.1 lid 1 Bro. De eisen die volgens deze artikelen gelden voor de toelichting van een plan, zijn ook van overeenkomstige toepassing op de goede ruimtelijke onderbouwing van deze omgevingsvergunning. In de ruimtelijke onderbouwing moet o.a. worden ingaan op:

- de wijze waarop rekening is gehouden met de gevolgen die de activiteit heeft voor de waterhuishouding (3.1.6 lid 1 sub b Bro). Het besluit stelt bloot - zonder dat er enig onderzoek aan ten grondslag ligt - dat 'er geen aanwijzingen zijn dat sprake is van zaken welke de uitvoerbaarheid van de vergunningen in de weg zouden kunnen staan, bijvoorbeeld op het gebied van bodemverontreiniging'¹⁵⁷. Dit is onvoldoende gemotiveerd en daarmee onzorgvuldig. Bovendien stelt voorschrift 1.3.5 bij activiteit bouwen dat er nog een verkennend bodemonderzoek conform NEN 5740 ter bepaling van de milieu hygiënische en kwaliteit van de bodem en grond moet worden overlegd. Reclamanten lezen dit voorschrift zo, dat de resultaten nog afgewacht worden alvorens er tot bouw overgegaan wordt. Dit voorschrift is onduidelijk en onvoorwaardelijk omschreven en daarmee onzorgvuldig. De watertoets is onvoldoende gewaarborgd met dit voorschrift;
- inzicht in de (economische) uitvoerbaarheid van de activiteit waarvoor de omgevingsvergunning is aangevraagd (3.1.6 lid 1 sub f Bro);
- beschrijving van de wijze waarop met de in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden in de grond aanwezige of te verwachten monumenten rekening is gehouden (3.1.6 lid 5 sub a Bro);
- beschrijving van de wijze waarop rekening is gehouden met de overige waarden van de in het plan begrepen grond en de verhoudingen tot het aangrenzende gebied (3.1.6 lid 5 sub b Bro);

¹⁵⁶ ABRS 28 november 2007, 200609355/1.

¹⁵⁷ Pondera, toelichting op de aanvraag deelgebied DEE, 2 september 2017, p. 19.

- een beschrijving van de wijze waarop krachtens hoofdstuk 5 van de Wet milieubeheer vastgestelde milieukwaliteitseisen bij het plan zijn betrokken (3.1.6 lid 5 sub c Bro);
- de ligging en de afmetingen van woningen en andere geluidsgevoelige gebouwen en van geluidsgevoelige terreinen die gelegen zijn binnen een zone van een nieuwe weg (3.3.1. lid 1 sub a Bro).

De ruimtelijke onderbouwing voldoet op deze punten derhalve niet aan de daaraan te stellen eisen. Er is niet voldaan aan deze wettelijke verplichtingen. De aanvraag is onvolledig en het ontwerpbesluit onzorgvuldig. In redelijkheid kan de omgevingsvergunning niet worden verleend.

Indien en voor zover voor een onderbouwing aansluiting wordt gezocht bij het MER van het Inpassingsplan Windpark DDM-OM, is er sprake van verouderde en achterhaalde onderzoeksrapporten (van in sommige gevallen met dan vijf jaar oud) die niet zien op de vergunde activiteiten.

Omdat de vergunning in strijd is met het inpassingsplan, mist de vergunningaanvraag een verklaring van geen bedenking van de gemeenteraad van gemeente Aa-Hunze zoals vereist in art. 2.27 Wabo jo. 6.5 lid 1 Bor. Er is geen sprake van een categorie van gevallen waarin de verklaring niet is vereist. Reclamanten gaan ervanuit dat de vergunning door gemeente Aa-Hunze is verleend, nu de vergunningaanvraag is gericht aan gemeente Aa-Hunze ¹⁵⁸, de toelichting op de aanvraag schrijft dat "de gemeente Aa-Hunze het bevoegd gezag is voor het verlenen van de omgevingsvergunning"¹⁵⁹ en de vergunningen o.a. zien op het aanleggen of veranderen van gemeentelijke wegen.¹⁶⁰ Nu de verklaring van geen bedenkingen mist, is er sprake van een onvolledige aanvraag en had de aanvraag niet behandeld mogen worden. Reclamanten roepen op dit ernstig gebrek te herstellen, indien en voorover de gemeente instemt deze af te geven.

Natuurtoets

Deze vergunningaanvraag ziet niet op het vellen en doen vellen van houtopstanden (Wabo artikel 2.2. lid 1 onder g), waar dit wel had moeten. Reclamanten verwijzen hiervoor ook naar de afbeeldingen onder 'gunstige staat van instandhouding' onder vergunning 11. Rond de N wegen is sprake van een groot aantal omvangrijke en robuuste bomen en bosschages.

Tevens dient er bij het eventueel (toekomstig) verwijderen van houtopstanden (Wabo artikel 2.2, lid 1 onder g), een kapvergunning worden verleend. Alvorens een dergelijke kapvergunning kan worden verleend dienen er voldoende (kenbaar) boom-besparende alternatieven afgewogen te worden. Zo dient de vergunning blijk te geven van afweging, motivering en/of alternatieve route van de aan te leggen kabels waardoor de kap van de bomen voorkomen kan worden.

Door voor deze activiteiten geen vergunning aan te vragen is aanvraag onvolledig en dient het buiten behandeling te worden gelaten. Aanvrager had een vergunning moeten aanvragen en moeten onderbouwen dat er geen sprake is van schending van natuur- en milieewaarden, landschappelijke waarden, cultuurhistorische waarden, stads- en dorpschaar, recreatie en leefbaarheid. Voor alle flora en fauna geldt een algemene zorgplicht. Verstoring dient te allen tijde voorkomen te worden. Bij

---

¹⁵⁸ Aanvraagformulier, p. 1.

¹⁵⁹ Toelichting op de aanvraag, p. 5.

¹⁶⁰ Aanvraagformulier 'weg aanleggen of veranderen'.

verstoring tijdens werkzaamheden moeten dieren de gelegenheid krijgen te vluchten naar een nieuwe leefomgeving. Reclamanten verzoeken heroverweging van het besluit.

Volgens de vergunning is het aan aanvrager om erop toe te zien dat de Wet natuurbescherming wordt nageleefd. De Provincie stelt zelf niet op de hoogte te zijn van eventuele beschermde soorten om en nabij de plaats van het werk. Deze stelling is voor reclamanten onnavolgbaar. De onderzoekplicht ligt inderdaad bij aanvrager. De vergunning kan niet verleend worden voordat actief en zorgvuldig is uitgesloten dat de Wet natuurbescherming niet wordt geschonden. Nu aanvrager geen nader onderzoek heeft gedaan en zelfs geen vergunningen heeft aangevraagd, is het aan het bestuur om strenge voorwaarden en voorschriften te stellen.

Bijvoorbeeld, door middel van de nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) een eerste indruk van mogelijk aanwezige beschermde soorten binnen het plangebied en binnen de directe omgeving verkregen worden. Als zoekgebied hierbij dient een straal van circa 200 meter rondom de bomen en struiken gehanteerd te worden, waarbij gericht gezocht wordt naar alle beschermde soorten die de afgelopen vijf jaar zijn waargenomen.¹⁶¹

Alvorens overgegaan wordt op de activiteiten, zouden passende voorwaarden en/of verplichtingen aan de werkzaamheden moeten worden verbonden. Sterker nog, niet kan worden aangetoond dat de activiteiten niet leiden tot verslechtering van de gunstige staat van instandhouding én dat er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven van populaties van de betrokken soort(en), in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding, te laten. De verbodsbepalingen en zorgplicht (art. 1.11 Wnb) worden hiermee overtreden.

Eigendomssituatie

Aanvrager geeft aan dat voor alle activiteiten met de relevante grondeigenaren overleg gepleegd is. De werkzaamheden zullen alleen plaatsvinden na overeenstemming over het gebruik van de gronden.¹⁶²

Ten behoeve van de onderhavige aanvraag blijft voor reclamanten twijfelachtig in elk geval niet verifieerbaar of objectief controleerbaar óf, en zo ja welke - noodzakelijkerwijze alle - grondeigenaren toestemming hebben verleend. Zonder kenbare en deugdelijke bevestiging van alle perceeleeigenaren waar de nieuwe wegen- en kabeltracés worden aangelegd, ontkennen en betwisten reclamanten bij gebrek aan wetenschap daaromtrent dat er rechtens vereiste overeenstemming met grondeigenaren is bereikt. Het gaat reclamanten hierbij niet om het belang van de aanvrager, maar om de vraag of de eigenaren van de gronden akkoord zijn met de realisatie van de in de vergunningaanvraag opgenomen activiteiten. Het eigendomsrecht is absoluut en verstrekkend, waardoor zonder toestemming geen inbreuk mag en kan worden gemaakt op dit recht. Zonder goedkeuring die ondubbelzinnig blijkt uit de schriftelijke instemmingsverklaring kan de vergunning om privaatrechtelijke bedenkingen naar vaste rechtspraak niet afgegeven worden. Zonder een evidente schriftelijke bevestiging van alle grondeigenaren kan niet vastgesteld worden dat het project is voorzien op grond die aan een ander toebehoort en dat de ander in de uitvoering daarvan berust.¹⁶³

¹⁶¹ Koeman en Bijkerk rapport 2017-105, p. 12.

¹⁶² Toelichting op de aanvraag, p. 5.

¹⁶³ Rechtbank Gelderland 3 februari 2015, ECLI:NL:RBGEL:2015:527.

Zonder privaatrechtelijke toestemming van de grondeigenaar is initiatiefnemer geen belanghebbende bij deze vergunningaanvraag. Reclamanten wijzen het bevoegd gezag erop dat er sprake is van een evidente privaatrechtelijke belemmering, die juridisch zou moeten leiden tot een afwijzing van de omgevingsvergunning. Deze privaatrechtelijke belemmering draagt een evident karakter,¹⁶⁴ omdat zonder nader onderzoek kan worden vastgesteld dat een ontwikkeling voorzien is op grond die in eigendom aan een ander toebehoort en onduidelijk is of die ander daarin berust, aangezien uit de aanvraag en omgevingsvergunning niet blijkt dat de grondeigenaren toestemming hebben gegeven. Bekeken moet worden of de aanvrager op enig moment gebruik zou kunnen maken van de aangevraagde vergunning.¹⁶⁵

Machtiging

Het bijgevoegd machtigingsformulier dateert van 20 december 2017.¹⁶⁶ Reclamanten stellen dat de rechtbank Rotterdam zeer recent nog oordeelde dat: 'een machtiging die algemeen is geformuleerd wel wordt geaccepteerd als blijkt dat de machtiging niet ouder is dan een jaar omdat hieruit kan worden opgemaakt dat er recent contact tussen de gemachtigde en de betrokkene is geweest en het daarom aannemelijk is dat betrokkene er van op de hoogte is dat er een zaak namens hem aanhangig is gemaakt. Voor een niet recente algemene machtiging geldt dat niet. De rechtbank kan zich vinden in deze motivering.'¹⁶⁷ Daarnaast is er ook geen sprake van een doorlopende machtiging, aangezien de onderhavige machtiging onvoldoende specifiek is.¹⁶⁸ Reclamanten verlangen daarom een actuele versie.

Gunstige staat van instandhouding

Dat er binnen drie meter uit de buitenomtrek van bomen, 1,50 meter uit de buitenomtrek van struiken niet mag worden gegraven en geen hoofdwortels mogen worden doorgesneden maakt een natuurtoets niet direct overbodig.¹⁶⁹ Zo kan door middel van de nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) een eerste indruk van mogelijk aanwezige beschermde soorten binnen het plangebied en binnen de directe omgeving verkregen worden. Als zoekgebied hierbij dient een straal van circa 200 meter rondom de bomen en struiken gehanteerd te worden, waarbij gericht gezocht wordt naar alle beschermde soorten die de afgelopen vijf jaar zijn waargenomen.¹⁷⁰

Alvorens overgegaan kan worden tot de activiteiten, zouden juist passende voorwaarden en/of verplichtingen aan de werkzaamheden moeten worden verbonden. Het is voor reclamanten onduidelijk waarom er geen natuurtoets heeft plaatsgevonden. Sterker nog, niet kan worden aangetoond dat de activiteiten niet leiden tot verslechtering van de gunstige staat van instandhouding én dat er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven van populaties van de betrokken soort(en), in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding, te laten. De verbodsbepalingen en zorgplicht (art. 1.11 Wnb) van de Wnb worden hiermee overtreden.

¹⁶⁴ Zie onder andere ECLI:NL:RVS:2010:BN1099; ECLI:NL:RVS:2014:3018 en ECLI:NL:RVS:2016:328.

¹⁶⁵ ABRS 27 juli 2017, ECLI:NL:RVS:2017:2002, r.o. 2.1.

¹⁶⁶ Machtigingsdocument (bijlage 4).

¹⁶⁷ Rechtbank Rotterdam 26 juni 2018, ECLI:NL:RBROT:2018:5015, r.o. 4.3.

¹⁶⁸ Rechtbank Rotterdam 26 juni 2018, ECLI:NL:RBROT:2018:5015, r.o. 4.4.

¹⁶⁹ Ontwerpbesluit punt 32.

¹⁷⁰ Koeman en Bijkerk rapport 2017-105, p. 12.

Tevens dient er bij het eventueel (toekomstig) verwijderen van houtopstanden (Wabo artikel 2.2, lid 1 onder g), een kapvergunning worden verleend. Alvorens een dergelijke kapvergunning kan worden verleend dienen er voldoende (kenbaar) boom-besparende alternatieven afgewogen te worden. Zo dient de vergunning blijk te geven van afweging, motivering en/of alternatieve route van de aan te leggen kabels waardoor de kap van de bomen voorkomen kan worden.

Deze vergunningaanvraag ziet niet op het vellen en doen vellen van houtopstanden (Wabo artikel 2.2. lid 1 onder g), waar dit wel had moeten. Zo valt reeds uit de onderstaande afbeeldingen (N374, N378 en N379), ter illustratie, af te leiden dat er sprake is van een groot aantal omvangrijke en robuuste bomen en bosschages.

Door voor deze activiteiten geen vergunning aan te vragen is aanvraag onvolledig en dient het buiten behandeling te worden gelaten. Aanvrager had een vergunning moeten aanvragen en moeten onderbouwen dat er geen sprake is van schending van natuur- en milieuwwaarden, landschappelijke waarden, cultuurhistorische waarden, stads- en dorpschoon, recreatie en leefbaarheid. Voor alle flora en fauna geldt een algemene zorgplicht. Verstoring dient te allen tijde voorkomen te worden. Bij verstoring tijdens werkzaamheden moeten dieren de gelegenheid krijgen te vluchten naar een nieuwe leefomgeving. Reclamanten verzoeken heroverweging van het besluit.

(N374)

(N378)

(N379)

Aanmeldingsnotitie

Reclamanten merken op dat er geen meldingsnotitie MER is aangetroffen bij de aanvraag/vergunningverlening, terwijl dit wel had moeten. Immers, er sprake is van een ruimtelijke ontwikkeling als in onderdeel D van de bijlage bij het Besluit mer.

Voor het Rijksinpassingsplan en de benodigde vergunningen is de MER-procedure al doorlopen. Een nieuwe meldingsnotitie aan het bevoegd gezag is echter verplicht, aangezien de effecten van onder andere de aanleg van een tweetal inkoopstations van zodanige grootte, niet zijn onderzocht in het MER. Volgens het bevoegd gezag is er geen aanleiding om voor deze vergunningen een milieueffectenrapport op te stellen omdat er een recent milieueffectenrapport voorhanden is en de toevoeging van onderlinge leidingen en inkoopstations een verandering die qua milieueffecten op geen enkele manier een nieuwe (of geactualiseerd) milieueffectrapport rechtvaardigt, waardoor een beperkte milieutoets volgens het bevoegd gezag voldoende is. Reclamanten ontkennen en betwisten dit ten stelligste. Veel onderzoeken uit het MER zien niet op de activiteiten van deze vergunningen, terwijl er wel aanzienlijke gevolgen voor het milieu te verwachten zijn door de grootschaligheid en aard van de te verrichten activiteiten.

Watercompensatie

Nu een vergunning op grond van het gestelde in artikel 4.12 lid 1 sub a van de Omgevingsverordening Provincie Groningen 2016 wordt verleend, is het voor reclamanten onduidelijk of met het waterschap Hunze en Aa's en de grondeigenaren, een watercompensatie is afgestemd. Voor reclamanten is het derhalve tevens onduidelijk wat er gebeurt als er geen afstemming over de watercompensatie wordt bereikt tussen de verschillende partijen.

13. Watervergunning Enexis

Reclamanten betwisten de verlening van de Watervergunning Enexis, Waterschap Hunze en Aa's. De watervergunning ziet op werkzaamheden ten behoeve van de aanleg door Enexis B.V. om een middenspanningskabels aan te leggen voor de aansluiting van Windpark DDM-OM op de HS/MS stations in Musselkanaal, Gasselte, Stadskanaal en Veendam.

De aanvraag betreft handelingen in het watersysteem als bedoeld in hoofdstuk 6 van de Waterwet (Wtw):

- het maken van een gestuurde boring onder 5 regionale waterkeringen van kanalen of hoofdwatergangen, te weten: het Stadskanaal te Wildervank; de zijarm van het A.G. Wildervanckkanaal te veendam; de Oostermoersevaart te Gasselternijveen; de Dreefleiding te 1e Exlörmond en de Kavelingen te Valthermond.

In beginsel zijn handelingen in het watersysteem vergunningplichtig. Ook alle vergunningen en ontheffingen die voortvloeien uit de Keur van een Waterschap (hierna: Keur) zijn per definitie een watervergunning. Voor reclamanten is echter onduidelijk onder welke bepaling van hoofdstuk 6 van de Waterwet deze handeling valt. Reclamanten vermoeden dat initiatiefnemers een aanvraag hebben gedaan voor het verrichten van een handeling in een watersysteem op grond van artikel 6.5 sub c jo. artikel 6.13 Waterwet. Reclamanten ontvangen hiervan graag een bevestiging. In de Keur staan regels over het gebruik van regionale waterstaatswerken. In artikel 3.1 Keur Waterschap Hunze en Aa's 2010 is een vergunningplicht opgenomen voor de werkzaamheden.¹⁷¹ Omdat het gaat om waterkeringen wordt er voor de werkzaamheden geen vrijstelling verleend door middel van Algemene Regels Waterkwaliteit Keur Waterschap Hunze en Aa's 2014 onderdeel 7 (kabel of leiding in of nabij oppervlaktewaterlichaam zonder waterkering).¹⁷²

Verlening van de vergunning is onvoldoende gemotiveerd, naar reclamanten menen onrechtmatig, in strijd met de vereiste zorgvuldigheid, égalité, redelijkheid, rechtszekerheid en evenredigheid.

Technische informatie

De technische informatie in de terinzagelegging is voor reclamanten te beperkt om de gestuurde boringen te kunnen beoordelen.¹⁷³ Zo is het gebruikelijk dat bij het verlenen van een watervergunning met gestuurde boringen, er een boorrapport wordt bijgeleverd. Het boorplan dient inzicht te geven in de werkmethode voor een gestuurde boring. Dit inzicht is op dit moment niet aanwezig bij het Waterschap Hunze en Aa's. Het ontwerpbesluit is onvoldoende concreet, of objectief bepaalbaar, gemotiveerd en onvoldoende zorgvuldig voorbereid, daarmee is het in strijd met artikel 3:2 en 3:46 Awb.

Tijdsraming

De tijdsraming in deze vergunning is fabuleus en nergens op gebaseerd. De aanleg moet namelijk plaatsvinden begin 2018 en medio 2021 afgerond zijn.¹⁷⁴ Inmiddels liggen de ontwerpbesluiten van 15 juni 2018 tot en met donderdag 26 juli 2018 ter inzage. Ook is niet aannemelijk dat na het definitief vaststellen van de vergunning initiatiefnemers de kabels alvast gaan leggen. Zij nemen hiermee een financieel risico, terwijl er nog een beroepsmogelijkheid open staat voor reclamanten in de onderhavige

¹⁷¹ Toelichting op de aanvraag (bijlage 1), Pondera consult, d.d. 31 december 2017, p. 1.

¹⁷² Toelichting op de aanvraag (bijlage 1), Pondera consult, d.d. 31 december 2017, p. 13.

¹⁷³ Toelichting op de aanvraag (bijlage 1), Pondera consult, d.d. 31 december 2017, p. 13.

¹⁷⁴ Toelichting op de aanvraag (bijlage 1), Pondera consult, d.d. 31 december 2017, p. 13.

procedure. Bovendien bestaat er nog de mogelijkheid dat er een verzoek tot herziening ten aanzien van de uitspraak van 21 februari 2018 van Windpark DDM-OM ingediend gaat worden.

Machtiging

In het machtigingsformulier heeft de heer _____ de heer _____ van Pondera Consult gemachtigd om de aanvraag in te dienen namens aanvrager. Blijkens het uittreksel (bijlage 4) heeft de heer _____ bevoegd om beslissingen te nemen tot een bedrag van 125.000,- euro. Uit de stukken blijkt niet hoeveel de werkzaamheden gaan kosten en in dat opzicht of de heer _____ bevoegd is geweest om Pondera Consult te machtigen. Bovendien is achter de machtiging (bijlage 3) een 'bijlage 1: projectlijst Drentse Monden Oostermoer Enexis', opgenomen. Reclamanten begrijpen niet wat ze hieruit kunnen afleiden.

Voorschriften

Reclamanten betwisten dat de aan de watervergunning verbonden voorschriften voldoende zijn om de doelstellingen genoemd in artikel 2.1 van de Waterwet te waarborgen en de hieruit voortvloeiende zorgplichten zoals beheer en onderhoud. Zij achten onvoldoende aangetoond dat de vergunningverlening verenigbaar is met vervulling van maatschappelijke functies door watersystemen (artikel 6.21 jo artikel 2.1 Waterwet). Zo verschaft de aanvraag bijvoorbeeld niet de vereiste duidelijkheid of het verlenen van de vergunning van invloed is op de maatschappelijke functie van het watersysteem.¹⁷⁵ Daarnaast is onduidelijk of waterstaatkundige belangen voldoende zijn gewaarborgd.¹⁷⁶ Nu een uitleg van deze belangenafweging geen onderdeel uitmaakt van de vergunning (zie voorschrift 6.5), kunnen reclamanten niet controleren, analyseren en beoordelen, d.w.z. naar feiten en juridisch technisch kwalificeren of deze belangenafweging op juiste gronden heeft plaatsgevonden. De overwegingen van het waterschap Hunze en Aa's is op dit moment onbekend voor reclamanten.

Daarnaast staan er verschillende onduidelijkheden en tekortkomingen in de voorschriften, waardoor de watervergunning niet kan voldoen aan de doelstellingen. Reclamanten noemen onder andere, dus daaronder begrepen hoewel hiertoe niet beperkt:

- de demping van de sloot nabij de Oostermoersevaart. Blijkens voorschrift 5.4 sub a dient er een sloot tijdelijk te worden gedempt over een lengte van 35 meter. Op grond van artikel 3.1 lid 2 Keur zou hiervoor ook een vergunning verleend moeten worden;
- voorschrift 5.4 sub d geeft aan dat het afvoeren van eventueel vrijgekomen bentoniet-grondmengel moet op 'verantwoorde wijze' geschieden. Er dient voldaan te worden aan de voorschriften en eisen die zijn opgenomen in hoofdstuk 10 van de Wet milieubeheer. Waarom is dat niet expliciet opgenomen als voorschrift?;
- waarom bestaat er een onderhoudstermijn van maar liefst één jaar na de controle van de werken (voorschrift 5.5.)? Lopen reclamanten hiermee geen gevaar indien de vergunninghouder pas na lange tijd waterschapsobjecten herstelt?;
- er is in de voorschriften niet gesproken over de verwijderingsfase van het windpark. Op den duur zal het windpark afgebroken worden. Naar zijn aard is het Windpark DDM-OM tijdelijk waardoor de vergunningaanvraag een concreet bepaalbare, dus afdwingbare en vooraf gefinancierde sloopverplichting dient te bevatten. Deze publiekrechtelijke sloopverplichting volgt ook uit vaste rechtspraak. Het blijft onduidelijk wat er in die fase gebeurt met de HDD boringen.

¹⁷⁵ ABRS 8 november 2017, ECLI:NL:RVS:2017:2999.

¹⁷⁶ Rechtbank Rotterdam 13 februari 2018, ECLI:NL:RBROT:2018:1015.

Reclamanten vinden het opmerkelijk dat een kabel/leiding kan blijven liggen, waardoor de Staat c.q. de belastingbetaler verantwoordelijk is en opdraait voor eventuele kosten, wat zich niet verdraagt met het égalitébeginsel;

- in de algemene voorschriften bij Watervergunning Keur (bijlage 1) staat onder voorschrift 4 dat de vergunninghouder onmiddellijk maatregelen moet treffen, om een nadelige beïnvloeding van de functie van het waterstaatswerk zoveel mogelijk te voorkomen, te beperken en/of ongedaan te maken. Aan welke maatregelen moet reclamanten denken?;
- het is daarnaast gangbaar dat een bevoegd gezag ook verzoekt om een werkplan die de beschrijving bevat van de gegeven werkzaamheden m.b.t. tot alle uitvoeren, waaronder de graafwerkzaamheden. Een soortgelijk voorschrift mist op dit moment;
- bij een HDD boring is het bovendien gebruikelijk dat er een *as built* tekening wordt overlegt met het bevoegd gezag, omdat de feitelijke ligging bijna altijd afwijkt van de vergunde ligging. Waarom is een dergelijk voorschrift niet opgenomen?

Aanvraagformulier

Het aanvraagformulier bevat onduidelijkheden en tekortkomingen. Reclamanten noemen niet limitatief onder andere:

- de realisatie van het windpark wordt gefaseerd uitgevoerd, maar het tegendeel staat in het aanvraagformulier;
- de geplande begindatum 1 januari 2018 is opmerkelijk te noemen, te meer omdat de aanvraag is ingediend op 2 januari 2018.

Aanmeldingsnotitie MER

Voor het Rijksinpassingsplan en de benodigde vergunningen is de MER-procedure al doorlopen. Een nieuwe aanmeldingsnotitie aan het bevoegd gezag is echter verplicht, aangezien de effecten van HDD boringen en het tijdelijk dempen van sloten niet als effect is omschreven in het MER.

Privaatrechtelijke belemmering

Reclamanten willen het waterschap Hunze en Aa's erop wijzen dat er sprake is van een evidente privaatrechtelijke belemmering, die juridisch zou moeten leiden tot een afwijzing van de vergunning. Deze privaatrechtelijke belemmering heeft tot gevolg dat Windpark DDM-OM niet kan beginnen aan de werkzaamheden. Deze privaatrechtelijke belemmering draagt een evident karakter¹⁷⁷ omdat, zonder nader onderzoek, kan worden vastgesteld dat een ontwikkeling voorzien is op grond die in eigendom aan een ander toebehoort en onduidelijk is of die ander daarin berust, aangezien uit de aanvraag noch de watervergunning blijkt dat de grondeigenaren toestemming hebben gegeven. Verifieerbaar moet zijn of de aanvrager op enig moment gebruik zou kunnen maken van de aangevraagde vergunning.¹⁷⁸ Zonder kenbare bevestiging van alle perceeleigenaren waar de werkzaamheden worden uitgevoerd, betwisten reclamanten bij gebrek aan wetenschap daaromtrent, dat er rechtens vereiste overeenstemming met grondeigenaren is bereikt. Bovendien is er geen financiële compensatie aangeboden die de privaatrechtelijke belemmering zou wegnemen.¹⁷⁹ Zonder privaatrechtelijke toestemming van de grondeigenaar is initiatiefnemer geen belanghebbende bij deze vergunningaanvraag.

¹⁷⁷ Zie onder andere ECLI:NL:RVS:2010:BN1099; ECLI:NL:RVS:2014:3018 en ECLI:NL:RVS:2016:328.

¹⁷⁸ ABRS 27 juli 2017, ECLI:NL:RVS:2017:2002, r.o. 2.1.

¹⁷⁹ Rechtbank Limburg 13 juli 2018, ECLI:NL:RBLIM:2018:6722.

14. Watervergunning deelgebied cluster OM

Reclamanten betwisten de verlening van de Watervergunning deelgebied cluster OM, Waterschap Hunze en Aa's. De watervergunning ziet op werkzaamheden ten behoeve van de aanleg en exploitatie van Windpark DDM-OM.

De aanvraag betreft: handelingen in het watersysteem als bedoeld in hoofdstuk 6 van de Waterwet (Wtw):

- het onttrekken (artikel 3.7) en lozen (artikel 3.5) van grondwater;
- het aanbrengen van dammen in hoofdwatgangen (artikel 3.5);
- het compenseren van verloren gegane waterberging (artikel 3.1 Keur).

In beginsel zijn handelingen in het watersysteem vergunningplichtig. Ook alle vergunningen en ontheffingen die voortvloeien uit de Keur van een Waterschap zijn per definitie een watervergunning. In de Keur staan regels over het gebruik van regionale waterstaatswerken. In artikel 3.1 Keur Waterschap Hunze en Aa's 2010 is een vergunningplicht opgenomen voor de werkzaamheden.¹⁸⁰

Verlening van de vergunning is onvoldoende gemotiveerd, naar reclamanten menen onrechtmatig, in strijd met de vereiste zorgvuldigheid, égalité, redelijkheid, rechtszekerheid en evenredigheid.

Voorschriften

Reclamanten betwisten dat de aan de watervergunning verbonden voorschriften voldoende zijn om de doelstellingen genoemd in artikel 2.1 van de Waterwet te waarborgen en de hieruit voortvloeiende zorgplichten zoals beheer en onderhoud. Zij achten onvoldoende aangetoond dat de vergunningverlening verenigbaar is met vervulling van maatschappelijke functies door watersystemen (artikel 6.21 jo artikel 2.1 Waterwet). Zo verschaft de aanvraag bijvoorbeeld niet de vereiste duidelijkheid of het verlenen van de vergunning van invloed is op de maatschappelijke functie van het watersysteem.¹⁸¹ Daarnaast is onduidelijk of waterstaatkundige belangen voldoende zijn gewaarborgd.¹⁸² Nu een uitleg van deze belangenafweging geen onderdeel uitmaakt van de vergunning (zie voorschrift 6.7), kunnen reclamanten niet controleren, analyseren en beoordelen, d.w.z. naar feiten en juridisch technisch kwalificeren of deze belangenafweging op juiste gronden heeft plaatsgevonden. De overwegingen van het waterschap Hunze en Aa's is op dit moment onbekend voor reclamanten.

Bovendien staan er verschillende onduidelijkheden en tekortkomingen in de voorschriften, waardoor de watervergunning niet kan voldoen aan de doelstellingen. Reclamanten noemen onder andere, dus daaronder begrepen hoewel hiertoe niet beperkt:

- voorschrift 5.2.4 - Bij het opstellen van een monitoringsplan moet er ook worden vastgelegd welke actie wordt genomen in geval van overschrijdingen. Waar moeten reclamanten dan aan denken?;
- voorschrift 5.2.8 - De watervergunning van Windpark N33 noemt bij de proefbemalingen specifiek ter hoogte van welke windmolenlocaties er een proefbemaling moet plaatsvinden. Op welke locatie moet er nu een proefbemaling plaatsvinden? Mag de vergunninghouder dat zelf beslissen? De mogelijkheid bestaat dat zij een niet representatieve locatie kiezen;

¹⁸⁰ Toelichting op de aanvraag (bijlage 1), Pondera Consult, d.d. 10 april 2018, p. 4.

¹⁸¹ ABRS 8 november 2017, ECLI:NL:RVS:2017:2999.

¹⁸² Rechtbank Rotterdam 13 februari 2018, ECLI:NL:RBROT:2018:1015.

- Voorschrift 6.5.2 - De grondwateronttrekking kan een vochttekort voor de vegetatie en de bijbehorende effecten op bijvoorbeeld weidevogels veroorzaken. Er is op dit moment onvoldoende onderzocht en onderbouwd welke negatieve effecten de windturbines hebben op deze beschermde en zeer zeldzame vogelsoorten. Reclamanten verwachten reëel dat windturbines effecten hebben op weide- en akkervogels. Van algemene bekendheid is dat het niet goed gaat met de weide- en akkervogels in Nederland.¹⁸³ Nu de afgelopen decennia er onvoldoende maatregelen zijn getroffen om het tij te keren, heeft Vogelbescherming Nederland een klacht ingediend bij de Europese Commissie;¹⁸⁴
- Voorschrift 6.5.3 - Bij de landbouwgronden is er een reële kans op claims, omdat er sprake kan zijn van opbrengstderving van gewassen, veroorzaakt door de grondwateronttrekking ten behoeve van de bouw van het windpark. Initiatiefnemers zullen dergelijke claims verzorgen en afhandeling. Voor reclamanten is onduidelijk of daarvoor voldoende budget beschikbaar is bij initiatiefnemers en/of deze schade al begroot is. Zij verzoeken daarom om meer informatie;
- Voorschrift 6.5.4 - De watervergunning van Windpark N33 omvat verplichtingen zoals het inventariseren met een nulopname. Waarom is er niet voor een dergelijke aanpak gekozen in Windpark DDM-OM?;
- Voorschrift 6.7 - De vergunninghouder is, op grond van de Waterwet, Hoofdstuk 7 Financiële bepalingen, aansprakelijk voor de schade aan onroerende zaken ten gevolge van de onttrekking. Vergunninghouder moet afspraken maken met de betreffende eigenaren van de percelen en opstallen met betrekking tot mogelijk te verwachten schade. Welke schade en zo ja - daar in zoverre van - kan er dan compensatie worden verwacht?

Toelichting

In paragraaf 1.4 van de toelichting zou een 'compleet overzicht' worden gegeven van de activiteiten waarvoor vergunning wordt aangevraagd.¹⁸⁵ Het tegendeel is echter het geval, omdat het aanbrengen van dammen in hoofdwatgangen niet expliciet wordt genoemd in de toelichting. In dat opzicht is de aanvraag onvolledig en moet afgewezen worden.

Voorts noemt Pondera Consult dat het Rijksinpassingsplan niet onherroepelijk zou zijn.¹⁸⁶ Op 21 februari 2018 is de uitspraak van het Windpark DDM-OM onherroepelijk. Reclamanten begrijpen niet op welke wijze het Rijksinpassingsplan niet onherroepelijk zou zijn. De toelichting is wat dat betreft niet nauwkeuring op maat omschreven.

Vergunningverlening op grond van de Keur Waterschap Hunze en Aa's 2010

De onderhavige vergunning is enkel verleend op grond van artikel 3.7 Keur,¹⁸⁷ terwijl in de toelichting op de aanvraag duidelijk staat dat het op grond van artikel 3.1, 3.5 en 3.7 Keur moet geschieden.¹⁸⁸ Art. 3.7 Keur gaat enkel over het onttrekken van grondwater en infiltreren in de bodem. De vergunning moet ook verleend worden op grond van artikel 3.1, tweede lid, Keur jo artikel 3.5 Keur, namelijk het aanbrengen van een permanente dam in een hoofdwatgang (het aanbrengen van een dam in de hoofdwatgang wordt namelijk in de voorschriften ook als demping gezien, zie voorschrift 5.3.2 en het aanvraagformulier geeft aan dat de dam in een waterstaatswerk of beschermingszone wordt geplaatst) wijziging van een

¹⁸³ Zie <http://www.rtdrenthe.nl/nieuws/114983/Drenthe-schiet-tekort-in-de-bescherming-van-weidevogels> en brief van de Staatsecretaris van EZ van 2 november 2016, nr. 33567, nr. 92, over vermindering openheid van het landschap en verstoring van de omgeving. Deze factoren spelen een rol in het plangebied en de komst van een windturbinepark versterken de negatieve invloed op deze omgevingsfactoren.

¹⁸⁴ <https://www.vogelbescherming.nl/actueel/bericht/?bericht=2032>.

¹⁸⁵ Toelichting op de aanvraag (bijlage 1), Pondera consult, d.d. 10 april 2018, p. 4.

¹⁸⁶ Toelichting op de aanvraag (bijlage 1), Pondera consult, d.d. 10 april 2018, p. 3.

¹⁸⁷ Ontwerpbesluit Watervergunning deelgebied cluster OM, p. 2.

¹⁸⁸ Toelichting op de aanvraag (bijlage 1), Pondera consult, d.d. 10 april 2018, p. 1.

peilgebied als gevolg van het verplaatsen van een vaste stuw en het compenseren van verloren gegane waterberging. Ook is in de voorschriften onder 6.4 te lezen dat voor de kwantiteit van de lozings krachtens artikel 3.5 Keur voorschriften gelden die nageleefd moeten worden, wat nu niet controleerbaar is.

Aanvraagformulier

Het aanvraagformulier bevat onduidelijkheden en tekortkomingen. Reclamanten noemen niet limitatief onder andere:

- de realisatie van het windpark wordt gefaseerd uitgevoerd, maar het tegendeel staat in het aanvraagformulier;
- de geplande begindatum staat op 1 januari 2018 en einddatum is 1 januari 2019, terwijl de toelichting zegt dat de schatting is dat in 2019 wordt begonnen met de bouwwerkzaamheden en wordt aangevraagd tot 1 juli 2021.¹⁸⁹

Termijn

De watervergunning wordt verleend voor de periode 1 december 2018 t/m 1 juli 2021. Betekent dit dat in deze gehele periode er onttrekking van grondwater kan plaatsvinden? Het is gebruikelijk bij een watervergunning dat er een specifiek aantal weken wordt genoemd. Deze duidelijkheid ter rechtszekerheid ontbreekt.

Waterberging

Uit de vergunning blijkt niet welke maatregelen er wordt getroffen om verloren gegane waterberging door demping te compenseren. Het onderzoek watercompensatieonderzoek noemt een drietal mogelijkheden, maar voor reclamanten blijft onduidelijk wat zij moeten verwachten binnen het plangebied.

Bemalingsadvies

In het bemalingsadvies wordt in paragraaf 5.2.1 het risico van zetting besproken. Reclamanten volgen niet de conclusie dat enkel op windturbinelocatie OM-1.2 en OM 1.3 er sprake is van risico op zetting. Reclamanten zien namelijk overduidelijk in figuur 12 dat er bij windturbinelocaties OM-2.1 t/m OM-2.6 er een rode vlek zichtbaar is bij de windturbinelocaties.¹⁹⁰

Arcadis adviseert gebruik te maken van retourbemaling voor een duurzame bemaling.¹⁹¹ In de voorschriften is geen retourbemaling opgenomen en is verder ook niet uitgelegd waarom hier niet voor gekozen is. Reclamanten verzoeken hieromtrent een toelichting.

In het bemalingsadvies wordt ook een verkennend bodemonderzoek aanbevolen om eventuele (onbekende) verontreinigingen uit te sluiten/in kaart te brengen.¹⁹² Reclamanten trekken hieruit de conclusie dat verontreinigingen in het plangebied niet uitgesloten kunnen worden. Ook in de voorschriften van de watervergunning is te lezen dat gedempte wijken in het plangebied een risico vormen voor de kwaliteit van het te lozen grondwater. Reclamanten verlangen daarom nader

¹⁸⁹ Toelichting op de aanvraag (bijlage 1), Pondera consult, d.d. 10 april 2018, p. 10.

¹⁹⁰ Bemalingsadvies, Deelwindpark Oostermoer (OM), Arcadis, 13 maart 2018, p. 19-20.

¹⁹¹ Bemalingsadvies, Deelwindpark Oostermoer (OM), Arcadis, 13 maart 2018, p. 26.

¹⁹² Bemalingsadvies, Deelwindpark Oostermoer (OM), Arcadis, 13 maart 2018, p. 26.

onderzoek ten aanzien van verontreinigingen, aangezien er anders onnodig risico's worden genomen met onomkeerbare gevolgen.

Aanmeldingsnotitie MER

In bijlage 7 is de MER - beoordeling door het Waterschap Hunze en Aa's opgenomen. Reclamanten hebben echter niet kennis kunnen nemen van deze MER Aanmeldingsnotitie. Zij kunnen daarom niet beoordelen of er op goede gronden is ingestemd met de MER Aanmeldingsnotitie.

Het bevoegd gezag moet uiterlijk zes weken na de datum van ontvangst van de aanmeldingsnotitie (art. 7.17, eerste lid, Wet milieubeheer) beslissen of de MER-procedure moet worden doorlopen. Reclamanten lezen in de bijgevoegde brief echter niets over de status van deze procedure.¹⁹³ Mocht het bevoegd gezag van oordeel zijn dat een MER-procedure niet noodzakelijk is, dan tekenen reclamanten hierbij alvast bezwaar aan. Reclamanten zullen hun gronden aanvoeren zodra het bevoegd gezag een inhoudelijke reactie hieromtrent heeft gegeven.

Privaatrechtelijke belemmering

Reclamanten willen het waterschap Hunze en Aa's erop wijzen dat er sprake is van een evidente privaatrechtelijke belemmering, die juridisch zou moeten leiden tot een afwijzing van de vergunning. Deze privaatrechtelijke belemmering heeft tot gevolg dat Windpark DDM-OM niet kan beginnen aan de werkzaamheden. Deze privaatrechtelijke belemmering draagt een evident karakter¹⁹⁴ omdat, zonder nader onderzoek, kan worden vastgesteld dat een ontwikkeling voorzien is op grond die in eigendom aan een ander toebehoort en onduidelijk is of die ander daarin berust, aangezien uit de aanvraag noch de watervergunning blijkt dat de grondeigenaren toestemming hebben gegeven. Verifieerbaar moet zijn of de aanvrager op enig moment gebruik zou kunnen maken van de aangevraagde vergunning.¹⁹⁵ Zonder kenbare bevestiging van alle perceeleigenaren waar de werkzaamheden worden uitgevoerd, betwisten reclamanten bij gebrek aan wetenschap daaromtrent, dat er rehtens vereiste overeenstemming met grondeigenaren is bereikt. Bovendien is er geen financiële compensatie aangeboden die de privaatrechtelijke belemmering zou wegnemen.¹⁹⁶ Zonder privaatrechtelijke toestemming van de grondeigenaar is initiatiefnemer geen belanghebbende bij deze vergunningaanvraag.

¹⁹³ Brief Waterschap Hunze en Aa's, d.d. 23 maart 2018, kenmerk Z09718/18-021368.

¹⁹⁴ Zie onder andere ECLI:NL:RVS:2010:BN1099; ECLI:NL:RVS:2014:3018 en ECLI:NL:RVS:2016:328.

¹⁹⁵ ABRS 27 juli 2017, ECLI:NL:RVS:2017:2002, r.o. 2.1.

¹⁹⁶ Rechtbank Limburg 13 juli 2018, ECLI:NL:RBLIM:2018:6722.

15. Watervergunning deelgebied cluster DEE

Reclamanten betwisten de verlening van de Watervergunning deelgebied cluster DEE, Waterschap Hunze en Aa's. De watervergunning ziet op werkzaamheden ten behoeve van de aanleg en exploitatie van Windpark DDM-OM.

De aanvraag betreft: handelingen in het watersysteem als bedoeld in hoofdstuk 6 van de Waterwet (Wtw):

- het onttrekken (artikel 3.7) en lozen (artikel 3.5) van grondwater;
- het aanbrengen van dammen in hoofdwatergangen (artikel 3.5);
- het compenseren van verloren gegane waterberging (artikel 3.1 Keur).

In beginsel zijn handelingen in het watersysteem vergunningplichtig. Ook alle vergunningen en ontheffingen die voortvloeien uit de Keur van een Waterschap zijn per definitie een watervergunning. In de Keur staan regels over het gebruik van regionale waterstaatswerken. In artikel 3.1, 3.5 en 3.7 Keur Waterschap Hunze en Aa's 2010 is een vergunningplicht opgenomen voor de werkzaamheden.¹⁹⁷

Verlening van de vergunning is onvoldoende gemotiveerd, naar reclamanten menen onrechtmatig, in strijd met de vereiste zorgvuldigheid, égalité, redelijkheid, rechtszekerheid en evenredigheid.

Deelgebied cluster DEE

De omschrijving onder de watervergunning, namelijk 'deelgebied cluster DEE', is niet correct. De aanvraag heeft alleen betrekking op deelgebied DEE en niet op deelgebied cluster DEE (windturbine DEE 3-1). Er ontbreekt dus een watervergunning voor deze windturbine. Het ontbreken van genoemde aanvraag en het ontwerpbesluit heeft tot gevolg dat er niet aan het bepaalde in artikel 3.32 in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, WRO, om alle besluiten gelijktijdig bekend te maken, is voldaan.

Voorschriften

Reclamanten betwisten dat de aan de watervergunning verbonden voorschriften voldoende zijn om de doelstellingen genoemd in artikel 2.1 van de Waterwet te waarborgen en de hieruit voortvloeiende zorgplichten zoals beheer en onderhoud. Zij achten dat onvoldoende is aangetoond dat de vergunningverlening verenigbaar is met vervulling van maatschappelijke functies door watersystemen (artikel 6.21 jo artikel 2.1 Waterwet). Zo verschaft de aanvraag bijvoorbeeld niet de vereiste duidelijkheid of het verlenen van de vergunning van invloed is op de maatschappelijke functie van het watersysteem.¹⁹⁸ Daarnaast is onduidelijk of waterstaatkundige belangen voldoende zijn gewaarborgd.¹⁹⁹ Nu een uitleg van deze belangenafweging geen onderdeel uitmaakt van de vergunning (zie voorschrift 6.7), kunnen reclamanten niet controleren, analyseren en beoordelen, d.w.z. naar feiten en juridisch technisch kwalificeren of deze belangenafweging op juiste gronden heeft plaatsgevonden. De overwegingen van het waterschap Hunze en Aa's is op dit moment onbekend voor reclamanten.

¹⁹⁷ Toelichting op de aanvraag (bijlage 1), Pondera consult, d.d. 10 april 2018, p. 1.

¹⁹⁸ ABRS 8 november 2017, ECLI:NL:RVS:2017:2999.

¹⁹⁹ Rechtbank Rotterdam 13 februari 2018, ECLI:NL:RBROT:2018:1015.

Bovendien staan er verschillende onduidelijkheden en tekortkomingen in de voorschriften, waardoor de watervergunning niet kan voldoen aan de doelstellingen. Reclamanten noemen onder andere, dus daaronder begrepen hoewel hiertoe niet beperkt:

- Voorschrift 5.2.4 - Bij het opstellen van een monitoringsplan moet er ook worden vastgelegd welke actie wordt genomen in geval van overschrijdingen. **Waar moeten reclamanten dan aan denken?;**
- Voorschrift 5.2.8 - Bij de watervergunning van Windpark N33 worden bij de proefbemalingen specifiek genoemd ter hoogte van welke windmolenlocaties er een proefbemaling moet plaatsvinden. Op welke locatie moet er nu een proefbemaling plaatsvinden? Mag de vergunninghouder dat zelf beslissen? De mogelijkheid bestaat dat zij een niet representatieve locatie kiezen;
- Voorschrift 6.5.2 - De grondwateronttrekking kan een vochttekort voor de vegetatie en de bijbehorende effecten op bijvoorbeeld weidevogels veroorzaken. Er is op dit moment onvoldoende onderzocht en onderbouwd welke negatieve effecten de windturbines hebben op deze beschermde en zeer zeldzame vogelsoorten. Reclamanten verwachten reëel dat windturbines effecten hebben op weide- en akkervogels. Van algemene bekendheid is dat het niet goed gaat met de weide- en akkervogels in Nederland.²⁰⁰ Nu de afgelopen decennia er onvoldoende maatregelen zijn getroffen om het tij te keren, heeft Vogelbescherming Nederland een klacht ingediend bij de Europese Commissie.²⁰¹
- Voorschrift 6.5.3 - Bij de landbouwgronden is er een reële kans op claims, omdat er sprake kan zijn van opbrengstderiving van gewassen, veroorzaakt door de grondwateronttrekking ten behoeve van de bouw van het windpark. Initiatiefnemers zullen dergelijke claims verzorgen en afhandeling. Voor reclamanten is onduidelijk of daarvoor voldoende budget beschikbaar is bij initiatiefnemers en/of deze schade al begroot is. Zij verzoeken daarom om meer informatie;
- Voorschrift 6.5.4 – In de watervergunning van Windpark N33 wordt er gesproken over het inventariseren met een nulopname. **Waarom is er niet voor een dergelijke aanpak gekozen in Windpark DDM-OM?;**
- Voorschrift 6.7 - De vergunninghouder is, op grond van de Waterwet, Hoofdstuk 7 Financiële bepalingen, aansprakelijk voor de schade aan onroerende zaken ten gevolge van de onttrekking. Vergunninghouder moet afspraken maken met de betreffende eigenaren van de percelen en opstellen met betrekking tot mogelijk te verwachten schade. **Welke schade en zo ja - daar in zoverre van - kan er dan compensatie worden verwacht?**

Toelichting

In paragraaf 1.4 van de toelichting zou een ‘compleet overzicht’ worden gegeven van de activiteiten waarvoor vergunning wordt aangevraagd.²⁰² Het tegendeel is echter het geval, omdat het aanbrengen van dammen in hoofdwatergangen niet expliciet wordt genoemd in de toelichting. In dat opzicht is de aanvraag onvolledig en moet afgewezen worden.

Voorts noemt Pondera Consult dat het Rijksinpassingsplan niet onherroepelijk zou zijn.²⁰³ Op 21 februari 2018 is de uitspraak van het Windpark DDM-OM onherroepelijk. Reclamanten begrijpen niet op welke wijze het Rijksinpassingsplan niet onherroepelijk zou zijn. De toelichting is wat dat betreft niet nauwkeuring op maat omschreven.

²⁰⁰ Zie <http://www.rtdrenthe.nl/nieuws/114983/Drenthe-schiet-tekort-in-de-bescherming-van-weidevogels> en brief van de Staatsecretaris van EZ van 2 november 2016, nr. 33567, nr. 92, over vermindering openheid van het landschap en verstoring van de omgeving. Deze factoren spelen een rol in het plangebied en de komst van een windturbinepark versterken de negatieve invloed op deze omgevingsfactoren.

²⁰¹ <https://www.vogelbescherming.nl/actueel/bericht/?bericht=2032>.

²⁰² Toelichting op de aanvraag (bijlage 1), Pondera consult, d.d. 10 april 2018, p. 1.

²⁰³ Toelichting op de aanvraag (bijlage 1), Pondera consult, d.d. 10 april 2018, p. 4.

Machtiging

Het bijgevoegd machtigingsformulier dateert van 11/12 mei 2015. Reclamanten stellen dat het zeer ongebruikelijk is dat er een machtiging van maar liefst 3 jaar oud gebruikt is. De rechtbank Rotterdam oordeelde nog zeer recent dat: ‘een machtiging die algemeen is geformuleerd wel wordt geaccepteerd als blijkt dat de machtiging niet ouder is dan een jaar omdat hieruit kan worden opgemaakt dat er recent contact tussen de gemachtigde en de betrokkene is geweest en het daarom aannemelijk is dat betrokkene er van op de hoogte is dat er een zaak namens hem aanhangig is gemaakt. Voor een niet recente algemene machtiging geldt dat niet. De rechtbank kan zich vinden in deze motivering.’²⁰⁴ Daarnaast is er ook geen sprake van een doorlopende machtiging, aangezien de onderhavige machtiging onvoldoende specifiek is.²⁰⁵ Reclamanten verlangen daarom een actuele versie. Daarnaast is er geen uittreksel KvK bijgevoegd, waardoor reclamanten niet kunnen controleren of de heer en überhaupt bevoegd zijn om een machtiging af te geven.

Vergunningverlening op grond van de Keur Waterschap Hunze en Aa's 2010

De onderhavige vergunning is enkel verleend op grond van artikel 3.7 Keur,²⁰⁶ terwijl in de toelichting op de aanvraag duidelijk staat dat het op grond van artikel 3.1, 3.5 en 3.7 Keur moet geschieden.²⁰⁷ Art. 3.7 Keur gaat enkel over het onttrekken van grondwater en infiltreren in de bodem. De vergunning moet ook verleend worden op grond van artikel 3.1, tweede lid, Keur jo artikel 3.5 Keur, namelijk het aanbrengen van een permanente dam in een hoofdwatgang (het aanbrengen van een dam in de hoofdwatgang wordt namelijk in de voorschriften ook als demping gezien, zie voorschrift 5.3.2 en het aanvraagformulier geeft aan dat de dam in een waterstaatswerk of beschermingszone wordt geplaatst) wijziging van een peilgebied als gevolg van het verplaatsen van een vaste stuw en het compenseren van verloren gegane waterberging. Ook is in de voorschriften onder 6.4 te lezen dat voor de kwantiteit van de lozingen krachtens artikel 3.5 Keur voorschriften gelden die nageleefd moeten worden, wat nu niet controleerbaar is.

Aanvraagformulier

Het aanvraagformulier bevat onduidelijkheden en tekortkomingen. Reclamanten noemen niet limitatief onder andere:

- De realisatie van het windpark wordt gefaseerd uitgevoerd, maar het tegendeel staat in het aanvraagformulier.
- De geplande begindatum staat op 1 januari 2018 en einddatum is 1 januari 2019, terwijl de toelichting zegt dat de schatting is dat in 2019 wordt begonnen met de bouwwerkzaamheden en wordt aangevraagd tot 1 juli 2021.²⁰⁸

Termijn

De watervergunning wordt verleend voor de periode 1 december 2018 t/m 1 juli 2021. Betekent dit dat in deze gehele periode er onttrekking van grondwater kan plaatsvinden? Het is gebruikelijk bij een watervergunning dat er een specifiek aantal weken wordt genoemd. Deze duidelijkheid ter rechtszekerheid ontbreekt.

²⁰⁴ Rechtbank Rotterdam 26 juni 2018, ECLI:NL:RBROT:2018:5015, r.o. 4.3.

²⁰⁵ Rechtbank Rotterdam 26 juni 2018, ECLI:NL:RBROT:2018:5015, r.o. 4.4.

²⁰⁶ Ontwerpbesluit Watervergunning deelgebied cluster DEE, p. 2.

²⁰⁷ Toelichting op de aanvraag (bijlage 1), Pondera consult, d.d. 10 april 2018, p. 1.

²⁰⁸ Toelichting op de aanvraag (bijlage 1), Pondera consult, d.d. 10 april 2018, p. 11.

Waterberging

Uit de vergunning blijkt niet welke maatregelen er wordt getroffen om verloren gegane waterberging door demping te compenseren. Het onderzoek watercompensatieonderzoek noemt een drietal mogelijkheden, maar voor reclamanten blijft onduidelijk wat zij moeten verwachten binnen het plangebied.

Bemalingsadvies

In het bemalingsadvies wordt in paragraaf 5.2.1 het risico van zetting besproken. Reclamanten volgen niet de conclusie dat enkel op windturbinelocatie OM-2.2 en OM 2.3 er sprake is van risico op zetting. Reclamanten zien namelijk overduidelijk in figuur 14 dat onder andere bij windturbinelocaties OM-2.4, OM-2.6 en OM-2.7 er een rode vlekken zichtbaar zijn bij de windturbinelocaties.²⁰⁹

Arcadis adviseert gebruik te maken van retourbemaling voor een duurzame bemaling.²¹⁰ In de voorschriften is geen retourbemaling opgenomen en is verder ook niet uitgelegd waarom hier niet voor gekozen is. Reclamanten verzoeken hieromtrent een toelichting.

In het bemalingsadvies wordt ook een verkennend bodemonderzoek aanbevolen om eventuele (onbekende) verontreinigingen uit te sluiten/in kaart te brengen.²¹¹ Reclamanten trekken hieruit de conclusie dat verontreinigingen in het plangebied niet uitgesloten kunnen worden. Ook in de voorschriften van de watervergunning is te lezen dat gedempte wijken in het plangebied een risico vormen voor de kwaliteit van het te lozen grondwater. Reclamanten verlangen daarom nader onderzoek ten aanzien van verontreinigingen, aangezien er anders onnodig risico's worden genomen met onomkeerbare gevolgen.

Aanmeldingsnotitie MER

In bijlage 7 is de MER - beoordeling door het Waterschap Hunze en Aa's opgenomen. Reclamanten hebben echter niet kennis kunnen nemen van deze MER Aanmeldingsnotitie. Zij kunnen daarom niet beoordelen of er op goede gronden is ingestemd met de MER Aanmeldingsnotitie.

Het bevoegd gezag moet uiterlijk zes weken na de datum van ontvangst van de aanmeldingsnotitie (art. 7.17, eerste lid, Wet milieubeheer) beslissen of de MER-procedure moet worden doorlopen. Reclamanten lezen in de bijgevoegde brief echter niets over de status van deze procedure.²¹² Mocht het bevoegd gezag van oordeel zijn dat een MER-procedure niet noodzakelijk is, dan tekenen reclamanten hierbij alvast bezwaar aan. Reclamanten zullen hun gronden aanvoeren zodra het bevoegd gezag een inhoudelijke reactie hieromtrent heeft gegeven.

²⁰⁹ Bemalingsadvies, Deelwindpark DEE, Arcadis, 13 maart 2018, p. 20-21.

²¹⁰ Bemalingsadvies, Deelwindpark DEE, Arcadis, 13 maart 2018, p. 28.

²¹¹ Bemalingsadvies, Deelwindpark DEE, Arcadis, 13 maart 2018, p. 28.

²¹² Brief Waterschap Hunze en Aa's, d.d. 23 maart 2018, kenmerk Z09718/18-021368.

Privaatrechtelijke belemmering

Reclamanten willen het waterschap Hunze en Aa's erop wijzen dat er sprake is van een evidente privaatrechtelijke belemmering, die juridisch zou moeten leiden tot een afwijzing van de vergunning. Deze privaatrechtelijke belemmering heeft tot gevolg dat Windpark DDM-OM niet kan beginnen aan de werkzaamheden. Deze privaatrechtelijke belemmering draagt een evident karakter²¹³ omdat, zonder nader onderzoek, kan worden vastgesteld dat een ontwikkeling voorzien is op grond die in eigendom aan een ander toebehoort en onduidelijk is of die ander daarin berust, aangezien uit de aanvraag noch de watervergunning blijkt dat de grondeigenaren toestemming hebben gegeven. Verifieerbaar moet zijn of de aanvrager op enig moment gebruik zou kunnen maken van de aangevraagde vergunning.²¹⁴ Zonder kenbare bevestiging van alle perceeleigenaren waar de werkzaamheden worden uitgevoerd, betwisten reclamanten bij gebrek aan wetenschap daaromtrent, dat er rechtens vereiste overeenstemming met grondeigenaren is bereikt. Bovendien is er geen financiële compensatie aangeboden die de privaatrechtelijke belemmering zou wegnemen.²¹⁵ Zonder privaatrechtelijke toestemming van de grondeigenaar is initiatiefnemer geen belanghebbende bij deze vergunningaanvraag.

---

²¹³ Zie onder andere ECLI:NL:RVS:2010:BN1099; ECLI:NL:RVS:2014:3018 en ECLI:NL:RVS:2016:328.

²¹⁴ ABRS 27 juli 2017, ECLI:NL:RVS:2017:2002, r.o. 2.1.

²¹⁵ Rechtbank Limburg 13 juli 2018, ECLI:NL:RBLIM:2018:6722.

16. Watervergunning deelgebied cluster RH

Reclamanten betwisten de verlening van de Watervergunning deelgebied cluster RH, Waterschap Hunze en Aa's. De watervergunning ziet op werkzaamheden ten behoeve van de aanleg en exploitatie van Windpark DDM-OM.

De aanvraag betreft: handelingen in het watersysteem als bedoeld in hoofdstuk 6 van de Waterwet (Wtw):

- het onttrekken (artikel 3.7) en lozen (artikel 3.5) van grondwater.

In beginsel zijn handelingen in het watersysteem vergunningplichtig. Ook alle vergunningen en ontheffingen die voortvloeien uit de Keur van een Waterschap zijn per definitie een watervergunning. In de Keur staan regels over het gebruik van regionale waterstaatswerken. In artikel 3.5 en 3.7 Keur Waterschap Hunze en Aa's 2010 is een vergunningplicht opgenomen voor de werkzaamheden.²¹⁶

Verlening van de vergunning is onvoldoende gemotiveerd, naar reclamanten menen onrechtmatig, in strijd met de vereiste zorgvuldigheid, égalité, redelijkheid, rechtszekerheid en evenredigheid.

Voorschriften

Reclamanten betwisten dat de aan de watervergunning verbonden voorschriften voldoende zijn om de doelstellingen genoemd in artikel 2.1 van de Waterwet te waarborgen en de hieruit voortvloeiende zorgplichten zoals beheer en onderhoud. Zij achten dat onvoldoende is aangetoond dat de vergunningverlening verenigbaar is met vervulling van maatschappelijke functies door watersystemen (artikel 6.21 jo artikel 2.1 Waterwet). Zo verschaft de aanvraag bijvoorbeeld niet de vereiste duidelijkheid of het verlenen van de vergunning van invloed is op de maatschappelijke functie van het watersysteem.²¹⁷ Daarnaast is onduidelijk of waterstaatkundige belangen voldoende zijn gewaarborgd.²¹⁸ Nu een uitleg van deze belangenafweging geen onderdeel uitmaakt van de vergunning (zie voorschrift 6.7), kunnen reclamanten niet controleren, analyseren en beoordelen, d.w.z. naar feiten en juridisch technisch kwalificeren of deze belangenafweging op juiste gronden heeft plaatsgevonden. De overwegingen van het waterschap Hunze en Aa's is op dit moment onbekend voor reclamanten.

Bovendien staan er verschillende onduidelijkheden en tekortkomingen in de voorschriften, waardoor de watervergunning niet kan voldoen aan de doelstellingen. Reclamanten noemen onder andere, dus daaronder begrepen hoewel hiertoe niet beperkt:

- Voorschrift 5.2.4 - Bij het opstellen van een monitoringsplan moet er ook worden vastgelegd welke actie wordt genomen in geval van overschrijdingen. Waar moeten reclamanten dan aan denken?;
- Voorschrift 5.2.8 - Bij de watervergunning van Windpark N33 worden bij de proefbemalingen specifiek genoemd ter hoogte van welke windmolenlocaties er een proefbemaling moet plaatsvinden. Op welke locatie moet er nu een proefbemaling plaatsvinden? Mag de vergunninghouder dat zelf beslissen? De mogelijkheid bestaat dat zij een niet representatieve locatie kiezen;

²¹⁶ Toelichting op de aanvraag (bijlage 1), Pondera consult, d.d. 10 april 2018, p. 1.

²¹⁷ ABRS 8 november 2017, ECLI:NL:RVS:2017:2999.

²¹⁸ Rechtbank Rotterdam 13 februari 2018, ECLI:NL:RBROT:2018:1015.

- Voorschrift 6.5.2 - De grondwateronttrekking kan een vochttekort voor de vegetatie en de bijbehorende effecten op bijvoorbeeld weidevogels veroorzaken. Er is op dit moment onvoldoende onderzocht en onderbouwd welke negatieve effecten de windturbines hebben op deze beschermde en zeer zeldzame vogelsoorten. Reclamanten verwachten reëel dat windturbines effecten hebben op weide- en akkervogels. Van algemene bekendheid is dat het niet goed gaat met de weide- en akkervogels in Nederland.²¹⁹ Nu de afgelopen decennia er onvoldoende maatregelen zijn getroffen om het tij te keren, heeft Vogelbescherming Nederland een klacht ingediend bij de Europese Commissie.²²⁰
- Voorschrift 6.5.3 - Bij de landbouwgronden is er een reële kans op claims, omdat er sprake kan zijn van opbrengstderving van gewassen, veroorzaakt door de grondwateronttrekking ten behoeve van de bouw van het windpark. Initiatiefnemers zullen dergelijke claims verzorgen en afhandeling. Voor reclamanten is onduidelijk of daarvoor voldoende budget beschikbaar is bij initiatiefnemers en/of deze schade al begroot is. Zij verzoeken daarom om meer informatie;
- Voorschrift 6.5.4 - In de watervergunning van Windpark N33 wordt er gesproken over het inventariseren met een nulopname. Waarom is er niet voor een dergelijke aanpak gekozen in Windpark DDM-OM?;
- Voorschrift 6.7 - De vergunninghouder is, op grond van de Waterwet, Hoofdstuk 7 Financiële bepalingen, aansprakelijk voor de schade aan onroerende zaken ten gevolge van de onttrekking. Vergunninghouder moet afspraken maken met de betreffende eigenaren van de percelen en opstallen met betrekking tot mogelijk te verwachten schade. Welke schade en zo ja - daar in zoverre van - kan er dan compensatie worden verwacht?

Toelichting

Pondera Consult geeft aan dat het Rijksinpassingsplan niet onherroepelijk zou zijn.²²¹ Op 21 februari 2018 is de uitspraak van het Windpark DDM-OM onherroepelijk geworden. Reclamanten begrijpen niet op welke wijze het Rijksinpassingsplan niet onherroepelijk zou zijn.

Machtiging

Het bijgevoegd machtigingsformulier dateert van 30 april 2015. Reclamanten stellen dat het zeer ongebruikelijk is dat er een machtiging van maar liefst 3 jaar oud gebruikt is. De rechtbank Rotterdam oordeelde nog zeer recent dat: 'een machtiging die algemeen is geformuleerd wel wordt geaccepteerd als blijkt dat de machtiging niet ouder is dan een jaar omdat hieruit kan worden opgemaakt dat er recent contact tussen de gemachtigde en de betrokkene is geweest en het daarom aannemelijk is dat betrokkene er van op de hoogte is dat er een zaak namens hem aanhangig is gemaakt. Voor een niet recente algemene machtiging geldt dat niet. De rechtbank kan zich vinden in deze motivering.'²²² Daarnaast is er ook geen sprake van een doorlopende machtiging, aangezien de onderhavige machtiging onvoldoende specifiek is.²²³ Reclamanten verlangen daarom een actuele versie. Daarnaast is er geen uittreksel KvK bijgevoegd, waardoor reclamanten niet kunnen controleren of de heer/mevrouw bevoegd is om een machtiging af te geven.

²¹⁹ Zie <http://www.rtvdrenthe.nl/nieuws/114983/Drenthe-schiet-tekort-in-de-bescherming-van-weidevogels> en brief van de Staatsecretaris van EZ van 2 november 2016, nr. 33567, nr. 92, over vermindering openheid van het landschap en verstoring van de omgeving. Deze factoren spelen een rol in het plangebied en de komst van een windturbinepark versterken de negatieve invloed op deze omgevingsfactoren.

²²⁰ <https://www.vogelbescherming.nl/actueel/bericht/?bericht=2032>.

²²¹ Toelichting op de aanvraag (bijlage 1), Pondera consult, d.d. 10 april 2018, p. 4.

²²² Rechtbank Rotterdam 26 juni 2018, ECLI:NL:RBROT:2018:5015, r.o. 4.3.

²²³ Rechtbank Rotterdam 26 juni 2018, ECLI:NL:RBROT:2018:5015, r.o. 4.4.

Vergunningverlening op grond van de Keur Waterschap Hunze en Aa's 2010

De onderhavige vergunning is enkel verleend op grond van artikel 3.7 Keur,²²⁴ terwijl in de toelichting op de aanvraag duidelijk staat dat het op grond van artikel 3.7 én 3.5 Keur moet geschieden.²²⁵ Art. 3.7 Keur gaat enkel over het onttrekken van grondwater en infiltreren in de bodem. Artikel 3.5 Keur gaat over het aanbrengen van een permanente dam in een hoofdwatgang (het aanbrengen van een dam in de hoofdwatgang wordt namelijk in de voorschriften ook als demping gezien, zie voorschrift 5.3.2 en het aanvraagformulier geeft aan dat de dam in een waterstaatswerk of beschermingszone wordt geplaatst) wijziging van een peilgebied als gevolg van het verplaatsen van een vaste stuw en het compenseren van verloren gegane waterberging. Ook is in de voorschriften onder 6.4 te lezen dat voor de kwantiteit van de lozingen krachtens artikel 3.5 Keur voorschriften gelden die nageleefd moeten worden, wat nu niet controleerbaar is.

Aanvraagformulier

Het aanvraagformulier bevat onduidelijkheden en tekortkomingen. Reclamanten noemen niet limitatief onder andere:

- De realisatie van het windpark wordt gefaseerd uitgevoerd, maar het tegendeel staat in het aanvraagformulier.
- De geplande begindatum staat op 1 januari 2018 en einddatum is 1 januari 2019, terwijl de toelichting zegt dat de schatting is dat in 2019 wordt begonnen met de bouwwerkzaamheden en wordt aangevraagd tot 1 juli 2021.²²⁶

Termijn

De watervergunning wordt verleend voor de periode 1 december 2018 t/m 1 juli 2021. Betekent dit dat in deze gehele periode er onttrekking van grondwater kan plaatsvinden? Het is gebruikelijk bij een watervergunning dat er een specifiek aantal weken wordt genoemd. Deze duidelijkheid ter rechtszekerheid ontbreekt.

Bemalingsadvies

In het bemalingsadvies wordt in paragraaf 5.2.1 het risico van zetting besproken. Reclamanten volgen niet de conclusie dat er geen kwetsbare gebouwen aanwezig zijn. Er worden namelijk inkoopstations geplaatst náást de windturbines. Indien er sprake is van zetting lopen deze gebouwen schade op met alle gevolgen van dien. In figuur 12 is duidelijk zichtbaar dat onder andere bij windturbinelocaties RH-3.2 t/m RH- 3.6 een rode vlekken zichtbaar zijn bij de windturbinelocaties.²²⁷

Arcadis adviseert gebruik te maken van retourbemaling voor een duurzame bemaling.²²⁸ In de voorschriften is geen retourbemaling opgenomen en is verder ook niet uitgelegd waarom hier niet voor gekozen is. Reclamanten verzoeken hieromtrent een toelichting.

²²⁴ Ontwerpbesluit Watervergunning deelgebied cluster RH, p. 2.

²²⁵ Toelichting op de aanvraag (bijlage 1), Pondera consult, d.d. 10 april 2018, p. 1.

²²⁶ Toelichting op de aanvraag (bijlage 1), Pondera consult, d.d. 10 april 2018, p. 11.

²²⁷ Bemalingsadvies, Deelwindpark RH, Arcadis, 13 maart 2018, p. 19.

²²⁸ Bemalingsadvies, Deelwindpark RH, Arcadis, 13 maart 2018, p. 26.

In het bemalingsadvies wordt ook een verkennend bodemonderzoek aanbevolen om eventuele (onbekende) verontreinigingen uit te sluiten/in kaart te brengen.²²⁹ Reclamanten trekken hieruit de conclusie dat verontreinigingen in het plangebied niet uitgesloten kunnen worden. Ook in de voorschriften van de watervergunning is te lezen dat gedempte wijken in het plangebied een risico vormen voor de kwaliteit van het te lozen grondwater. Reclamanten verlangen daarom nader onderzoek ten aanzien van verontreinigingen, aangezien er anders onnodig risico's worden genomen met onomkeerbare gevolgen.

Aanmeldingsnotitie MER

In bijlage 5 is de MER - beoordeling door het Waterschap Hunze en Aa's opgenomen. Reclamanten hebben echter niet kennis kunnen nemen van deze MER Aanmeldingsnotitie. Zij kunnen daarom niet beoordelen of er op goede gronden is ingestemd met de MER Aanmeldingsnotitie.

Het bevoegd gezag moet uiterlijk zes weken na de datum van ontvangst van de aanmeldingsnotitie (art. 7.17, eerste lid, Wet milieubeheer) beslissen of de MER-procedure moet worden doorlopen. Reclamanten lezen in de bijgevoegde brief echter niets over de status van deze procedure.²³⁰ Mocht het bevoegd gezag van oordeel zijn dat een MER-procedure niet noodzakelijk is, dan tekenen reclamanten hierbij alvast bezwaar aan. Reclamanten zullen hun gronden aanvoeren zodra het bevoegd gezag een inhoudelijke reactie hieromtrent heeft gegeven.

Privaatrechtelijke belemmering

Reclamanten willen het waterschap Hunze en Aa's erop wijzen dat er sprake is van een evidente privaatrechtelijke belemmering, die juridisch zou moeten leiden tot een afwijzing van de vergunning. Deze privaatrechtelijke belemmering heeft tot gevolg dat WindparkDDM-OM niet kan beginnen aan de werkzaamheden. Deze privaatrechtelijke belemmering draagt een evident karakter²³¹ omdat, zonder nader onderzoek, kan worden vastgesteld dat een ontwikkeling voorzien is op grond die in eigendom aan een ander toebehoort en onduidelijk is of die ander daarin berust, aangezien uit de aanvraag noch de watervergunning blijkt dat de grondeigenaren toestemming hebben gegeven. Verifieerbaar moet zijn of de aanvrager op enig moment gebruik zou kunnen maken van de aangevraagde vergunning.²³² Zonder kenbare bevestiging van alle perceeleigenaren waar de werkzaamheden worden uitgevoerd, betwisten reclamanten bij gebrek aan wetenschap daaromtrent, dat er rechtens vereiste overeenstemming met grondeigenaren is bereikt. Bovendien is er geen financiële compensatie aangeboden die de privaatrechtelijke belemmering zou wegnemen.²³³ Zonder privaatrechtelijke toestemming van de grondeigenaar is initiatiefnemer geen belanghebbende bij deze vergunningaanvraag.

²²⁹ Bemalingsadvies, Deelwindpark RH, Arcadis, 13 maart 2018, p. 26.

²³⁰ Brief Waterschap Hunze en Aa's, d.d. 23 maart 2018, kenmerk Z09718/18-021368.

²³¹ Zie onder andere ECLI:NL:RVS:2010:BN1099; ECLI:NL:RVS:2014:3018 en ECLI:NL:RVS:2016:328.

²³² ABRS 27 juli 2017, ECLI:NL:RVS:2017:2002, r.o. 2.1.

²³³ Rechtbank Limburg 13 juli 2018, ECLI:NL:RBLIM:2018:6722.

17. WBR vergunning

De ontwerpbesluit WBR geeft toestemming tot het aanleggen, behouden en onderhouden van kabels en leidingen langs en onder Rijksweg N33 tussen km 29,1 - km 29,2 en km 33,2 in de gemeenten Veendam en Aa en Hunze.

Verlening van de vergunning is onvoldoende gemotiveerd, naar reclamanten menen onrechtmatig, in strijd met de vereiste zorgvuldigheid, égalité, redelijkheid, rechtszekerheid en evenredigheid. Ter onderbouwing verwijzen Reclamanten naar hun zienswijze, die hier als herhaald en integraal ingelast kan worden beschouwd.

Voorschriften

Er staan verschillende onduidelijkheden en tekortkomingen in de voorschriften van de vergunning WBR, hierdoor komt de bescherming van waterstaatswerken die in het beheer bij het Rijk liggen in gevaar en kan niet verzekerd worden dat er sprake is van een doelmatig en veilig gebruik van die werken (artikel 3, eerste lid, WBR). Reclamanten noemen onder andere waaronder begrepen hoewel hiertoe niet beperkt:

- In geval van calamiteit moeten onmiddellijk alle noodzakelijke maatregelen worden getroffen die 'redelijkerwijs' noodzakelijk zijn (voorschrift 3). De minister van Infrastructuur en Waterstaat zal erop moeten toezien dat de juiste en adequate maatregelen worden genomen, waarbij rekening wordt gehouden met bijkomende kosten. Voor reclamanten kan dit betekenen dat goedkopere maatregelen kunnen worden getroffen die in hun nadeel zullen werken. Samengevat maakt dit het voorschrift voor reclamanten onacceptabel;
- In de *as built* tekening worden wijzigingen aangebracht na de werkzaamheden, omdat de feitelijke ligging bijna altijd afwijkt van de vergunde ligging. Dat is in dit plangebied problematisch, aangezien hier ook sprake is van een zogenaamde gasrotonde. Als blijkt dat de *as built* tekening afwijkt van het door de minister van Infrastructuur en Waterstaat gehanteerde beleid dan zal de tekening worden afgekeurd, de kabel en leiding moeten dan worden verplaatst. Reclamanten willen er op wijzen dat het afkeuren voor nog meer kosten zal zorgen. Het is voor reclamanten onduidelijk of de kosten-batenanalyse van het Windpark DDM-OM rekening heeft gehouden met deze extra kosten. Volgens de toelichting is er op dit moment nog geen schatting te maken van de kosten van aanleg en onderhoud,²³⁴ terwijl in het aanvraagformulier staat dat de kosten € 2400,- bedragen.²³⁵ Volgens de WBR-vergunning zijn er ook nog extra kosten, namelijk een marktconforme gebruiksvergoeding voor het gebruik van gronden.²³⁶ Voor reclamanten is onduidelijk of het hier gaat om een substantieel bedrag gaat. Ook zorgt een eventuele verplaatsing van kabels en leiding voor een verhoogd risico op onveilige situaties. Het bevoegd gezag zal over de goedkeuring een appellabel besluit nemen (voorschrift 4 lid 5). Reclamanten krijgen graag de bevestiging dat óók zij daarvan op de hoogte worden gesteld;
- Op het werk is de Richtlijn Boortechneken van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat (januari 2004) van toepassing (zie paragraaf 4.3). Aan de checklist HDD-boringen is niet voldaan. Reclamanten noemen daarbij als voorbeeld dat de grondwaterstand onbekend is.²³⁷ Afhankelijk van het seizoen kan, spuien (kenmerkend voor Noord-Nederland) bij hoogwater, de grondwaterstand fluctueren. Geadviseerd wordt nabij de boorlocatie in een watervoerende laag, die

²³⁴ Toelichting op de aanvraag (bijlage 1), Pondera consult, d.d. 1 januari 2018, p. 5.

²³⁵ Aanvraagformulier WBR vergunning, p. 2.

²³⁶ Ontwerpbesluit WBR vergunning, p. 9.

²³⁷ Richtlijn Boortechneken van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat (januari 2004), p. 16.

wordt doorboord, een peilbuis te plaatsen zodat tijdens de uitvoering de actuele grondwaterstand bekend is. Het voorgaande is met name van belang omdat totaal onduidelijk is wat de grondwaterstand is en hierdoor wordt de zorgplicht geschonden. In de vergunning WBR moeten daarom voorschriften worden opgenomen over de grondwaterstand. Het besluit is derhalve onzorgvuldig en dus gebrekkig tot stand gekomen;

- In de voorschriften is niets te lezen over het onderhoud van de kabels en leidingen. Heeft de vergunninghouder deze plicht? Gezien de veiligheid is het noodzakelijk om in elk geval een onderhoudstermijn en concreet, praktisch afdwingbare verplichtingen, voorwaardelijk verplicht te stellen;
- Op den duur zal het windpark afgebroken worden. Naar zijn aard is het Windpark DDM-OM tijdelijk waardoor de vergunningaanvraag een concreet bepaalde, dus afdwingbare en vooraf gefinancierde sloopverplichting dient te bevatten. Deze publiekrechtelijke sloopverplichting volgt ook uit vaste rechtspraak. Het is onduidelijk wat er in die fase gebeurt met de aangelegde kabeltracés. Reclamanten lezen enkel in voorschrift 6 lid 6 dat: 'vervallen kabels moeten worden verwijderd', zonder borging door middel van een sanctie. Reclamanten vatten het nu zo op dat de kabels en mantelbuizen van het Windpark DDM-OM verwijderd gaan worden.

Boorrapport / Toetingsadvies WBR-Onderbouw

De technische informatie in de terinzagelegging is voor reclamanten te beperkt om de gestuurde boringen te kunnen beoordelen.²³⁸ Zo is het gebruikelijk dat bij het verlenen van een vergunning met gestuurde boringen, er een boorrapport wordt bijgeleverd en een toetingsadvies WBR-Onderbouw. Het boorplan dient inzicht te geven in de werkmethode voor een gestuurde boring. Dit inzicht is op dit moment níet aanwezig bij het Waterschap Hunze en Aa's.

Voor de precieze situering van de geplande kabels leidingen, wat van belang is voor het bepalen van risicovolle objecten in de (nabije) omgeving of op locatie van de geplande leidingen, zijn de exacte GPS-coördinaten van de te leggen kabels en leidingen hoogstens relevant, en volgens rechtspraak zelfs bepalend.²³⁹ Reclamanten missen in de dwarsdoorsnede aanwijzingen van GPS-coördinaten, bijvoorbeeld bij de intredepunt A en B (bijlage 3A). De zorgplicht van initiatiefnemers en van de overheid als toezichthouders is ernstig in het geding.

Het ontwerpbesluit is onvoldoende concreet, of objectief bepaalbaar, gemotiveerd en onvoldoende zorgvuldig voorbereid, daarmee is het in strijd met artikel 3:2 en 3:46 Awb.

Betrokken belangen

Op grond van de doelstellingen genoemd in de Wet Beheer rijkswaterstaatswerken (artikel 3, eerste lid, WBR) kan de vergunning geweigerd worden. Deze belangen zijn: de bescherming van waterstaatswerken en ter verzekering van het doelmatig en veilig gebruik van die werken, met inbegrip van het belang van verruiming of wijziging anderszins van die werken. Daarnaast moeten de belangen van de aanvrager, te weten het aanleggen, behouden en onderhouden van Windpark DDM-OM en belangen van derden, te weten het beschermen en behouden van hun woon-, werk- en leefomgeving hierbij betrokken worden. Nu een uitleg van deze belangenafweging geen onderdeel uitmaakt van de vergunning, kunnen reclamanten niet

²³⁸ Toelichting op de aanvraag (bijlage 1), Pondera consult, d.d. 31 december 2017, p. 5.

²³⁹ Rechtbank Zwolle-Lelystad 18 januari 2012, ECLI:NL:RBZLY:2012:BV2049.

controleren, analyseren en beoordelen, d.w.z. naar feiten en juridisch technisch kwalificeren of deze belangenafweging op juiste gronden heeft plaatsgevonden.

Motivering

Onder paragraaf 4.3 van de vergunning staat dat: 'Uit het oogpunt van een goede elektriciteitsvoorziening is het *noodzakelijk* de aangevraagde kabel (aan) te leggen. Het aanleggen van de kabel is uit oogpunt van een doelmatig gebruik van het waterstaatswerk toelaatbaar, terwijl het veilig gebruik van het werk verzekerd blijft.' Deze noodzaak van werkzaamheden wordt vervolgens nergens geconcretiseerd en toegelicht. Het is in dat opzicht opmerkelijk dat de vergunning de werkzaamheden, in het kader van het project als geheel, als noodzakelijk mag aanmerken, want de minister van Infrastructuur en Waterstaat heeft in Windpark N33 geoordeeld dat de noodzaak van het project als geheel buiten de scope van een WBR vergunning valt. Reclamanten trekken hieruit de gevolgtrekking dat het belang van de aanvrager prevaleert boven het beschermen van het waterstaatswerk en belangen van derden. Dit terwijl het afwegingskader van de WBR zich in eerste instantie richt op het beschermen en het veilig en doelmatig gebruik van het waterstaatswerk.²⁴⁰ Reclamanten snappen dat werkzaamheden nodig zijn voor het in werking hebben van een windturbine, maar in de belangenafweging dient ook het belang van het beschermen van het waterstaatswerken en belangen van derden afgewogen te worden. Reclamanten vorderen daaromtrent een nadere toelichting.

Geldigheidsduur vergunning

Alleen een tijdelijke WBR vergunning, van maximaal 5 jaar, kent een verplichte verwijderingsfase. Het aanvraagformulier geeft nu aan dat het resultaat van de werkzaamheden van permanente aard is.²⁴¹ In andere gevallen wordt dat per geval bekeken. Het is voor reclamanten onduidelijk waarom in het huidige geval niet is besloten om over te gaan tot een verplichte verwijderingsfase. Nu het Windpark DDM-OM een tijdelijkheid met zich meebrengt is het wenselijk, nuttig, zo niet nodig, ook gezien de bescherming en/of het doelmatig en veilig gebruik van het waterstaatswerk, dat het een tijdelijke vergunning betreft. Bovendien brengt ook de aard van de betreffende activiteit (tijdelijke vergunning) dat met zich mee.

Scheepvaart

Plaatsing, beheer en onderhoud van mag geen afname van de veiligheid van het (scheepvaart)verkeer veroorzaken. Windturbines kunnen hinder opleveren, enerzijds voor de radarapparatuur aan boord van schepen, anderzijds voor radarinstallaties aan de wal ten behoeve van scheepvaartbegeleiding. Aangezien de aanvraag en vergunning daar geen aandacht aan heeft besteed, bestaat er een reële mogelijkheid dat het scheepvaartverkeer in gevaar wordt gebracht.

Beleid

Indien en voor zover de minister van Infrastructuur en Waterstaat een beroep doet op 'het door mij gehanteerde beleid', willen Reclamanten duidelijkheid op welk beleid een beroep wordt gedaan. Zijn dat bijvoorbeeld de 'Beleidsregels voor het

²⁴⁰ *Stcrt*, 2002, 123.

²⁴¹ Aanvraagformulier WBR vergunning, p. 2.

plaatsen van windturbines op, in of over rijkswaterstaatswerken? In de toelichting van de eerdergenoemde beleidsregels is aangegeven dat het niet mogelijk is om algemene beleidsregels voor de plaatsing van windturbines vast te stellen en elk individueel geval beoordeeld zal moeten worden ('maatwerk').²⁴² Zeker als het gaat om bestaande waterkeringen dient er uiterst zorgvuldig beoordeeld te worden of de waterveiligheid gehandhaafd blijft. Van deze zorgvuldigheid kan gezien het voorgaande geen sprake zijn. Tevens blijkt uit een voorgaande toelichting dat het voldoen aan hetgeen in de beleidsregels staat niet automatisch leidt tot een vergunningverlening. Bijzondere en specifieke lokale situaties kunnen Rijkswaterstaat doen besluiten niet tot vergunningverlening over te gaan.²⁴³

VELIN Richtlijn nr. 2017/6

De algemene VELIN-voorwaarden voor grondroer- en overige activiteiten (versie april 2017) is bijgevoegd. De motivering van de Wbr vergunning heeft daar geen rekening mee gehouden.²⁴⁴ Ook is het onduidelijk voor reclamanten of aan al deze voorwaarden is voldaan, zo is er geen:

- oriëntatiemelding gedaan bij het kadaster;
- vooroverleg geweest met kabel- en/of leidingbeheerders;
- KLIC coördinator aangesteld.

Bovendien is onduidelijk of bij de gestuurde boringen er een afstand (dagmaat) van minimaal 5 meter rondom de leiding worden aangehouden. Het bevoegd gezag verzoekt om een werkplan drie maanden vóór aanvang van de werkzaamheden.²⁴⁵ Hierdoor kunnen reclamanten niet controleren of aan de VELIN-voorwaarden in de uitvoeringsfase wordt voldaan. Bij gebrek aan wetenschap betwisten reclamanten dus dat is voldaan aan de voorwaarden voor de uitvoeringsfase.

Machtiging

In het machtigingsformulier heeft de heer [redacted] de heer [redacted] van Pondera Consult gemachtigd om de aanvraag in te dienen namens aanvrager. Blijkens het uittreksel (bijlage 5) heeft de heer [redacted] bevoegd om beslissingen te nemen tot een bedrag van 125.000,- euro. Uit de stukken blijkt niet hoeveel de werkzaamheden gaan kosten en in dat opzicht of de heer [redacted] bevoegd is geweest om Pondera Consult te machtigen. Bovendien is achter de machtiging (bijlage 4) een 'bijlage 1: projectlijst Drentse Monden Oostermoer Enexis', opgenomen. Reclamanten begrijpen niet wat ze hieruit kunnen afleiden.

Privaatrechtelijke belemmering

Reclamanten willen de minister van Infrastructuur en Waterstaat erop wijzen dat er sprake is van een evidente privaatrechtelijke belemmering, die juridisch zou moeten leiden tot een afwijzing van de vergunning. Deze privaatrechtelijke belemmering heeft tot gevolg dat Windpark DDM-OM niet kan beginnen aan de werkzaamheden. Deze privaatrechtelijke belemmering draagt een evident karakter²⁴⁶ omdat, zonder nader onderzoek, kan worden vastgesteld dat een ontwikkeling voorzien is op grond die in eigendom aan een ander toebehoort en onduidelijk is of die ander daarin berust, aangezien uit de

²⁴² *Stcrt.* 2015, 40363.

²⁴³ *Stcrt.* 2002, 123.

²⁴⁴ Ontwerpbesikking Wbr vergunning, p. 6.

²⁴⁵ Ontwerpbesikking Wbr vergunning, p. 4.

²⁴⁶ Zie onder andere ECLI:NL:RVS:2010:BN1099; ECLI:NL:RVS:2014:3018 en ECLI:NL:RVS:2016:328.

aanvraag noch de WBR vergunning blijkt dat de grondeigenaren, lees het Rijksvastgoedbedrijf (RVB),²⁴⁷ toestemming hebben gegeven. Ook de toelichting geeft aan dat er nog geen overeenstemming bestaat over het gebruik van de gronden.²⁴⁸ Verifieerbaar moet zijn of de aanvrager op enig moment gebruik zou kunnen maken van de aangevraagde vergunning.²⁴⁹ Zonder kenbare bevestiging van alle perceeleigenaren waar de werkzaamheden worden uitgevoerd, betwisten reclamanten bij gebrek aan wetenschap daaromtrent, dat er rechtens vereiste overeenstemming met grondeigenaren is bereikt. Zonder privaatrechtelijke toestemming van de grondeigenaar is initiatiefnemer geen belanghebbende bij deze vergunningaanvraag.

---

²⁴⁷ Ontwerpbesikking Wbr vergunning, p. 9.

²⁴⁸ Toelichting op de aanvraag (bijlage 1), Pondera consult, d.d. 1 januari 2018, p. 5.

²⁴⁹ ABRS 27 juli 2017, ECLI:NL:RVS:2017:2002, r.o. 2.1.

18. Spoorwegvergunning

Op 31 december 2017 is door Pondera Consult namens Enexis B.V. een ontheffing aangevraagd voor toestemming tot de boring onder het spoorwegtalud ter plaatse van de kruising van de N33 met de S.T.A.R. museumspoorlijn ter plaatse van hectometer 29,3 (bijlage 3a).

Verlening van de vergunning is onvoldoende gemotiveerd, naar reclamanten menen onrechtmatig, in strijd met de vereiste zorgvuldigheid, égalité, redelijkheid, rechtszekerheid en evenredigheid. Ter onderbouwing verwijzen Reclamanten naar hun zienswijze, die hier als herhaald en integraal ingelast kan worden beschouwd.

Documenten aanvraag

De bijgevoegde documenten van de aanvraag zijn precies hetzelfde als de WBR vergunning (17). Deze documenten spitsen zich ook specifiek toe op de WBR vergunning. In dat opzicht is de vergunningaanvraag gebrekkig, want met deze informatievoorziening heeft de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat zich niet goed laten informeren. De staatssecretaris had nadere stukken moeten verzoeken of de aanvraag buiten behandeling moeten verklaren.

In tegenstelling tot andere spoorwegwetvergunningen is er onder ander geen grondmechanisch onderzoek uitgevoerd, geen oriëntatiemelding WION gedaan en heeft er geen sterkte- en muddrukberekening Sigma 3.0 plaatsgevonden. Onduidelijk voor reclamanten is waarom deze ontheffing niet aan deze eisen en verplichtingen zou moeten voldoen. Reclamanten stellen dat deze onderzoeken ook nog gedaan moeten worden ter onderbouwing van de ontheffing van het Besluit bijzondere spoorwegen. Zonder dit onderzoek kan onderhavig besluit niet zorgvuldig zijn.

Voorts krijgen reclamanten de indruk dat er nog nadere stukken bestaan, omdat het ontwerpbesluit de volgende werkzaamheden omschrijft die niet in de documenten staan van de aanvraag:

- *Locatie A*

De kabel zal op deze locatie de spoorlijn kruisen onder het bestaande spoorviaduct langs de rijksweg N33. Onder het uiteinde van het noordelijke talud waarop de spoorlijn is gelegen zal de kabel middels een gestuurde boring worden aangelegd.

- *Locatie B*

De kabel zal op deze locatie de spoorlijn kruisen door middel van een persing over een lengte van 10 meter door het spoorwegtalud.

- *Locatie C*

Ter plaatse van locatie C komen drie kabeltracés bij elkaar. Alle drie volgen aan de noordoostzijde van de spoorlijn dezelfde route richting het transformatorstation Veendam, maar splitsen aan de zuidwestelijke zijde van de spoorlijn in twee richtingen. Eén kabeltracé loopt loodrecht op de spoorlijn in zuidwestelijke richting (hier genoemd 'tracé 1'). Twee kabels volgen hier ter plaatse samen de spoorlijn in zuidoostelijke richting ('tracé 2 a & b').

De kabels zullen op deze locatie de spoorlijn kruisen middels een gestuurde boring worden aangelegd."

Reclamanten zijn niet bekend met bovenstaande werkzaamheden en verlangen een nadere toelichting.

Openstaande punten

Volgens de condities van de ontheffing zijn er nog 'openstaande punten', waarover nadere afspraken met de STAR (beheerder) moeten worden gemaakt.²⁵⁰ Er is nu onvoldoende transparantie betracht met betrekking tot de aanvulling van de ontheffing, en onduidelijk is of de ontheffing volledig voldoet aan de eisen die door STAR worden gesteld. Tot het moment dat aan alle eisen door STAR wordt voldaan, kan er rechtens geen sprake zijn van een zorgvuldig besluit.

Voorschriften

Tot 3 meter vanaf hart van het spoor mogen zich nimmer werkzaamheden plaatsvinden (Regeling omgevingsregime bijzondere spoorwegen), noch mag er materieel of mogen er objecten worden geplaatst, tenzij daarvoor een buitendienststelling van het treinverkeer is toegekend. De graafwerkzaamheden onder en tot het spoor zullen zeker de aanwezigheid van spullen en mensen vereisen tot 3 meter van het spoor. Reclamanten missen de evidente, duidelijke eis dat er een buitendienststelling toegekend moet worden, zonder voorwaarde of beperking.

Voorts zijn, ondanks dat deze voorschriften onaanvaardbaar zijn verouderd, de op 1 februari 2002 vastgestelde 'Technische Voorschriften bij vergunningen voor kabels en leidingen langs, onder en boven de spoorweg', (uitgave 2002) van toepassing. Reclamanten zien dit niet terug in het besluit.

Het besluit geeft ook een aantal mededelingen, waaronder dat er vergunningen en/of ontheffingen van een ander bevoegd gezag eventueel nog vereist zouden kunnen zijn.²⁵¹ Reclamanten vragen zich af of dat hier het geval zou kunnen zijn.

Externe veiligheid

De technische informatie in de terinzagelegging is voor reclamanten te beperkt om de gestuurde boringen te kunnen beoordelen.²⁵² Zo is het gebruikelijk dat bij het verlenen van een vergunning met gestuurde boringen, er een boorrapport wordt bijgeleverd. Het boorplan dient inzicht te geven in de werkmethode voor een gestuurde boring. Dit inzicht is op dit moment niet aanwezig bij het Waterschap Hunze en Aa's. Het ontwerpbesluit is onvoldoende concreet, of objectief bepaalbaar, gemotiveerd en onvoldoende zorgvuldig voorbereid, daarmee is het in strijd met artikel 3:2 en 3:46 Awb. Zoals in het beroepschrift tegen de in de eerste fase genomen besluiten uit uitvoerig is beschreven, zullen calamiteiten van ondergrondse leidingen met gevaarlijke stoffen kunnen leiden tot explosies en fakkelbranden met grote omvang. Reclamanten willen aangeven dat de planlocatie een omvangrijk stelsel van (explosief, hogedruk) aardgas-, brandstof-, stikstofleidingen, dan wel met andere substantie, kent. Onduidelijk is of de aanwezigheid hiervan voldoende zorgvuldig zijn onderzocht. Reclamanten hebben het gerechtvaardigd vermoeden dat er onvoldoende en onzorgvuldig onderzoek is gedaan naar andere al aanwezige kabels en leidingen in de nabijheid van de vergunde werkzaamheden.

Met betrekking tot een dergelijke kruising van leidingen en kabels wijzen reclamanten op art. 7 van de Regeling omgevingsregime hoofdspoorwegen. Hier worden belangrijke voorschriften en regels gegeven in geval van een kruising.

²⁵⁰ Ontheffing museumspoorlijn, p. 3.

²⁵¹ Ontheffing museumspoorlijn, p. 3.

²⁵² Toelichting op de aanvraag (bijlage 1), Pondera consult, d.d. 1 januari 2018, p. 5.

Vereist is dat de kabels en leidingen op een afstand van ten minste 0,20 meter ten opzichte van bestaande kabels en leidingen worden gelegd, gemeten vanaf de buitenzijde van de kabel, leiding of beschermbuis; dat de nieuwe kabels en leidingen worden voorzien van een beschermbuis indien de afstand tot de bestaande kabels, leidingen of beschermbuizen minder dan 0,80 meter bedraagt, waarbij de buitenzijde van de aan te leggen beschermbuis reikt tot ten minste 0,80 meter voorbij de buitenzijde van de te kruisen kabels, leidingen of beschermbuizen. In die zin is het opmerkelijk dat de Regeling omgevingsregime bijzondere spoorwegen niet een dergelijke regeling kent. Reclamanten missen deze significante regels en voorschriften volledig in onderhavige vergunningverlening, wat het besluit onzorgvuldig maakt.

Voor de precieze situering van de geplande kabels leidingen, wat van belang is voor het bepalen van risicovolle objecten in de (nabije) omgeving of op locatie van de geplande leidingen, zijn de exacte GPS-coördinaten van de te leggen kabels en leidingen hoogstens relevant, en volgens rechtspraak zelfs bepalend.²⁵³ Reclamanten missen in de dwarsdoorsnede aanwijzingen van GPS-coördinaten, bijvoorbeeld bij de intredepunt A en B (bijlage 3A). De zorgplicht van initiatiefnemers en van de overheid als toezichthouders is ernstig in het geding.

Machtiging

In het machtigingsformulier heeft de heer [redacted] de heer [redacted] van Pondera Consult gemachtigd om de aanvraag in te dienen namens aanvrager. Blijkens het uittreksel (bijlage 5) heeft de heer [redacted] bevoegd om beslissingen te nemen tot een bedrag van 125.000,- euro. Uit de stukken blijkt niet hoeveel de werkzaamheden gaan kosten en in dat opzicht of de heer [redacted] bevoegd is geweest om Pondera Consult te machtigen. Bovendien is achter de machtiging (bijlage 4) een 'bijlage 1: projectlijst Drentse Monden Oostermoer Enexis', opgenomen. Reclamanten begrijpen niet wat ze hieruit kunnen afleiden.

Privaatrechtelijke belemmering

Reclamanten willen de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat erop wijzen dat er sprake is van een evidente privaatrechtelijke belemmering, die juridisch zou moeten leiden tot een afwijzing van de vergunning. Deze privaatrechtelijke belemmering heeft tot gevolg dat Windpark DDM-OM niet kan beginnen aan de werkzaamheden. Deze privaatrechtelijke belemmering draagt een evident karakter²⁵⁴ omdat, zonder nader onderzoek, kan worden vastgesteld dat een ontwikkeling voorzien is op grond die in eigendom aan een ander toebehoort en onduidelijk is of die ander daarin berust, aangezien uit de aanvraag noch de spoorwegvergunning blijkt dat de grondeigenaren toestemming hebben gegeven. Verifieerbaar moet zijn of de aanvrager op enig moment gebruik zou kunnen maken van de aangevraagde vergunning.²⁵⁵ Zonder kenbare bevestiging van alle perceeleigenaren waar de werkzaamheden worden uitgevoerd, betwisten reclamanten bij gebrek aan wetenschap daaromtrent, dat er rechtens vereiste overeenstemming met grondeigenaren is bereikt. Bovendien is er geen financiële compensatie aangeboden die de privaatrechtelijke belemmering zou wegnemen.²⁵⁶ Zonder privaatrechtelijke toestemming van de grondeigenaar is initiatiefnemer geen belanghebbende bij deze vergunningaanvraag.

²⁵³ Rechtbank Zwolle-Lelystad 18 januari 2012, ECLI:NL:RBZLY:2012:BV2049.

²⁵⁴ Zie onder andere ECLI:NL:RVS:2010:BN1099; ECLI:NL:RVS:2014:3018 en ECLI:NL:RVS:2016:328.

²⁵⁵ ABRS 27 juli 2017, ECLI:NL:RVS:2017:2002, r.o. 2.1.

²⁵⁶ Rechtbank Limburg 13 juli 2018, ECLI:NL:RBLIM:2018:6722.

III Conclusie

Reclamanten menen dat aan de randvoorwaarden voor het nemen van een verantwoord en goed gemotiveerd besluit niet is voldaan en dat er is gehandeld in strijd met de wet en algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Zij verzoeken u het voorgaande mee te wegen bij de vaststelling van de definitieve vergunningen, met daarvan deel uitmakende documenten en stukken.

Reclamanten houden vast aan conclusies, zoals beschreven in deze zienswijze - betreffende in ieder geval: onduidelijke voorschriften / verkeer / bereikbaarheid / geluid / laagfrequent geluid / uitvoering / aanleg en onderhoud / landschap / archeologie / natuur / bomen / water / gevolgen en risico's externe veiligheid / procedure / besluitvorming / communicatie / participatie - en verzoeken u af te zien van het bestreden besluit.

Amsterdam, 26 juli 2018

Bijlagenlijst

- Bijlage 1 Statuten en Uittreksel Kamer van Koophandel Stichting Platform Storm.
- Bijlage 2 Namenlijst cliënten juridisch traject verzet derde fase windpark DDM-OM.

Bijlage 1

STATUTEN PLATFORM STORM

NAAM ZETEL DUUR

Artikel 1

1. de stichting draagt de naam: PLATFORM STORM
2. zij is gevestigd te
3. de stichting wordt aangegaan voor onbepaalde tijd

DOEL EN MIDDELEN

Artikel 2

1. De stichting heeft ten doel:
  - a. de plaatsing van windmolens tegen te gaan op het grondgebied van de gemeente Borger-Odoorn en/of het direct aangrenzende grondgebied van andere gemeenten;
  - b. het verrichten van alle verdere handelingen, die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.
2. De stichting tracht haar doel onder meer te verwezenlijken door:
  - a. het geven van objectieve voorlichting over windenergie en andere alternatieve energiebronnen;
  - b. het bijstaan van burgers die zich verzetten tegen de plaatsing van windmolens;
  - c. het zelfstandig en/of namens belanghebbenden aangaan van juridische procedures binnen de beschikbare mogelijkheden;
  - d. het aanwenden van alle overige wettige middelen, welke het bereiken van het gestelde doel kunnen dienen.

VERMOGEN

Artikel 3

Het vermogen van de stichting wordt gevormd door;

- opbrengsten van activiteiten
- subsidies en donaties
- hetgeen de stichting door erfstelling, legaat, schenking of op eniger andere wijze wettig verkrijgt

BESTUUR

Artikel 4

De stichting wordt bestuurd door een bestuur, bestaande uit ten minste vijf en ten hoogste negen leden.

Het bestuur kiest uit het midden een voorzitter, een secretaris en een penningmeester.

De penningmeester legt uiterlijk in de maand april van elk jaar aan het bestuur de rekening en verantwoording af van het door hem in het voorafgaande boekjaar gevoerde beheer

Artikel 5

1. Bestuursleden worden benoemd voor een periode 2 jaar, doch herverkiesbaar. Bestuursleden treden af volgens een bij huishoudelijk reglement vast te stellen rooster
2. Voorts eindigt het lidmaatschap van het bestuur door overlijden, door bedanken voor het bestuurslidmaatschap door een bestuurslid, door verklaring van faillissement, door aanvraag van surseance van betaling, door curatelestelling, door ontslag door de rechtbank of door het bestuur.

3. Een bestuurslid kan door het bestuur worden geschorst
4. Ingeval van een besluit tot schorsing dient het bestuur binnen drie maanden na ingang van de schorsing te besluiten tot ontslag hetzij tot opheffing der schorsing. Bij gebreke daarvan vervalt de schorsing

Artikel 6

1. Wanneer in het bestuur een vacature is ontstaan, zal daarin door de overblijvende bestuursleden ten spoedigste worden voorzien, door benoeming van een nieuw bestuurslid.\
2. Bij verschil van mening tussen de overblijvende bestuursleden omtrent de benoeming, alsmede indien ter eniger tijd alle bestuursleden mochten komen en voorts indien de overgebleven bestuursleden zouden nalaten binnen redelijk termijn in de vacatures te voorzien, zal de voorziening geschieden door de rechtbank op verzoek van ieder belanghebbende of op vordering van het openbaar ministerie

Artikel 7

1. De voorzitter en secretaris van het bestuur zijn belast met de uitvoering van de besluiten van het bestuur. Zij vertegenwoordigen gezamenlijk de stichting in en buiten rechte. Voor het aangaan van verbintenissen waarvan het op geld waardeerbare bedrag de somma van eenduizend euro (€ 1.000,--) te bovengaat, alsmede voor het aangaan van dadingen, compromissen en akkoorden en het voeren van rechtsgedingen is de voorafgaande machtiging van het bestuur evenwel vereist, met dien verstande dat bij spoedeisende gevallen, dadingen, compromissen en akkoorden kan worden volstaan met een goedkeuring achteraf. Bij ontstentenis of belet van voorzitter of secretaris wordt de stichting vertegenwoordigd door voorzitter, casu quo secretaris en een ander lid van het bestuur. Bij ontstentenis of belet van zowel voorzitter als secretaris wordt de stichting vertegenwoordigd door twee ander bestuursleden of, indien slechts 1 bestuurslid in functie is, door dit bestuurslid.
2. De leden van het bestuur genieten geen beloning ten laste van de kas van de stichting. Werkelijk gemaakte onkosten kunnen evenwel tenlaste van de stichting worden gedeclareerd, voor zover het bestuur daartoe besluit.

BESTUURSVERGADERING

Artikel 8

1. Het bestuur vergadert zo dikwijls als de voorzitter of degene die hem vervangt, ofwel ten minste twee andere bestuursleden dit gewenst acht of achten
2. De secretaris roept het bestuur bij voorkeur drie dagen tevoren en bij voorkeur schriftelijk op tot vergadering, de dag van verzending van de oproep en die van de vergadering niet meegerekend.
3. Na ontvangst van een verzoek tot het houden van een vergadering, als bedoeld in het slot van het eerste lid van dit artikel, is de secretaris verplicht de in het vorige lid bedoelde oproep tot vergadering binnen een week nadien te verzenden.
4. De secretaris draagt zorg dat van het verhandelde in de vergadering notulen worden opgemaakt, welke notulen worden toegezonden aan de bestuursleden.

Artikel 9

1. Het bestuur is bevoegd zowel in als buiten de vergadering besluiten te nemen. In het laatste geval is daartoe vereist, dat alle bestuursleden schriftelijk hun stem uitbrengen
2. Tenzij in deze statuten anders wordt bepaald, worden besluiten genomen met meerderheid van stemmen in een vergadering waarin ten minste de helft van het aantal zittende bestuursleden aanwezig is. Is in de vergadering niet ten minste de helft van het aantal zittende bestuursleden aanwezig dan zal, met inachtneming van artikel 8 sub 2 bepaalde een tweede vergadering worden bijeengeroepen, te houden uiterlijk dertig dagen na de eerste die alsdan ongeacht het aantal aanwezige bestuursleden, mits met meerderheid van stemmen, een geldig zodanig besluit kan nemen.

3. De stemmingen geschieden mondeling, tenzij een bestuurslid schriftelijke stemming verlangt. Stemming bij acclamatie is geoorloofd indien geen der bestuur leden zich daartegen verzet.
4. Mocht bij stemming over personen bij de eerste stemming geen meerderheid worden verkregen, dan zal een nieuwe stemming plaats hebben. Indien ook dan geen meerderheid verkregen wordt, zal bij een tussenstemming worden beslist tussen welke personen zal worden herstemd. Staken bij een tussenstemming of herstemming de stemmen, dan beslist het lot.
5. Indien een voorstel zaken betreft, wordt het bij staking van stemmen als verworpen beschouwd.

BOEKJAAR

Artikel 10

Het boekjaar van de stichting valt samen met het kalenderjaar. Het eerste boekjaar loopt vanaf heden tot en met eenendertig december daaropvolgend.

HUISHOUELIJK REGELEMENT

Artikel 11

Het bestuur is bevoegd een huishoudelijk reglement vast te stellen. Het reglement mag geen bepalingen bevatten, die in strijd zijn met de wet of de statuten van de stichting

STATUTENWIJZIGING

Artikel 12

1. Het bestuur is bevoegd de statuten te wijziging. Het besluit daartoe, evenals besluit/besluiten tot schorsing of ontslag van een bestuurslid, zullen slechts worden genomen met een meerderheid van twee/derde de zittende bestuursleden tot welke vergadering tenminste drie dagen van tevoren schriftelijk is opgeroepen.
2. De wijziging komt op straffe van nietigheid tot stand bij notariële akte. Het bestuur is verplicht een authentiek afschrift van de akte van wijziging neer te leggen ter kantore van het openbaar stichtingenregister, gehouden door de kamer van koophandel en fabrieken te Emmen

ONTBINDING

Artikel 13

1. Het bestuur is gemachtigd de stichting te ontbinden. Op het daartoe te nemen besluit is toepasselijk hetgeen in het vorige artikel is bepaald aangaande een besluit tot statutenwijziging
2. De stichting wordt bovendien ontbonden;
  - door insolventie nadat zij in staat van faillissement is verklaard of door opheffing van het faillissement wegens de toestand van de boedel;
  - door rechtelijke uitspraak in de bij de wet genoemde gevallen
3. Van de ontbinding van een stichting geschiedt inschrijving in het stichtingenregister ten kantore van de voormelde Kamer van Koophandel, in het geval in het eerste lid van dit artikel bepaald, geschiedt de inschrijving door het bestuur
4. Na haar ontbinding blijft de stichting voortbestaan voorzover dit tot vereffening van haar vermogen nodig is. In stukken en aankondigingen welke van de stichting uitgaan wordt aan de naam toegevoegd: in liquidatie.
5. In het, in het eerste geval van dit artikel, bedoelde geval treedt het bestuur op als vereffenaars.
6. Het bestuur bepaald welke bestemming, na betaling van alle schulden, aan de overgebleven bezittingen van de stichting zal worden gegeven, met dien verstande, dat het saldo moet worden bestemd voor een doel, hetwelk het doel van de stichting zoveel mogelijk nabij komt.

SLOTBEPALING**Artikel 14**

In alle gevallen, waarin niet door de statuten, het reglement of de wet is voorzien, beslist het bestuur.

In afwijking van het bepaalde in artikel 6 van vorenstaande verklaarden de comparanten in hun gemelde hoedanigheden, dat voor het eerst tot bestuursleden der stichting zijn benoemd;

- _____, als voorzitter;
- _____, als secretaris
- _____, als penningmeester
- _____, als gewoon bestuurslid
- _____, als gewoon bestuurslid

Uittreksel Handelsregister Kamer van Koophandel

KvK-nummer 52992098

Pagina 1 (van 1)

Rechtspersoon

RSIN 850700097
 Rechtsvorm Stichting
 Statutaire naam Stichting Platform Storm
 Statutaire zetel Nieuw-Buinen
 Bezoekadres Exloërmond
 Eerste inschrijving handelsregister 23-06-2011
 Datum akte van oprichting 21-06-2011
 Activiteiten SBI-code: 94997 - Overige belangenbehartiging
 De plaatsing van windmolens tegen te gaan op het grondgebied van de gemeente Borger-Ordoorn en/of het direct aangrenzende grondgebied van andere gemeenten

Bestuurders

Naam
 Geboortedatum en -plaats
 Datum in functie 21-06-2011 (datum registratie: 23-06-2011)
 Titel Voorzitter
 Bevoegdheid Gezamenlijk bevoegd (met andere bestuurder(s), zie statuten)

Naam
 Geboortedatum en -plaats
 Datum in functie 19-11-2012 (datum registratie: 05-12-2012)
 Titel Penningmeester
 Bevoegdheid Gezamenlijk bevoegd (met andere bestuurder(s), zie statuten)

Naam
 Geboortedatum en -plaats
 Datum in functie 01-05-2016 (datum registratie: 27-02-2017)
 Titel Secretaris
 Bevoegdheid Gezamenlijk bevoegd (met andere bestuurder(s), zie statuten)

Naam
 Geboortedatum en -plaats
 Datum in functie 01-03-2017 (datum registratie: 20-03-2018)
 Bevoegdheid Gezamenlijk bevoegd (met andere bestuurder(s), zie statuten)

Naam
 Geboortedatum en -plaats
 Datum in functie 01-03-2017 (datum registratie: 20-03-2018)
 Bevoegdheid Gezamenlijk bevoegd (met andere bestuurder(s), zie statuten)

Uittreksel is vervaardigd op 19-07-2018 om 12.52 uur.

**Waarmerk
KvK**

Dit uittreksel is gewaarmerkt met een digitale handtekening en is een officieel bewijs van inschrijving in het Handelsregister. In Adobe kunt u de handtekening bovenin het scherm controleren. Meer informatie hierover vindt u op www.kvk.nl/egd. De Kamer van Koophandel adviseert dit uittreksel alleen digitaal te gebruiken zodat de integriteit van het document gewaarborgd en de ondertekening verifieerbaar blijft.

Bijlage 2

Namenlijst cliënten juridisch traject verzet Windpark DDM-OM
[Vertrouwelijk]

DOKK Advocaten

Achternaam	Adres	Postcode	Woonplaats
			Musselkanaal
			weede Exloërmond
			Nieuw Buinen
			Drouwenermond
			weede Exloërmond
			Drouwenermond
			Eerste Exloërmond
			Valthermond
			Exloërveen
			Valthermond
			Nieuw Buinen
			Musselkanaal
			Buinerveen
			Valthermond
			Gasselternijveenschemond
			Nieuw Buinen
			Drouwenermond
			Nieuw Buinen
			Borger
			Nieuw Buinen
			Nieuw Buinen
			Nieuw Buinen
			Tweede Exloërmond
			Stadskanaal
			Eerste Exloërmond
			Nieuw Buinen
			Buinen
			Nieuw Buinen
			Stadskanaal
			Stadskanaal
			Drouwenermond
			Tweede Exloërmond
			Buinerveen
			Stadskanaal
			Nieuw Buinen
			Drouwenermond
			Nieuw Buinen
			Stadskanaal
			Nieuw Buinen
			Nieuw Buinen
			Tweede Exloërmond
			Buinerveen
			Drouwenermond
			Stadskanaal
			Buinerveen
			Drouwenermond
			Valthermond
			Gasselternijveenschemond
			Nieuw Buinen
			Nieuw Buinen
			Tweede Exloërmond
			Buinerveen

Namenlijst cliënten juridisch traject verzet Windpark DDM-OM
[Vertrouwelijk]

DOKK Advocaten

Achternaam	Adres	Postcode	Woonplaats
			Nieuw Buinen
			Tweede Exloërmond
			Gasselternijveenschemond
			Nieuw Buinen
			Nieuw Buinen
			Nieuw Buinen
			Eekterveenschekanaal
			Drouwenerveen
			Tweede Exloërmond
			Musselkanaal
			Nieuw Buinen
			Stadskanaal
			Stadskanaal
			Nieuw Buinen
			Gasselternijveenschemond
			Nieuw Buinen
			Nieuw Buinen
			Tweede Exloërmond
			Stadskanaal
			Nieuw Buinen
			Nieuw Buinen
			Nieuw Buinen
			Nieuw Buinen
			Tweede Exloërmond
			Drouwenermond
			Buinerveen
			Tweede Exloërmond
			Nieuw Buinen
			Stadskanaal
			Musselkanaal
			Nieuw Buinen
			Wildervank
			Buinerveen
			Nieuw Buinen
			Gasselternijveenschemond
			Valthermond
			Stadskanaal
			Gasselternijveenschemond
			Gasselternijveenschemond
			Gasselternijveenschemond
			Stadskanaal
			Nieuw Buinen
			Tweede Exloërmond
			Nieuw Buinen
			Nieuw Buinen
			Nieuw Buinen
			Nieuw Buinen
			Tweede Exloërmond
			Drouwenermond
			Nieuw Buinen
			Nieuw Buinen
			Musselkanaal

Namenlijst cliënten juridisch traject verzet Windpark DDM-OM
[Vertrouwelijk]

DOKK Advocaten

Achternaam	Adres	Postcode	Woonplaats
			Stadskanaal
			Exloërveen
			Stadskanaal
			Gasselternijveen
			Nieuw Buinen
			Nieuw Buinen
			Nieuw Buinen
			Nieuw Buinen
			Drouwenermond
			Nieuw Buinen
			Nieuw Buinen
			Drouwenermond
			Nieuw Buinen
			Drouwenerveen
			Stadskanaal
			Nieuw Buinen
			Tweede Exloërmond
			Tweede Exloërmond
			Tweede Exloërmond
			Stadskanaal
			Nieuw Buinen
			Stadskanaal
			Tweede Exloërmond
			Tweede Exloërmond
			Stadskanaal
			Nieuw Buinen
			Gasselternijveenschemond
			Stadskanaal
			Nieuw Buinen
			Nieuw Buinen
			Nieuw Buinen
			Nieuw Buinen
			Tweede Exloërmond
			Gasselternijveenschemond
			Nieuw Buinen
			Musselkanaal
			Tweede Exloërmond
			Gasselternijveenschemond
			Stadskanaal
			Valthermond
			Nieuw Buinen
			Eerste Exloërmond
			Stadskanaal
			Musselkanaal
			Tweede Exloërmond
			Drouwenermond
			Musselkanaal
			Eerste Exloërmond
			Drouwenermond

Namenlijst cliënten juridisch traject verzet Windpark DDM-OM
[Vertrouwelijk]

DOKK Advocaten

Achternaam	Adres	Postcode	Woonplaats
			Musselkanaal
			Tweede Exloërmond
			Tweede Exloërmond
			Tweede Exloërmond
			Drouwenermond
			Stadskanaal
			Nieuw Buinen
			Nieuw Buinen
			Nieuw Buinen
			Nieuw Buinen
			Tweede Exloërmond
			Nieuw Buinen
			Tweede Exloërmond
			Tweede Exloërmond
			Nieuw Buinen
			Nieuw Buinen
			Drouwenermond
			Stadskanaal
			Tweede Exloërmond
			Stadskanaal
			Drouwenermond
			Nieuw Buinen
			Tweede Exloërmond
			Nieuw Buinen
			Nieuw Buinen
			Stadskanaal
			Stadskanaal
			Drouwenermond
			Tweede Exloërmond
			Buinerveen
			Nieuw Buinen
			Musselkanaal
			Eerste Exloërmond
			Drouwenermond
			Gasselternijveenschemond
			Eerste Exloërmond
			Stadskanaal
			Nieuw Buinen
			Valthermond
			Stadskanaal
			Stadskanaal
			Tweede Exloërmond
			Drouwenermond
			Eerste Exloërmond
			Drouwenerveen
			Eerste Exloërmond
			Nieuw Buinen
			Tweede Exloërmond
			Tweede Exloërmond
			Tweede Exloërmond
			Nieuw Buinen
			Nieuw Buinen
			Gasselternijveenschemond

Namenlijst cliënten juridisch traject verzet Windpark DDM-OM
 {Vertrouwelijk}

DOKK Advocaten

Achternaam	Adres	Postcode	Woonplaats
			Musselkanaal
			Tweede Exloërmond
			Odoornerveen
			Buinerveen
			Nieuw Buinen
			Tweede Exloërmond
			Nieuw Buinen
			Stadskanaal
			Tweede Exloërmond
			Musselkanaal
			Musselkanaal
			Nieuw Buinen
			Tweede Exloërmond
			Valthermond
			Nieuw Buinen
			Stadskanaal
			Stadskanaal
			Eerste Exloërmond
			Stadskanaal
			Drouwenermond
			Gasselternijveenschemond
			Eerste Exloërmond
			Tweede Exloërmond
			Nieuw Buinen
			Stadskanaal
			Nieuw Buinen
			Nieuw Buinen
			Gasselternijveenschemond
			Drouwenerveen
			Gasselternijveen
			Emmen
			Gasselternijveenschemond
			Stadskanaal
			Gasselternijveenschemond
			Nieuw Buinen
			Drouwenermond
			Musselkanaal
			Nieuw Buinen
			Gasselternijveenschemond
			Nieuw Buinen
			Stadskanaal
			Nieuw Buinen
			Stadskanaal
			Drouwenermond
			Nieuw Buinen
			Nieuw Buinen
			Valthermond
			Tweede Exloërmond
			Tweede Exloërmond
			Valthermond

Namenlijst cliënten juridisch traject verzet Windpark DDM-OM
[Vertrouwelijk]

DOKK Advocaten

Achternaam	Adres	Postcode	Woonplaats
			Drouwermond
			Eerste Exloërmond
			Stadskanaal
			Drouwenermond
			Gasselternijveenschemond
			Nieuw Buinen
			Stadskanaal
			Stadskanaal
			Nieuw Buinen
			Tweede Exloërmond
			Nieuw Buinen
			Gasselternijveenschemond
			Tweede Exloërmond
			Tweede Exloërmond
			Drouwenermond
			Valthermond
			Drouwenermond
			Nieuw Buinen
			Buinerveen
			Nieuw Buinen
			Nieuw Buinen
			Nieuw Buinen
			Nieuw Buinen
			Gasselternijveenschemond
			Nieuw Buinen
			Valthermond
			Nieuw Buinen
			Tweede Exloërmond
			Gasselternijveenschemond
			Tweede Exloërmond
			Stadskanaal
			Stadskanaal
			Stadskanaal
			Tweede Exloërmond
			Buinerveen
			Musselkanaal
			Valthermond
			Nieuw Buinen
			Bronnegerveen
			Nieuw Buinen
			Gasselternijveen
			Gasselternijveenschemond
			Nieuw Buinen
			Tweede Exloërmond
			Tweede Exloërmond
			Tweede Exloërmond
			Nieuw Buinen
			Tweede Exloërmond
			Nieuw Buinen
			Stadskanaal
			Gasselternijveenschemond

Namenlijst cliënten juridisch traject verzet Windpark DDM-OM
[Vertrouwelijk]

DOKK Advocaten

Achternaam	Adres	Postcode	Woonplaats
			Tweede Exloërmond
			Eerste Exloërmond
			Musselkanaal
			Eerste Exloërmond
			Gasselternijveenschemond
			Musselkanaal
			Valthermond
			Drouwenermond
			Stadskanaal
			Nieuw Buinen
			Valthermond
			Valthermond
			Tweede Exloërmond
			Drouwenermond
			Tweede Exloërmond
			Exloërveen
			Valthermond
			Eerste Exloërmond
			Stadskanaal
			Drouwenerveen
			Stadskanaal
			Nieuw Buinen
			Valthermond

Stichting WindNEE

Gieterveen, 26 juli 2018

Aan
Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Windpark DMOM fase 3
Postbus 248
2250 AE Voorschoten

27 JUL 2018

ZIENSWIJZE

Geachte heer/mevrouw,

In onze zienswijze houden wij de omschrijving en nummering van de Aanvragen en de Ontwerpbesluiten aan zoals deze onder de kop "Windpark De Drentse Monden en Oostermoer - fase 3" op www.rvo.nl zijn gepubliceerd (bijlage I). Op de onduidelijkheden in de omschrijvingen komen wij nog terug.

Wij hebben vanaf 2010 enkele keren een zienswijze ingediend en vervolgens vastgesteld dat onze zienswijzen veelal zijn gebruikt om feitelijke onjuistheden te herstellen en onduidelijke teksten te verduidelijken. Wij verwachten dat onze zienswijze, gelet op de vele feitelijke onjuistheden en niet duidelijke teksten, opnieuw voor dit doel zal worden gebruikt. Onze verzoeken om standpunten te heroverwegen zijn in de afgelopen jaren zelden gehonoreerd. Wij vragen u nadrukkelijk onze zienswijze ook te benutten voor het heroverwegen van nu al ingenomen standpunten en de ontwerpbesluiten aan te passen.

Algemene opmerkingen

Wij staan allereerst stil bij de vraag of de minister van Economische Zaken en Klimaat en de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties bevoegd waren en zijn om de aangevraagde omgevingsvergunningen in behandeling te nemen en over de aanvragen te beslissen. Wij zijn van mening dat u niet bevoegd was de aanvragen in behandeling te nemen. Ons standpunt lichten wij toe.

U hebt eerst op 6 april 2018 aan het bevoegd gezag, conform de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) is dit het College van Burgemeester en Wethouders, van de gemeenten Aa en Hunze en Borger-Odoorn bekend gemaakt dat er sprake was van een nader aangeduid besluit in de zin van artikel 3.35, eerste lid onder b, van de Wet ruimtelijke ordening en medewerking gevorderd. Dit 'nader aangeduid besluit' is niet ter inzage gelegd. Wij zijn van mening dat dit besluit bij de ter inzage gelegde documenten gevoegd had dienen te worden.

Uitgaande van de informatie waarover wij nu beschikken en die wij beslist onvoldoende vinden kunnen wij de redenen van het weigeren van medewerking door de Colleges van Burgemeester en Wethouders van genoemde gemeenten niet nagaan.

Uit de ter inzage gelegde documenten blijkt niet dat u hebt voldaan aan het bepaalde in artikel 3.35, negende lid, jo. de aanhef van het eerste lid van artikel 3.35 van de Wet ruimtelijke ordening.

Uit de ter inzage gelegde documenten blijkt evenmin dat u hebt voldaan aan het bepaalde in de laatste volzin van het eerste lid van artikel 3.36 van de Wet ruimtelijke ordening.

Was er op 25 april 2018 sprake van een besluit? Ons inziens is niet duidelijk op welke wijze het bekendmaken overeenkomstig artikel 3.36, eerste lid, van de Wet ruimtelijke ordening heeft plaats gevonden. Het is voor burgers van belang om te weten wie het bevoegd gezag is. Wij zijn van mening dat u dit besluit/deze bekendmaking had dienen te publiceren.

Tussen het indienen van de aanvragen op 5 september 2017 bij de gemeenten Aa en Hunze en Borger-Odoorn en 6 april 2018 (zie hiervoor) ligt een periode van meer dan zes maanden. Uit de vele aanvullingen, te beginnen bij 7 september 2017, blijkt dat u de aanvragen al kort na het indienen in behandeling hebt genomen. Wij zijn van mening dat u in elk geval in of omstreeks de periode, gelegen tussen 5 september en 6 april 2018 c.q. 25 april 2018 niet bevoegd was de aanvragen in behandeling te nemen.

Wij beschikken niet over de documenten van 6 en 25 april 2018 en eventueel aan genoemde data voorafgaande correspondentie, waardoor wij niet kunnen beoordelen of u nu wel het bevoegde gezag bent.

Wij zijn van mening dat u met overnemen van het bevoegd gezag van de Colleges van Burgemeester en Wethouders van Aa en Hunze en Borger-Odoorn, ten einde de aanvragen te kunnen behandelen, de ontwerpbesluiten te kunnen opstellen en uiteindelijk over de besluiten te kunnen beslissen, niet de in gemeentelijke bestemmingsplannen opgenomen wijzigingsbevoegdheid hebt kunnen overnemen.

De raad van een gemeente stelt, zoals u bekend is, de bestemmingsplannen vast en bepaalt aan wie een wijzigingsbevoegdheid wordt toegekend en de inhoud van die wijzigingsbevoegdheid. U kunt niet in deze bevoegdheid van de gemeenteraad treden.

Ons standpunt is dat artikel 3.36, eerste lid, van de Wet ruimtelijke ordening de mogelijkheid om de wijzigingsbevoegdheid, zoals deze in een vigerend gemeentelijk bestemmingsplan is vastgelegd, over te nemen uitsluit. U bent ons inziens uw boekje te buiten gegaan.

Overige algemene opmerkingen

Er is één Inpassingsplan "De Drentse Monden en Oostermoer", vastgesteld op 22 september 2016. In enkele ontwerpbesluiten worden per ontwerpbesluit zgn. binnenlandse afwijkingen toegestaan. waarbij de wijzigingen ten opzichte van genoemd Inpassingsplan met alle bijbehorende documenten, waaronder overzichtstekeningen, niet concreet zijn aangegeven. Wij zijn van mening dat bedoelde afwijkingen enkele keren een zodanige omvang hebben dat hiervoor niet meer als binnenlandse afwijking goedkeuring kan worden verleend. De burger mag uitzoeken welke dikwijls ingrijpende wijzigingen tussen de oorspronkelijke overzichtstekeningen en de nu voorgelegde overzichtstekeningen zijn vast te stellen.

In enkele ontwerpbesluiten wordt ingestemd met het wijzigen van de vigerende bestemming in gemeentelijke bestemmingsplannen in een nieuwe bestemming. U volstaat met het vermelden van de bestemmingsplannen. U geeft waar nodig niet aan wat de vigerende bestemming is. Wij zijn van mening dat het argument "de wijziging is noodzakelijk voor zwaar transport voor de bouw van het windpark" geen goede ruimtelijke onderbouwing van de wijziging van de vigerende bestemming is met als gevolg dat u in strijd met een goede ruimtelijke ordening hebt gehandeld. De burger mag nagaan wat de oorspronkelijke bestemming volgens een gemeentelijk bestemmingsplan is en deze vergelijken met de bestemming die in de aanvraag niet voldoende duidelijk is omschreven. Ook dient de burger zelf uit te zoeken of er een wijzigingsbevoegdheid in het bestemmingsplan is opgenomen en zo ja wat de inhoud van deze wijzigingsbevoegdheid is. In het ontwerpbesluit wordt slechts verwezen naar de aanvraag. Wij vinden dat uw inhoudelijke overwegingen zoals deze telkens bij ontwerpbesluiten zijn opgenomen met betrekking tot dit aspect niet de vereiste onderbouwing bieden.

De aanvragers stellen zich in enkele aanvragen omgevingsvergunning op het standpunt dat er geen verplichting tot het vragen van een vergunning is en voegen er aan toe dat het bevoegd gezag mag beslissen of zij dit standpunt overneemt dan wel toch een omgevingsvergunning voor de aangevraagde activiteit verleent.

In uw toetsing van de aanvragen hebt u aanvaard dat met een opsomming van de gemeentelijke bestemmingsplannen in de aanvraag omgevingsvergunning kon worden volstaan. Wij zijn van mening dat u de wijzigingen (oude bestemming in nieuwe bestemming) duidelijk had dienen te vermelden. Uw toelichting in de ontwerpbesluiten schiet ons inziens ernstig tekort. De wijzigingen zijn ons inziens zodanig ingrijpend dat ook deze wijzigingen niet als een binnenlandse afwijking aanvaardbaar zijn.

U vermeldt in ontwerpbesluiten dat de aanleg van een niet openbare weg niet vergunningplichtig is op grond van artikel 2.2, eerste lid aanhef en onder d van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, aangezien de Algemene Plaatselijke Verordeningen van de gemeenten Aa en Hunze en Borger-Odoorn geen vergunningsplicht kennen voor de aanleg of verandering van niet openbare wegen. U bent hierbij voorbijgegaan aan de geldende bestemming die rust op de gronden, waarop de toegangswegen aangelegd zullen worden. Als dit bijv. een agrarische bestemming of agrarische bestemming met waarden is dan dient voor de aanleg van een toegangsweg op eigen gronden de bestemming te worden gewijzigd. Wij geven u als voorbeeld de gronden waarop de windturbines 1.1 t/m 1.9 gebouwd zullen gaan worden. Op deze gronden rust volgens het Bestemmingsplan buitengebied een agrarische bestemming. De productie van elektriciteit door middel van windturbines en de levering door tussenkomst van een netbeheerder aan hoofdzakelijk derden heeft niets met een agrarische bestemming en de uitoefening van het agrarisch bedrijf te maken. Op deze wijze en schaal elektriciteit produceren is een industriële aangelegenheid. De vermelding dat de toegangswegen ook voor de uitoefening van het agrarisch bedrijf benut kunnen worden is een vergezocht argument dat ons inziens geen hout snijdt. Al tientallen jaren wordt op de landbouwgronden in het veenkoloniale deel van genoemde gemeenten het agrarisch bedrijf uitgeoefend waarbij de bestaande infrastructuur wordt gebruikt. Een grondeigenaar dient zich te houden aan de bestemming die in een vigerend bestemmingsplan aan zijn percelen grond is gegeven.

Wij hebben in het overzicht 1. Aanvragen en ontwerpbesluiten (bijlage I) de aanvraag en het ontwerpbesluit Watervergunning deelgebied cluster DEE (windturbine 3.1). De omschrijving onder "15. Watervergunning deelgebied cluster DEE" is niet correct, daar deze aanvraag en het ontwerpbesluit betrekking hebben op deelgebied DEE.

Het ontbreken van genoemde aanvraag en het ontwerpbesluit heeft o.i. tot gevolg dat u niet aan het bepaalde in artikel 3.32 in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wet ruimtelijke ordening om alle besluiten **gelijktijdig** bekend te maken hebt voldaan.

Wij zijn zeer teleurgesteld dat na het 6 (zes!) keer indienen van aanvullingen de Toelichting op de aanvraag, opgesteld door Pondera Consult, bij "1. Aanvraag omgevingsvergunning deelgebied windpark DEE", niet herschreven is. Dit is voor ons een duidelijk voorbeeld dat u kiest voor de aanvragers door hen zes keer in de gelegenheid te stellen om aanvullingen in te dienen. De burger mag niet op enige tegemoetkoming rekenen en moet het zelf allemaal maar uitzoeken (zie hiervoor over inpassingsplan en gemeentelijke bestemmingsplannen en bijvoorbeeld bijlage A7: "Een gedetailleerde omschrijving van de wijziging is elders in de reeds ingediende aanvraag te vinden" en de tekst van regel 8 en 9 op p. 18 van 30 van het Ontwerpbesluit.

Wij vragen ons af op welke wijze u enkele vergunningaanvragen hebt getoetst, gelet op het ontbreken van feitelijke en nog al eens onjuiste gegevens in de aanvraagformulieren, de toelichting op de aanvraag, de bijlagen bij de aanvraag en de aanvullingen die nadien zijn ingediend. Wij geven u enkele voorbeelden, t.w.:

- u hebt een aantal keren aanvragen in behandeling genomen terwijl u na het indienen niet bent nagegaan of de machtigingen die aan van Pondera Consult waren afgegeven rechtsgeldig waren;
- de opgegeven kosten onder "Wat zijn de geschatte kosten voor het totale project in euro's (exclusief BTW(en onder "Bouwen. Overig bouwwerk bouwen roepen bij nagenoeg elke aanvraag vagen op. Er is geen sprake van een consistent beleid bij het toetsen van de gegevens. Soms is er om een aanvulling gevraagd, vaak ook niet terwijl de vermelding van de kosten niet duidelijk was. Het akkoord gaan met genoemde antwoorden is o.i. niet acceptabel, daar o.m. bij het aanvragen van de SDE+ subsidie een uitgebreide opgave van de kosten diende te worden overgelegd.
- de toetsing van de kapvergunning daar in de Beleidsregels (met bijlagen), behorende bij de Bomenverordening van de gemeente Borger-Odoorn met een puntensysteem wordt gewerkt. Deze gegevens zijn niet door de aanvrager aangeleverd.
- de breedte van de Dreef te 2e Exloërmond is niet, zoals opgegeven, 3,75 meter, maar 3,00 meter
- er is vermeld dat een weg weg ca. 0,5 meter diep is, terwijl uit vele tekeningen blijkt dat de weg 0,90 tot 0,98 meter diep is, waarbij nog een asfaltlaag van 70 mm komt.
- de niet rechtsgeldige ondertekende machtigingen door en en de gebreken in de machtigingen die door en zijn ondertekend.
- het vermelden van niet bestaande wetsartikelen. Voorbeelden: art. 37, zesde lid, van het Bouwbesluit 2012, de artikelen 2.1.5.2 en 2.1.5.3 van de Algemene Plaatselijke Verordening van de gemeente Aa en Hunze; deze staan in de APV 2008, nu geldt APV 2017.

Er is, daar waar het graven in de bodem betreft (leggen van kabels, aanleggen en wijzigen van wegen en uitritten, bouw van inkoopstations, enz.) voor zover wij hebben kunnen nagaan geen recent onderzoek ingesteld naar in de bodem levende dieren bijv. kevers. Wij verwijzen u naar het bepaalde in artikel 3.10, eerste lid, aanhef en onder a, van de Wet natuurbescherming jo. onderdeel A van de bijlage bij genoemde wet.

In verschillende aanvragen voor een omgevingsvergunning wordt verwezen naar het 'recente' Milieueffectrapport (MER). Genoemd rapport is van 8 september 2015 en naar onze mening is er dan geen sprake van een recent rapport. Dit geldt te meer daar genoemd MER voor belangrijke onderwerpen herzien dan wel aangevuld had dienen te worden. Wij geven u een voorbeeld. Bijlage 23 van genoemd MER "Toets bouw Windpark De Drentse Monden-Oostermoer en additionele depositie" is van 9 september 2015. Dit rapport gaat in op "de emissie en depositie die het gevolg is van transport over wegen door Drenthe, in combinatie met activiteiten op de locatie van de turbines (aanleg opstelplaats, aanleg fundering, oprichten turbines)." Het transport over wegen buiten Drenthe is ons inziens ten onrechte buiten beschouwing gelaten, waarbij nog komt dat niet is vastgesteld of deze wegen wel of niet nabij Natura 2000-gebieden zijn gelegen.

In de overzichten die als bijlage bij genoemde Toets zijn gevoegd is nog van 50 turbines uitgegaan. Uitgaande van de gegevens in de kolom 'Aantal' (op de overzichten is dit de negende kolom van links geteld) betreft het ca. 600 vervoersbewegingen; Wij zijn van mening dat deze overzichten sterk verouderd zijn en herzien dienen te worden. Wij hebben een berekening gemaakt van het aantal vrachtbewegingen uitgaande van ladingen van 30 ton. Het gaat, uitgaande van 45 windturbines, in totaal om circa **50.000 vervoersbewegingen**. Wij zullen nog nagaan of het noodzakelijk is om onze berekening door een deskundige te laten controleren. (bijlage II).

U bent ook bij herhaling op het maken van een passende beoordeling geweest, bijv. op p. 23/26 van bijlage 12 Toetsing Wet natuurbescherming bij de aanvraag voor 4. Omgevingsvergunning deelgebied RH.

Samenvattend zijn wij van mening dat het transport op wegen buiten Groningen in de berekening van depositie dient te worden meegenomen en dat de berekeningen in beide overzichten van

genoemde bijlage 23 van deMER dienen te worden herzien. De gevolgen voor het milieu van een toename van circa 600 naar circa 50.000 vervoersberekeningen (zie bijlage II) zijn te ernstig om deze buiten beschouwing te laten.

Wij zijn van mening dat telkens onder "1.2 Besluit" van de omgevingsvergunningen in klare taal dient te worden omschreven waarvoor er vergunning(en) is/zijn verleend. Omschrijvingen als 'aangevraagde activiteiten' zijn te vaag. Dit geldt zeker als men, gelet op de vele aanvullingen, door de bomen het bos niet meer kan zien, waarvan de locaties en de afmetingen van de inkoopstations een duidelijk voorbeeld zijn. Voorts dienen ons inziens de wettelijke bepalingen op correcte wijze (hiervoor zijn richtlijnen/adviezen gegeven) in de besluiten te worden vermeld. Ook de vage omschrijving onder "Onderwerp" draagt niet aan de duidelijkheid bij.

U kunt een voorbeeld nemen aan de ontwerpbesluiten Watervergunningen, opgesteld door het Waterschap Hunze en Aa. Het behoort tot de verantwoordelijkheid van de mede-ondertekenaar, de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, om het verbeteren van de communicatie tussen overheid en burger te bevorderen en tussen de ministeries onderling te coördineren.

Het opnemen van een "Bijlage 2 Begripsbepalingen" is volstrekt overbodig en hiermede verspilling van papier (niet goed voor het milieu), daar alle begrippen al in de teksten zijn terug te vinden. U had de burger behulpzaam kunnen zijn door de tekst van de wetsartikelen in een bijlage op te nemen, conform de huidige werkwijze van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State onder de uitspraken.

Wij zijn van mening dat als u toch begrippen wilt omschrijven begrippen waarin het woord 'weg' voorkomt had kunnen omschrijven. Er is sprake van toegangswegen, openbare en niet-openbare wegen, onderhoudswegen, parkwegen, erftoegangswegen, stroomwegen, gemeentelijke, provinciale en rijkswegen, alsmede uitwegen.

Wij vinden het niet te aanvaarden dat in de inhoudelijke en procedurele overwegingen van de ontwerpbesluiten omgevingsvergunningen op geen enkele wijze is ingegaan op de nauwelijks te beschrijven ongunstige gevolgen, tijdelijk en permanent, van de aanleg van de infrastructuur ten behoeve van het windpark De Drentse Monden - Oostermoer voor de bewoners, mede als weggebruiker, van het gebied. Wij geven slechts één voorbeeld: het is te simpel om te stellen dat het verbreden van een weg of uitrit gunstig is voor de verkeersveiligheid, daar er voorbij gegaan wordt aan de stijging van het gebruik van een weg (zoals de Dreef), het toenemen van de snelheid en de gevaarlijke situaties die zullen ontstaan bij de overgang van breed (5 meter) naar smal (3 meter).

In de omgevingsvergunningen windpark deelgebied DEE, deelgebied cluster DEE, deelgebied RH en deelgebied OM wordt telkens in de derde alinea van paragraaf 2.3 Onlosmakelijkheid ingegaan op de inkoopstations en verwezen naar de aldaar genoemde wettelijke bepalingen. Wij zijn het onder verwijzing naar artikel 7.16, vijfde en eerste lid, van de Wet milieubeheer jo. artikel 7.2, eerste lid onder b, van laatstgenoemde wet niet met u eens. Wij zijn van mening dat er voor de bouw van de inkoopstations milieueffectrapporten opgemaakt dienen te worden.

Het milieueffectrapport (MER) is van 8 september 2015. Vele onderzoeken die ten grondslag liggen aan de samenstelling van de MER zijn van een oudere datum. Bij het opstellen van de MER waren er geen gegevens over de inkoopstations bekend. Wij noemen u locatie, aantal, afmetingen, waaronder grootte en diepte van de kabelkelder, wijze van bouw, enz. en verwijzen naar hetgeen wij hierna over de inkoopstations hebben geschreven. Op de gevolgen voor het milieu voortvloeiend uit de bouw van de inkoopstations is in de MER van 8 september 2015 niet dan wel nauwelijks ingegaan.

De mededelingen/voorschriften over het verwijderen van wegwitbreidende voorzieningen bij wegen, kruisingen en uitwegen vinden wij, gelet op de dikwijls smalle stroken, weinig geloofwaardig. In de praktijk zal t.z.t. blijken dat deze niet verwijderd zullen worden met als argument dat het verbeteringen betreft die een positieve invloed op de verkeersveiligheid zullen hebben. Wij weten dat in deze fase procedureel gezien handhaving niet aan de orde is, maar verwachten hiervan in

de toekomst heel weinig. De hoeveelheid verharding (asfalt, beton, enz.) in de landelijke veenkoloniën zal wel wezenlijk toenemen.

Wij hebben geen aanmeldingsnotitie m.e.r. en geen m.e.r.-beoordelingsbesluit bij de aanvragen aangetroffen en attenderen u op artikel 7.2a van de Wet milieubeheer. Wij hebben hiervoor al gewezen op de noodzaak van het maken van een passende beoordeling.

Wij hebben om niet te veel per aangevraagde omgevingsvergunning (zie nr. 1 t/m nr. 9 van bijlage I) in herhaling te vervallen bovenstaande algemene opmerkingen gemaakt.

Deze algemene opmerkingen maken integraal deel uit van hetgeen hierna bij elke omgevingsvergunning en het bijbehorende ontwerpbesluit is vermeld.

ONZE ZIENSWIJZE INZAKE DE HIERNA VERMELDE VERGUNNINGEN

3. Omgevingsvergunning kabeltracés Enexis

Aanvraag

p. 1 van Bijlage EA0 - Aanvullende gegevens:

De opgave van "De kosten per kabeltracé inclusief het materiaal bedragen bij benadering" (inclusief of exclusief BTW? sluit niet aan bij de opgave onder "Projectkosten. Wat zijn de geschatte kosten voor het totale project in euro's (exclusief BTW)".

Wij zijn van mening dat er onvoldoende is gezocht naar alternatieve tracés. Er zijn kabeltracés waar het leggen van kabels tot heel veel overlast en onveilige verkeerssituaties voor de bewoners zal leiden. Wij hebben een voorbeeld van een alternatief tracé uitgewerkt en verwijzen hiervoor naar bijgevoegde tekening en foto's (bijlage III).

Ontwerpbesluit van 30 mei 2018:

p. 4 van 17:

Wij zijn van mening dat de vergunning voor zover het betreft het gebruiken van gronden of bouwwerken in strijd met het geldende planologische regime (zie 1.2 Besluit) op grond van het bepaalde in artikel 2.12 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) geweigerd had dienen te worden. Er is o.i. geen sprake van een goede ruimtelijke ordening en een goede ruimtelijke onderbouwing van de gekozen tracés, die vastgesteld zijn uitgaande van de locatie van vijf inkoopstations. Dit deel van het ontwerpbesluit is gebaseerd op de artikelen 2.10, lid 2 en 2.11, lid 2, Wabo. Voor hetgeen wij over de locatie van deze inkoopstations hebben opgemerkt verwijzen wij naar onze opmerkingen bij de aanvragen en ontwerpbesluiten van de omgevingsvergunningen deelgebied DEE, RH. OM en cluster DEE.

p. 7/8 van 17:

Er is, voor zover wij hebben kunnen nagaan, onder verwijzing naar het bepaalde in artikel 3.10, eerste lid, aanhef en onder a, van de Wet natuurbescherming jo. onderdeel A van de bijlage bij genoemde wet, geen onderzoek ingesteld of de activiteiten waarvoor de omgevingsvergunning is aangevraagd zullen leiden tot het opzettelijk doden of vangen van de in genoemd onderdeel A vermelde dieren. In onderdeel A zijn vele dieren genoemd en beschermd die in de bodem leven. Het gaat om het leggen van kabels over een totale lengte van vele kilometers.

p. 10 van 17:

Onder 3.2.2 Beschermingszones Leiding - Gas wordt ingegaan op het overleg met Gasunie, maar de tekst "Van te voren moet door Enexis worden onderzocht of er ook ontoelaatbaar beïnvloeding

(o.a. NEN 3654) en welke evt. mitigerende maatregelen er nodig zijn” in de e-mail van de heer is niet overgenomen.

Wij verwijzen naar de hiervoor vermelde ‘Algemene opmerkingen’ die integraal deel uitmaken van onze zienswijze inzake deze omgevingsvergunning.

5. Omgevingsvergunning bouw en afwijken bestemmingsplan Gasselte

Aanvraag OLO-3373169:

In de formulieren 'Handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening' en 'Werk of werkzaamheden uitvoeren' wordt verwezen naar een IMRO-IDN-nr. dat betrekking heeft op het ontwerp Inpassingsplan d.d. 19 februari 2016. Deze verwijzing klopt niet.

Het Verkennend onderzoek Flora- en faunawet ter plaatse van Noorderdwarsdijk 1 te Gasselte, nr. 151477, is van 20 november 2015. De conclusie is gebaseerd op de Flora- en faunawet. Zoals bekend is laatstgenoemde wet met ingang van 1 januari 2017 opgenomen in/vervangen door de Wet natuurbescherming. Wij zijn, mede gelet op de ingrijpende wijzigingen in de regelgeving en het feit dat de nieuwe wet al ruim anderhalf jaar geleden van kracht is geworden dat er onderzoek uitgaande van de Wet natuurbescherming uitgevoerd had dienen te worden.

Ontwerpbesluit van 30 mei 2018

Wij verwijzen naar de hiervoor vermelde ‘Algemene opmerkingen’ die integraal deel uitmaken van onze zienswijze inzake deze omgevingsvergunning.

6. Omgevingsvergunning kabeltracés Enexis Aa en Hunze

Aanvraag OLO-3380179:

Ontwerpbesluit van 30 mei 2018:

Wij verwijzen naar de hiervoor vermelde ‘Algemene opmerkingen’ die integraal deel uitmaken van onze zienswijze inzake deze omgevingsvergunning.

7. Omgevingsvergunning Tennet

Aanvraag OLO-3376509:

p. 8 van 17 van bijlage 3 Natuurtoets:

De zin “De bomen bij de ingang van het terrein (oostzijde) zijn al gekapt en ter plaatse wordt gewerkt aan de trafoputten.” roept, gelet op “De beoordeling van deze rapportage is gebaseerd op de bij de terreinbezoeken aangetroffen situatie.” de vraag op of er in strijd met de geldende regels is gehandeld. Voor zover wij hebben kunnen nagaan was er geen kapvergunning verleend (zie onderhavige aanvraag) en ook geen omgevingsvergunning (zie onder 5 Omgevingsvergunning bouw en afwijken bestemmingsplan Gasselte).

Ontwerpbesluit van 30 mei 2018:

De beslissing om geen herplantplicht op te leggen vinden wij, gelet op het aanbod van de aanvrager (zie de aanvulling d.d. 5 februari 2018 van TenneT op p. 3 van 4 onder punt d., onbegrijpelijk. De minister van Economische Zaken en Klimaat zal toch op de hoogte zijn van belang van bomen voor bijv. de opslag van CO2.

Wij verwijzen naar de hiervoor vermelde 'Algemene opmerkingen' die integraal deel uitmaken van onze zienswijze inzake deze omgevingsvergunning.

8. Omgevingsvergunning deelgebied kap deelgebied OM

Aanvraag OLO:3379751:

bijlage 2 Machtiging:

In het uittreksel van de Kamer van Koophandel d.d. 9 mei 2017 is niet als bestuurder vermeld en is bij vermeld dat hij gezamenlijk bevoegd (met andere bestuurders, zie statuten) is. Wij kunnen niet nagaan of bevoegd was de machtiging te onderteken, waardoor de mogelijkheid bestaat dat de aanvraag is ingediend door (rechts)personen die hertoe niet bevoegd waren.

bijlage 5 Aanvraag ontheffing Wnb:

Bij de e-mail van 19 december 2017 van Pondera Consult zijn vier bijlagen en een aanvraagformulier soortenbescherming Wnb gevoegd. Deze stukken zijn niet bij deze aanvraag opgenomen. Uit de summier omschrijving van de bijlagen blijkt niet dat rapport nr. 2017-105 van 29 september 2017 Toetsing wet natuurbescherming aan de provincie Drenthe is gezonden. Met name is de Conclusie (p. 17/28 van genoemd rapport) voor de beoordeling van de aanvraag soortenbescherming van essentieel belang. Kort samengevat houdt deze conclusie in dat de bomen langs de Hilte niet zonder nader onderzoek mogen worden gekapt. Zie ook de Samenvatting op p. 6/28 van genoemd rapport.

bijlage A1 Aanvulling:

Uit de brief d.d. 20 december 2017 van de provincie Drenthe blijkt alleen dat de aanvraag is ontvangen. Een ambtenaar van de provincie Drenthe heeft ons medegedeeld dat de aanvraag nog in behandeling is.

Ontwerpbesluit van 30 mei 2018:

p. 3 van 11 onder 1.2 Besluit:

De tekst van de eerste alinea is o.i. onjuist. De aangevraagde activiteit omvat het kappen van vier bomen. Gelet op de lopende aanvraag voor een ontheffing soortenbescherming Wnb voor twee bomen is het u niet toegestaan nu al een omgevingsvergunning voor het kappen van bedoelde twee bomen te geven.

p. 5 van 11 onder 2.2 Volledigheid aanvraag:

Onder verwijzing naar hetgeen ik hiervoor onder Aanvraag OLO:337951 heb vermeld volgt dat u niet bent nagegaan of er een rechtsgeldige machtiging was gegeven en of er al een beslissing op de aanvraag soortenbescherming Wnb was genomen.

Wij verwijzen naar de hiervoor vermelde 'Algemene opmerkingen' die integraal deel uitmaken van onze zienswijze inzake deze omgevingsvergunning.

9. Omgevingsvergunning cluster OM

Aanvraag OLO-3164907"

Er is tot nu toe geen sparke geweest van een 'cluster' OM.

p. 9 van Bijlage 1 Toelichting op de aanvraag:

Voor de inkoopstations verwijzen wij naar hetgeen hiervoor op enkele plaatsen is opgemerkt. De foto op p. 10, die ook in andere aanvragen is opgenomen, geeft een sterk vertekend beeld daar maximale afmetingen van 12,0 bij 4,0 bij 3,36 meter zijn toegestaan.

p. 12 van Bijlage 1 Toelichting op de aanvraag:

Uit andere gegevens blijkt dat een weg niet een diepte van ca. 0,5 meter zal krijgen, maar dat de diepte van 0,90 tot 0,98 meter (zandpakket plus granulaat e.d.) zal bedragen. De elektriciteitskabels zullen ca. 1,5 meter onder het maaiveld komen te liggen. Er is geen onderzoek naar het bodemleven op deze diepte gedaan. Wij verwijzen naar artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming jo. onderdeel A van genoemde wet.

p. 22: Er dient van de geldende Algemene Plaatselijke Verordening van de gemeente Aa en Hunze te worden uitgegaan; niet die van 2008, maar die van 2017.

bijlage 2 Machtiging en bijlage 11 Uittreksel KvK:

De machtiging is op 29 augustus 2017 getekend. In het uittreksel van de Kamer van Koophandel komt de naam van _____ niet voor. Hierdoor kan niet worden nagegaan of _____ bevoegd was om gezamenlijk met _____ de machtiging te ondertekenen.

bijlage 3a Overzichtstekening:

In de overzichtstekening is een tijdelijke weg weergegeven vanaf De Hilte (richting Nieuwediep) naar turbine OM 2.9. De afslag van deze weg loopt door de Tjassenswijk, dit is een met afval gedempte wijk die deels gedekt is met boorspoeling van de NAM. In deze boorspoeling zit barium incl. andere zware metalen. In de periode 1974-1976 is in de Tjassenswijk ook asbest gestort. Bij kruising van deze wijk wordt deze verontreinigde grond naar boven gehaald.

bijlage 5 Principetekeningen wegen:

Wij vinden dat tekeningen met als kop "Materialen en afmetingen kunnen veranderen" de burger weinig houvast bieden. Flexibiliteit komt, zo blijkt bij herhaling, komt alleen de aanvragers ten goede.

bijlage 7 Nota aanvulling enz. en bijlage 8 Toetsing Wet natuurbescherming:

In bijlage 7 gaat het over het kappen van houtopstanden/bomen op drie locaties, t.w.:

- a. de kruising Boerendijk/Langstraat
- b. de kruising Streek/Langstraat
- c. Tweederdeweg nabij bij Tweede Dwarsdiep.

Wij zijn van mening dat de tekst van bijlage 7 onduidelijk is en dat in bijlage 8 vooral is ingegaan op een hiervoor niet genoemde locatie (De Hilte) en onvoldoende is ingegaan op voornoemde drie locaties. Wij lichten ons standpunt toe.

De tekst van de eerste vier regels onder het kopje 'Vergunningplicht' is niet leesbaar. De tekst onder 'De houtopstand op locatie 3' klopt niet daar er geen rode cirkels zijn afgebeeld, maar slechts één gele cirkel en de verwijzing naar art. 11 niet correct is. Voorts is de houtopstand niet nader omschreven (aantal, lengte en breedte?).

In bijlage 8 wordt allereerst ingegaan op de Hilte, ook de Conclusie begint hier mee. Er wordt in verhouding tot de aandacht die aan de locaties kruising boerendijk/Langstraat en Streek/Langstraat uitgebreid aandacht besteed aan de locatie Tweederdeweg nabij het Tweede Dwarsdiep. Wij kunnen ons niet aan de indruk onttrekken dat deze aandacht er vooral op is gericht om het verwijderen van de boswal goed te praten. Zo is op p. 11/28 niet ingegaan op de jaren die nodig zijn om de herplant dezelfde omvang en hoogte te doen bereiken. Eén veldbezoek en het raadplegen van een site is niet voldoende om vast te stellen of er vogels in genoemde boswal verblijven en nestelen. Bij omwonenden is bekend dat er wel vogels in deze boswal verblijven en nestelen.

Samenvattend: de tekst is op belangrijke punten niet duidelijk en het rapport biedt onvoldoende basis om de beslissing tot het verwijderen van de boswal te dragen. Nader onderzoek met herstel van genoemde tekortkomingen is ons inziens noodzakelijk.

bijlage 9A, 9B en 9C:

Bijlage 9 die genoemd wordt hebben wij niet aangetroffen. Wij zijn van mening dat het geen zin heeft om tekeningen zonder toelichting en/of legenda te publiceren. Eén van de tekeningen is een voorlopig ontwerp.

bijlagen 10, 14, A0 en A8 Erratum:

Een verwijzing naar de bij de teksten behorende tekeningen laten wij achterwege. Wij zijn van mening dat u een chaotisch geheel hebt gepresenteerd, dat in strijd is met de zorgvuldigheid die verwacht mag worden. Wie het nog weet mag het zeggen.

In bijlage 10 wordt verwezen naar bijlage 12a die wij niet hebben aangetroffen. In alle andere gevallen hebt u bijlagen die vervangen zijn bij de documenten gelaten.

bijlage A7 Aanvulling deeltoestemming OBM:

In de tweede alinea is vermeld dat er onder verwijzing naar 'voorliggende nota' tevens een omgevingsvergunning beperkte milieutoets (OBM) wordt aangevraagd. Het is voor ons niet duidelijk naar welke 'voorliggende nota' wordt verwezen. Wij zijn van mening dat deze aanvraag niet voldoende is onderbouwd.

Ontwerpbesluit van 30 mei 2018:

Wij verwijzen naar de opmerkingen die wij hiervoor onder Aanvraag OLO-3164907 hebben gemaakt. Deze opmerkingen hebben ook betrekking op het Ontwerpbesluit.

Wij verwijzen naar de hiervoor vermelde 'Algemene opmerkingen' die integraal deel uitmaken van onze zienswijze inzake deze omgevingsvergunning.

11. Kabels bij provinciale wegen provincie Drenthe

Wij verwijzen naar de hiervoor vermelde 'Overige algemene opmerkingen' die integraal deel uitmaken van onze zienswijze inzake deze vergunning.

12. Kabels bij provinciale wegen provincie Groningen

Deze aanvraag, enz. laten wij buiten beschouwing.

13. Watervergunning Enexis

Wij verwijzen naar de hiervoor vermelde 'Overige algemene opmerkingen' die integraal deel uitmaken van onze zienswijze inzake deze vergunning.

14. Watervergunning deelgebied cluster OM

Wij verwijzen naar de hiervoor vermelde 'Overige algemene opmerkingen' die integraal deel uitmaken van onze zienswijze inzake deze vergunning.

17. WBR vergunning

Wij laten deze vergunning buiten beschouwing.

18. Spoorwegvergunning

Wij zijn van mening dat er geen sprake is van een ontwerpbesluit. Het is een besluit, gedateerd 25 april 2018, betreft: Ontheffingsaanvraag Kabelaanleg bij museumspoorlijn S.T.A.R., ondertekend door het bevoegde gezag op briefpapier van het bevoegde gezag en gericht aan de aanvrager.

Over de tekst van geen enkele van de vier pagina's is bijv. afgedrukt: ontwerpbesluit.

De tekst dat er zienswijzen over het ontwerp van het besluit kunnen worden ingediend is een misslag. Na het bekend maken van een besluit kunnen er geen zienswijzen meer worden ingediend.

Wij verzoeken u vriendelijk de ontvangst van deze zienswijze te bevestigen.

Met vriendelijke groet,

bijlage I

Windpark De Drentse Monden en Oostermoer - fase 3

Op deze pagina vindt u de documenten van dit project. Tip: lees eerst hoe u overzicht bewaart in **grote bestanden** (<https://www.rvo.nl/subsidies-regelingen/bureau-energieprojecten/inspraak-en-beroep/overzicht-grote-bestanden>).

1. Aanvragen en ontwerpbesluiten

Nr	Naam	Aanvraag	Ontwerpbesluit
1	Omgevingsvergunning deelgebied windpark DEE <i>Ministerie van Economische Zaken en Klimaat</i>	Aanvraag (https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/05/A01%20-%20Wabo%20DEE.pdf) (pdf, 36 MB)	Ontwerpbesluit (https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/05/A01%20-%20Wabo%20DEE.pdf) (pdf, 106 KB)
2	Omgevingsvergunning deelgebied cluster DEE <i>Ministerie van Economische Zaken en Klimaat</i>	Aanvraag (https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/05/A02%20-%20Wabo%20Cluster%20DEE.pdf) (pdf, 34 MB)	Ontwerpbesluit (https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/05/A02%20-%20Wabo%20Cluster%20DEE.pdf) (pdf, 106 KB)
3	Omgevingsvergunning kabeltracés Enexis <i>Ministerie van Economische Zaken en Klimaat</i>	Aanvraag (https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/05/A03%20-%20Wabo%20Enexis%20-%20Borger%20-%20Oco%20kabel.pdf) (pdf, 18 MB)	Ontwerpbesluit (https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/05/A03%20-%20Wabo%20Enexis%20-%20Borger%20-%20Oco%20kabel.pdf) (pdf, 106 KB)
4	Omgevingsvergunning deelgebied RH <i>Ministerie van Economische Zaken en Klimaat</i>	Aanvraag (https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/05/A04%20Wabo%20RH.pdf) (pdf, 60 MB)	Ontwerpbesluit (https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/05/A04%20Wabo%20RH.pdf) (pdf, 106 KB)

- 5 Omgevingsvergunning bouw en afwijken bestemmingsplan Gasseite
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
- Aanvraag (<https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/05/A05%20-%20Wabo%20Enexis%20-%20Aa%20en%20Hunze%20bouw.pdf>) (pdf, 86 MB)
- Ontwerpbesluit (<https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/05/A05%20-%20Wabo%20Enexis%20-%20Aa%20en%20Hunze%20bouw.pdf>)
- 6 Omgevingsvergunning kabeltracés Enexis Aa en Hunze
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
- Aanvraag (<https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/05/A06%20Wabo%20Enexis%20-%20Aa%20en%20Hunze%20kabel.pdf>) (pdf, 18 MB)
- Ontwerpbesluit (<https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/05/A06%20Wabo%20Enexis%20-%20Aa%20en%20Hunze%20kabel.pdf>)
- 7 Omgevingsvergunning Tennet
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
- Aanvraag (<https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/05/A07-%20Wabo%20TenneT.pdf>) (pdf, 3 MB)
- Ontwerpbesluit (<https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/05/A07-%20Wabo%20TenneT.pdf>)
- 8 Omgevingsvergunning deelgebied kap deelgebied OM
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
- Aanvraag (<https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/05/A08%20Wabo%20CM%20kap.pdf>) (pdf, 3 MB)
- Ontwerpbesluit (<https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/05/A08%20Wabo%20CM%20kap.pdf>)
- 9 Omgevingsvergunning cluster OM
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
- Aanvraag (https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/06/A09%20-%20Wabo%20OM_aangepast_def.pdf) (pdf, 74 MB)
- Ontwerpbesluit (https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/06/A09%20-%20Wabo%20OM_aangepast_def.pdf)

10	Omgevingsvergunning kabeltracés Enexis Veendam <i>Gemeente Veendam</i>	Aanvraag (https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/05/A10-%20Wabo%20Enexis%20-%20Veendam%20kabel.pdf) (pdf, 20 MB)	Ontwerpbesluit (https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/05/A10-%20Wabo%20Enexis%20-%20Veendam%20kabel.pdf) (pdf, 68 KB)
11	Kabels bij provinciale wegen <i>Provincie Drenthe</i>	Aanvraag (https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/05/A11-%20Enexis%20-%20Provincie%20Drenthe.pdf) (pdf, 13 MB)	Ontwerpbesluit (https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/05/A11-%20Enexis%20-%20Provincie%20Drenthe.pdf) (pdf, 69 KB)
12	Kabels bij provinciale wegen <i>Provincie Groningen</i>	Aanvraag (https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/05/A12-%20-%20Provincie%20Groningen.pdf) (pdf, 20 MB)	Ontwerpbesluit (https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/05/A12-%20-%20Provincie%20Groningen.pdf) (pdf, 69 KB)
13	Watervergunning Enexis <i>Waterschap Hunze en Aa's</i>	Aanvraag (https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/05/A13%20Waterwet%20Enexis.pdf) (pdf, 14 MB)	Ontwerpbesluit (https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/05/A13%20Waterwet%20Enexis.pdf) (pdf, 38 KB)
14	Watervergunning deelgebied cluster OM <i>Waterschap Hunze en Aa's</i>	Aanvraag (https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/05/A14-%20Waterwet%20OM.pdf) (pdf, 10 MB)	Ontwerpbesluit (https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/05/A14-%20Waterwet%20OM.pdf) (pdf, 38 KB)
15	Watervergunning deelgebied cluster DEE <i>Waterschap Hunze en Aa's</i>	Aanvraag (https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/05/A15%20%20Waterwet%20DEE.pdf) (pdf, 11 MB)	Ontwerpbesluit (https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/05/A15%20%20Waterwet%20DEE.pdf) (pdf, 38 KB)
16	Watervergunning deelgebied cluster RH <i>Waterschap Hunze en Aa's</i>	Aanvraag (https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/05/A16%20%20Waterwet%20RH.pdf) (pdf, 7 MB)	Ontwerpbesluit (https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/05/A16%20%20Waterwet%20RH.pdf) (pdf, 38 KB)

17 WBR vergunning <i>Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat</i>	Aanvraag (https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/06/A17-%20Wbr%20Enexis.pdf) (pdf, 12 MB)	Ontwerpbesluit (https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/06/A17-%20Wbr%20Enexis.pdf) (pdf, 166 KB)
18 Spoorwegvergunning <i>Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat</i>	Aanvraag (https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/06/A18-%20-%20Spoorweg%20Enexis.pdf) (pdf, 15 MB)	Ontwerpbesluit (https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/06/A18-%20-%20Spoorweg%20Enexis.pdf) (pdf, 170 KB)

In opdracht van

- *Ministerie van Economische Zaken en Klimaat*

Ook interessant voor u

- > Windpark N33 - Fase 3 ([/subsidies-regelingen/bureau-energieprojecten/lopende-projecten/windparken/windpark-n33/fase-3](https://www.rvo.nl/subsidies-regelingen/bureau-energieprojecten/lopende-projecten/windparken/windpark-n33/fase-3))
- > Windpark N33 - Fase 2 ([/subsidies-regelingen/bureau-energieprojecten/lopende-projecten/windparken/windpark-n33/fase-2](https://www.rvo.nl/subsidies-regelingen/bureau-energieprojecten/lopende-projecten/windparken/windpark-n33/fase-2))
- > Zuid-West 380 kV west - Fase 1 ([/subsidies-regelingen/bureau-energieprojecten/lopende-projecten/hoogspanning/zuid-west-380-kv-west/fase-1](https://www.rvo.nl/subsidies-regelingen/bureau-energieprojecten/lopende-projecten/hoogspanning/zuid-west-380-kv-west/fase-1))

bijlage II

Oppervlakte rond de windturbine																
NR	B meter	L meter	Opp m ²	Vol uit m ³	Vol zand m ³	Vol gran m ³	Asfalt m ³	B meter	L meter	opp	Vol uit m ³	Vol zand m ³	Vol gran m ³	Asfalt m ³	Fundering m ³	
OM-2.9	40	55	2200	1980	1100	880	154	75	60	2300	2070	1150	920	-	1.062	
OM-2.8	40	55	2200	1980	1100	880	154	75	60	2300	2070	1150	920	-	1.062	
OM-2.7	40	55	2200	1980	1100	880	154	75	60	2300	2070	1150	920	-	1.062	
OM-2.6	40	55	2200	1980	1100	880	154	75	60	2300	2070	1150	920	-	1.062	
OM-2.5	40	55	2200	1980	1100	880	154	75	60	2300	2070	1150	920	-	1.062	
OM-2.4	40	55	2200	1980	1100	880	154	75	60	2300	2070	1150	920	-	1.062	
OM-2.3	40	55	2200	1980	1100	880	154	75	60	2300	2070	1150	920	-	1.062	
OM-2.2	40	55	2200	1980	1100	880	154	75	60	2300	2070	1150	920	-	1.062	
OM-2.1	40	55	2200	1980	1100	880	154	75	60	2300	2070	1150	920	-	1.062	
				17820	9900	7920	1386					18530	10350	8280	0	9.558

Oppervlakte rond de windturbine																
NR	B meter	L meter	Opp m ²	Vol uit m ³	Vol zand m ³	Vol gran m ³	Asfalt m ³	B meter	L meter	opp	Vol uit m ³	Vol zand m ³	Vol gran m ³	Asfalt m ³	Fundering m ³	
OM-1.1	40	55	2.200	1.980	1.100	880	154	20	90	1.800	1.620	900	720	-	1.062	
OM-1.2	40	55	2.200	1.980	1.100	880	154	20	90	1.800	1.620	900	720	-	1.062	
OM-1.3	40	55	2.200	1.980	1.100	880	154	20	90	1.800	1.620	900	720	-	1.062	
OM-1.4	40	55	2.200	1.980	1.100	880	154	90	60	3.200	2.880	1.600	1.280	-	1.062	
OM-1.5	40	55	2.200	1.980	1.100	880	154	0	60	3.200	2.880	1.600	1.280	-	1.062	
OM-1.6	40	55	2.200	1.980	1.100	880	154	90	60	3.200	2.880	1.600	1.280	-	1.062	
OM-1.7	40	55	2.200	1.980	1.100	880	154	90	60	3.200	2.880	1.600	1.280	-	1.062	
				14.080	7.700	6.160	1.078					16.380	9.100	7.280	0	7.434

Oppervlakte rond de windturbine															
NR	B meter	L meter	Opp m ²	Vol uit m ³	Vol zand m ³	Vol gran m ³	Asfalt m ³	B meter	L meter	opp	Vol uit m ³	Vol zand m ³	Vol gran m ³	Asfalt m ³	Fundering m ³
RH/DEE-3.1	40	68	2.254	2.028	1.127	901	158	40	68	2.520	2.268	1.260	1.008	-	1.062
				2.028	1.127	901	158				2.268	1.260	1.008	0	1.062

Oppervlakte rond de windturbine															
NR	B meter	L meter	Opp m ²	Vol uit m ³	Vol zand m ³	Vol gran m ³	Asfalt m ³	B meter	L meter	opp	Vol uit m ³	Vol zand m ³	Vol gran m ³	Asfalt m ³	Fundering m ³
RH-3.2	40	55	2.200	1.980	1.100	880	154	40	55	2.200	1.980	1.100	880	-	1.062
RH-3.3	55	40	2.200	1.98	1.100	880	15	55	40	2.200	1.980	1.100	880	-	1.062
RH-3.4	40	55	2.200	1.980	1.100	880	154	40	55	2.200	1.980	1.100	880	-	1.062
RH-3.5	40	60	2.400	2.160	1.200	960	168	40	60	2.400	2.160	1.200	960	-	1.062
RH-3.6	40	60	2.400	2.160	1.200	960	168	40	55	2.200	1.980	1.100	880	-	1.062
				10.260	5.700	4.280	798				10.080	5.600	4.280	0	5.310

Oppervlakte rond de windturbine															
NR	B meter	L meter	Opp m2	Vol uit m3	Vol zand m3	Vol gran m3	Asfalt m3	B meter	L meter	Opp m2	Vol uit m3	Vol zand m3	Vol gran m3	Asfalt m3	Fundering m3
RH-1.1	40	55	2.200	1.980	1.100	880	154	40	55	2.200	1.980	1.100	880	-	1.062
RH-1.2	40	55	2.200	1.980	1.100	880	154	25	65	1.625	1.463	813	650	-	1.062
RH-1.3	40	55	2.200	1.980	1.100	880	154	40	55	2.200	1.980	1.100	880	-	1.062
RH-1.4	55	55	3.025	2.723	1.513	1.210	212	25	135	3.375	3.038	1.688	1.350	-	1.062
RH-1.5	55	55	3.025	2.723	1.513	1.210	212	25	110	2.750	2.475	1.375	1.100	-	1.062
RH-1.6	55	55	3.025	2.723	1.513	1.210	212	25	135	3.375	3.038	1.688	1.350	-	1.062
RH-1.7	40	55	2.200	1.980	1.100	880	154	40	55	2.200	1.980	1.100	880	-	1.062
				16.088	8.938	7.180	1.251				15.953	8.863	7.280	0	7.434
Oppervlakte rond de windturbine															
NR	B meter	L meter	Opp m2	Vol uit m3	Vol zand m3	Vol gran m3	Asfalt m3	B meter	L meter	Opp m2	Vol uit m3	Vol zand m3	Vol gran m3	Asfalt m3	Fundering m3
DEE-2.1	40	62	2.008	1.807	1.004	803	141	40	62	2.273	2.046	1.137	909	-	1.062
DEE-2.2	40	68	2.337	2.103	1.169	935	164	40	68	2.601	2.341	1.301	1.040	-	1.062
DEE-2.3	40	71	2.368	2.132	1.184	947	166	40	71	2.634	2.371	1.317	1.054	-	1.062
DEE-2.4	40	70	2.259	2.033	1.129	903	158	40	70	2.800	2.520	1.400	1.120	-	1.062
DEE-2.5	40	67	2.200	1.980	1.100	880	154	40	67	2.466	2.219	1.233	986	-	1.062
DEE-2.6	40	66	2.150	1.935	1.075	860	151	40	66	2.419	2.177	1.210	968	-	1.062
DEE-2.7	40	68	2.454	2.209	1.227	982	172	0	68	2.720	2.448	1.360	1.088	-	1.062
				17.381	7.888	6.213	1.104				16.122	8.957	7.381	0	7.434

Oppervlakte rond de windturbine															
NR	B meter	L meter	Opp m2	Vol uit m3	Vol zand m3	Vol gran m3	Asfalt m3	B meter	L meter	Opp m2	Vol uit m3	Vol zand m3	Vol gran m3	Asfalt m3	Funde 'ng m3
DEE-1.1	40	68	2.720	2.448	1.224	1.088	190	40	68	2.720	2.448	1.360	1.088	-	1.062
DEE-1.2	40	68	2.390	2.151	1.195	956	167	35	68	2.304	2.073	1.152	921	-	1.062
DEE-1.3	40	68	2.454	2.208	1.227	982	172	40	68	2.304	2.073	1.152	921	-	1.062
DEE-1.4	4	68	2.259	2.033	1.129	903	15	40	68	2.520	2.26	1.26	1.008	-	1.062
DEE-1.5	40	68	2.455	2.720	1.227	982	17	40	68	2.720	2.448	1.360	1.088	-	1.062
DEE-1.6	60	55	2.755	2.479	1.377	1.102	193	60	55	3.003	2.703	1.501	1.201	-	1.062
DEE-1.7	6	40	2.458	2.212	1.229	983	172	68	40	2.715	2.444	1.358	1.06	-	1.062
DEE-1.8	40	68	2.455	2.209	1.227	982	172	68	4	2.720	2.448	1.360	1.0	-	1.062
DEE-1.9	40	68	2.455	2.209	1.227	982	172	68	40	2.720	2.448	1.360	1.088	-	1.062
				20.670	11.063	8.958	1.413				21.353	11.863	9.490	0	9.558

NR	Weg							Draaivlak					
	L	B	Opp m2	Vol uit m3	Vol zand m3	Vol gran m3	Asfalt m3	Opp m2	Vol uit m3	Vol zand m3	Vol gran m3	Asfalt m3	
	760	5	3.800	3.420	1.900	1.520	266	183	165	92	73	-	
OM-2.9	500	5	2.500	2.250	1.250	1.000	175	283	255	142	113	-	
OM-2.8	173	5	865	779	433	346	61	366	329	183	146	-	
OM-2.7	690	5	3.450	3.105	1.725	1.380	242						
OM-2.6	270	5	1.350	1.215	675	540	95	380	342	190	152	-	
	460	5	2.300	2.070	1.150	920	161						
OM-2.5	180	5	900	810	450	360	63	183	165	92	73	-	
	120	5	600	540	300	240	-	366	329	183	146	-	
OM-2.4	400	5	2.000	1.800	1.000	800	140	183	165	92	73	-	
OM-2.3	430	5	2.150	1.935	1.075	860	151	183	165	92	73	-	
OM-2.2	400	5	2.000	1.800	1.000	800	140	183	165	92	73	-	
OM-2.1	400	5	2.000	1.800	1.000	800	140	366	329	183	146	-	
	350	5	1.750	1.575	875	700	123						
				21.099	12.833	6.389	1.755		2.409	1.339	1.071	0	

NR	Weg							Draaivlak					
	L	B	Opp m2	Vol uit m3	Vol zand m3	Vol gran m3	Asfalt m3	Opp m2	Vol uit m3	Vol zand m3	Vol gran m3	Asfalt m3	
OM-1.1	602	5	3.010	2.709	1.505	1.204	211						
OM-1.2	260	5	1.300	1.170	650	520	91	183	165	92	73	-	
	330	5	1.650	1.485	825	660	116	366	329	183	146	-	
OM-1.3													
OM-1.4	250	5	1.250	1.125	625	500	88	366	329	183	146	-	
OM-1.5	270	5	1.350	1.215	675	540	95	366	329	183	146	-	
								5.749	5.174	2.875	2.300	-	
OM-1.6	250	5	1.250	1.125	625	500	88	366	329	183	146	-	
OM-1.7	350	5	1.750	1.575	875	700	123	366	329	183	146	-	
				10.404	5.780	4.034	809		6.986	3.881	3.060	0	

Weg								Draaivlak
NR	L	B	OPP m2	Vol uit m3	Vol zand m3	Vol gran m3	Asfalt m3	
RH/DEE-3.0	666.9	5	3.334	3.001	1.667	1.334	233	
				3.001	1.667	1.334	233	

Weg								Draaivlak
NR	L	B	OPP m2	Vol uit m3	Vol zand m3	Vol gran m3	Asfalt m3	
RH-3.2	215	5	8	7	4	3	1	
RH-3.3	180	5	900	810	450	360	-	
RH-3.4	120	5	600	540	300	240	42	
RH-3.5	55	5	275	248	138	110	19	
RH-3.6	40	5	200	180	100	80	14	
				1.785	992	793	76	

NR	Weg							Draaivlak				
	L	B	Opp m2	Vol uit m3	Vol zand m3	Vol gran m3	Asfalt m3	Opp m2	Vol uit m3	Vol zand m3	Vol gran m3	Asfalt m3
RH-1.1	280	5	1.400	1.260	700	560	98					
RH-1.2	225	5	1.125	1.013	563	450	79					
RH-1.3	225	5	1.125	1.013	563	450	79					
RH-1.4	225	5	1.125	1.013	563	450	79					
RH-1.5	225	5	1.125	1.013	563	450	79					
RH-1.6	225	5	1.125	1.013	563	450	79					
RH-1.7	225	5	1.125	1.013	563	450	79					

7.335   4.075   3.288   571

NR	Weg							Draaivlak				
	L	B	Opp m2	Vol uit m3	Vol zand m3	Vol gran m3	Asfalt m3	Opp m2	Vol uit m3	Vol zand m3	Vol gran m3	Asfalt m3
DEE-2.1	255,9	5	1.279	1.151	640	512	90	54	48	27	22	4
	458	5	2.290	2.061	1.145	916	160	103	93	52	41	7
DEE-2.2	501,1	5	2.506	2.255	1.253	1.002	175	366	330	183	147	-
DEE-2.3	936	5	4.680	4.212	2.340	1.872	328					
DEE-2.4	339	5	1.695	1.526	848	678	119					
DEE-2.5	430	5	2.150	1.935	1.075	860	151					
DEE-2.6	684,4	5	3.422	3.080	1.711	1.369	240	270	243	135	108	-
DEE-2.7	656	5	3.280	2.952	1.640	1.312	230	396	356	198	158	28
								219	197	110	88	-

19.172   10.651   8.511   1.491

1.267   704   562   39

NR	L	B	Weg					Draaivlak				
			Opp m2	Vol uit m3	Vol zand m3	Vol gran m3	Asfalt m3	Opp m2	Vol uit m3	Vol zand m3	Vol gran m3	Asfalt m3
DEE-1.1	346	5	1.730	1.557	865	692	121	196	176	98	78	14
								228	205	114	91	-
DEE-1.2	487,4	5	2.432	2.189	1.216	973	170	38	34	19	15	3
								408	360	200	160	-
DEE-1.3	512,6	5	2.563	2.307	1.282	1.025	179	42	38	21	17	3
								273	246	136	109	-
DEE-1.4	106,2	5	531	478	265	212	372	106	95	53	42	74
								360	324	180	144	-
	941,9	5	4.710	4.239	2.355	1.884	3.297					
	593,4	5	2.967	2.670	1.483	1.187	208					
DEE-1.5	26,12	5	131	118	65	52	1	494	445	247	198	-
	591,2	5	2.956	2.660	1.478	1.182	207					
DEE-1.6	853,9	5	4.269	3.842	2.135	1.708	299					
DEE-1.7	497,4	5	2.487	2.238	1.244	995	174					
DEE-1.8	73,9	5	370	333	185	148	26	631	568	315	252	-
DEE-1.9	602,9	5	3.015	2.713	1.507	1.206	211					
			4.839	4.355	2.420	1.936	339	159	143	80	64	11
				29.699	16.499	13.199	5.603		2.634	1.464	1.171	105

Straat	Lengte	Opgaaf	Werkelijke Verplichte			Vol uit m3	Vol zand m3	Vol graan m3	Afval m3	
			zand	graa	erit					
Aansluiting DEE 1	1.070				5,00	4.815	2.675	2.140	375	DEE/RH
Achterstraat	800	3,75	3,50	5,00	1,50	1.080	600	480	84	DEE/RH
Gasseltdreef begin	1.580		3,90	5,00	1,10	1.564	869	695	122	RH
Gasseltdreef eind	1.480		3,00	5,00	2,00	2.664	1.480	1.184	207	RH
Kleine Blokken	24		3,00	5,00	2,00	432	240	192	34	RH
Tweederde weg Zuid	3.430		3,5	5,00	1,40	4.322	2.401	1.921	336	RH
Dreef Noordzijde	1.730		3,00	5,00	2,00	3.114	1.730	1.3	242	DEE
Dreef Zuidzijde	3.100		3,00	5,00	2,00	5.580	3.100	2.480	434	DEE

23571,0	13095,00	10476	1833,3
---------	----------	-------	--------

Soortelijk gewicht vaste stoffen.

kg/m3

Vol. aarde erit	2000
Vol. zand erin	1600
Vol granulaat erin	2000
Vol Afval erop	2300
Fundering aarde erit	2000
Fundering beton erin	2400

	OM			RH			DEE		
	m3	ton	Aantal vb in 30 ton	m3	ton	Aantal vb in 30 ton	m3	ton	antal vb in 30 ton
Vol. aarde eruit	109.808	219.616	7.321	70.482	140.963	4.699	132.001	264.002	8.800
Vol. zand erin	60.882	9.7411	3.247	39.157	62.650	2.088	72.455	115.927	3.864
Vol granulaat erin	48.706	97.411	3.247	31.325	62.650	2.088	59.243	118.486	3.950
Vol Asfalt erop	5.028	11.564	385	3.394	7.806	260	10.431	23.992	800
Fundering aarde eruit	16.992	33.984	1.133	12.744	25.488	850	16.992	33.984	1.133
Fundering beton erin	16.992	40.781	1.359	12.744	30.586	1.020	16.992	40.781	1.359
Aantal vrachtbewegingen			16.692	antal vrachtbewegingen		11.005	Aantal vrachtbewegingen		19.906

	RH/OEE		
	m3	ton	Aantal vb in 30 ton
Vol. aarde eruit	10.191	20.382	679
Vol. zand erin	7.329	11.726	391
Vol granulaat erin	8.383	16.766	559
Vol Asfalt erop	850	1.954	65
Fundering aarde eruit	1.062	2.124	71
Fundering beton erin	1.062	2.549	85
Aantal vrachtbewegingen			1.850

Totaal aantal vrachtbewegingen van 30 ton	49.453
--	---------------

<http://www.kks.nl/hst/k08r08z/kks.nsf/Main/Producten%20Nederlands%20Menggranulaat%200-31%2CS?OpenDocument>

<http://www.soortelijkgewicht.com/vaste-stoffen>

Tekeningen OM	A09 Wabo OM_aangepast Bijlage 3B Detailtekening Bijlage 5 Principe tekening wegen
Tekeningen RH	A04 Wabo RH Bijlage 4 Detailtekening Bijlage 6 Detailtekening verhardingen
Tekeningen DEE	A01 - Wabo DEE Bijlage 3a - Tekeningen turbineniveau.pdf
Tekeningen RH/DEE	A02 - Wabo Cluster DEE Bijlage 6 detailtekening.pdf

Opm. Er is nog geen rekening gehouden met transport van materialen en hijspalen

bijlage III

Enexis tekening 000030122327-E-M-13

1275 Gasselterstraat vanaf het spoor

1278 Van benzinestation terug kijkend naar

1281 Stadskanaal uit

1285 Begin Gasselterstraat – Drentse kant

Stichting Platform Storm

26 juli 2018

Aan
Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Windpark DMOM fase 3
2250 AE Voorschoten

27 JUL 2018

ZIENSWIJZE

Geachte heer/mevrouw,

In onze zienswijze houden wij de omschrijving en nummering van de Aanvragen en de Ontwerpbesluiten aan zoals deze onder de kop "Windpark De Drentse Monden en Oosternoer - fase 3" op www.rvo.nl zijn gepubliceerd (bijlage I). Op de onduidelijkheden in de omschrijvingen komen wij nog terug.

Wij hebben vanaf 2010 enkele keren een zienswijze ingediend en vervolgens vastgesteld dat onze zienswijzen veelal zijn gebruikt om feitelijke onjuistheden te herstellen en onduidelijke teksten te verduidelijken. Wij verwachten dat onze zienswijze, gelet op de vele feitelijke onjuistheden en niet duidelijke teksten, opnieuw voor dit doel zal worden gebruikt. Onze verzoeken om standpunten te heroverwegen zijn in de afgelopen jaren zelden gehonoreerd. Wij vragen u nadrukkelijk onze zienswijze ook te benutten voor het heroverwegen van nu al ingenomen standpunten en de ontwerpbesluiten aan te passen.

Algemene opmerkingen

Wij staan allereerst stil bij de vraag of de minister van Economische Zaken en Klimaat en de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties bevoegd waren en zijn om de aangevraagde omgevingsvergunningen in behandeling te nemen en over de aanvragen te beslissen. Wij zijn van mening dat u niet bevoegd was de aanvragen in behandeling te nemen. Ons standpunt lichten wij toe.

U hebt eerst op 6 april 2018 aan het bevoegd gezag, conform de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) is dit het College van Burgemeester en Wethouders, van de gemeenten Aa en Hunze en Borger-Odoorn bekend gemaakt dat er sprake was van een nader aangeduid besluit in de zin van artikel 3.35, eerste lid onder b, van de Wet ruimtelijke ordening en medewerking gevorderd. Dit 'nader aangeduid besluit' is niet ter inzage gelegd. Wij zijn van mening dat dit besluit bij de ter inzage gelegde documenten gevoegd had dienen te worden.

Uitgaande van de informatie waarover wij nu beschikken en die wij beslist onvoldoende vinden kunnen wij de redenen van het weigeren van medewerking door de Colleges van Burgemeester en Wethouders van genoemde gemeenten niet nagaan.

Uit de ter inzage gelegde documenten blijkt niet dat u hebt voldaan aan het bepaalde in artikel 3.35, negende lid, jo. de aanhef van het eerste lid van artikel 3.35 van de Wet ruimtelijke ordening.

Uit de ter inzage gelegde documenten blijkt evenmin dat u hebt voldaan aan het bepaalde in de laatste volzin van het eerste lid van artikel 3.36 van de Wet ruimtelijke ordening.

Was er op 25 april 2018 sprake van een besluit? Ons inziens is niet duidelijk op welke wijze het bekendmaken overeenkomstig artikel 3.36, eerste lid, van de Wet ruimtelijke ordening heeft plaats

gevonden. Het is voor burgers van belang om te weten wie het bevoegd gezag is. Wij zijn van mening dat u dit besluit/deze bekendmaking had dienen te publiceren.

Tussen het indienen van de aanvragen op 5 september 2017 bij de gemeenten Aa en Hunze en Borger-Odoorn en 6 april 2018 (zie hiervoor) ligt een periode van meer dan zes maanden. Uit de vele aanvullingen, te beginnen bij 7 september 2017, blijkt dat u de aanvragen al kort na het indienen in behandeling hebt genomen. Wij zijn van mening dat u in elk geval in of omstreeks de periode, gelegen tussen 5 september en 6 april 2018 c.q. 25 april 2018 niet bevoegd was de aanvragen in behandeling te nemen.

Wij beschikken niet over de documenten van 6 en 25 april 2018 en eventueel aan genoemde data voorafgaande correspondentie, waardoor wij niet kunnen beoordelen of u nu wel het bevoegd gezag bent.

Wij zijn van mening dat u met overnemen van het bevoegd gezag van de Colleges van Burgemeester en Wethouders van Aa en Hunze en Borger-Odoorn, ten einde de aanvragen te kunnen behandelen, de ontwerpbesluiten te kunnen opstellen en uiteindelijk over de besluiten te kunnen beslissen, niet de in gemeentelijke bestemmingsplannen opgenomen wijzigingsbevoegdheid hebt kunnen overnemen. De raad van een gemeente stelt, zoals u bekend is, de bestemmingsplannen vast en bepaalt aan wie een wijzigingsbevoegdheid wordt toegekend en de inhoud van die wijzigingsbevoegdheid. U kunt niet in deze bevoegdheid van de gemeenteraad treden.

Ons standpunt is dat artikel 3.36, eerste lid, van de Wet ruimtelijke ordening de mogelijkheid om de wijzigingsbevoegdheid, zoals deze in een vigerend gemeentelijk bestemmingsplan is vastgelegd, over te nemen uitsluit. U bent ons inziens uw boekje te buiten gegaan.

Overige algemene opmerkingen

Er is één Inpassingsplan "De Drentse Monden en Oostermoer", vastgesteld op 22 september 2016. In enkele ontwerpbesluiten worden per ontwerpbesluit zgn. binnenlandse afwijkingen toegestaan, waarbij de wijzigingen ten opzichte van genoemd Inpassingsplan met alle bijbehorende documenten, waaronder overzichtstekeningen, niet concreet zijn aangegeven. Wij zijn van mening dat bedoelde afwijkingen enkele keren een zodanige omvang hebben dat hiervoor niet meer als binnenlandse afwijking goedkeuring kan worden verleend. De burger mag uitzoeken welke dikwijls ingrijpende wijzigingen tussen de oorspronkelijke overzichtstekeningen en de nu voorgelegde overzichtstekeningen zijn vast te stellen.

In enkele ontwerpbesluiten wordt ingestemd met het wijzigen van de vigerende bestemming in gemeentelijke bestemmingsplannen in een nieuwe bestemming. U volstaat met het vermelden van de bestemmingsplannen. U geeft waar nodig niet aan wat de vigerende bestemming is. Wij zijn van mening dat het argument "de wijziging is noodzakelijk voor zwaar transport voor de bouw van het windpark" geen goede ruimtelijke onderbouwing van de wijziging van de vigerende bestemming is met als gevolg dat u in strijd met een goede ruimtelijke ordening hebt gehandeld.

De burger mag nagaan wat de oorspronkelijke bestemming volgens een gemeentelijk bestemmingsplan is en deze vergelijken met de bestemming die in de aanvraag niet voldoende duidelijk is omschreven. Ook dient de burger zelf uit te zoeken of er een wijzigingsbevoegdheid in het bestemmingsplan is opgenomen en zo ja wat de inhoud van deze wijzigingsbevoegdheid is. In het ontwerpbesluit wordt slechts verwezen naar de aanvraag. Wij vinden dat uw inhoudelijke overwegingen zoals deze telkens bij ontwerpbesluiten zijn opgenomen met betrekking tot dit aspect niet de vereiste onderbouwing bieden.

De aanvragers stellen zich in enkele aanvragen omgevingsvergunning op het standpunt dat er geen verplichting tot het vragen van een vergunning is en voegen er aan toe dat het bevoegd gezag mag beslissen of zij dit standpunt overneemt dan wel toch een omgevingsvergunning voor de aangevraagde activiteit verleent.

In uw toetsing van de aanvragen hebt u aanvaard dat met een opsomming van de gemeentelijke bestemmingsplannen in de aanvraag omgevingsvergunning kon worden volstaan. Wij zijn van mening dat u de wijzigingen (oude bestemming in nieuwe bestemming) duidelijk had dienen te vermelden. Uw toelichting in de ontwerpbesluiten schiet ons inziens ernstig tekort. De wijzigingen zijn ons inziens zodanig ingrijpend dat ook deze wijzigingen niet als een binnenlandse afwijking aanvaardbaar zijn.

U vermeldt in ontwerpbesluiten dat de aanleg van een niet openbare weg niet vergunningplichtig is op grond van artikel 2.2, eerste lid aanhef en onder d van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, aangezien de Algemene Plaatselijke Verordeningen van de gemeenten Aa en Hunze en Borger-Odoorn geen vergunningsplicht kennen voor de aanleg of verandering van niet openbare wegen. U bent hierbij voorbijgegaan aan de geldende bestemming die rust op de gronden, waarop de toegangswegen aangelegd zullen worden. Als dit bijv. een agrarische bestemming of agrarische bestemming met waarden is dan dient voor de aanleg van een toegangsweg op eigen gronden de bestemming te worden gewijzigd. Wij geven u als voorbeeld de gronden waarop de windturbines 1.1 t/m 1.9 gebouwd zullen gaan worden. Op deze gronden rust volgens het Bestemmingsplan buitengebied een agrarische bestemming. De productie van elektriciteit door middel van windturbines en de levering door tussenkomst van een netbeheerder aan hoofdzakelijk derden heeft niets met een agrarische bestemming en de uitoefening van het agrarisch bedrijf te maken. Op deze wijze en schaal elektriciteit produceren is een industriële aangelegenheid. De vermelding dat de toegangswegen ook voor de uitoefening van het agrarisch bedrijf benut kunnen worden is een vergezocht argument dat ons inziens geen hout snijdt. Al tientallen jaren wordt op de landbouwgronden in het veenkoloniale deel van genoemde gemeenten het agrarisch bedrijf uitgeoefend waarbij de bestaande infrastructuur wordt gebruikt.

Een grondeigenaar dient zich te houden aan de bestemming die in een vigerend bestemmingsplan aan zijn percelen grond is gegeven.

Wij hebben in het overzicht 1. Aanvragen en ontwerpbesluiten (bijlage I) de aanvraag en het ontwerpbesluit Watervergunning deelgebied cluster DEE (windturbine 3.1). De omschrijving onder "15. Watervergunning deelgebied cluster DEE" is niet correct, daar deze aanvraag en het ontwerpbesluit betrekking hebben op deelgebied DEE.

Het ontbreken van genoemde aanvraag en het ontwerpbesluit heeft o.i. tot gevolg dat u niet aan het bepaalde in artikel 3.32 in samenhang met artikel 3.35, vierde lid, van de Wet ruimtelijke ordening om alle besluiten **gelijktijdig** bekend te maken hebt voldaan.

Wij zijn zeer teleurgesteld dat na het 6 (zes!) keer indienen van aanvullingen de Toelichting op de aanvraag, opgesteld door Pondera Consult, bij "1. Aanvraag omgevingsvergunning deelgebied windpark DEE", niet herschreven is. Dit is voor ons een duidelijk voorbeeld dat u kiest voor de aanvragers door hen zes keer in de gelegenheid te stellen om aanvullingen in te dienen. De burger mag niet op enige tegemoetkoming rekenen en moet het zelf allemaal maar uitzoeken (zie hiervoor over inpassingsplan en gemeentelijke bestemmingsplannen en bijvoorbeeld bijlage A7: "Een gedetailleerde omschrijving van de wijziging is elders in de reeds ingediende aanvraag te vinden" en de tekst van regel 8 en 9 op p. 18 van 30 van het Ontwerpbesluit.

Wij vragen ons af op welke wijze u enkele vergunningaanvragen hebt getoetst, gelet op het ontbreken van feitelijke en nog al eens onjuiste gegevens in de aanvraagformulieren, de toelichting op de aanvraag, de bijlagen bij de aanvraag en de aanvullingen die nadien zijn ingediend. Wij geven u enkele voorbeelden, t.w.:

- u hebt een aantal keren aanvragen in behandeling genomen terwijl u na het indienen niet bent nagegaan of de machtigingen die aan van Pondera Consult waren afgegeven rechtsgeldig waren;
- de opgegeven kosten onder "Wat zijn de geschatte kosten voor het totale project in euro's (exclusief BTW) en onder "Bouwen. Overig bouwwerk bouwen roepen bij nagenoeg elke aanvraag vragen op. Er is geen sprake van een consistent beleid bij het toetsen van de gegevens. Soms is er om een aanvulling gevraagd, vaak ook niet terwijl de vermelding van de kosten niet duidelijk was. Het akkoord gaan met genoemde antwoorden is o.i. niet acceptabel, daar o.m. bij het aanvragen van de SDE+ subsidie een uitgebreide opgave van de kosten diende te worden overgelegd.
- de toetsing van de kapvergunning daar in de Beleidsregels (met bijlagen), behorende bij de Bomenverordening van de gemeente Borger-Odoorn met een puntensysteem wordt gewerkt. Deze gegevens zijn niet door de aanvrager aangeleverd.
- de breedte van de Dreef te 2e Exloërmond is niet, zoals opgegeven, 3,75 meter, maar 3,00 meter
- er is vermeld dat een weg weg ca. 0,5 meter diep is, terwijl uit vele tekeningen blijkt dat de weg 0,90 tot 0,98 meter diep is, waarbij nog een asfaltlaag van 70 mm komt.
- de niet rechtsgeldige ondertekende machtigingen door en en de gebreken in de machtigingen die door en zijn ondertekend.

- het vermelden van niet bestaande wetsartikelen. Voorbeelden: art. 37, zesde lid, van het Bouwbesluit 2012, de artikelen 2.1.5.2 en 2.1.5.3 van de Algemene Plaatselijke Verordening van de gemeente Aa en Hunze; deze staan in de APV 2008, nu geldt APV 2017.

Er is, daar waar het graven in de bodem betreft (leggen van kabels, aanleggen en wijzigen van wegen en uitritten, bouw van inkoopstations, enz.) voor zover wij hebben kunnen nagaan geen recent onderzoek ingesteld naar in de bodem levende dieren bijv. kevers. Wij verwijzen u naar het bepaalde in artikel 3.10, eerste lid, aanhef en onder a, van de Wet natuurbescherming jo. onderdeel A van de bijlage bij genoemde wet.

In verschillende aanvragen voor een omgevingsvergunning wordt verwezen naar het 'recente' Milieueffectrapport (MER). Genoemd rapport is van 8 september 2015 en naar onze mening is er dan geen sprake van een recent rapport. Dit geldt te meer daar genoemd MER voor belangrijke onderwerpen herzien dan wel aangevuld had dienen te worden. Wij geven u een voorbeeld.

Bijlage 23 van genoemd MER "Toets bouw Windpark De Drentse Monden-Oostermoer en additionele depositie" is van 9 september 2015. Dit rapport gaat in op "de emissie en depositie die het gevolg is van transport over wegen door Drenthe, in combinatie met activiteiten op de locatie van de turbines (aanleg opstelplaats, aanleg fundering, oprichten turbines)." Het transport over wegen buiten Drenthe is ons inziens ten onrechte buiten beschouwing gelaten, waarbij nog komt dat niet is vastgesteld of deze wegen wel of niet nabij Natura 2000-gebieden zijn gelegen.

In de overzichten die als bijlage bij genoemde Toets zijn gevoegd is nog van 50 turbines uitgegaan. Uitgaande van de gegevens in de kolom 'Aantal' (op de overzichten is dit de negende kolom van links geteld) betreft het ca. 600 vervoersbewegingen.

Wij zijn van mening dat deze overzichten sterk verouderd zijn en herzien dienen te worden. Wij hebben een berekening gemaakt van het aantal vrachtbewegingen uitgaande van ladingen van 30 ton. Het gaat, uitgaande van 45 windturbines, in totaal om circa **50.000 vervoersbewegingen**. Wij zullen nog nagaan of het noodzakelijk is om onze berekening door een deskundige te laten controleren. (bijlage II).

U bent hier ook bij herhaling op het opmaken van een passende beoordeling geweest, bijv. op p. 23/26 van bijlage 12 Toetsing Wet natuurbescherming bij de aanvraag voor 4. Omgevingsvergunning deelgebied RH.

Samenvattend zijn wij van mening dat het transport op wegen buiten Groningen in de berekening van depositie dient te worden meegenomen en dat de berekeningen in beide overzichten van genoemde bijlage 23 van de MER dienen te worden herzien. De gevolgen voor het milieu van een toename van circa 600 naar circa 50.000 vervoersbewegingen (zie bijlage II) zijn te ernstig om deze buiten beschouwing te laten.

Wij zijn van mening dat telkens onder "1.2 Besluit" van de omgevingsvergunningen **in klare taal** dient te worden omschreven waarvoor er vergunning(en) is/zijn verleend. Omschrijvingen als 'aangevraagde activiteiten' zijn te vaag. Dit geldt zeker als men, gelet op de vele aanvullingen, door de bomen het bos niet meer kan zien, waarvan de locaties en de afmetingen van de inkoopstations een duidelijk voorbeeld zijn. Voorts dienen ons inziens de wettelijke bepalingen op correcte wijze (hiervoor zijn richtlijnen/adviezen gegeven) in de besluiten te worden vermeld. Ook de vage omschrijving onder "Onderwerp" draagt niet aan de duidelijkheid bij.

U kunt een voorbeeld nemen aan de ontwerpbesluiten Watervergunningen, opgesteld door het Waterschap Hunze en Aa. Het behoort tot de verantwoordelijkheid van de mede-ondertekenaar, de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, om het verbeteren van de communicatie tussen overheid en burger te bevorderen en tussen de ministeries onderling te coördineren.

Het opnemen van een "Bijlage 2 Begripsbepalingen" is volstrekt overbodig en hiermede verspilling van papier (niet goed voor het milieu), daar alle begrippen al in de teksten zijn terug te vinden. U had de burger behulpzaam kunnen zijn door de tekst van de wetsartikelen in een bijlage op te nemen, conform de huidige werkwijze van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State onder de uitspraken.

Wij zijn van mening dat als u toch begrippen wilt omschrijven begrippen waarin het woord 'weg' voorkomt had kunnen omschrijven. Er is sprake van toegangswegen, openbare en niet-openbare wegen,

onderhoudswegen, parkwegen, erfdoegangswegen, stroomwegen, gemeentelijke, provinciale en rijkswegen, alsmede uitwegen.

Wij vinden het niet te aanvaarden dat in de inhoudelijke en procedurele overwegingen van de ontwerpbesluiten omgevingsvergunningen op geen enkele wijze is ingegaan op de nauwelijks te beschrijven ongunstige gevolgen, tijdelijk en permanent, van de aanleg van de infrastructuur ten behoeve van het windpark De Drentse Monden - Oostermoer voor de bewoners, mede als weggebruiker, van het gebied. Wij geven slechts één voorbeeld: het is te simpel om te stellen dat het verbreden van een weg of uitrit gunstig is voor de verkeersveiligheid, daar er voorbij gegaan wordt aan de stijging van het gebruik van een weg (zoals de Dreef), het toenemen van de snelheid en de gevaarlijke situaties die zullen ontstaan bij de overgang van breed (5 meter) naar smal (3 meter).

In de omgevingsvergunningen windpark deelgebied DEE, deelgebied cluster DEE, deelgebied RH en deelgebied OM wordt telkens in de derde alinea van paragraaf 2.3 Onlosmakelijkheid ingegaan op de inkoopstations en verwezen naar de aldaar genoemde wettelijke bepalingen. Wij zijn het onder verwijzing naar artikel 7.16, vijfde en eerste lid, van de Wet milieubeheer jo. artikel 7.2, eerste lid onder b, van laatstgenoemde wet niet met u eens. Wij zijn van mening dat er voor de bouw van de inkoopstations milieueffectrapporten opgemaakt dienen te worden.

Het milieueffectrapport (MER) is van 8 september 2015. Vele onderzoeken die ten grondslag liggen aan de samenstelling van de MER zijn van een oudere datum. Bij het opstellen van de MER waren er geen gegevens over de inkoopstations bekend. Wij noemen u locatie, aantal, afmetingen, waaronder grootte en diepte van de kabelkelder, wijze van bouw, enz. en verwijzen naar hetgeen wij hierna over de inkoopstations hebben geschreven. Op de gevolgen voor het milieu voortvloeiend uit de bouw van de inkoopstations is in de MER van 8 september 2015 niet dan wel nauwelijks ingegaan.

De mededelingen/voorschriften over het verwijderen van wegwitbreidende voorzieningen bij wegen, kruisingen en uitwegen vinden wij, gelet op de dikwijls smalle stroken, weinig geloofwaardig. In de praktijk zal t.z.t. blijken dat deze niet verwijderd zullen worden met als argument dat het verbeteringen betreft die een positieve invloed op de verkeersveiligheid zullen hebben. Wij weten dat in deze fase procedureel gezien handhaving niet aan de orde is, maar verwachten hiervan in de toekomst heel weinig. De hoeveelheid verharding (asfalt, beton, enz.) in de landelijke veenkoloniën zal wel wezenlijk toenemen.

Wij hebben geen aanmeldingsnotitie m.e.r. en geen m.e.r.-beoordelingsbesluit bij de aanvragen aangetroffen en attenderen u op artikel 7.2a van de Wet milieubeheer. Wij hebben hiervoor al gewezen op de noodzaak van het maken van een passende beoordeling.

Wij hebben om niet te veel per aangevraagde omgevingsvergunning (zie nr. 1 t/m nr. 9 van bijlage I) in herhaling te vervallen bovenstaande algemene opmerkingen gemaakt.

Deze algemene opmerkingen maken integraal deel uit van hetgeen hierna bij elke omgevingsvergunning en het bijbehorende ontwerpbesluit is vermeld.

ONZE ZIENSWIJZE INZAKE DE HIERNA VERMELDE VERGUNNINGEN

1. Omgevingsvergunning deelgebied windpark DEE

Aanvraag OLO-3165045:

p. 1 van 3 Bouwen, Overig bouwwerk bouwen:

De antwoorden hebben betrekking op het bouwen van **inkoopstations**, waarbij een bruto vloeroppervlakte van 58 m² en een bruto inhoud van 186 m³ zijn vermeld.

Het heeft lang geduurd maar eindelijk is de locatie van de inkoopstations bekend. Tijdens het spreekuur op 30 maart 2016 en bij het Inpassingsplan van 22 september 2016 konden de locaties nog niet worden aangegeven. Nu zijn nog steeds niet de locaties van alle inkoopstations bekend en kunnen de exacte afmetingen van de inkoopstations nog niet worden aangegeven.

In bijlage 14 staat in de eerste alinea onder 'Aanvulling deeltoestemming bouw' dat in de "oorspronkelijke aanvraag" inkoopstations zijn aangevraagd met maximale afmetingen van een klein inkoopstations en een

groot inkoopstation. Vervolgens staat er in bijlage 14 “Met de onderhavige aanvulling worden daarom de maximale afmetingen van het beide inkoopstations gewijzigd naar 12,0 meter bij 4,0 meter bij 3,30 meter (L x B x H).”

De gegevens van de kabelkelder met een diepte van 1,36 meter worden niet vermeld; deze zijn wel in bijlage 15 opgenomen. In bijlage A0 volgen naast de in bijlage 14 genoemde maximale afmetingen ook de minimale afmetingen; deze bedragen L x B x H = 3,0 meter bij 2,0 meter bij 2,0 meter. In het ontwerpbesluit zijn deze minimale afmetingen niet opgenomen.

Op blad 2 van bijlage A0 staat dat de inkoopstations dienen te voldoen aan de ontwerp- en inrichtingseisen van Enexis.

Op grond van al hetgeen in de bij de oorspronkelijke aanvraag gevoegde documenten staat is ons inziens het volgende niet duidelijk:

- na vele aanvullingen is nog steeds niet bekend op welke wijze de inkoopstations gebouwd zullen worden en wat de afmetingen zullen zijn
- uit het ontwerpbesluit blijkt niet welke minimale afmetingen worden vergund

Deze onduidelijkheden gelden voor alle inkoopstations.

p. 13 en 17 van bijlage 1 Toelichting op de aanvraag:

Er wordt tegenstrijdige informatie verstrekt. Op p. 13 staat “weg (circa 0,5 meter diep)”. Uit figuur 3.8 volgt dat de weg 0,90 tot 0,98 diep zal worden.

p. 19 van bijlage 1 Toelichting op de aanvraag:

Figuur 3.9 is weinig zeggend daar er geen schaal is vermeld en de tekst onder de figuur niet duidelijk is. Wij kunnen ons uitgaande van figuur 3.9 niet aan de indruk onttrekken dat er t.z.t. veel zgn. kamelenbochten door het vrachtverkeer gemaakt zullen moeten worden. Het maken van bedoelde bochten zal, mede gelet op de algemeen bekende ‘dode’ hoeken, de verkeersveiligheid niet ten goede komen

p. 20 van bijlage 1 Toelichting op de aanvraag:

In de tweede alinea wordt verwezen naar artikel 2.12, lid 1, van de Algemene plaatselijke verordening (APV) van de gemeente Borger-Odoorn. Wij zijn van mening dat, gelet op het bepaalde in artikel 2.12 APV, een vergunning van het bevoegd gezag vereist is. Voorts is er niet naar de bij genoemd artikel behorende “Beleidsregels uitritten” verwezen. Deze beleidsregels zijn richtlijnen. Rekening houdende met de reeds over figuur 3.9 gemaakte opmerkingen is onze zienswijze dat er met genoemde Beleidsregels geen rekening is gehouden. Deze beleidsregels voorzien o.i. zonder vergunning niet in een wegwitbreidende voorziening.

p. 20 van bijlage 1 Toelichting op de aanvraag:

In de tweede alinea wordt verwezen naar artikel 12.8 van de Provinciale Omgevingsverordening Drenthe. Er is niet verwezen naar de “Regeling uitwegen (in- en uitritten)” van de provincie Drenthe. In deze regeling staat: “Het college (= het college van Gedeputeerde Staten van Drenthe) is tevens van mening dat het aantal uitwegen mede ter verbetering van de verkeersveiligheid verminderd moet worden. Minder uitwegen betekent minder potentiële conflictpunten en bovendien minder kosten.” Onze zienswijze is dat het aanpassen c.q. aanleggen van drie nieuwe uitwegen (zie bijlage 8) op de Drentse Mondenweg (N379), een 80 km-weg, in strijd is met genoemd standpunt van het College van Gedeputeerde Staten.

Uit de aanvragen voor de deelgebieden RH en OM blijkt dat er nog meer nieuwe uitwegen op en aanpassingen van bestaande kruisingen met de Drentse Mondenweg zullen komen.

De onder 3.3.3 vermelde (tijdelijke) wegwitbreidende voorzieningen ten behoeve van de bereikbaarheid van de locaties van de windturbines zullen o.i. tot verkeersgevaarlijke gedragingen leiden. Bij figuur 3.10 is geen schaal vermeld, waardoor een goede beoordeling niet mogelijk is.

p. 21 van bijlage 1 Toelichting op de aanvraag:

Onze zienswijze is dat de Dreef geen onderhoudsweg in de zin van artikel 9.3 Overige zone -weg van de Regels bij het Inpassingsplan is. De Dreef, gelegen tussen de oostelijke rand van Exloo en Musselkanaal, is een normale voor het openbaar verkeer openstaande weg die door alle soorten weggebruikers gedurende 24 uren per dag en het gehele jaar door benut wordt. Het verkeer met agrarische bestemmingen is vooral seizoensgebonden. Het agrarisch bedrijf (bewerken akkers, zaaien, oogsten) wordt op de aan de Dreef

liggende gronden uitgeoefend. Wij zijn van mening dat de Dreef niet mag worden verbreed daar de Regels van het Inpassingsplan van 22 september 2016 niet van toepassing zijn. Onder verwijzing naar artikel 2:11 van voornoemde APV is voor het aanleggen, beschadigen en veranderen van een weg een vergunning van het bevoegd gezag vereist.

Figuur 3.11 geeft o.i. een onjuiste weergave van de werkelijke situatie.

Verder merken wij op dat er onjuiste informatie is verstrekt daar de Dreef tussen de locaties DEE 1.1 en DEE 1.9 **niet 3,75 meter breed is**, maar slechts 3 meter breed is. Tussen genoemde locaties is de Dreef locaties **niet regelmatig voorzien** van passeerstroken; soms kan men bij het uitwijken van een uitweg op de Dreef gebruik maken.

p. 22 van bijlage 1 Toelichting op de aanvraag:
Na "In onderstaande" ontbreekt de tekst.

bijlage 2 Machtiging en bijlage 13 Bedrijfsuittreksel Kamer van Koophandel:
De machtiging is op resp. 11 en 12 mei 2015 ondertekend. Het uittreksel van de Kamer van Koophandel is van 22 september 2016. Uit dit uittreksel blijkt dat de ondertekenaars, en op 21 september 2016 als directeur van Duurzame Energieproductie Exloërmond B.V. in functie zijn getreden. Hierdoor kan niet worden nagegaan of zij op 11/12 mei 2015 bevoegd waren de machtiging te ondertekenen. Bij de gemachtigde is geen exacte datum vermeld, maar alleen mei 2015. Wij zijn van mening dat, gelet op genoemde gebreken en mede gelet op de periode van ruim twee jaren tussen de datum van ondertekening, 11/12 mei 2015, en 5 september 2017, het indienen van de aanvraag, niet meer van een rechtsgeldige machtiging kan worden gesproken.

bijlage 9 bij de aanvraag:

Een veldbezoek op 22 september 2017 (aantal uren?) en het raadplegen van een website volstaan om vast te stellen dat er geen vogelsoorten zijn aangetroffen. Inwoners van 2e Exloërmond en Valthermond nemen bijna dagelijks vogelsoorten langs de Drentse Mondenweg waar, met name buizerds, torenvalken en roeken, die voedsel zoeken langs en nabij de Drentse Mondenweg. In het rapport is het bomenbestand niet getoetst aan de Beleidsregels bomenverordening van de gemeente Borger-Odoorn.

p. 415 bijlage A7 - Aanvullende gegevens:

In de tweede alinea is vermeld dat er onder verwijzing naar 'voorliggende nota' tevens een omgevingsvergunning beperkte milieutoets (OBM) wordt aangevraagd. Het is voor ons niet duidelijk naar welke 'voorliggende nota' wordt verwezen. Wij zijn van mening dat deze aanvraag niet voldoende is onderbouwd.

Ontwerpbesluit van 30 mei 2018:

p. 7 van 30:

In de eerste zin worden de gemeenten Westerwolde (voorheen gemeente Vlagtwedde), Stadskanaal en Veendam niet genoemd. terwijl deze gemeenten onderdeel van de realisatie van de infrastructuur voor het windpark DDMOM uitmaken.

p. 7 van 30:

Onze zienswijze is dat - zoals blijkt uit de hiervoor en hierna gemaakte opmerkingen - de aanvraag niet voldoende informatie bevat voor een goede beoordeling van de voorgenomen activiteiten.

p. 8 van 30:

Onze zienswijze is dat er een beperkte milieutoets dient te worden uitgevoerd daar er geen sprake is van een 'recent' milieueffectrapport. Dit rapport is van 8 september 2015 en derhalve bijna drie jaar oud. Vele onderzoeken die in dit milieueffectrapport zijn verwerkt zijn van een nog oudere datum. Bij het opstellen van dit milieueffectrapport was bijv. de diepte van de kabelkelders (1,36 meter beneden het maaiveld) van de inkoopstations nog niet bekend. De gevolgen van het bouwen van deze kabelkelders op de dieren in de bodem en op de waterhuishouding zijn toen niet onderzocht. Uit de door de aanvrager gegeven toelichting hebben wij geen inzicht gekregen in de 'beperkte invloed' die een inkoopstation zal hebben op de vergunde

situatie. Dit geldt te meer daar nog steeds de afmetingen en de wijze van bouwen van de inkoopstations niet vast staan.

De aangevraagde omgevingsvergunning beperkte milieutoets kan o.i. niet zonder dat er een beperkte milieutoets is opgesteld worden verleend.

p. 10 van 30:

De brief van de provincie Drenthe van 30 mei 2018, kenmerk 201801886-00758846, is niet bijgevoegd. Wij vinden dat deze brief bij de stukken gevoegd had dienen te worden.

p. 15 van 30:

Voor de verbreding van de Dreef verwijzen wij naar hetgeen hiervoor bij p. 21 van bijlage 1 Toelichting op de aanvraag is vermeld. Deze tekst wordt hier integraal overgenomen.

p. 15 van 30:

Voor de (tijdelijke) verbreding van bochten en kruisingen verwijzen wij naar hetgeen hiervoor bij de pagina's 19 en 20 (twee keer) is opgenomen. De aldaar vermelde teksten worden hier integraal overgenomen.

De Drentse Mondenweg is N379. en niet N377.

Artikel 10.4 van de Provinciale Omgevingsverordening Drenthe heeft betrekking op Afwijking watersysteem Twentekanalen/Overijsselse Vecht en artikel 10.7 van genoemde verordening heeft betrekking op Toedeling beheer vaarwegen.

In de voorlaatste alinea wordt niet verwezen naar de "Beleidsregels uitritten" van de gemeente Borger-Odoorn. Zie hiervoor p. 20 (2e vermelding) van bijlage 1 Toelichting op de aanvraag.

p. 17 van 30:

De zin "Verder is het in lijn met het provinciale beleid dat er maximaal één uitweg mag worden vergund per functie, waarbij op eigen terrein in een keermogelijkheid moet zijn voorzien." is niet duidelijk daar het gaat om meer dan één uitweg op de Drentse Mondenweg. Wij zijn van mening dat er door het toestaan van meer uitwegen op de Drentse Mondenweg de verkeersveiligheid niet alleen op de weg maar ook op het langs de Drentse Mondenweg gelegen fietspad (fietsen in twee richtingen toegestaan) in het geding is. Verkeer op genoemde weg dat wil afslaan dient voorrang te geven aan fietsers.

In de voorschriften (zie p. 22 onder 2.2) is niet opgenomen dat op eigen terrein in een keermogelijkheid moet zijn voorzien.

p. 17/18 van 30:

Het had de duidelijkheid bevorderd als in bijlage 10 Toetsing Wet natuurbescherming ook het toetsen van het kappen van de bomen aan de Beleidsregels Bomenverordening van de gemeente Borger-Odoorn was opgenomen.

p. 19 van 30:

Er staat dat er in de meeste gevallen sprake is van een omissie in het planologisch regime, omdat de betreffende gronden sinds jaar en dag in gebruik voor ondergrondse nutsvoorzieningen en leidingtransport. Deze omissie wordt op geen enkele wijze naar bestemmingsplan/beheersverordening en locaties toegelicht. Zonder toelichting kan deze omissie niet als argument worden aangevoerd. Wij zijn van mening dat met het vaststellen van genoemde omissie een ernstig verwijt aan het gemeentebestuur van Borger-Odoorn wordt gemaakt en dat dit bestuur hierover niet is geraadpleegd.

p. 19 van 30:

Wij zijn nog steeds van mening dat er in strijd met een goede ruimtelijke ordening wordt gehandeld. De Drentse Veenkoloniën worden geasfalteerd c.q. vol gelegd met beton of ander verhardingsmateriaal. Alleen de geplande verbreding van de Dreef te 2e Exloërmond houdt in dat er 10.000 m² (5.000 m x 2 m, L x B) van asfalt zal worden voorzien. Een globale berekening van de oppervlakten benodigd voor de aanleg en verbreding van toegangswegen en andere wegen, aanleg en verbreding van uitwegen, rotondes, enz, alsmede

kraanopstelplaatsen (16 x 5.000 m²). leidt uitsluitend voor dit deelgebied al tot meer dan 100.000 m² extra asfalt, beton of ander verhardingsmateriaal. Over het verlies van landbouwgrond, dat dikwijls als argument tegen de aanleg van zonneparken wordt aangevoerd, wordt door de aanvragers met geen woord gerept.

p. 19 van 30:

Zie de tekst “.. dat de betrokken wegen een geringe afwijking van het geldende bestemmingsplan betreffen.” Wij vinden dat u onder verwijzing naar het betreffende bestemmingsplan dient aan te geven wat u onder ‘geringe afwijking’ verstaat. Een afwijking kan vaak in een getal of percentage of naar locatie worden aangegeven.

p. 22 van 30:

Onder 2.2 Uitvoeringswijze, sub 1, is niet opgenomen dat “alle noodzakelijke wijzigingen aan de gemeentelijke verharding en verplaatsingen van obstakels op gemeentegrond door de gemeente worden uitgevoerd (zie blad 1 van de Beleidsregels uitritten van de gemeente Borger-Odoorn).

p. 22 van 30:

De tekening “Wegenbeheerkaart ten behoeve van uitwegen” (zie 2,2 sub 2, aanhef en onder a) is niet bijgevoegd.

p. 22 van 30:

Onder verwijzing naar 2.2, sub 2, onder g)h) is het niet duidelijk of er na g) nog een voorschrift h) dient te worden opgenomen.

p. 22 van 30:

Hoewel het bij de aanvragen bekend zal zijn, willen wij benadrukken dat fiets- en voetpaden, alsmede de berm, deel van de weg uitmaken. In de tekeningen van de uitwegen is niet steeds aangegeven: berm, fietspad, berm, rijbaan (zie de Drentse Mondenweg).

p. 22 van 30:

Onder verwijzing naar 2.2, sub 3, vinden wij dat ook bij het aanbrengen van verbredingen aan (uit)wegen op gemeentelijke wegen, zowel binnen als buiten de bebouwde kom, de veiligheid van alle weggebruikers op de gemeentelijke weg onder alle omstandigheden dient te worden gewaarborgd.

p. 23 van 30:

Onder verwijzing naar d) vragen wij u waarom dit voorschrift niet bij de uitritten van de gemeentelijke wegen is opgenomen (zie de Beleidsregels, waar wij al eerder op hebben gewezen).

p. 23 van 30:

Zie voorschrift onder f). Voorschriften waarin is opgenomen ‘na afronding van de bouw’ en ‘na de aanleg’ zijn vaag. Wie bepaalt wanneer de bouw is afgerond?

Wij verwijzen naar de hiervoor vermelde 'Algemene opmerkingen' die integraal deel uitmaken van onze zienswijze inzake deze omgevingsvergunning.

2. Omgevingsvergunning deelgebied cluster DEE

Aanvraag OLO-3165093

p. 1, 2 en 3 Bouwen. Overig bouwwerk bouwen.:

Wij verwijzen naar hetgeen wij over de inkoopstations al hebben opgemerkt onder “1.

Omgevingsvergunning deelgebied windpark DEE” onder p. 1 van 3 Bouwen. Overig bouwwerk bouwen. In de aanvraag zijn voor het inkoopstation bij windturbine DEE 3.1 een bruto inhoud van 70 m³ en een bruto oppervlakte van 21 m² vermeld.

Op grond van al hetgeen in de bij de oorspronkelijke aanvraag gevoegde documenten staat, is nog steeds niet duidelijk op welke wijze het inkoopstation zal worden gebouwd en wat de afmetingen zullen zijn.

p. 11 en 15 bijlage 1 Toelichting op de aanvraag:

Er wordt tegenstrijdige informatie verstrekt. Op p.11 staat “weg (circa 0,5 meter diep)”. Uit figuur 3.6 volgt dat de weg 0,90 tot 0,98 meter diep zal worden.

p. 19 van bijlage 1 Toelichting op de aanvraag:

Figuur 3.8 is weinig zeggend daar de schaal ontbreekt en de tekst er onder niet duidelijk is. wij kunnen ons uitgaande van figuur 3.8 niet aan de indruk onttrekken dat er t.z.t. veel zgn. kamelentochten door het vrachtverkeer gemaakt zullen moeten worden. Het maken van bedoelde bochten zal, mede gelet op de algemeen bekende ‘dode’ hoeken, de verkeersveiligheid o.i. ongunstig beïnvloeden.

p. 18 en 20 van bijlage 1 Toelichting op de aanvraag:

Er is verwezen naar artikel 2.12, eerste lid, van de Algemene Plaatselijke Verordening van de gemeente Borger-Odoorn. Wij zijn van mening dat er een vergunning van het bevoegd gezag vereist is. Er is niet verwezen naar de bij genoemd artikel behorende richtlijnen, vastgelegd in de “Beleidsregels uitritten”. Er is ons inziens geen rekening met deze richtlijnen gehouden, daar deze richtlijnen niet voorzien in een wegbreedende voorziening.

p. 21 van bijlage 1 Toelichting op de aanvraag:

Ook voor tijdelijke wegverbredingen dan wel wegverhardingen is ingevolge het bepaalde in artikel 2:11 van de APV Borger-Odoorn een omgevingsvergunning vereist. Uit figuur 3.10 (p. 23) volgt dat het om een verlegging van de weg gaat.

p. 51 bijlage 3 Machtiging:

De machtiging is op resp. 11 en 12 mei 2015 getekend. Het uittreksel van de Kamer van Koophandel is van 22 september 2016. Uit dit uittreksel blijkt dat de ondertekenaars, _____ en _____, op 21 september 2016 als directeur van Duurzame Energieproductie Exloërmond B.V. in functie zijn getreden. Hierdoor kan niet worden nagegaan of zij op 11/12 mei 2015 bevoegd waren de machtiging te ondertekenen. Bij de gemachtigde is geen exacte datum vermeld maar alleen mei 2015. Wij zijn van mening dat, gelet op genoemde onvolkomenheden en mede gelet op de periode van ruim twee jaren tussen de datum van ondertekening, 11/12 mei 2015 en 5 september 2017. het indienen van de aanvraag, niet meer van een rechtsgeldige machtiging kan worden uitgegaan.

p. 359 bijlage A7- Aanvullende gegevens:

In de tweede alinea is vermeld dat er onder verwijzing naar ‘voorliggende nota’ tevens een omgevingsvergunning beperkte milieutoets (OBM) wordt aangevraagd. Het is voor ons niet duidelijk naar welke ‘voorliggende nota’ wordt verwezen. Wij zijn van mening dat deze aanvraag niet voldoende is onderbouwd.

Ontwerpbesluit van 30 mei 2018:

p. 7:

Wij verzoeken u toe te lichten op welke wijze u “de beperkte invloed die een inkoopstation op de vergunde situatie als ook op het milieu zal hebben” hebt vastgesteld, gelet op het gegeven dat de afmetingen van de inkoopstations niet bekend zijn (alleen de maximale afmetingen zijn vastgesteld) en een deel van de locaties is evenmin bekend.

p. 8:

De tekst die hiervoor is opgenomen onder “1 Omgevingsvergunning deelgebied windpark DEE” bij het Ontwerpbesluit van 30 mei 2018 onder p. 9 van 30 dient hier als integraal ingelast te worden beschouwd.

p. 14:

De wijze waarop u de permanente en niet-permanente verbredingen van openbare wegen en uitritten hebt getoetst aan de begrippen de openbare orde, de openbare veiligheid, de volksgezondheid en de bescherming van het milieu is ons niet duidelijk. In de documenten is geen enkel woord aan de volksgezondheid en de openbare orde besteed. Inzake de openbare veiligheid zou u alleen kunnen wijzen op een enkel woord over de verkeersveiligheid; dit is overigens een volstrekt onderbelicht onderwerp. Het gaat t.z.t. om tienduizenden zware transporten voor de bouw van de windturbines en de aanleg van de benodigde infrastructuur ten

behoefte van het windpark DDMOM. U hebt zich niet verdiept in de risico's die deze zware transporten voor de veiligheid van de schoolkinderen die twee keer per dag afstanden van 15 - 20 kilometer over lokale wegen, al dan niet voorzien van een fietspad, afleggen.

p. 15:

Onder paragraaf 3.16 Toetsing wordt verwezen naar artikel 2.12 eerste lid onder a ten derde jo. artikel 5.20 Besluit omgevingsrecht jo. artikel 3.16 Besluit ruimtelijke ordening. Wij zijn van mening dat een goede ruimtelijke onderbouwning ontbreekt. Het feit dat een weg noodzakelijk is voor de aanleg van infrastructuur voor de bouw van windturbines houdt nog geen goede ruimtelijke onderbouwning. Op de gevolgen voor het landschap van bijv. het verbreden van wegen wordt niet ingegaan. Voorts wordt niet voldaan aan het bepaalde in artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening. Ook bent u niet ingegaan op de bestemmingsregels van het bestemmingsplan "Perspectiefplan Boeren Nieuw-Buinen van 21 juni 2012.

p. 15:

Het is voor ons niet duidelijk wat u onder een 'geringe afwijking van het geldende bestemmingsplan' verstaat. Wij zijn van mening dat de verbreding van wegen van 3,00 meter naar 5,00 meter en verleggen van een weg voor het maken van een bocht niet meer als een 'geringe afwijking' zijn te beschouwen.

Wij verwijzen naar de hiervoor vermelde 'Algemene opmerkingen die integraal deel uitmaken van onze zienswijze inzake deze omgevingsvergunning.

3. Omgevingsvergunning kabeltracés Enexis

Aanvraag

p. 1 van Bijlage EA0 - Aanvullende gegevens:

De opgave van "De kosten per kabeltracé inclusief het materiaal bedragen bij benadering" (inclusief of exclusief BTW?) sluit niet aan bij de opgave onder "Projectkosten. Wat zijn de geschatte kosten voor het totale project in euro's (exclusief BTW)".

Wij zijn van mening dat er onvoldoende is gezocht naar alternatieve tracés. Er zijn kabeltracés waar het leggen van kabels tot heel veel overlast en onveilige verkeerssituaties voor de bewoners zal leiden. Wij hebben een voorbeeld van een alternatief tracé uitgewerkt en verwijzen hiervoor naar bijgevoegde tekening en foto's (bijlage III).

Ontwerpbesluit van 30 mei 2018:

p. 4 van 17:

Wij zijn van mening dat de vergunning voor zover het betreft het gebruiken van gronden of bouwwerken in strijd met het geldende planologische regime (zie 1.2 Besluit) op grond van het bepaalde in artikel 2.12 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) geweigerd had dienen te worden. Er is o.i. geen sprake van een goede ruimtelijke ordening en een goede ruimtelijke onderbouwning van de gekozen tracés, die vastgesteld zijn uitgaande van de locatie van vijf inkoopstations. Dit deel van het ontwerpbesluit is gebaseerd op de artikelen 2.10, lid 2 en 2.11, lid 2, Wabo. Voor hetgeen wij over de locatie van deze inkoopstations hebben opgemerkt verwijzen wij naar onze opmerkingen bij de aanvragen en ontwerpbesluiten van de omgevingsvergunningen deelgebied DEE, RH. OM en cluster DEE.

p. 7/8 van 17:

Er is, voor zover wij hebben kunnen nagaan, onder verwijzing naar het bepaalde in artikel 3.10, eerste lid, aanhef en onder a, van de Wet natuurbescherming jo. onderdeel A van de bijlage bij genoemde wet, geen onderzoek ingesteld of de activiteiten waarvoor de omgevingsvergunning is aangevraagd zullen leiden tot het opzettelijk doden of vangen van de in genoemd onderdeel A vermelde dieren. In onderdeel A zijn vele dieren genoemd en beschermd die in de bodem leven.

Het gaat om het leggen van kabels over een totale lengte van vele kilometers.

p. 10 van 17:

Onder 3.2.2 Beschermingszones Leiding - Gas wordt ingegaan op het overleg met Gasunie, maar de tekst "Van te voren moet door Enexis worden onderzocht of er ook ontoelaatbaar beïnvloeding (o.a. NEN 3654) en welke evt. mitigerende maatregelen er nodig zijn" in de e-mail van de heer Glas is niet overgenomen.

Wij verwijzen naar de hiervoor vermelde 'Algemene opmerkingen' die integraal deel uitmaken van onze zienswijze inzake deze omgevingsvergunning.

4. Omgevingsvergunning deelgebied RH

Aanvraag OLO--3164965

p. 1 van 3 Bouwen. Overig bouwwerk bouwen"

De aanvraag betreft twee inkoopstations. De gegevens over de inkoopstations zijn vervolgens enkele keren aangevuld.

Op grond van al hetgeen in de aanvraag en de bijbehorende documenten is vermeld zijn wij van mening dat het volgende nog steeds niet duidelijk is, t.w.:

- de exacte locatie van de twee inkoopstations is indicatief
- de exacte afmetingen en het uiterlijk zijn nog steeds niet bekend, en
- de wijze waarop de inkoopstations uiteindelijk gebouwd zullen worden is nog een vraagteken.

p. 17, p. 21 en p. 22 van bijlage 1 Toelichting op de aanvraag:

Bij figuur 3.7 is vermeld 'permanente toegangsweg' en bij figuur 3.11 staat 'dmv tijdelijke toegangsweg. Voorts worden bij figuur 3.8 twee mogelijkheden vermeld, waardoor het niet duidelijk is voor welke mogelijkheid de omgevingsvergunning is verleend.

De figuren 3.7 en 3.8, alsmede de figuur zonder nummer op p. 22 zijn weinig zeggend daar de schaal niet is vermeld. Wij kunnen ons uitgaande van deze figuren niet aan de indruk onttrekken dat er t.z.t. veel zgn. kamelenbochten door het zwaar transport gemaakt zullen moeten worden. Het maken van bedoelde bochten, zal mede gelet op de bekende 'dode' hoeken, de verkeersveiligheid niet ten goede komen.

Bijlage 2 Machtigingsformulier en bijlage 15 Uittreksel Kok:

Op 29 april 2015 is de machtiging getekend door Genoemde naam komt in de uittreksels van
de Kamer van Koophandel d.d. 20 december 2017 niet voor. Wij zijn van mening dat de machtiging niet rechtsgeldig is.

Bijlage A7 Aanvul deeltoestemming OBM:

In de tweede alinea is vermeld dat er onder verwijzing naar 'voorliggende nota' tevens een omgevingsvergunning beperkte milieutoets (OBM) wordt aangevraagd. Het is voor ons niet duidelijk naar welke 'voorliggende nota' wordt verwezen. Wij zijn van mening dat deze aanvraag niet voldoende is onderbouwd.

Ontwerpbesluit van 30 mei 2018:

p. 7 eerste en laatste alinea:

Onze zienswijze is dat er een beperkte milieutoets dient te worden uitgevoerd, daar er geen sprake is van een 'recent' milieueffectrapport. Wij hebben dit hiervoor al toegelicht. Uit de door de aanvrager gegeven toelichting hebben wij geen inzicht gekregen in de 'beperkte invloed' die een inkoopstation zal hebben op de vergunde situatie. Wij begrijpen niet op welke wijze u deze 'beperkte invloed' nu al hebt kunnen vaststellen, mede gelet op het feit dat de aanvrager uitstel heeft gevraagd voor het indienen van de uiteindelijke feitelijke gegevens van de inkoopstations.

De aangevraagde omgevingsvergunning beperkte milieutoets (OBM) kan ons inziens eerst na het opstellen van een beperkte milieutoets worden verleend.

Wij verwijzen naar de hiervoor vermelde 'Algemene opmerkingen' die integraal deel uitmaken van onze zienswijze inzake deze omgevingsvergunning.

11. Kabels bij provinciale wegen provincie Drenthe

Wij verwijzen naar de hiervoor vermelde 'Overige algemene opmerkingen' die integraal deel uitmaken van onze zienswijze inzake deze vergunning.

12. Kabels bij provinciale wegen provincie Groningen

Deze aanvraag, enz. laten wij buiten beschouwing.

13. Watervergunning Enexis

Wij verwijzen naar de hiervoor vermelde 'Overige algemene opmerkingen' die integraal deel uitmaken van onze zienswijze inzake deze vergunning.

15. Watervergunning deelgebied cluster DEE

Wij verwijzen naar de hiervoor vermelde 'Overige algemene opmerkingen' die integraal deel uitmaken van onze zienswijze inzake deze vergunning.

16. Watervergunning deelgebied cluster RH

Wij verwijzen naar de hiervoor vermelde 'Overige algemene opmerkingen' die integraal deel uitmaken van onze zienswijze inzake deze vergunning.

17. WBR vergunning

Wij laten deze vergunning buiten beschouwing.

18. Spoorwegvergunning

Wij zijn van mening dat er geen sprake is van een ontwerpbesluit. Het is een besluit, gedateerd 25 april 2018, betreft: Ontheffingsaanvraag Kabelaanleg bij museumspoorlijn S.T.A.R., ondertekend door het bevoegde gezag op briefpapier van het bevoegde gezag en gericht aan de aanvrager.

Over de tekst van geen enkele van de vier pagina's is bijv. afgedrukt: ontwerpbesluit.

De tekst dat er zienswijzen over het ontwerp van het besluit kunnen worden ingediend is een mislag. Na het bekend maken van een besluit kunnen er geen zienswijzen meer worden ingediend.

Wij verzoeken u vriendelijk de ontvangst van deze zienswijze te bevestigen/

Met vriendelijke groet,

bĳlage I

Windpark De Drentse Monden en Oostermoer - fase 3

Op deze pagina vindt u de documenten van dit project. Tip: lees eerst hoe u overzicht bewaart in grote bestanden (<https://www.rvo.nl/subsidies-regelingen/bureau-energieprojecten/inspraak-en-beroep/overzicht-grote-bestanden>).

1. Aanvragen en ontwerpbesluiten

Nr	Naam	Aanvraag	Ontwerpbesluit
1	Omgevingsvergunning deelgebied windpark DEE <i>Ministerie van Economische Zaken en Klimaat</i>	Aanvraag (pdf, 36 MB)	Ontwerpbesluit
2	Omgevingsvergunning deelgebied cluster DEE <i>Ministerie van Economische Zaken en Klimaat</i>	Aanvraag (pdf, 34 MB)	Ontwerpbesluit
3	Omgevingsvergunning kabeltracés Enexis <i>Ministerie van Economische Zaken en Klimaat</i>	Aanvraag (pdf, 18 MB)	Ontwerpbesluit (pdf, 106 KB)
4	Omgevingsvergunning deelgebied RH <i>Ministerie van Economische Zaken en Klimaat</i>	Aanvraag (pdf, 60 MB)	Ontwerpbesluit

5	Omgevingsvergunning bouw en afwijken bestemmingsplan Gasselte <i>Ministerie van Economische Zaken en Klimaat</i>	Aanvraag (https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/05/A05%20-%20Wabo%20Enexis%20-%20Aa%20en%20Hunze%20bouw.pdf) (pdf, 86 MB)	Ontwerpbesluit (https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/05/A05%20-%20Wabo%20Enexis%20-%20Aa%20en%20Hunze%20bouw.pdf)
6	Omgevingsvergunning kabeltracés Enexis Aa en Hunze <i>Ministerie van Economische Zaken en Klimaat</i>	Aanvraag (https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/05/A06%20Wabo%20Enexis%20-%20Aa%20en%20Hunze%20kabel.pdf) (pdf, 18 MB)	Ontwerpbesluit (https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/05/A06%20Wabo%20Enexis%20-%20Aa%20en%20Hunze%20kabel.pdf)
7	Omgevingsvergunning Tennet <i>Ministerie van Economische Zaken en Klimaat</i>	Aanvraag (https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/05/A07-%20Wabo%20TenneT.pdf) (pdf, 3 MB)	Ontwerpbesluit (https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/05/A07-%20Wabo%20TenneT.pdf)
8	Omgevingsvergunning deelgebied kap deelgebied OM <i>Ministerie van Economische Zaken en Klimaat</i>	Aanvraag (https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/05/A08%20Wabo%20OM%20kap.pdf) (pdf, 3 MB)	Ontwerpbesluit (https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/05/A08%20Wabo%20OM%20kap.pdf)
9	Omgevingsvergunning cluster OM <i>Ministerie van Economische Zaken en Klimaat</i>	Aanvraag (https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/06/A09%20-%20Wabo%20OM_aangepast_def.pdf) (pdf, 74 MB)	Ontwerpbesluit (https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/06/A09%20-%20Wabo%20OM_aangepast_def.pdf)

10	Omgevingsvergunning kabeltracés Enexis Veendam <i>Gemeente Veendam</i>	Aanvraag (https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/05/A10-%20Wabo%20Enexis%20-%20Veendam%20kabel.pdf) (pdf, 20 MB)	Ontwerpbesluit (https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/05/A10-%20Wabo%20Enexis%20-%20Veendam%20kabel.pdf) (pdf, 68 KB)
11	Kabels bij provinciale wegen <i>Provincie Drenthe</i>	Aanvraag (https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/05/A11-%20Prov%20Drenthe.pdf) (pdf, 13 MB)	Ontwerpbesluit (https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/05/A11-%20Prov%20Drenthe.pdf) (pdf, 69 KB)
12	Kabels bij provinciale wegen <i>Provincie Groningen</i>	Aanvraag (https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/05/A12-%20Enexis%20-%20Provincie%20Groningen.pdf) (pdf, 20 MB)	Ontwerpbesluit (https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/05/A12-%20Enexis%20-%20Provincie%20Groningen.pdf) (pdf, 69 KB)
13	Watervergunning Enexis <i>Waterschap Hunze en Aa's</i>	Aanvraag (https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/05/A13%20Waterwet%20Enexis.pdf) (pdf, 14 MB)	Ontwerpbesluit (https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/05/A13%20Waterwet%20Enexis.pdf) (pdf, 38 KB)
14	Watervergunning deelgebied cluster OM <i>Waterschap Hunze en Aa's</i>	Aanvraag (https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/05/A14-%20Waterwet%20OM.pdf) (pdf, 10 MB)	Ontwerpbesluit (https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/05/A14-%20Waterwet%20OM.pdf) (pdf, 10 MB)
15	Watervergunning deelgebied cluster DEE <i>Waterschap Hunze en Aa's</i>	Aanvraag (https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/05/A15%20%20Waterwet%20DEE.pdf) (pdf, 11 MB)	Ontwerpbesluit (https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/05/A15%20%20Waterwet%20DEE.pdf) (pdf, 11 MB)
16	Watervergunning deelgebied cluster RH <i>Waterschap Hunze en Aa's</i>	Aanvraag (https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/05/A16%20%20Waterwet%20RH.pdf) (pdf, 7 MB)	Ontwerpbesluit (https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/05/A16%20%20Waterwet%20RH.pdf) (pdf, 7 MB)

17 WBR vergunning	Aanvraag_ (https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/06/A17-%20Wbr%20Enexis.pdf) (pdf, 12 MB)	Ontwerpbesluit_ (https://www (pdf, 166 KB)
<i>Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat</i>		
18 Spoorwegvergunning	Aanvraag_ (https://www.rvo.nl/sites/default/files/2018/06/A18-%20Spoorwet%20Enexis.pdf) (pdf, 15 MB)	Ontwerpbesluit_ (https://www 170 KB)
<i>Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat</i>		

In opdracht van

- *Ministerie van Economische Zaken en Klimaat*

Ook interessant voor u

- > Windpark N33 - Fase 3 (</subsidies-regelingen/bureau-energieprojecten/lopende-projecten/windparken/windpark-n33/fase-3>)
- > Windpark N33 - Fase 2 (</subsidies-regelingen/bureau-energieprojecten/lopende-projecten/windparken/windpark-n33/fase-2>)
- > Zuid-West 380 kV west - Fase 1 (</subsidies-regelingen/bureau-energieprojecten/lopende-projecten/hoogspanning/zuid-west-380-kv-west/fase-1>)

bijlage II

Oppervlakte rond de windturbine															
NR	B meter	L meter	Opp m2	Vol uit m3	Vol zand m3	Vol gran m3	Asfalt m3	B meter	L meter	opp	Vol uit m3	Vol zand m3	Vol gran m3	Asfalt m3	Fundering m3
OM-2.9	40	55	2200	1980	1100	880	154	75	60	2300	2070	1150	920	-	1.062
OM-2.8	40	55	2200	1980	1100	880	154	75	60	2300	2070	1150	920	-	1.062
OM-2.7	40	55	2200	1980	1100	880	154	75	60	2300	2070	1150	920	-	1.062
OM-2.6	40	55	2200	1980	1100	880	154	75	60	2300	2070	1150	920	-	1.062
OM-2.5	40	55	2200	1980	1100	880	154	75	60	2300	2070	1150	920	-	1.062
OM-2.4	40	55	2200	1980	1100	880	154	75	60	2300	2070	1150	920	-	1.062
OM-2.3	40	55	2200	1980	1100	880	154	75	60	2300	2070	1150	920	-	1.062
OM-2.2	40	55	2200	1980	1100	880	154	75	60	2300	2070	1150	920	-	1.062
OM-2.1	40	55	2200	1980	1100	880	154	75	60	2300	2070	1150	920	-	1.062
				17820	9900	7840	1386				18630	10350	8200	0	9.558

Oppervlakte rond de windturbine															
NR	B meter	L meter	Opp m2	Vol uit m3	Vol zand m3	Vol gran m3	Asfalt m3	B meter	L meter	opp	Vol uit m3	Vol zand m3	Vol gran m3	Asfalt m3	Fundering m3
OM-1.1	40	55	2.200	1.980	1.100	880	154	20	90	1.800	1.620	900	720	-	1.062
OM-1.2	40	55	2.200	1.980	1.100	880	154	20	90	1.800	1.620	900	720	-	1.062
OM-1.3	40	55	2.200	1.980	1.100	880	154	20	90	1.800	1.620	900	720	-	1.062
OM-1.4	40	55	2.200	1.980	1.100	880	154	90	60	3.200	2.880	1.600	1.280	-	1.062
OM-1.5	40	55	2.200	1.980	1.100	880	154	90	60	3.200	2.880	1.600	1.280	-	1.062
OM-1.6	40	55	2.200	1.980	1.100	880	154	90	60	3.200	2.880	1.600	1.280	-	1.062
OM-1.7	40	55	2.200	1.980	1.100	880	154	90	60	3.200	2.880	1.600	1.280	-	1.062
				14.880	7.700	6.160	1.078				16.380	9.100	5.280	0	7.434

Oppervlakte rond de windturbine															
NR	B meter	L meter	Opp m2	Vol uit m3	Vol zand m3	Vol gran m3	Asfalt m3	B meter	L meter	opp	Vol uit m3	Vol zand m3	Vol gran m3	Asfalt m3	Fundering m3
RH/D&E-3.1	40	68	2.254	2.028	1.127	901	158	40	68	2.520	2.268	1.260	1.008	-	1.062
				2.028	1.127	901	158				2.268	1.260	1.008	0	1.062

Oppervlakte rond de windturbine															
NR	B meter	L meter	Opp m2	Vol uit m3	Vol zand m3	Vol gran m3	Asfalt m3	B meter	L meter	opp	Vol uit m3	Vol zand m3	Vol gran m3	Asfalt m3	Fundering m3
RH-3.2	40	55	2.200	1.980	1.100	880	154	40	55	2.200	1.980	1.100	880	-	1.062
RH-3.3	55	40	2.200	1.980	1.100	880	154	55	40	2.200	1.980	1.100	880	-	1.062
RH-3.4	40	55	2.200	1.980	1.100	880	154	40	55	2.200	1.980	1.100	880	-	1.062
RH-3.5	40	60	2.400	2.160	1.200	960	168	40	60	2.400	2.160	1.200	960	-	1.062
RH-3.6	40	60	2.400	2.160	1.200	960	168	40	60	2.400	1.980	1.100	880	-	1.062
				10.260	5.700	4.560	798				10.080	5.600	4.480	0	5.310

Oppervlakte rond de windturbine															
NR	B meter	L meter	Opp m2	Vol uit m3	Vol zand m3	Vol gran m3	Asfalt m3	B meter	L meter	Opp m2	Vol uit m3	Vol zand m3	Vol gran m3	Asfalt m3	Fundering m3
RH-1.1	40	55	2.200	1.980	1.100	880	154	40	55	2.200	1.980	1.100	880	-	1.062
RH-1.2	40	55	2.200	1.980	1.100	880	154	25	65	1.625	1.463	813	650	-	1.062
RH-1.3	40	55	2.200	1.980	1.100	880	154	40	55	2.200	1.980	1.100	880	-	1.062
RH-1.4	55	55	3.025	2.723	1.513	1.210	212	25	135	3.375	3.038	1.688	1.350	-	1.062
RH-1.5	55	55	3.025	2.723	1.513	1.210	212	25	110	2.750	2.475	1.375	1.100	-	1.062
RH-1.6	55	55	3.025	2.723	1.513	1.210	212	25	135	3.375	3.038	1.688	1.350	-	1.062
RH-1.7	40	55	2.200	1.980	1.100	880	154	40	55	2.200	1.980	1.100	880	-	1.062
				16.088	8.938	7.180	1.251				15.953	8.863	7.280	0	7.434
Oppervlakte rond de windturbine															
NR	B meter	L meter	Opp m2	Vol uit m3	Vol zand m3	Vol gran m3	Asfalt m3	B meter	L meter	Opp m2	Vol uit m3	Vol zand m3	Vol gran m3	Asfalt m3	Fundering m3
DEE-2.1	40	62	2.008	1.807	1.004	803	141	40	62	2.273	2.046	1.137	909	-	1.062
DEE-2.2	40	68	2.337	2.103	1.169	935	164	40	68	2.601	2.341	1.301	1.040	-	1.062
DEE-2.3	40	71	2.368	2.132	1.184	947	166	40	71	2.634	2.371	1.317	1.054	-	1.062
DEE-2.4	40	70	2.259	2.033	1.129	903	158	40	70	2.800	2.520	1.400	1.120	-	1.062
DEE-2.5	40	67	2.200	1.980	1.100	880	154	40	67	2.466	2.219	1.233	986	-	1.062
DEE-2.6	40	66	2.150	1.935	1.075	860	151	40	66	2.419	2.177	1.210	968	-	1.062
DEE-2.7	40	68	2.454	2.209	1.227	982	172	0	68	2.720	2.448	1.360	1.088	-	1.062
				17.381	7.888	6.213	1.104				16.122	8.957	7.381	0	7.434

Oppervlakte rond de windturbine															
NR	B meter	L meter	Opp m ²	Vol uit m ³	Vol zand m ³	Vol gran m ³	Asfalt m ³	B meter	L meter	Opp m ²	Vol uit m ³	Vol zand m ³	Vol gran m ³	Asfalt m ³	Funde 'ng m ³
DEE-1.1	40	68	2.720	2.448	1.224	1.088	190	40	68	2.720	2.448	1.360	1.088	-	1.062
DEE-1.2	40	68	2.390	2.151	1.195	956	167	35	68	2.304	2.073	1.152	921	-	1.062
DEE-1.3	40	68	2.454	2.208	1.227	982	172	40	68	2.304	2.073	1.152	921	-	1.062
DEE-1.4	4	68	2.259	2.033	1.129	903	15	40	68	2.520	2.26	1.26	1.008	-	1.062
DEE-1.5	40	68	2.455	2.720	1.227	982	17	40	68	2.720	2.448	1.360	1.088	-	1.062
DEE-1.6	60	55	2.755	2.479	1.377	1.102	193	60	55	3.003	2.703	1.501	1.201	-	1.062
DEE-1.7	6	40	2.458	2.212	1.229	983	172	68	40	2.715	2.444	1.358	1.06	-	1.062
DEE-1.8	40	68	2.455	2.209	1.227	982	172	68	4	2.720	2.448	1.360	1.0	-	1.062
DEE-1.9	40	68	2.455	2.209	1.227	982	172	68	40	2.720	2.448	1.360	1.088	-	1.062
				20.670	11.063	8.958	1.413				21.353	11.863	9.490	0	9.558

NR	Weg							Draaivlak					
	L	B	Opp m2	Vol uit m3	Vol zand m3	Vol gran m3	Asfalt m3	Opp m2	Vol uit m3	Vol zand m3	Vol gran m3	Asfalt m3	
	760	5	3.800	3.420	1.900	1.520	266	183	165	92	73	-	
OM-2.9	500	5	2.500	2.250	1.250	1.000	175	283	255	142	113	-	
OM-2.8	173	5	865	779	433	346	61	366	329	183	146	-	
OM-2.7	690	5	3.450	3.105	1.725	1.380	242						
OM-2.6	270	5	1.350	1.215	675	540	95	380	342	190	152	-	
	460	5	2.300	2.070	1.150	920	161						
OM-2.5	180	5	900	810	450	360	63	183	165	92	73	-	
	120	5	600	540	300	240	-	366	329	183	146	-	
OM-2.4	400	5	2.000	1.800	1.000	800	140	183	165	92	73	-	
OM-2.3	430	5	2.150	1.935	1.075	860	151	183	165	92	73	-	
OM-2.2	400	5	2.000	1.800	1.000	800	140	183	165	92	73	-	
OM-2.1	400	5	2.000	1.800	1.000	800	140	366	329	183	146	-	
	350	5	1.750	1.575	875	700	123						
				23.099	12.833	6.889	1.755		2.409	1.339	1.071	0	

NR	Weg							Draaivlak					
	L	B	Opp m2	Vol uit m3	Vol zand m3	Vol gran m3	Asfalt m3	Opp m2	Vol uit m3	Vol zand m3	Vol gran m3	Asfalt m3	
OM-1.1	602	5	3.010	2.709	1.505	1.204	211						
OM-1.2	260	5	1.300	1.170	650	520	91	183	165	92	73	-	
	330	5	1.650	1.485	825	660	116	366	329	183	146	-	
OM-1.3													
OM-1.4	250	5	1.250	1.125	625	500	88	366	329	183	146	-	
OM-1.5	270	5	1.350	1.215	675	540	95	366	329	183	146	-	
								5.749	5.174	2.875	2.300	-	
OM-1.6	250	5	1.250	1.125	625	500	88	366	329	183	146	-	
OM-1.7	350	5	1.750	1.575	875	700	123	366	329	183	146	-	
				10.404	5.780	4.034	809		6.986	3.881	3.060	0	

				Weg			Draaivlak
NR	L	B	Opp m2	Vol uit m3	Vol zand m3	Vol gran m3	Asfalt m3
RH/DEE-3.1	666,9	5	3.334	3.001	1.667	1.334	233
				3.001	1.667	1.334	233

				Weg			Draaivlak
NR	L	B	Opp m2	Vol uit m3	Vol zand m3	Vol gran m3	Asfalt m3
RH-3.2	215	5	8	7	4	3	1
RH-3.3	180	5	900	810	450	360	-
RH-3.4	120	5	600	540	300	240	42
RH-3.5	55	5	275	248	138	110	19
RH-3.6	40	5	200	180	100	80	14
				1.785	992	794	76

NR	Weg							Draaivlak				
	L	B	Opp m2	Vol uit m3	Vol zand m3	Vol gran m3	Asfalt m3	Opp m2	Vol uit m3	Vol zand m3	Vol gran m3	Asfalt m3
RH-1.1	280	5	1.400	1.260	700	560	98					
RH-1.2	225	5	1.125	1.013	563	450	79					
RH-1.3	225	5	1.125	1.013	563	450	79					
RH-1.4	225	5	1.125	1.013	563	450	79					
RH-1.5	225	5	1.125	1.013	563	450	79					
RH-1.6	225	5	1.125	1.013	563	450	79					
RH-1.7	225	5	1.125	1.013	563	450	79					

7.335 4.075 1.280 571

NR	Weg							Draaivlak				
	L	B	Opp m2	Vol uit m3	Vol zand m3	Vol gran m3	Asfalt m3	Opp m2	Vol uit m3	Vol zand m3	Vol gran m3	Asfalt m3
DEE-2.1	255,9	5	1.279	1.151	640	512	90	54	48	27	22	4
	458	5	2.290	2.061	1.145	916	160	103	93	52	41	7
DEE-2.2	501,1	5	2.506	2.255	1.253	1.002	175	366	330	183	147	-
DEE-2.3	936	5	4.680	4.212	2.340	1.872	328					
DEE-2.4	339	5	1.695	1.526	848	678	119					
DEE-2.5	430	5	2.150	1.935	1.075	860	151					
DEE-2.6	684,4	5	3.422	3.080	1.711	1.369	240	270	243	135	108	-
DEE-2.7	656	5	3.280	2.952	1.640	1.312	230	396	356	198	158	28
								219	197	110	88	-

19.172 10.651 8.522 1.491 1.267 704 233 39

NR	Weg							Draaivlak				
	L	B	Opp m2	Vol uit m3	Vol zand m3	Vol gran m3	Asfalt m3	Opp m2	Vol uit m3	Vol zand m3	Vol gran m3	Asfalt m3
DEE-1.1	346	5	1.730	1.557	865	692	121	196	176	98	78	14
								228	205	114	91	-
DEE-1.2	487,4	5	2.432	2.189	1.216	973	170	38	34	19	15	3
								400	360	200	160	-
DEE-1.3	512,6	5	2.563	2.307	1.282	1.025	179	42	38	21	17	3
								273	246	136	109	-
DEE-1.4	10,2	5	531	478	265	212	372	106	95	53	42	74
								360	324	180	144	-
	941,9	5	4.710	4.239	2.355	1.884	3.297					
	593,4	5	2.967	2.670	1.483	1.187	208					
DEE-1.5	26,12	5	131	118	65	52	1	494	445	247	198	-
	591,2	5	2.956	2.660	1.478	1.182	207					
DEE-1.6	853,9	5	4.269	3.842	2.135	1.708	299					
DEE-1.7	497,4	5	2.487	2.238	1.244	995	174					
DEE-1.8	73,9	5	370	333	185	148	26	631	568	315	252	-
DEE-1.9	602,9	5	3.015	2.713	1.507	1.206	211					
			4.839	4.355	2.420	1.936	339	159	143	80	64	11
				29.699	16.499	13.199	5.603		2.634	1.464	1.171	105

Straat	Lengte	Opgaaf	Werkelijke Verplichte			Voluit m3				
						Voluit m3	Vol zand m3	Vol gran m3	Asfalt m3	
Aansluiting DEE 1	1.070		zand	5,00	5,00	4.815	2.675	2.140	375	DEE/RH
Achterstraat	800	3,75	3,50	5,00	1,50	1.080	600	480	84	DEE/RH
Gasseltdreef begin	1.580		3,90	5,00	1,10	1.564	869	695	122	RH
Gasseltdreef eind	1.480		3,00	5,00	2,00	2.664	1.480	1.184	207	RH
Kleine Blokken	240		3,00	5,00	2,00	432	240	192	34	RH
Tweederde weg Zuid	3.430		3,60	5,00	1,40	4.322	2.401	1.921	336	RH
Dreef Noordzijde	1.730		3,00	5,00	2,00	3.114	1.730	1.384	242	DEE
Dreef Zuidzijde	3.100		3,00	5,00	2,00	5.580	3.100	2.480	434	DEE

23571,0	13095,00	10476	1833,3
---------	----------	-------	--------

Soortelijk gewicht vaste stoffen.

	kg/m3
Vol. aarde eruit	2000
Vol. zand erin	1600
Vol granulaat erin	2000
Vol Asfalt erop	2300
Fundering aarde eruit	2000
Fundering beton erin	2400

	OM			RH			DEE		
	m3	ton	Aantal vb in 30 ton	m3	ton	Aantal vb in 30 ton	m3	ton	Aantal vb in 30 ton
Vol. aarde eruit	109.808	219.616	7.321	70.482	140.963	4.699	132.001	264.002	8.800
Vol. zand erin	60.882	97.411	3.247	39.157	62.650	2.088	72.455	115.927	3.864
Vol granulaat erin	48.706	97.411	3.247	31.325	62.650	2.088	59.243	118.486	3.950
Vol Asfalt erop	5.028	11.564	385	3.394	7.806	260	10.431	23.992	800
Fundering aarde eruit	16.992	33.984	1.133	12.744	25.488	850	16.992	33.984	1.133
Fundering beton erin	16.992	40.781	1.359	12.744	30.586	1.020	16.992	40.781	1.359
Aantal vrachtbewegingen			16.692	Aantal vrachtbewegingen		11.005	Aantal vrachtbewegingen		19.906

	RH/DEE		
	m3	ton	Aantal vb in 30 ton
Vol. aarde eruit	10.191	20.382	679
Vol. zand erin	7.329	11.726	391
Vol granulaat erin	8.383	16.766	559
Vol Asfalt erop	850	1.954	65
Fundering aarde-eruit	1.062	2.124	71
Fundering beton erin	1.062	2.549	85
Aantal vrachtbewegingen			1.850

Totaal aantal vrachtbewegingen van 30 ton	49.453
--	---------------

<http://www.kks.nl/hst/k08r08z/kks.nsf/Main/Producten%20Nederlands%20Menggranulaat%200-31%2CS?OpenDocument>

<http://www.soortelijkgewicht.com/vaste-stoffen>

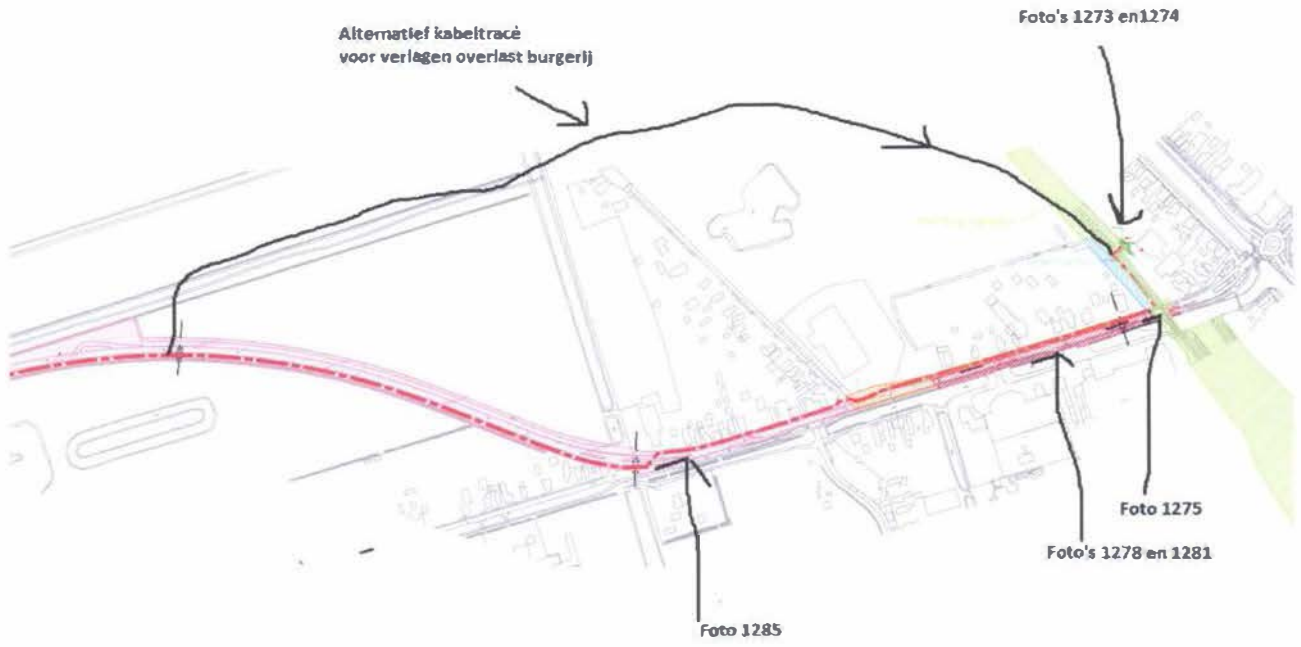

Tekeningen OM	A09 Wabo OM_aangepast Bijlage 3B Detailtekening Bijlage 5 Principe tekening wegen
Tekeningen RH	A04 Wabo RH Bijlage 4 Detailtekening Bijlage 6 Detailtekening verhardingen
Tekeningen DEE	A01- Wabo DEE Bijlage 3a - Tekeningen turbineniveau.pdf
Tekeningen RH/DEE	A02 - Wabo Cluster DEE Bijlage 6 detailtekening.pdf

Opm. Er is nog geen rekening gehouden met transport van materialen en hijspalen

bijlage III

Enexis tekening 000030122327-E-M-13

1275 Gasselterstraat vanaf het spoor

1278 Van benzinestation terug kijkend naar

Enexis tekening 000030122327-E-M-13

1281 Stadskanaal uit

1285 Begin Gasselterstraat – Drentse kant